

PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL V SLOVENIJI V LETU 2019

PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL V SLOVENIJI V LETU 2019

Urednika | Tatja Kostnapfel
Tit Albreht

Izdajatelj | Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, Ljubljana

Za izdajatelja | Milan Krek

Strokovni pregled | Jurij Fürst

Oblikovanje | Kati Rupnik

Elektronski vir | <http://www.nijz.si>

Kraj in leto izdaje | Ljubljana, 2020

ISSN | 2385-9741

Publikacija ni lektorirana.

Uporaba in objava podatkov, v celoti ali deloma,
dovoljena le z navedbo vira.

KAZALO TABEL	4
KAZALO SLIK	6
UVOD	9
POVZETEK	11
1 POMEN SPREMLJANJA PORABE ZDRAVIL	14
2 SPLOŠNI PODATKI O PORABI ZDRAVIL V LETU 2019	19
2.1 DEMOGRAFSKI PODATKI	19
2.2 PODATKI O ŠTEVILU FARMACEVTOV	20
2.3 ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV V LETU 2019	24
2.4 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO REGIJAH	29
2.5 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO STAROSTNIH SKUPINAH IN SPOLU	31
3 SPLOŠNI PODATKI O PREDPISOVANJU ZDRAVIL PO GLAVNIH ATC SKUPINAH V LETU 2019	32
3.1 NAJPOGOSTEJE PREDPISANA ZDRAVILA PO ATC SKUPINAH IN STATISTIČNIH REGIJAH V LETU 2019	32
3.2 ŠTEVILO RECEPTOV/1000 PREBIVALCEV ZA ZDRAVILA IZ ATC SKUPIN A, C IN N	36
<i>Bolezni prebavil in presnove (skupina A)</i>	<i>36</i>
<i>Bolezni srca in ožilja (skupina C)</i>	<i>36</i>
<i>Bolezni živčevja (skupina N)</i>	<i>37</i>
3.3 NAJPOGOSTEJE PREDPISANA ZDRAVILA PO ATC SKUPINAH IN LISTAH ZDRAVIL V LETU 2019	40
3.4 PREDPISANA ZDRAVILA PO ATC KLASIFIKACIJI, PRIKAZANA V ŠTEVILU DDD IN DID	42
3.5 NAJPOGOSTEJE PREDPISANE ZDRAVILNE UČINKOVINE IN GOTOVA ZDRAVILA (5. NIVO ATC KLASIFIKACIJE)	45
<i>Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine (5. nivo ATC klasifikacije)</i>	<i>45</i>
<i>Zdravila, predpisana na zeleni recept</i>	<i>46</i>
<i>Zdravila, predpisana na beli recept</i>	<i>48</i>
4 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO POSAMEZNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETU 2019	51
4.1 A ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	51
A01 Zdravila v zobozdravstvu	59
A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni	59
A03 Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	60
A06 Zdravila proti zaprtju	61
A10 Zdravila za zdravljenje diabetesa	61
A11 Vitamini	64
A12 Minerali	64

4.2	B ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVNI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	64
	<i>B01</i> Antitrombotiki	67
	<i>B02</i> Antihemoragiki	68
	<i>B03</i> Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	69
4.3	C ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	70
	<i>C01</i> Zdravila za bolezni srca	75
	<i>C02</i> Antihipertenzivi	76
	<i>C03</i> Diuretiki	76
	<i>C04</i> Periferni vazodilatatorji	77
	<i>C05</i> Vazoprotektivi	77
	<i>C07</i> Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	77
	<i>C08</i> Zaviralci kalcijevih kanalčkov	79
	<i>C09</i> Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem	80
	<i>C10</i> Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov	82
4.4	D ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	84
	<i>D01</i> Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni	88
	<i>D05</i> Antipsoriatiki	88
	<i>D06</i> Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji	88
	<i>D07</i> Kortikosteroidi – dermatiki	89
	<i>D10</i> Zdravila za zdravljenje aken	90
4.5	G ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	91
	<i>G01</i> Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki	95
	<i>G02</i> Druga ginekološka zdravila	95
	<i>G03</i> Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil	95
	<i>G04</i> Zdravila za bolezni sečil	97
4.6	H HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE – RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INZULINOV	98
	<i>H01</i> Hipofizni in hipotalamičnih hormoni ter sorodne učinkovine	102
	<i>H02</i> Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje	102
	<i>H03</i> Zdravila za bolezni ščitnice	102
	<i>H04</i> Hormoni trebušne slinavke	103
	<i>H05</i> Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija	103
4.7	J ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ	104
	<i>J01</i> Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij	108
	<i>J02</i> Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	110
	<i>J04</i> Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami	110
	<i>J05</i> Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	110
4.8	L ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	111
	<i>L01</i> Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	114
	<i>L02</i> Endokrino zdravljenje	115
	<i>L03</i> Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	116
	<i>L04</i> Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	116

4.9 M ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO – SKELETNEGA SISTEMA.....	117
<i>M01 Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom</i>	<i>120</i>
<i>M02 Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin</i>	<i>121</i>
<i>M03 Mišični relaksanti</i>	<i>121</i>
<i>M04 Zdravila za zdravljenje protina.....</i>	<i>121</i>
<i>M05 Zdravila za bolezni kosti.....</i>	<i>121</i>
4.10 N ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE.....	123
<i>N01 Lokalni anestetiki.....</i>	<i>130</i>
<i>N02 Analgetiki.....</i>	<i>130</i>
<i>N03 Antiepileptiki.....</i>	<i>133</i>
<i>N04 Antiparkinsoniki.....</i>	<i>135</i>
<i>N05 Psiholeptiki.....</i>	<i>136</i>
<i>N06 Psihoanaleptiki</i>	<i>139</i>
<i>N07 Druga zdravila z delovanjem na živčevje</i>	<i>143</i>
4.11 P ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI.....	147
4.12 R ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL.....	149
<i>R01 Zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice</i>	<i>153</i>
<i>R02 Zdravila z učinkom na žrelo</i>	<i>153</i>
<i>R03 Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni.....</i>	<i>153</i>
<i>R05 Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada</i>	<i>155</i>
<i>R06 Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje</i>	<i>156</i>
4.13 S ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL.....	157
<i>S01 Zdravila za očesne bolezni</i>	<i>160</i>
4.14 V RAZNA ZDRAVILA.....	161
5 ZDRAVILA ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA.....	164
5.1 TRENDI PORABE NEKATERIH CEPIV	168
1. <i>Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslABLJENIMI virusi (J07BD52).....</i>	<i>168</i>
2. <i>Cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influenze za odrasle in otroke (J07BB02).....</i>	<i>169</i>
3. <i>Cepivo proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01, J07AL02, J07AL52)</i>	<i>169</i>
4. <i>Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01)..</i>	<i>171</i>
5. <i>Cepivo proti humanim papiloma virusom (J07BM01, J07BM03).....</i>	<i>172</i>
LITERATURA IN VIRI.....	173

Kazalo tabel

TABELA 2.1: PREBIVALSTVO PO SPOLU IN STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2019.	19
TABELA 2.2: PREBIVALSTVO PO SPOLU IN STAROSTNIH SKUPINAH, SLOVENIJA, 2019.	20
TABELA 2.3: ZAPOSLENI MAGISTRI FARMACIJE (FARMACEVTI) V LEKARNAH NA PRIMARNI RAVNI PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2019.	22
TABELA 2.4: SPLOŠEN PREGLED O ZAPOSLENIH MAGISTRIH FARMACIJE (FARMACEVTIH), ŠTEVILO PREBIVALCEV, KI JIH OSKRBUJE EN FARMACEVT TER ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA V LEKARNAH PO STATISTIČNIH REGIJAH.	24
TABELA 2.5: ŠTEVILO IN VREDNOST RECEPTOV V LETU 2019, SLOVENIJA (S TRENDOM 2019 - 2018).	24
TABELA 2.6: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV GLEDE NA RAZVRSTITEV NA LISTO ZDRAVIL, SLOVENIJA, 2013 – 2019.	27
TABELA 2.7: POVPREČNA VREDNOST ENEGA RECEPTA GLEDE NA RAZVRSTITEV NA LISTE V EUR, SLOVENIJA, 2013 – 2019.	27
TABELA 2.8: ŠTEVILO IN VREDNOST (V EUR) IZDANIH RECEPTOV PO VRSTI RECEPTA IN GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, 2019.	28
TABELA 2.9: SKUPNO ŠTEVILO RECEPTOV PO STATISTIČNIH REGIJAH IN SPOLU V LETU 2019.	29
TABELA 3.1: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV TER ŠTEVILO DDD IN DID ZA GLAVNE ANATOMSKE SKUPINE ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, 2019.	33
TABELA 3.2: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA 1000 PREBIVALCEV PO ATC SKUPINAH IN STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2019.	35
TABELA 3.3: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV TER VREDNOSTI PO ATC SKUPINAH TER SPOLU V LETU 2019.	38
TABELA 3.4: ŠTEVILO IN VREDNOST IZDANIH RECEPTOV PO LISTAH ZDRAVIL IN PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, 2019.	41
TABELA 3.5: ŠTEVILO DDD PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETIH 2012 DO 2019.	42
TABELA 3.6: ŠTEVILO DID PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETIH 2012 DO 2019.	43
TABELA 3.7: NAJPOGOSTEJE PREDPISANE UČINKOVINE V LETU 2019.	45
TABELA 3.8: DESET UČINKOVIN, ZA KATERE JE BILO PORABLJENIH NAJVEČ SREDSTEV V LETU 2019.	46
TABELA 3.9: DESET NAJPOGOSTEJE PREDPISANIH ZDRAVIL NA ZELENI RECEPT V LETU 2019.	47
TABELA 3.10: DESET ZDRAVIL Z NAJVIŠJO VREDNOSTJO IZDANIH RECEPTOV NA ZELENI RECEPT V LETU 2019.	48
TABELA 3.11: DESET NAJPOGOSTEJE PREDPISANIH ZDRAVIL NA BELI RECEPT V LETU 2019.	49
TABELA 3.12: DESET ZDRAVIL Z NAJVIŠJO VREDNOSTJO IZDANIH BELIH RECEPTOV V LETU 2019.	50
TABELA 4.1: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE (A) V LETU 2019.	52
TABELA 4.2: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI KRVNI IN KRVOTVORNIH ORGANOV (B) V LETU 2019.	65
TABELA 4.3: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA (C) V LETU 2019.	71
TABELA 4.4: NAJPOGOSTEJE PREDPISANE ZDRAVILNE UČINKOVINE V SKUPINI C PO ŠTEVILU RECEPTOV V LETU 2019.	75
TABELA 4.5: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA (D) V LETU 2019.	85
TABELA 4.6: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI (G) V LETU 2019.	92
TABELA 4.7: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI HORMONSKIH ZDRAVIL ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE - RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV (H) V LETU 2019.	99
TABELA 4.8: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ (J) V LETU 2019.	105

TABELA 4.9: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI (L) V LETU 2019.....	112
TABELA 4.10: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA (M) V LETU 2019.....	118
TABELA 4.11: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE (N) V LETU 2019.....	125
TABELA 4.12: NAJPOGOSTEJE PREDPISANE UČINKOVINE V SKUPINI N, SLOVENIJA, 2019.....	129
TABELA 4.13: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ANTIPARAZITIKOV, INSEKTICIDOV IN REPELENTOV (P), SLOVENIJA, 2019.....	148
TABELA 4.14: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI DIHAL (R), SLOVENIJA, 2019.....	150
TABELA 4.15: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI ČUTIL (S), SLOVENIJA, 2019.....	158
TABELA 4.16: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI RAZNIH ZDRAVIL (V), SLOVENIJA, 2019.....	162
TABELA 5.1: ŠTEVILO IZDANIH ODMERKOV ZDRAVIL ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA V LETIH 2015, 2016, 2017, 2018 IN 2019.....	165

SLIKA 2.1:	TREND ORGANIZACIJSKIH ENOT LEKARNIŠKE DEJAVNOSTI (13).....	21
SLIKA 2.2:	ŠTEVILO FARMACEVTSKIH DELAVCEV V JAVNIH LEKARNAH (14).....	22
SLIKA 2.3:	ŠTEVILO PREBIVALCEV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2019.....	23
SLIKA 2.4:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA, ZAPOSLENEGA NA PRIMARNI RAVNI PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2019.....	23
SLIKA 2.5:	RAST ŠTEVILA IZDANIH RECEPTOV (V 1000) OD LETA 2005 DO 2019.....	25
SLIKA 2.6:	RAST ŠTEVILA DEFINIRANIH DNEVNIH ODMERKOV NA 1000 PREBIVALCEV NA DAN OD LETA 2006 DO 2019.....	25
SLIKA 2.7:	VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL V MILIJONIH EUR, SLOVENIJA, 2006 – 2019.....	26
SLIKA 2.8:	SKUPNI STROŠKI (V 1000 EUR) ZA AMBULANTNO PREDPISANA ZDRAVILA TER STROŠKI ZA ZDRAVILA IZ OZZ V LETIH 2007 – 2019.....	26
SLIKA 2.9:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA 1000 PREBIVALCEV PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2019.....	30
SLIKA 2.10:	POVPREČNA VREDNOST ZDRAVIL NA ENEGA PREBIVALCA V EUR PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2019.....	30
SLIKA 2.11:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV / 100 PREBIVALCEV PO STAROSTNIH SKUPINAH IN SPOLU, SLOVENIJA, 2019.....	31
SLIKA 3.1:	DELEŽI V ŠTEVILU IZDANIH RECEPTOV PO GLAVNIH ATC SKUPINAH V LETU 2019.....	34
SLIKA 3.2:	DELEŽI V VREDNOSTI IZDANIH RECEPTOV PO GLAVNIH ATC SKUPINAH V LETU 2019.....	34
SLIKA 3.3:	ŠTEVILO RECEPTOV /1000 PREBIVALCEV ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE (SKUPINA A), PO REGIJAH IN SPOLU V LETU 2019.....	36
SLIKA 3.4:	ŠTEVILO RECEPTOV / 1000 PREBIVALCEV ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA (SKUPINA C), PO REGIJAH IN SPOLU V LETU 2019.....	37
SLIKA 3.5:	ŠTEVILO RECEPTOV/1000 PREBIVALCEV ZA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE (SKUPINA N), PO REGIJAH IN SPOLU V LETU 2019.....	38
SLIKA 3.6:	SKUPNO ŠTEVILO RECEPTOV NA 1000 PREBIVALCEV PO STATISTIČNIH REGIJAH IN SPOLU.....	39
SLIKA 3.7:	ŠTEVILO RECEPTOV / 1000 PREBIVALCEV PO GLAVNIH ATC SKUPINAH IN SPOLU V LETU 2019.....	40
SLIKA 3.8:	TREND PORABE ZDRAVIL PO IZBRANIH ATC SKUPINAH V DDD V LETIH 2012 DO 2019.....	43
SLIKA 3.9:	TREND PORABE ZDRAVIL PO NEKATERIH ATC SKUPINAH V DID V LETIH 2012 DO 2019.....	44
SLIKA 4.1:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM JE BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI (A02B) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2019.....	59
SLIKA 4.2:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ZAVIRALEC PROTONSKE ČRPALKE (A02BC) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2019.....	60
SLIKA 4.3:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA (A10) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2019.....	61
SLIKA 4.4:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI INSULINI IN ANALOGI (A10A) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2019.....	62
SLIKA 4.5:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ANTIDIABETIKI, BREZ INSULINOV, V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2019.....	63
SLIKA 4.6:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BILA PREDPISANA ACETILSALICILNA KISLINA 100 MG V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.....	67
SLIKA 4.7:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI SELEKTIVNI ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV BETA (C07AB) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.....	78
SLIKA 4.8:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV ALFA IN BETA V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.....	79
SLIKA 4.9:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.....	80
SLIKA 4.10:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.....	81

SLIKA 4.11:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANA ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV IN ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	82
SLIKA 4.12:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	83
SLIKA 4.13:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	89
SLIKA 4.14:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI HORMONSKI SISTEMSKI KONTRACEPTIVI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	96
SLIKA 4.15:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE BENIGNE HIPERPLAZIJE PROSTATE V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	98
SLIKA 4.16:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE HIPOTIROZE V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	103
SLIKA 4.17:	ODSTOTEK OSEB, KO SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	109
SLIKA 4.18:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	114
SLIKA 4.19:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA NESTEROIDNA PROTIVNETNA IN PROTIREVMATIČNA ZDRAVILA V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	120
SLIKA 4.20:	DELEŽ PREDPISANIH ZDRAVIL PO SPOLU IN STAROSTNIH SKUPINAH NEKATERIH NAJPOGOSTEJE PREDPISANIH PODSKUPIN SKUPINE ZDRAVIL Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE.	124
SLIKA 4.21:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ANALGETIKI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	130
SLIKA 4.22:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI OPIOIDI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019. ...	131
SLIKA 4.23:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN TRAMADOL (SAM ALI V KOMBINACIJI) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	132
SLIKA 4.24:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN PARACETAMOL V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	133
SLIKA 4.25:	TREND PREDPISOVANJA PREGABALINA V LETIH 2006 DO 2019.	134
SLIKA 4.26:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN PREGABALIN V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	135
SLIKA 4.27:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ANTIPARKINSONIK V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	136
SLIKA 4.28:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ANTIPSIHOTIK V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	137
SLIKA 4.29:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ANKSIOLITIK V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	138
SLIKA 4.30:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ZOLPIDEM V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	139
SLIKA 4.31:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ANTIDEPRESIV V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	140
SLIKA 4.32:	TREND PREDPISOVANJA ANTIDEPRESIVOV IN ANKSIOLITIKOV V LETIH 2009 DO 2019 V DID.	141
SLIKA 4.33:	ŠTEVILO PREJEMNIKOV METILFENIDATA V STAROSTI 0 - 19 LET IN RECEPTOV ZA METILFENIDAT V LETIH 2006 DO 2019. ...	142
SLIKA 4.34:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN METILFENIDAT V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	142
SLIKA 4.35:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DEMENCE V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	143
SLIKA 4.36:	TREND VREDNOSTI ZDRAVIL V PROGRAMU ZDRAVLJENJA ODVISNOSTI PO POSAMEZNIH ZDRAVILIH.	145
SLIKA 4.37:	SKUPNA PORABA THC IN CBD V GRAMIH V LETIH 2015 – 2019.	146

SLIKA 4.38:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA OBSTRUKTIVNE PLJUČNE BOLEZNI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	155
SLIKA 4.39:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ANTIHISTAMINIKI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2019.	156
SLIKA 5.1:	TREND PORABE ODMERKOV MEŠANEGA CEPIVA PROTI OŠPICAM, MUMPSU IN RDEČKAM Z OSLABLJENIMI VIRUSI V LETIH 2014 DO 2019.	168
SLIKA 5.2:	TREND PORABE ODMERKOV CEPIVA ZA CEPLJENJE PROTI GRIPI S PREČIŠČENIM ANTIGENOM VIRUS INFLUENZE ZA ODRASLE	169
SLIKA 5.3:	TREND ODMERKOV VSEH CEPIV PROTI PNEVMOKOKNIM OKUŽBAM (J07AL01, J07AL02, J07AL52)	170
SLIKA 5.4:	TREND ODMERKOV POSAMEZNIH CEPIV PROTI PNEVMOKOKNIM OKUŽBAM (J07AL01 IN SKUPAJ J07AL02, J07AL52)..	170
SLIKA 5.5:	TREND PORABE ODMERKOV CEPIVA PROTI KLOPNEMU MENINGOENCEFALITISU Z INAKTIVIRANIMI VIRUSI ZA OTROKE IN ZA ODRASLE (J07BA01).	171
SLIKA 5.6:	TREND PORABE ODMERKOV CEPIVA PROTI HUMANIM PAPILOMA VIRUSOM (J07BM01, J07BM03).	172

Skladno z Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva je kot vsako leto pred vami publikacija Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) o porabi ambulantno predpisanih zdravil, predpisanih na zelene in bele recepte v Sloveniji v letu 2019, kamor smo vključili tudi porabo zdravil za izvajanje programa cepljenja v Sloveniji v letu 2019.

Spremljanje porabe zdravil je eno izmed pomembnih področij javnega zdravja ter prispeva k odgovornejšemu predpisovanju in uporabi zdravil. Zbrani podatki o porabi zdravil služijo tudi preverjanju skladnosti s strokovnimi smernicami zdravljenja za učinkovitejše terapevtske prakse. S pravilno, varno in odgovorno rabo zdravil lahko izvajalci zdravstvenega varstva izboljšajo učinke zdravljenja ter zmanjšajo tveganja za nastanek neželenih učinkov zdravil pri bolnikih, pri čemer pa je seveda potrebno, da so dobro informirani in sodelujoči tudi bolniki sami.

Zaradi mednarodne primerljivosti za spremljanje predpisovanja zdravil uporabljamo Anatomsko - terapevtsko - kemijsko (ATC) klasifikacijo na petih nivojih ATC klasifikacije. Poraba je stroškovno ovrednotena, prikazani so tudi trendi predpisovanja, V tabelah glavnih ATC skupin je poraba vseh zdravil predstavljena s številom vseh predpisanih receptov, vrednostjo zdravil v EUR, povprečno vrednostjo zdravila na enem receptu, številom receptov na 1000 prebivalcev, številom definiranih dnevnih odmerkov in številom definiranih dnevnih odmerkov na 1000 prebivalcev na dan ter indeksi glede na preteklo leto.

V nadaljevanju publikacije pa je podrobno predstavljeno predpisovanje zdravil po posameznih glavnih anatomskih skupinah ATC klasifikacije, kamor s vključeni tudi trendi ter razlike v predpisovanju po posameznih statističnih regijah.

Dodatno je poraba ambulantno predpisanih zdravil predstavljena tudi po starostnih skupinah in po spolu prejemnikov ter po listah zdravil. Za nekatere najbolj aktualne skupine zdravil oziroma najpogosteje predpisana zdravila je poraba prikazana v odstotkih oseb, ki prejemajo zdravila tudi po posameznih statističnih regijah prebivališč prejemnikov

Pomemben doprinos v poročilu predstavljajo tudi grafični prikazi porabe zdravil in deleža prebivalcev, ki jemlje posamezna zdravila v obliki slikovnih prikazov (infografike).

V naslednji letih pa bo dodaten vir podatkov tudi informacijska rešitev eRecept (elektronsko predpisovanje zdravil), ki v celoti nadomešča predpisovanje zdravil na zeleni oziroma beli recept, tako v okviru osnovne zdravstvene dejavnosti kot tudi na nivoju specialistične dejavnosti že od leta 2016. Kljub vsemu pa doseg vseh izdanih e-receptov ne bo mogoče uresničiti, saj določeni načini predpisovanja receptov niso

predvideni preko informacijske rešitve eRecept (nujni recepti, recepti za lastno uporabo, predpisovanje narkotikov ipd.).

Za skupen pregled porabe vseh zdravil v Sloveniji smo na NIJZ pričeli tudi s spremljanjem porabe zdravil v vseh bolnišnicah, kjer dodatno ločeno predstavljamo tudi porabo dragih bolnišničnih zdravil (seznam B) ter porabo ampuliranih zdravil in drugih zdravil za ambulantno zdravljenje v okviru ločeno zaračunljivega materiala (LZM) (Seznam A).

Celostni pregled porabe zdravil lahko pripomore pri načrtovanju in spremljanju sistema zdravstvenega varstva.

Tatja Kostnapfel, Tit Albreht

V letu 2019 je bilo izdanih skoraj 18,5 milijonov receptov za ambulantno predpisana zdravila v vrednosti 542 milijonov EUR, indeks 105. Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 8,85 recepta s predpisanimi zdravili v skupni vrednosti 259,5 evrov.

Največ receptov je bilo v letu 2019 predpisanih za bolezni srca in ožilja (25,6 % vseh receptov, 2.269 receptov/1000 prebivalcev), za zdravila z delovanjem na živčevje (18,7 % vseh receptov, 1.651 receptov/1000 prebivalcev) ter zdravila za bolezni prebavil in presnove (13,5 % vseh receptov, 1.191 receptov/1000 prebivalcev).

V Sloveniji je bilo izdanih povprečno 8.849 receptov na 1000 prebivalcev. Največ receptov je bilo predpisanih v pomurski regiji (24,7 % nad slovenskim povprečjem), najmanj receptov pa je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji (11 % manj od povprečja). Pod slovenskim povprečjem po številu predpisanih receptov na 1000 prebivalcev so še gorenjska, goriška in obalno-kraška regija, ostale regije pa so nad povprečjem.

Med **zdravili za bolezni srca in ožilja (ATC skupina C)** so največji delež zavzemala *zdravila z delovanjem na renin - angiotenzinski sistem (C09)*, ki se uporabljajo pri bolnikih s kroničnim srčnim popuščanjem. Jemlje jih 19,1 % prebivalstva (1,76 milijonov receptov), največ v pomurski in posavski regiji.

Za zdravljenje hipertenzije se pogosto sočasno uporabljajo zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09) in zaviralci kalcijevih kanalčkov (C08). Kar 20,2 odstotka populacije prejema vsaj eno od obeh zdravil.

Sledijo *zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10)*, predvsem statini, ki jih prejema 12 % populacije (preko 960 tisoč receptov), največ v pomurski in zasavski statistični regiji.

Preko 851 tisoč receptov pa je bilo predpisanih za *antagoniste adrenergičnih receptorjev (C07)*, ki se predpisujejo za zdravljenje visokega krvnega pritiska (hipertenzije), zdravljenje angine pectoris ter zdravljenja stabilnega kroničnega srčnega popuščanja.

Od **zdravil z delovanjem na živčevje (ATC skupina N)** so največji odstotni deleži v številu receptov pripadali analgetikom (N02) s 41,2 %, največ drugim analgetikom in antipiretikom, sledijo opioidi. Na drugem mestu so psiholeptiki (N05) s 26,6 %, največ anksiolitiki, na tretjem pa psihoanaleptiki (N06) s 20,5 % deležem, največ je bilo predpisanih antidepresivov.

Najbolj pogosto predpisana učinkovina skupine N je bil paracetamol s 678,9 tisoč recepti (19,7 % delež vseh receptov skupine N), sledita natrijev metamizolat ter kombinacija tramadola in paracetamola.

Vse predpisane učinkovine v *anksiolitikih (N05B)* so bile v podskupini benzodiazepini (N05BA). Najpogosteje predpisane učinkovine med anksiolitiki so bile alprazolam, bromazepam in diazepam. Trend porabe anksiolitikov v zadnjih 15 letih postopno pada. Število teh receptov se je v primerjavi z letom prej zmanjšalo za 2 %. Povprečno je anksiolitike prejemale 6,7 % populacije.

V skupini psihoanaleptikov so najpogosteje predpisovali *antidepresive (N06A)*. Število teh receptov se je v primerjavi z letom prej povišalo za 3 %. Najpogosteje predpisani antidepresivi so že vrsto let iz skupine selektivnih zaviralcev privzema serotonina (N06AB), in sicer zdravila z escitalopramom. Največ so antidepresive predpisovali v zasavski in goriški regiji, sledita koroška in pomurska regija. Povprečno je antidepresive prejemale 7,1 % populacije.

V skupini **zdravil za bolezni prebavil in presnove (ATC skupina A)**, kjer je bilo predpisanih skoraj 2,5 milijona receptov in je razdeljena v 16 podskupin je bila najvišja poraba *zdravil za kislinsko pogojene bolezni (A02)* (skoraj 964 tisoč receptov), predvsem zdravila za zdravljenje peptične razjede in refluksne bolezni (*zaviralci protonске črpalke –A02BC*). Ta zdravila jemlje poprečno 16 % prebivalcev Slovenije, največja poraba je bila v podravski in koroški regiji).

Zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) prejema 5,3 % oseb, od tega peroralne antidiabetike 4,6 % populacije, najvišja poraba je bila v posavski in zasavski regiji. Inzuline in analoge pa prejema 1,6 % populacije, največ v zasavski regiji.

V skupini **zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (ATC skupina M)**, kjer je bilo predpisanih 1,2 milijona receptov, ki so razdeljeni v šest skupine, so bila najpogosteje predpisana zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01). Predstavljala so 80 % delež v številu receptov. Vsa zdravila so v tej skupini so *nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravil (M01A)*. Najpogosteje so bili predpisani *naproksen*, *ibuprofen* in *ketoprofen*. Zdravila je prejemale 23,9 % prebivalcev Slovenije.

Predpisanih je bilo skoraj 1,1 milijon receptov za **zdravila za bolezni dihal (ATC skupina R)**, ki so razvrščena v 6 skupin. Največ je bilo predpisanih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03) ter zdravil iz skupine antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06). Od zdravil za obstruktivne pljučne bolezni so bili najpogosteje predpisani *inhalacijski adrenergiki (R03A)*. Petino receptov je bilo predpisanih za *bronhoselektivne agoniste adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03AC)*. V skupini *drugih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni za inhaliranje (R03B)* je bilo predpisanih največ zdravil, ki so vsebovala *glukokortikoide (R03BA)*. Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni je prejemale 7,5 % prebivalcev Slovenije.

Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje so v letu 2019 predstavljali 27,4 % delež v številu receptov, prejemale jih je 23,9 % prebivalcev Slovenije. Največ je bilo izdanih zdravil iz skupine *drugih antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06AX)*.

Predpisanih je bilo več kot 1 milijon receptov s predpisanimi **zdravili za sistemsko zdravljenje infekcij (ATC skupina J)**. Večina, kar 93,4 % receptov je bilo predpisanih zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01).

Najpogosteje predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij v letu 2019 so bili *betalaktamski antibiotiki, penicilini (J01C)*, med njimi so bili najpogosteje predpisani edini širokospektralni antibiotik amoksicilin (J01CA04) ter kombinacijo z zaviralcem laktamaz beta.

V skupino *drugih beta-laktamskih antibiotikov (J01D)* so uvrščeni cefalosporini.

Druga podskupina glede na porabo v letu 2019 so skupina *makrolidov, linkozamidov in streptograminov (J01F)*. Med njimi so bili najpogosteje predpisani makrolidni antibiotiki (J01FA), zdravila z azitromicinom (J01FA10) na 97 tisoč receptih in klaritromicinom (J01FA09) na 22,9 tisoč receptih.

V letu 2019 je 26,4 % oseb prejele vsaj en recept za zdravila iz skupine zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij.

1 Pomen spremljanja porabe zdravil

Tatja Kostnapfel

Spremljanje porabe zdravil je eden od segmentov javnega zdravja, katerega najširši cilj je preprečevanje bolezni, podaljševanje življenja ter varovanje in izboljševanje zdravja. Zbiranje in obdelava podatkov o porabi zdravil je torej širšega družbenega pomena.

Spremljanje porabe zdravil in analizo podatkov o porabi zdravil po **Zakonu o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva** za nacionalne namene opravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) kot neodvisna organizacija. Ta dejavnost je pomembna za spremljanje in načrtovanje sistema zdravstvenega varstva, za posredno pridobivanje podatkov o obolevnosti ter za pravilno in odgovorno rabo zdravil (1).

Glavni namen analize podatkov o porabi zdravil je podati informacije o predpisanih zdravilih, opozoriti na vlogo odgovornega predpisovanja zdravil ter spremljati porabo sredstev za zdravila. Analiziranje podatkov pa predstavlja tudi podlago za spremljanje in načrtovanje sistema zdravstvenega varstva in je pomembno tudi iz ekonomskega vidika, saj je strošek zdravil eden izmed večjih neposrednih medicinskih stroškov.

Glede na staranje prebivalstva je velikega pomena spremljanje porabe zdravil po starosti, iz katerega lahko sklepamo na razlike v obolevnosti med starostnimi skupinami. Z ocenjevanjem razlik v porabi zdravil med regijami lahko po drugi strani ugotavljamo lokalno povečano specifično obolevnost ali morebitna odstopanja od terapevtskih smernic.

Ustrezno predpisovanje zdravil ob upoštevanju strokovnih in ekonomskih vidikov ima pomembno družbeno vlogo, stalno spremljanje porabe pa pri tem prispeva k bolj odgovornemu ravnanju in pravilni rabi zdravil. Pregled nad podatki omogoča tudi posreden vpogled k obolevnosti. Informacije, ki jih pridobimo preko analize podatkov o porabi zdravil, so koristne tudi z vidika ugotavljanja, katerim skupinam bolnikov se predpisujejo posamezna zdravila, s čimer lahko spremljamo tudi ustreznost terapevtskih smernic.

Metodologija

Podatke o izdanih zdravilih, predpisanih na recept, lekarne pošiljajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), od koder se zbrane in obdelane pošlje NIJZ. V pričujočem poročilu so zajeti podatki iz *zelenih receptov* s predpisanimi zdravili in živili za posebne zdravstvene namene, za katere v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ) ter podatke iz *belih receptov*, kjer so predpisana zdravila, ki niso pravica iz OZZ. Vključena so tudi zdravila za izvajanje programa cepljenja.

Z vidika ohranjanja javnega zdravja je še posebej pomembno spremljanje predpisovanja *zdravil za bolezni srca in ožilja* (posebej antihipertenzivov in statinov), *zdravil za bolezni prebavil in presnove* (posebej zaviralcev protonske črpalke in zdravil za zdravljenje diabetesa), *zdravil z delovanjem na živčevje* (posebej anksiolitikov, antidepresivov in protibolečinskih zdravil) ter *protimikrobnih zdravil* (posebej antibiotikov).

Vsako leto bolj aktualno je tudi spremljanje porabe zdravil za izvajanje programa cepljenja in posredno precepljenosti prebivalstva. Pomemben poudarek je potrebno nameniti tudi polifarmakoterapiji ter ozaveščenosti glede varne in pravilne rabe zdravil. ZZS je uvedel ter omogočil dodatno strokovno pomoč farmacevta svetovalca, ki izvede farmakoterapijski pregled pacienta.

Razvoj zdravstva v Sloveniji poteka skladno z **Resolucijo plana zdravstvenega varstva (ResNPZV) 2016-2025 »Skupaj za družbo zdravja«**. Resolucija načrtuje zagotovitev pravilne in varne uporabe zdravil ter za vse enako dostopnost do kakovostne in varne zdravstvene oskrbe čim bližje prebivalcem, integrirano in celovito obravnavo, upoštevane zdravstvene potrebe starajoče se populacije, usmerjenost v uporabnika ter njegovo opolnomočenje ob hkratni stroškovni učinkovitosti na področju porabe zdravil. Preko te resolucije se z različnimi ukrepi zagotavlja racionalna raba zdravil in boljša dostopnost do kakovostne farmacevtske oskrbe. Vzpostavljen je sistem preskrbe z redkimi zdravili. V zdravstveno obravnavo so vključeni klinični farmacevti. Zagotavlja se optimizacija predpisovanja in izdajanja zdravil, med drugim tudi z reševanjem problematike polifarmakoterapije (2, 3).

Spremljanje predpisovanja zdravil nam omogoča tudi mednarodno primerljivost podatkov. S povezovanjem z drugimi podatkovnimi bazami, kot je baza podatkov izvajalcev, lahko primerjamo, kako zdravila predpisujejo zdravniki različnih specialnosti in prikažemo trende, ki veljajo pri predpisovanju zdravil za zdravnike posameznih strokovnih usmeritev.

Podatke o porabi ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji prikazujemo po **ATC/DDD metodologiji**, ki jo priporoča Svetovna zdravstvena organizacija (SZO). Zdravila razvršča glede na njihovo glavno indikacijo, najprej v 14 glavnih (anatomskih) skupin (prva raven), ki jo označuje velika tiskana črka. Druga raven klasifikacije ATC je lahko glavna terapevtska skupina ali pa glavna farmakološka skupina, označuje jo dvomestno število. Tretja raven je terapevtska oziroma terapevtsko-farmakološka podskupina, označena z veliko tiskano črko. Četrta raven je terapevtsko-farmakološko-kemična podskupina, ki jo označuje velika tiskana črka. Peta raven je učinkovina (ime INN), ki jo označuje dvomestno število. ATC oznako vsakega zdravila torej sestavlja 7 številsko-črkovnih znakov (4,5).

DDD (definirani dnevni odmerek, Defined Daily Dose) je statistična enota, ki jo je SZO opredelila za določitev porabe zdravila. DDD-ji se uporabljajo za standardizirane primerjave porabe različnih zdravil med seboj ali med okolji z različnimi sistemi zdravstvenega varstva. DDD je povprečni vzdrževalni odmerek zdravila, ki ga odrasel bolnik prejme v enem dnevu za zdravljenje glavne indikacije zdravila. Dejansko odmerjanje, ki je vedno individualno prilagojeno, se lahko zelo razlikuje od teoretično določenih vzdrževalnih odmerkov.

DID (definirani dnevni odmerek na 1000 prebivalcev na dan) je po SZO priporočen prikaz porabe ambulantno predpisanih zdravil. Izračuna se na podlagi celoletne porabe zdravil v določeni skupini ATC (v DDD) in števila prebivalcev v določenem letu (5,6).

Zdravilo, ki ga določa sestava, jakost, farmacevtska oblika in pakiranje ima lahko le eno oznako ATC, četudi ima več enako pomembnih glavnih indikacij. Pri večkomponentnih zdravilih se indikacija nanaša na glavno učinkovino. Če obstajajo zdravila z isto učinkovino v dveh ali več različnih jakostih ali različnih farmacevtskih oblikah z namenom, da bi dosegli drugačen terapevtski učinek, imajo tudi različne oznake ATC (primer: acetilsalicilna kislina v 100 mg tabletah kot antitrombotik (B01AC06) ali v 500 mg tabletah kot analgetik (N02BA01)).

V tabelah glavnih ATC skupin je poraba vseh zdravil predstavljena s številom vseh predpisanih receptov, vrednostjo zdravil v EUR, povprečno vrednostjo zdravila na enem receptu, številom receptov na 1000 prebivalcev, številom DDD in številom DID ter indeksi glede na preteklo leto. Uporabili smo ATC/DDD Index 2019 (5). Dodatno je poraba ambulantno predpisanih zdravil predstavljena tudi po starostnih skupinah in po spolu prejemnikov ter po listah zdravil. Za nekatere najbolj aktualne skupine je poraba zdravil predstavljena tudi po statističnih regijah prebivališč prejemnikov.

Cene zdravil so predmet državne regulacije na podlagi **Zakona o zdravilih** in predmet dogovarjanja o cenah med dobavitelji zdravil ter kupci oziroma plačniki. Spremljanje porabe zdravil ter upravljanje s stroški zdravil je osnova farmakoekonomike (6, 7, 8, 9).

Razvrščanje zdravil

Upravičenost zavarovanih oseb do zdravil določata obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Obseg obveznega zdravstvenega zavarovanja določa *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)*, za razvrščanje zdravil na listo je zadolžen ZZS (3,8). Zdravilo, ki se predpisuje na recept, ZZS razvršča na osnovi predloga za razvrstitev in skladno s Pravilnikom o razvrščanju zdravil na liste. Pri tem se upoštevajo strokovna, doktrinarna in ekonomska merila, predvsem pomen zdravila z vidika javnega zdravja, prednostne naloge izvajanja programa zdravstvenega varstva, terapevtski pomen zdravila, ocena farmakoekonomskih podatkov za zdravilo, ocena etičnih vidikov, prioritete programov zdravstvenega varstva...) (8).

Obvezno zdravstveno zavarovanje krije stroške za zdravila v ustreznem odstotnem deležu glede na razvrstitev zdravila na listo, preostali delež krije prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje ali pa ga zavarovana oseba doplača sama (3,8).

Na zelene recepte se predpisujejo zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, katerih stroške v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje. Izdajatelj in formalni lastnik zelenih receptov je ZZS. V okviru eZdravja obstoja informacijska rešitev eRecept (elektronsko predpisovanje zdravil), ki v celoti nadomešča predpisovanje zdravil na zeleni oziroma beli recept, tako v okviru osnovne zdravstvene dejavnosti kot tudi na nivoju specialistične dejavnosti. Od 1. februarja 2016 je njegova uporaba obvezna tudi na sekundarni in terciarni ravni.

ZZS krije v skladu z ZZVZZ ceno zdravil v:

- 100 % deležu (za zdravila razvrščena na P100 listo, ki se uporabljajo za zdravljenje oseb, boleznih in stanj iz četrte do trinajste alineje 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ),
- 70 % deležu (za zdravila razvrščena na P70 listo),
- 10 % deležu (za zdravila razvrščena na V listo) (3).

Nerazvrščena zdravila so v celoti samoplačniška, predpisujejo pa se lahko na beli, samoplačniški recept. Veljavnost tako zelenega kot belega recepta je 30 dni od datuma predpisa zdravila. Če je na zeleni recept predpisan antibiotik, je veljavnost tega recepta samo 3 dni od datuma predpisa.

Celotna vrednost recepta je skupna vrednost zdravil na receptu. Sestavljena je iz deleža cene, ki jo pokrije obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ), deleža cene, ki jo pokrije prostovoljno zdravstveno zavarovanje (PZZ) oz. pacient, če nima urejenega PZZ, in deleža cene, ki jo doplača pacient v primeru, če je cena zdravila, vključenega v seznam medsebojno zamenljivih zdravil ali seznam terapevtskih skupin zdravil, višja

od njegove najvišje priznane vrednosti. Zdravstveno zavarovanje (obvezno in dopolnilno) krije razvrščena zdravila le do najvišje priznane vrednosti, ki jo določa ZZS.

Sistem najvišjih priznanih vrednosti (NPV) je bil uveden leta 2003 za skupine medsebojno zamenljivih zdravil, ki jih določa Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke. ZZS določa NPV za skupino medsebojno zamenljivih zdravil na ravni najcenejšega zdravila glede na primerljivi odmerek v skupini. Nerazvrščena zdravila pa so v celoti samoplačniška, predpisujejo pa se lahko na beli, samoplačniški recept (9, 10).

Terapevtske skupine zdravil

Terapevtske skupine zdravil, ki jih določa ZZS, združujejo različna zdravila z enako terapevtsko indikacijo, ki so med seboj primerljiva po učinkovitosti in varnosti. ZZS določa NPV za terapevtsko skupino zdravil na podlagi cene primerljivega odmerka zdravila tako, da krije vse odmerke vsaj enega zdravila v tej terapevtski skupini zdravil.

Medsebojna zamenljivost zdravil je v Evropski uniji v nacionalni pristojnosti. V R Sloveniji gre pri tem za upravno odločitev pristojnega organa za zdravila, to je Javne agencije za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP), ki na podlagi zakonskih meril ugotovi, da medsebojno zamenjevanje zdravil, razvrščenih v skupine zdravil, ki jih opredeljujejo enaka sestava učinkovin, jakost ter funkcionalne lastnosti farmacevtske oblike, ne vodi do klinično pomembnih razlik v njihovi učinkovitosti in varnosti.

ZZS določa NPV za skupino medsebojno zamenljivih zdravil na ravni najcenejšega zdravila glede na primerljivi odmerek v skupini. Referenčno zdravilo mora v skupini medsebojno zamenljivih zdravil imeti v preteklem mesecu vsaj 0,5 % tržni delež. Za zdravila, katerih cena je višja od NPV, je potrebno doplačati razliko med dejansko ceno in NPV. Znotraj posamezne skupine zdravil pa je vedno vsaj eno zdravilo, za katero zavarovancu ni potrebno doplačati razlike (10).

Seznam uvedenih terapevtskih skupin s strani ZZS (10):

Leta **2014**:

1. **zaviralci protonske črpalke** – A02BC (1.10.2013)
2. **zdravila z imatinibom** – L01XE01 (31.3.2014),
3. **zdravila z acetilsalicilno kislino 100 mg** – B01AC06 (31.3.2014)
4. **zdravila s triptani** – N02CC (29.9.2014)
5. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma** – S01EA, S01EC, S01ED in S01EE (27.11.2014).

Leta **2016**:

1. **zaviralci angiotenzinske konvertaze**, v katero so uvrščeni zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila in kombinacije - C09AA, C09BA, C09BB in C09BX (26.02.2016)
2. **zdravila za zniževanje holesterola**, v katero so uvrščeni vsi statini, kombinacije s statini in ezetimib – C10AA, C10BA in C10BX (26.02.2016)
3. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje alergijskega rinitisa** – R01AD (26.02.2016)
4. **zdravila s somatropinom** - H01AC01 (15.09.2016)

Leta 2017:

1. **inhalacijskih glukokortikoidov**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-11/2017-DI/32 z dne 21. 9. 2017,
2. **kombinacij adrenergikov in inhalacijskih glukokortikoidov**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije 9001-11/2017-DI/33 z dne 21. 9. 2017,
3. **zaviralcev angiotenzinske konvertaze**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/20 z dne 18. 10. 2017,
4. **zdravil za zniževanje holesterola**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/21 z dne 18. 10. 2017 in
5. **zdravil z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/22 z dne 18. 10. 2017.

Leta 2018:

1. **zdravil antagonistov angiotenzina II**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-10/2018-DI/12 z dne 11. 7. 2018,
2. **zdravil s filgrastimom**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2018-DI/3 z dne 9. 8. 2018,
3. **zdravil z dolgo delujočimi oblikami filgrastima**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2018-DI/5 z dne 9. 8. 2018,
4. **zdravil za zniževanje holesterola**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2018-DI/7 z dne 9. 8. 2018
5. **zdravil z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-15/2018-DI/3 z dne 14. 11. 2018.

Leta 2019:

1. **zdravil inhalacijskih adrenergikov v kombinaciji z antiholinergiki**, vključno s kortikosteroidi v trojnih kombinacijah, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-11/2019-DI/3 z dne 17. 9. 2019

2 Splošni podatki o porabi zdravil v letu 2019

Tatja Kostnapfel, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

2.1 Demografski podatki

Poraba zdravil je odvisna od števila, starosti in spola prebivalcev ter drugih dejavnikov. V tabeli 2.1 je prikazano število prebivalcev v Sloveniji glede na statistične regije. Podatki se nanašajo na stanje z dne 1. 7. 2019 in so uporabljeni tudi v nadaljnjih izračunih, tabelah in grafih te publikacije.

Število prebivalcev je naraslo od 2.070.050 v letu 2018 (1.030.234 moških in 1.039.816 žensk) do 2.089.310 v letu 2019 (1.045.835 moških in 1.043.475 žensk).

Po številu prebivalcev je največja osrednjeslovenska regija, v kateri živi dobra četrtina vseh prebivalcev Slovenije (26,4 %), sledi podravska regija s 15,6 % ter savinjska regija z 12,3 % prebivalcev. Najmanjša regija po številu prebivalcev je primorsko-notranjska regija - tu živi le 2,5 % vseh prebivalcev Slovenije, sledi ji zasavska regija, kjer živi 2,7 % odstotkov prebivalstva (11,12) (tabela 2.1).

Tabela 2.1: Prebivalstvo po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2019.

Statistične regije	Skupaj	Moški	Ženske
Pomurska	114.396 (5,5 %)	56.560	57.836
Podravska	324.875 (15,6 %)	163.185	161.690
Koroška	70.683 (3,4 %)	35.759	34.924
Savinjska	257.425 (12,3 %)	130.183	127.242
Zasavska	57.059 (2,7 %)	28.306	28.753
Posavska	75.807 (3,6 %)	38.454	37.353
Jugovzhodna Slovenija	144.688 (6,9 %)	73.715	70.973
Osrednjeslovenska	552.221 (26,4 %)	272.702	279.519
Gorenjska	205.717 (9,9 %)	102.868	102.849
Primorsko-notranjska	52.818 (2,5 %)	26.910	25.908
Goriška	118.008 (5,7 %)	59.568	58.440
Obalno-kraška	115.613 (5,5 %)	57.625	57.988
SLOVENIJA	2.089.310	1.045.835	1.043.475

Tabela 2.2 prikazuje število prebivalcev po posameznih starostnih skupinah in spolu. Število moških je največje v starostni skupini 40-49 let, število žensk je tudi najvišje v starostni skupini 50-59 let. Število tako žensk kot moških je najmanjše v starostni skupini 85 let in več, žensk pa je v tej starostni skupini več kot trikrat več kot moških. Število moških je višje od števila žensk v vseh starostnih skupinah do 49. leta, ko se začne zmanjševati in je po sedemdesetem letu bistveno manjše od števila žensk. Tudi leto prej je bil trend podoben.

Tabela 2.2: Prebivalstvo po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2019.

Starostne skupine	Skupaj	Moški	Ženske
0 - 4 let	101.572	52.331	49.241
5 - 9 let	110.658	57.076	53.582
10 - 14 let	102.723	52.729	49.994
15 - 19 let	93.255	48.260	44.995
20 - 29 let	216.783	115.098	101.685
30 - 39 let	290.538	154.186	136.352
40 - 49 let	306.292	161.069	145.223
50 - 59 let	303.343	153.683	149.660
60 - 69 let	278.718	137.503	141.215
70 - 79 let	173.211	76.696	96.515
80 - 84 let	59.155	22.433	36.722
85 let +	53.062	14.771	38.291
SLOVENIJA	2.089.310	1.045.835	1.043.475

2.2 Podatki o številu farmacevtov

Lekarniška dejavnost je javna služba, s katero se zagotavlja trajna in nemotena oskrba prebivalstva in izvajalcev zdravstvene dejavnosti z zdravili. Poteka tudi farmacevtska obravnava pacientov za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja ter svetovanje glede varne, pravilne in učinkovite rabe zdravil. Nosilec lekarniške dejavnosti je magister (-tra) farmacije.

Izvaja se na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti. Mrežo lekarniške dejavnosti na primarni ravni zagotavlja občina ali več sosednjih občin skupaj, na sekundarni in terciarni ravni pa država.

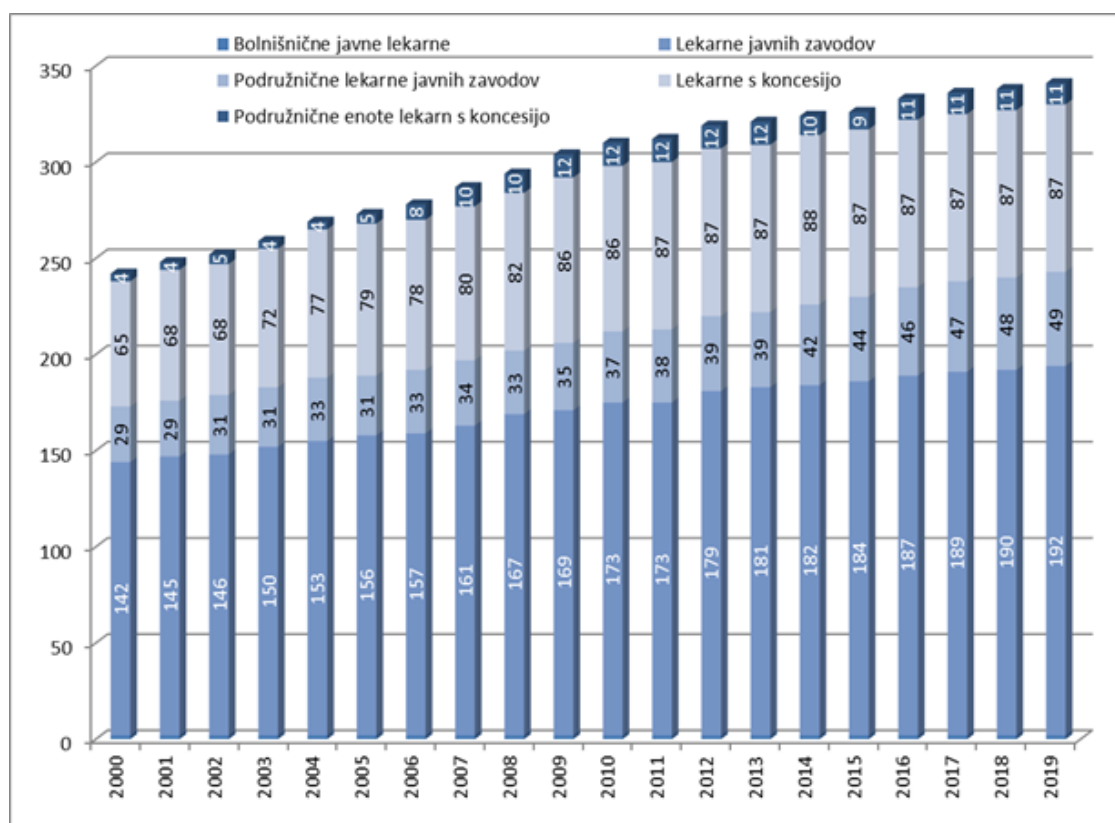
Lekarne

Po podatkih Lekarniške zbornice Slovenije je lekarniško dejavnost na primarni ravni zdravstvene dejavnosti dne 31.12.2019 opravljalo 24 javnih lekarniških zavodov s 192 lekarnami in 49 lekarniški podružnicami, 87 izvajalcev s koncesijo za izvajanje lekarniške dejavnosti (od tega 71 fizičnih oseb, ki so nosilci lekarniške dejavnosti in 16 pravnih oseb v obliki družbe z omejeno odgovornostjo) s 87 lekarnami in 11 lekarniški

podružnicami ter 2 bolnišnični lekarni, ki opravljata tudi lekarniško dejavnost na primarni ravni zdravstvene dejavnosti, skupaj 341 organizacijskih enot. Število organizacijskih enot se je v primerjavi z letom 2018 povečalo za 3 enote.

Lekarniška enota je v povprečju oskrbovala 6.141 prebivalcev (št. preb. 2.094.060 - stanje na dan 1.10.2019 – podatki SURS).

Lekarniška dejavnost na sekundarni in terciarni ravni je bila organizirana v 26 bolnišnicah s 27 bolnišničnimi lekarnami (slika 2.1)(13).

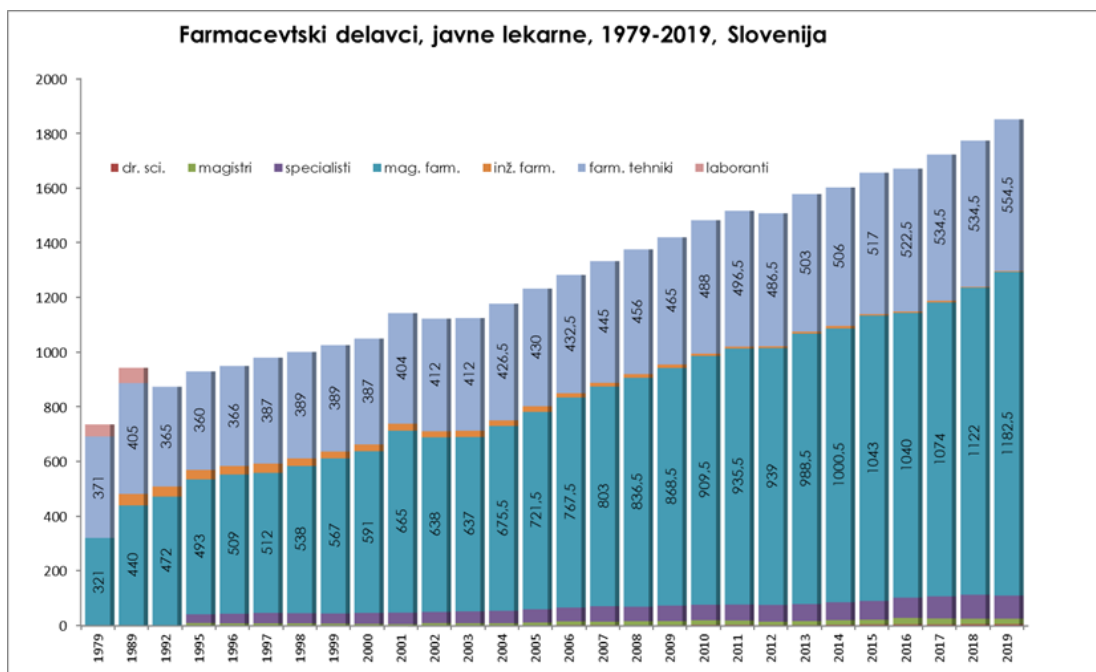

Slika 2.1: Trend organizacijskih enot lekarniške dejavnosti (13)

Zaposleni v javni lekarniški službi

Po podatkih Lekarniške zbornice Slovenije je bilo v lekarniški dejavnosti na primarni ravni dne 31.12.2019 zaposlenih 2.259 delavcev, od tega 2151,5 redno in 107,5 pogodbeno. V javnih lekarniških zavodih je bilo zaposlenih 1851,5 pri izvajalcih s koncesijo za izvajanje lekarniške dejavnosti pa 407,5 delavcev.

Po stanju 31.12.2019 je bilo v lekarniški dejavnosti na primarni ravni zaposlenih 1.851 strokovnih farmacevtskih delavcev, od tega 1.293,5 farmacevtov (skupaj z doktorji znanosti, magistri znanosti, specialisti in pogodbeno zaposlenimi) (Slika 2.2). Zaposleni farmacevt je v povprečju oskrboval 1.619 prebivalcev.

Slika 2.2: Število farmacevtskih delavcev v javnih lekarnah (14)

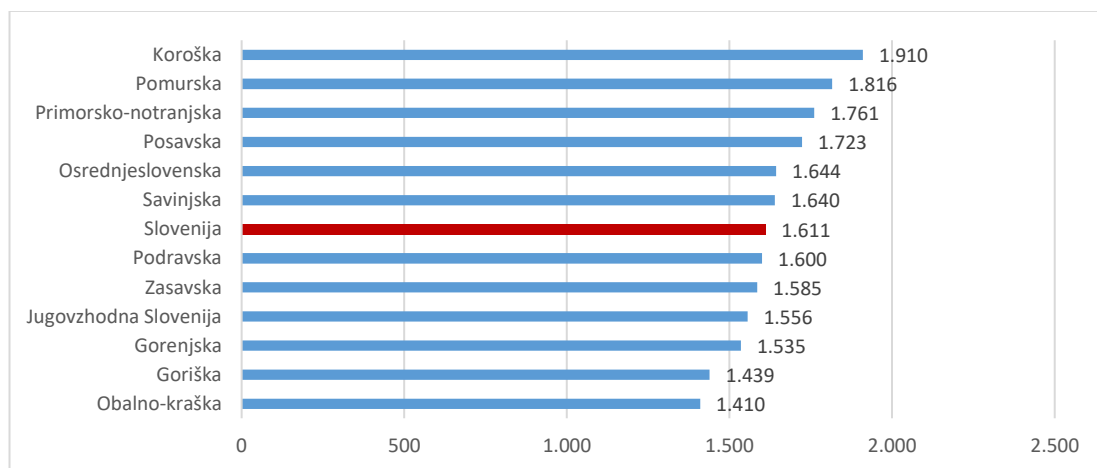
Po podatkih NIJZ je bilo v letu 2019 je bilo v slovenskih lekarnah, organiziranih na primarni ravni zaposlenih 1.297 magistrorv farmacije oz. farmacevtov, od tega 977 (75,3 %) v javnih lekarnah in 305 (24,6 %) v zasebnih (tabela 2.3).

Tabela 2.3: Zaposleni magistri farmacije (farmacevti) v lekarnah na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2019.

Statistične regije	Zaposleni magistri farmacije (farmacevti) v javnih lekarnah	Zaposleni magistri farmacije (farmacevti) v zasebnih lekarnah	Skupno zaposleni magistri farmacije (farmacevti)
Pomurska	44	19	63
Podravska	144	59	203
Koroška	35	2	37
Savinjska	133	24	157
Zasavska	33	3	36
Posavska	35	9	44
Jugovzhodna Slovenija	74	19	93
Osrednjeslovenska	235	101	336
Gorenjska	106	28	134
Primorsko-notranjska	30	0	30
Goriška	49	33	82
Obalno-kraška	59	23	82
SLOVENIJA	977	320	1.297

Največ zasebnih lekarn je bilo v osrednje-slovenski regiji (30,0 %), sledi podravska regija (29,0 %), primorsko-notranjska regija zasebne lekarne nima.

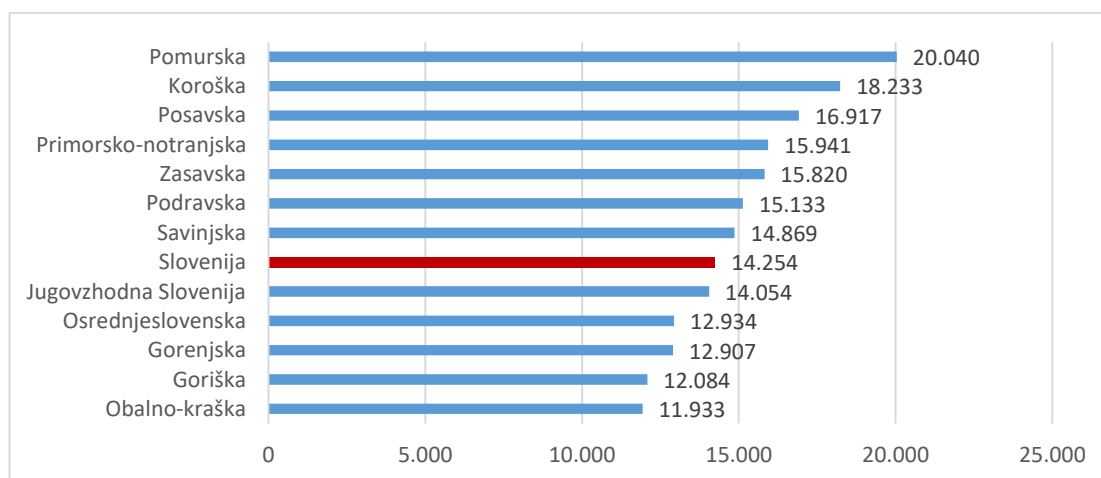
V povprečju je v letu 2019 vsak *lekarniški farmacevt zaposlen na primarni ravni* skrbel za 1.611 prebivalcev Slovenije, kar je v skladu s padajočim trendom manj kot leto prej (1.643). Tudi v letu 2019 so bili najbolj obremenjeni farmacevti v koroški regiji (1.910 oseb) in pomurski regiji, kjer je en farmacevt skrbel za 1.816 oseb, sledili sta primorsko-notranjska s 1.761 osebami ter savinjska s 1.640 osebami. Najmanj v obalno-kraški regiji pa so skrbeli povprečno za 1.410 prebivalcev (slika 2.3).

Slika 2.3: Število prebivalcev na enega lekarniškega farmacevta po statističnih regijah, Slovenija, 2019.

Povprečno število izdanih in obdelanih receptov na vsakega *lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni* v Sloveniji v letu 2019 je bilo 14.254, kar je nekoliko manj kot leto poprej (14.432 receptov).

Število izdanih receptov na enega farmacevta je bilo največje v pomurski regiji – 20.040 receptov in najmanjše v obalno-kraški regiji (11.933 receptov), lansko leto jih je bilo najmanj v goriški regiji (slika 2.4).

Slika 2.4: Število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2019.

V spodnji tabeli je sumarno prikazano število zaposlenih magistrov farmacije (farmacevtov) v lekarnah na primarni ravni, število prebivalcev, ki jih oskrbuje en farmacevt ter število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta po statističnih regijah (tabela 2.4).

Tabela 2.4: Splošen pregled o zaposlenih magistrih farmacije (farmacevtih), število prebivalcev, ki jih oskrbuje en farmacevt ter število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta v lekarnah po statističnih regijah

Statistične regije	Število zaposlenih farmacevtov	Število prebivalcev / 1 farmacevta	Število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta
Pomurska	63	1.816	20.040
Podravska	203	1.600	15.133
Koroška	37	1.910	18.233
Savinjska	157	1.640	14.869
Zasavska	36	1.585	15.820
Posavska	44	1.723	16.917
Jugovzhodna Slovenija	93	1.556	14.054
Osrednjeslovenska	336	1.644	12.934
Gorenjska	134	1.535	12.907
Primorsko-notranjska	30	1.761	15.941
Goriška	82	1.439	12.084
Obalno-kraška	82	1.410	11.933
SLOVENIJA	1.297	1.611	14.254

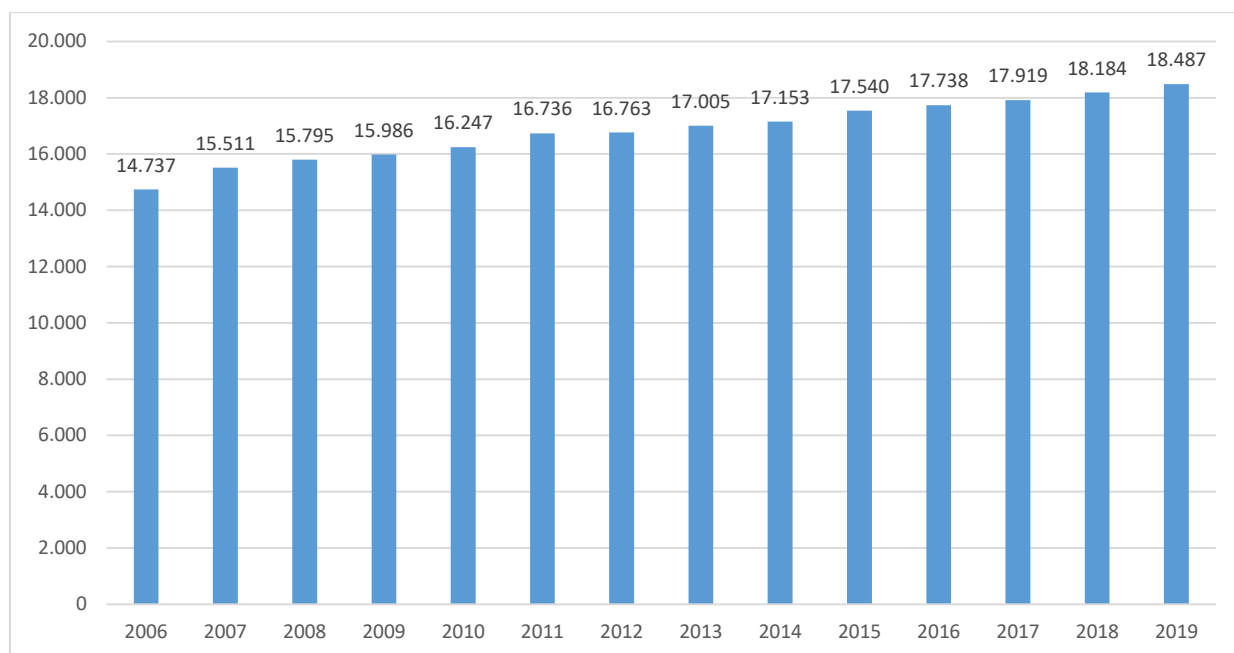
2.3 Število izdanih receptov v letu 2019

V letu 2019 je bilo izdanih preko 18,5 milijonov receptov za ambulantno predpisana zdravila (indeks 102) v vrednosti 542 milijonov EUR (indeks 105). Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 8,85 recepta s predpisanimi zdravili v skupni vrednosti 259,5 evrov. (tabela 2.5).

Tabela 2.5: Število in vrednost receptov v letu 2019, Slovenija (s trendom 2019 - 2018).

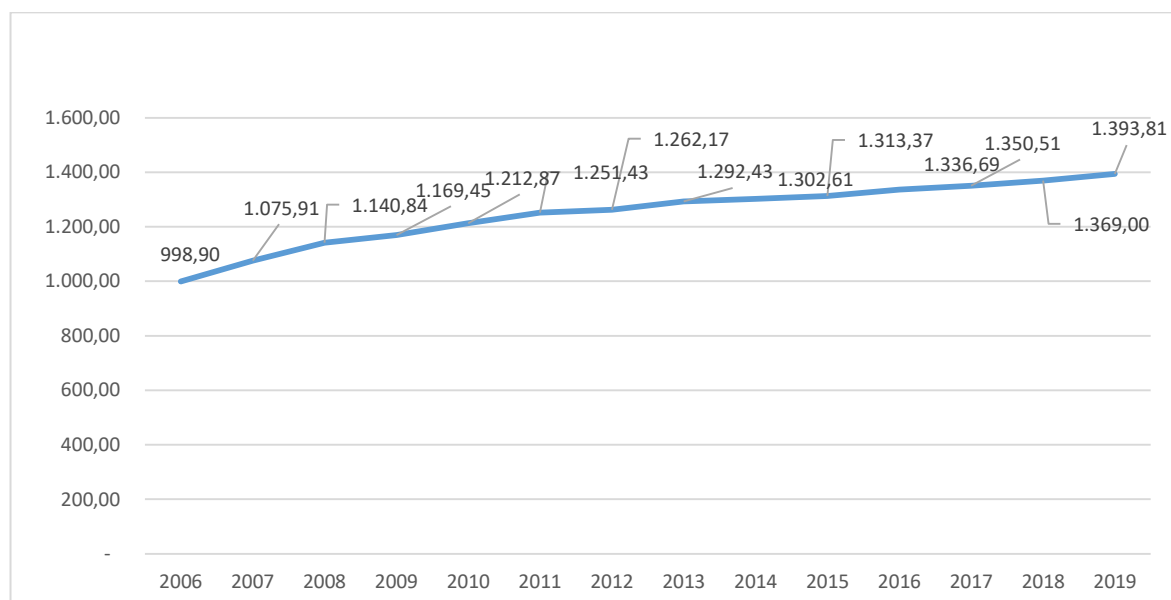
Skupina	Štev. Rp 2019	Štev. Rp 2019	Indeks 2019 / 2018	Štev. Rp na 1 prebivalca 2019	Vred. Rp (v EUR) 2019	Indeks 2019 / 2018	Vrednost na 1 Rp (v EUR) 2019
Originalna in generična zdravila	18.169.309	17.865.280	102	8,70	532.916.970	105	29,33
Magistralni pripravki	318.174	318.863	100	0,15	9.169.519	109	28,82
SKUPAJ	18.487.483	18.184.143	102	8,85	542.086.489	105	29,32

V letih 2006 do 2019 je število izdanih receptov poraslo za 27,9 % (slika 2.5).

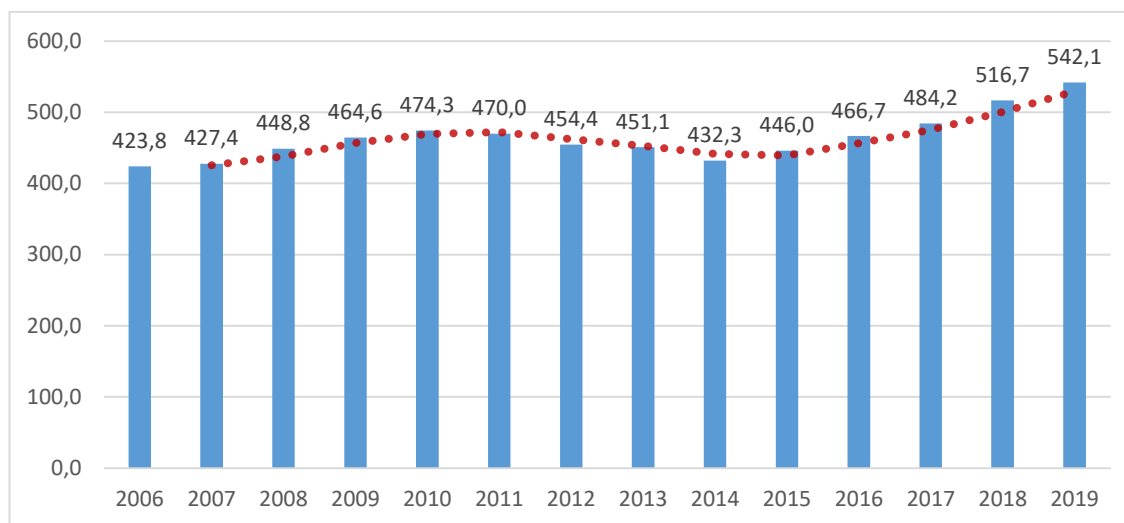
Slika 2.5: Rast števila izdanih receptov (v 1000) od leta 2005 do 2019

V letih 2006 do 2019 je naraslo število definiranih dnevni odmerkov na 1000 prebivalcev na dan za 39,5 % (slika 2.6).

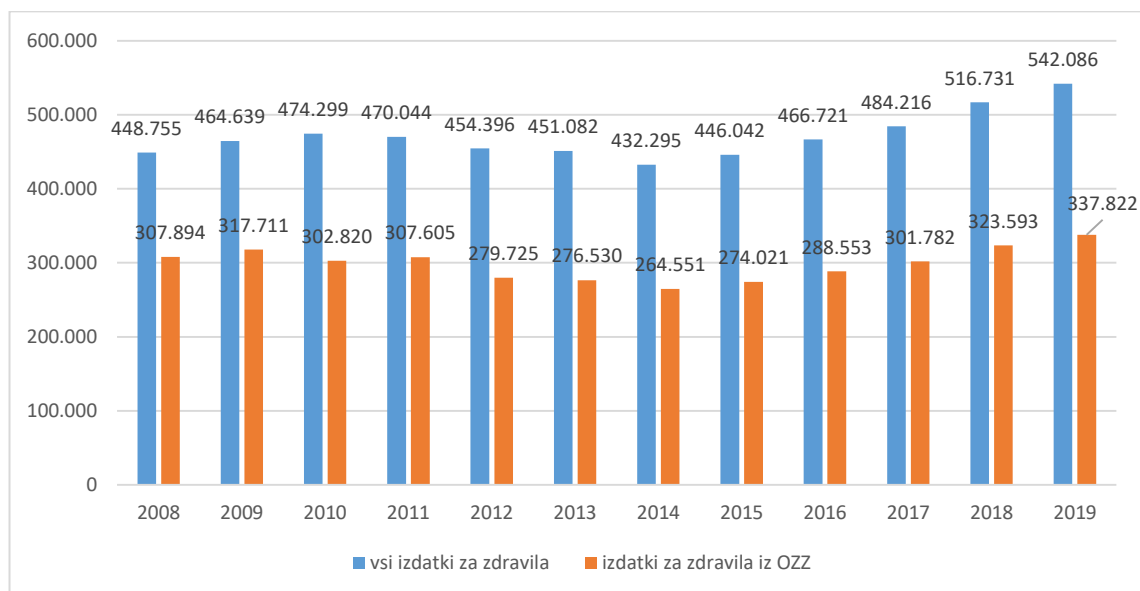
Slika 2.6: Rast števila definiranih dnevni odmerkov na 1000 prebivalcev na dan od leta 2006 do 2019

Slika 2.7 pa prikazuje vrednost izdanih zdravil v EUR. V letu 2019 je bila vrednost porabljenih zdravil 542,1 milijona evrov, kar je 4,9 % več kot leto prej. Med leti 2010 in 2014 je prišlo do zmanjšanja vrednosti izdanih zdravil. Po letu 2014 je opazen trend naraščanja vrednosti zdravil, porast od leta 2014 je 25,4 %.

Slika 2.7: Vrednost izdanih zdravil v milijonih EUR, Slovenija, 2006 – 2019.

Delež zdravil iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) je v letu 2015 začel naraščati. V letu 2019 delež zdravil iz OZZ zavzema 62,3 % delež (slika 2.8).

Slika 2.8: Skupni stroški (v 1000 EUR) za ambulantno predpisana zdravila ter stroški za zdravila iz OZZ v letih 2007 – 2019.

Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo v letih od 2013 – 2019 prikazuje tabela 2.6, medtem ko tabela 2.7 za enako obdobje prikazuje povprečne vrednosti enega recepta glede na razvrstitev zdravil.

Skupno število receptov za zdravila s pozitivne liste je od leta 2015 precej konstantno, medtem ko povprečno število receptov z vmesne liste naraslo od leta 2013 za skoraj 21 % (tabela 2.6).

Tabela 2.6: Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo zdravil, Slovenija, 2013 – 2019.

Razvrstitev	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
pozitivna	9.260.346	9.298.880	9.410.682	9.441.000	9.470.201	9.460.230	9.269.083
vmesna	6.943.437	7.057.060	7.316.306	7.479.371	7.625.575	7.919.721	8.418.096
izven OZZ	470.234	459.969	464.872	484.313	494.444	485.329	482.130
SKUPAJ	16.674.017	16.815.909	17.191.860	17.404.684	17.590.220	17.865.280	18.169.309

Tabela 2.7: Povprečna vrednost enega recepta glede na razvrstitev na liste v EUR, Slovenija, 2013 – 2019.

Razvrstitev	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
pozitivna	32,59	30,99	31,62	32,99	34,19	36,63	38,71
vmesna	19,73	18,50	18,39	18,74	18,95	19,44	19,71
izven OZZ	11,51	14,22	14,07	14,88	15,66	16,21	16,88
SKUPAJ	26,64	25,29	25,51	26,36	27,06	28,45	29,33

Na **zelenih recepte** je bilo v letu 2019 predpisanih 2.695 različnih šifer oz. 2.666 zdravil (718 učinkovin), kar je 1 % zdravil več in 1 % učinkovin več kot leto prej.

Na **bele recepte** je bilo predpisanih 2.208 različnih šifer oz. 2.180 zdravil (753 učinkovin), kar je 1 % zdravil več in 1 % učinkovin več kot leto prej.

Skupno je bilo leta 2019 predpisanih 3.251 različnih zdravil, leto prej pa 3.246 z 914 učinkovinami (leto prej 906 učinkovinami).

V letu 2019 je bilo izdanih 97,3 % zelenih receptov ter 2,7 % belih receptov (tabela 2.8).

Tabela 2.8: Število in vrednost (v EUR) izdanih receptov po vrsti recepta in glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2019.

ATC	ZELENI RECEPTI		BELI RECEPTI	
	Število receptov	Vrednost receptov	Število receptov	Vrednost receptov
A	2.451.174	66.520.847	38.131	649.350
B	1.010.472	60.157.489	45.564	715.771
C	4.688.863	77.863.074	51.682	762.107
D	490.056	6.472.198	134.932	1.492.474
G	807.666	20.437.190	61.573	2.447.427
H	478.218	11.562.208	2.008	60.330
J	1.028.500	27.388.606	22.628	269.645
L	198.993	127.102.528	356	70.137
M	1.205.872	18.750.482	11.842	152.363
N	3.394.436	64.670.851	55.043	844.094
P	60.425	635.297	2.350	81.918
R	1.050.526	25.215.649	36.828	395.427
S	711.383	10.145.551	18.918	187.166
V	110.595	7.854.829	275	11.963
Ostalo	305.335	8.720.649	12.839	448.870
Skupaj	17.992.514	533.497.447	494.969	8.589.042

2.4 Predpisovanje zdravil po regijah

Število izdanih receptov je odvisno od stopnje obolevnosti prebivalcev v posamezni regiji, na kar vpliva več dejavnikov (socialno stanje, odstotek starostnikov v regiji, stopnja brezposelnosti, različna zdravstvena obravnava, oskrba z zdravili, ...). Na število izdanih receptov na prebivalca vpliva regija njegovega prebivališča.

Predpisanih je bilo 10.566.073 receptov za ženske in 7.921.410 receptov za moške. Število predpisanih receptov je bilo v vseh statističnih regijah večje za ženske, kakor za moške (Tabela 2.9).

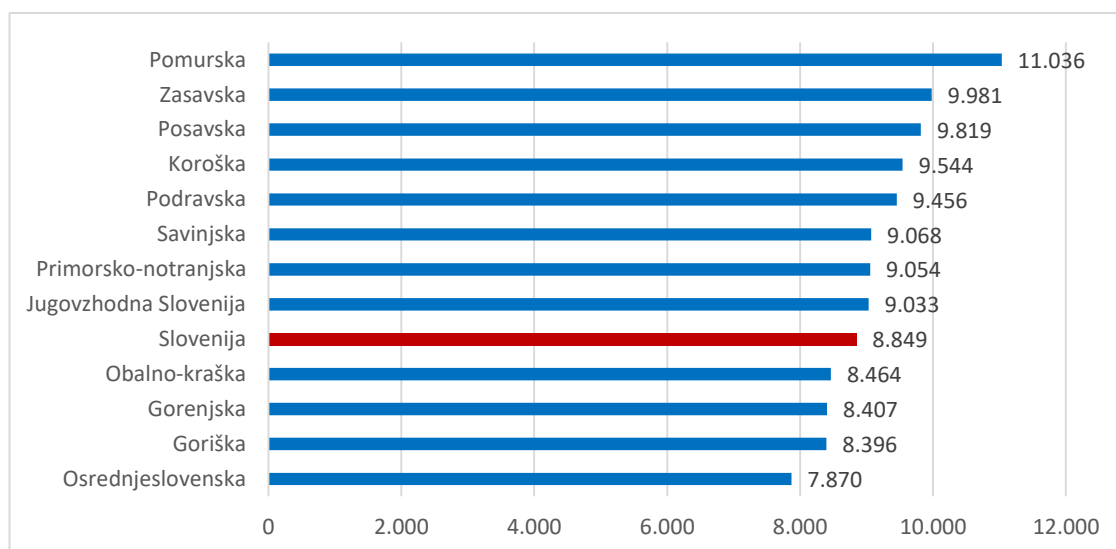
Tabela 2.9: Skupno število receptov po statističnih regijah in spolu v letu 2019.

Regije	Skupno število receptov		
	moški	ženske	skupaj
Pomurska	532.666	729.823	1.262.489
Podravska	1.301.136	1.770.943	3.072.079
Koroška	292.629	382.002	674.631
Savinjska	1.002.770	1.331.651	2.334.421
Zasavska	239.246	330.257	569.503
Posavska	329.484	414.852	744.336
Jugovzhodna Slovenija	578.099	728.889	1.306.988
Osrednjeslovenska	1.838.430	2.507.515	4.345.945
Gorenjska	739.069	990.452	1.729.521
Primorsko-notranjska	209.229	268.997	478.226
Goriška	435.937	554.914	990.851
Obalno-kraška	422.715	555.778	978.493
Slovenija	7.921.410	10.566.073	18.487.483

Število receptov/ 1000 prebivalcev

V letu 2019 je bilo relativno število izdanih receptov največje v pomurski regiji, kjer so zdravniki predpisali 11.036 receptov/1000 prebivalcev, kar je 1,5 % več kot leto prej in 25,6 % nad slovenskim povprečjem. Sledila sta zasavska regija z 9.981 recepti/1000 prebivalcev in posavska regija z 9.819 recepti/1000 prebivalcev. Najmanj receptov je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji, kjer so zdravniki predpisali 7.870 receptov/1000 prebivalcev.

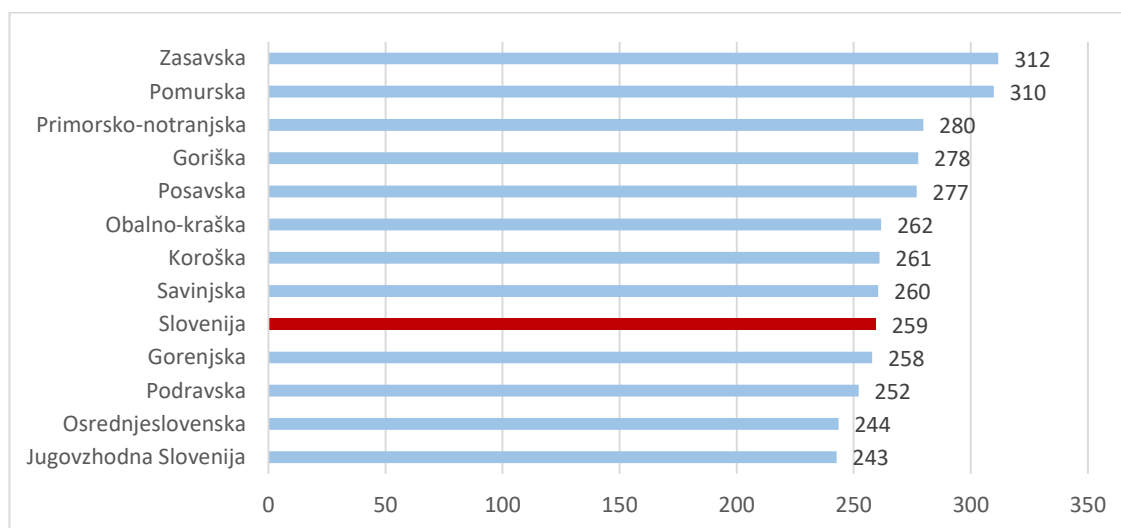
Slovensko povprečje v letu 2019 je bilo 8.849 receptov/1000 prebivalcev (leta 2018 je bilo 8.784 receptov/1000 prebivalcev. (slika 2.9).

Slika 2.9: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po statističnih regijah, Slovenija, 2019.

Povprečna vrednost izdanih zdravil na prebivalca nam pove ceno posameznih zdravil v statističnih regijah. Slovensko povprečje v letu 2019 je znašalo 259 EUR/prebivalca (leta 2018 pa 250 EUR/prebivalca).

Najvišja vrednost je bila v zasavski regiji s 312 EUR/prebivalca, sledijo pomurska regija s 310 EUR/prebivalca ter primorsko-notranja regija s 280 EUR/prebivalca. Vrednost je bila tokrat najmanjša v jugovzhodni Sloveniji (243 EUR/prebivalca), prej pa dolga leta v osrednjeslovenski regiji). (slika 2.10).

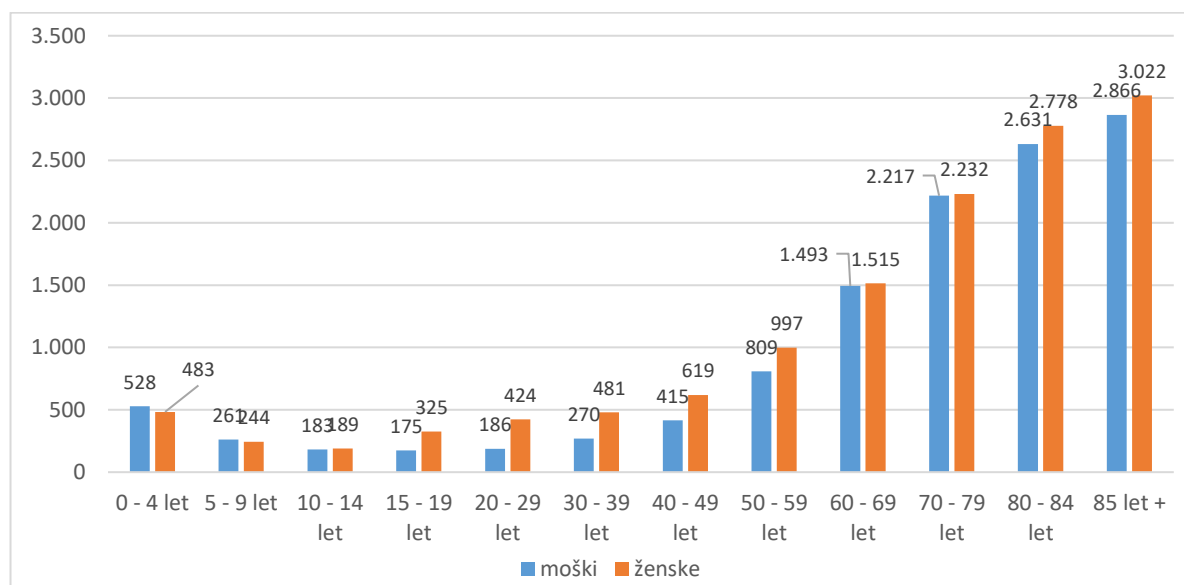
Slika 2.10: Povprečna vrednost zdravil na enega prebivalca v EUR po statističnih regijah, Slovenija, 2019.

2.5 Predpisovanje zdravil po starostnih skupinah in spolu

S starostjo pogostost predpisovanja zdravil narašča, opazen porast predpisovanja zdravil se kaže po 60. letu. Največje je predpisovanje pri starejših od 85 let. Pogostost predpisovanja je najmanjša v starostnih skupinah od 5 – 9 let, 10 - 14 let ter 15 - 19 let.

Do desetega leta starosti so zdravila pogosteje dobili dečki, v ostalih starostnih skupinah pa so pogosteje predpisovali zdravila ženskam.

V starosti nad 85 let zdravila prejema 3.022 žensk in 2.866 moških, računano na 100 prebivalcev (slika 2.11).

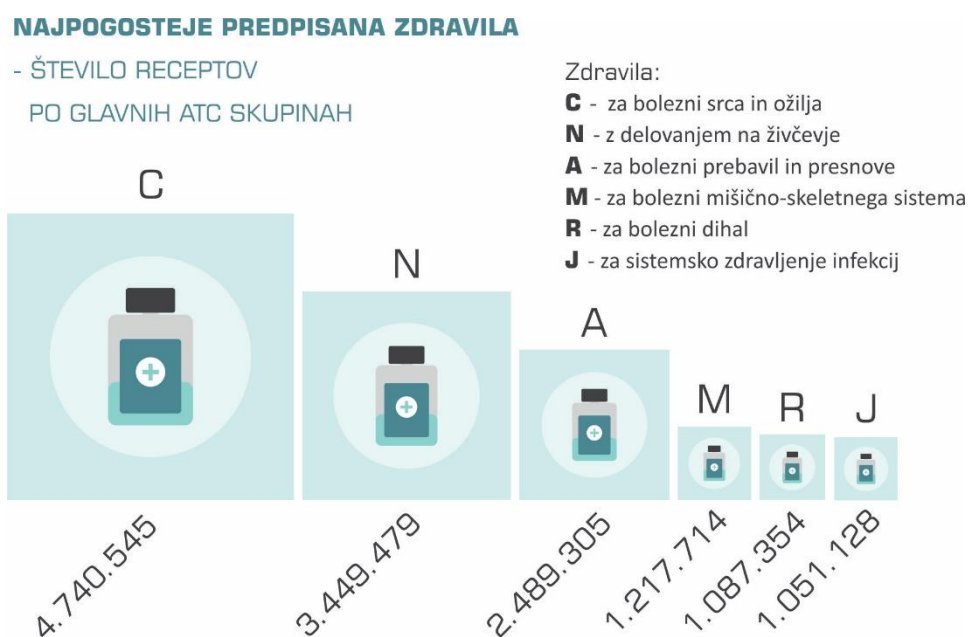

Slika 2.11: Število izdanih receptov / 100 prebivalcev po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2019.

3 Splošni podatki o predpisovanju zdravil po glavnih ATC skupinah v letu 2019

Tatja Kostnapfel, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

3.1 Najpogosteje predpisana zdravila po ATC skupinah in statističnih regijah v letu 2019

V tabeli 3.1 prikazujemo število in vrednost izdanih receptov ter število DDD in DID za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije v letu 2019 v primerjavi z letom 2018.

Tabela 3.1: Število izdanih receptov ter število DDD in DID za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije, Slovenija, 2019.

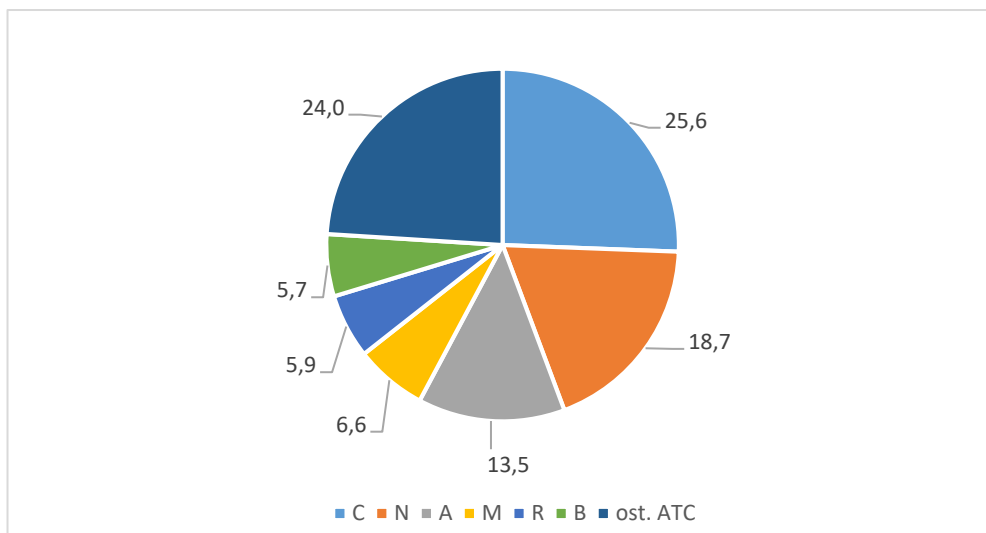
Glavne anatomske skupine	Naziv skupine	Število Rp	Indeks 2019/2018	Vrednost zdravljenj v EUR	Indeks 2019/2018	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
A	zdravila za bolezni prebavil in presnove	2.489.305	103	67.170.197	108	27,0	1.191	190.514.035	249,8
B	zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	1.056.036	101	60.873.260	112	57,6	505	81.194.992	106,5
C	zdravila za bolezni srca in ožilja	4.740.545	102	78.625.181	104	16,6	2.269	425.862.425	558,4
D	zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	624.988	101	7.964.672	104	12,7	299	29.935.505	39,3
G	zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	869.239	102	22.884.617	101	26,3	416	55.130.333	72,3
H	hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in inzulinov	480.226	105	11.622.538	101	24,2	230	20.766.309	27,2
J	zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	1.051.128	99	27.658.251	94	26,3	503	9.729.295	12,8
L	zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji	199.349	112	127.172.665	110	637,9	95	10.210.530	13,4
M	zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema	1.217.714	101	18.902.844	107	15,5	583	50.271.561	65,9
N	zdravila z delovanjem na živčevje	3.449.479	101	65.514.945	94	19,0	1.651	117.438.780	154,0
P	antiparazitiki, insekticidi in repelenti	62.775	102	717.215	113	11,4	30	553.460	0,7
R	zdravila za bolezni dihal	1.087.354	100	25.611.076	106	23,6	520	57.925.051	76,0
S	zdravila za bolezni čutil	730.301	101	10.332.717	109	14,1	350	12.927.342	17,0
V	razna zdravila	110.870	111	7.866.792	104	71,0	53	459.978	0,6
SKUPAJ		18.169.309	102	532.916.970	105	29,3	8.696	1.062.919.594	1393,8

V sliki 3.1 prikazujemo deleže v številu izdanih receptov v letu 2019.

Največje je bilo v ATC skupinah:

- **C** - zdravila za bolezni srca in ožilja (25,6 % vseh receptov),
- **N** - zdravila z delovanjem na živčevje (18,7 % vseh receptov),
- **A** - zdravila za bolezni prebavil in presnove (13,5 % vseh receptov),
- **M** - zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema (6,6 % vseh receptov),
- **R** - zdravila za bolezni dihal (5,9 % vseh receptov),
- **B** - zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (5,7 % vseh receptov).

Ostalim skupinam je pripadal 24,0 odstotni delež.

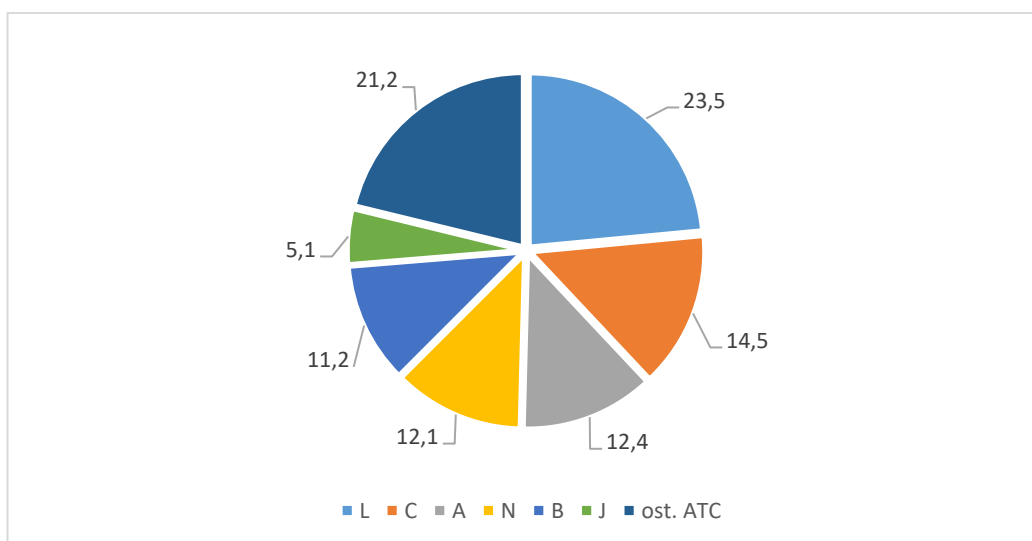

Slika 3.1: Deleži v številu izdanih receptov po glavnih ATC skupinah v letu 2019.

V sliki 3.1 prikazujemo vrednostni odstotni delež.

Največje je bilo v ATC skupinah:

- **L** - zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (127.172.665 EUR, 23,8 % vseh stroškov za zdravila),
- **C** - zdravila za bolezni srca in ožilja (78.625.181 EUR, 14,7 % vseh stroškov za zdravila),
- **N** - zdravila z delovanjem na živčevje (65.514.945 EUR, 12,1 % vseh stroškov za zdravila),
- **A** - zdravila za bolezni prebavil in presnove (67.170.197 EUR, 12,3 % vseh stroškov za zdravila),
- **B** - zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (60.873.260 EUR, 11,4 % vseh stroškov za zdravila),
- **J** - zdravila za zdravljenje sistemskih infekcij (27.658.251 EUR, 5,2 % vseh stroškov za zdravila).

Slika 3.2: Deleži v vrednosti izdanih receptov po glavnih ATC skupinah v letu 2019.

Največ receptov je predpisanih za bolezni srca in ožilja (2.269 receptov/1000 prebivalcev), sledijo zdravila z delovanjem na živčevje (1.651 receptov/1000 prebivalcev) ter zdravila za bolezni prebavil in presnove (1.191 receptov/1000 prebivalcev).

Zdravila za zdravljenje bolezni srca in ožilja (C) so bila najpogosteje predpisana v pomurski (3.0640 receptov/1000 prebivalcev) in v zasavski regiji (2.695 receptov/1000 prebivalcev).

Precejšnje razlike v pogostnosti predpisovanja so pri **zdravilih z delovanjem na živčevje (N)**. Tudi ta vrsta zdravil je bila najpogosteje predpisana v pomurski regiji (2.142 receptov/1000 prebivalcev), sledi koroška regija (1.955 receptov/1000 prebivalcev), najmanj pa so jih predpisovali v osrednjeslovenski regiji (1.379 receptov/1000 prebivalcev) (tabela 3.2).

Tabela 3.2: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah, Slovenija, 2019.

ATC	STATISTIČNE REGIJE												
	Slovenija	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška
A	1.191	1.393	1.270	1.221	1.265	1.463	1.324	1.190	1.078	1.095	1.190	1.128	1.150
B	505	628	531	486	516	560	542	509	454	500	493	520	489
C	2.269	3.064	2.353	2.311	2.244	2.695	2.619	2.468	1.992	2.095	2.276	2.330	2.153
D	299	362	308	270	313	280	317	310	288	289	323	242	299
G	416	511	473	460	395	463	406	420	371	409	384	384	435
H	230	204	189	236	235	240	228	211	242	250	248	253	245
J	503	621	532	590	517	461	605	558	446	460	538	448	495
L	95	102	88	100	91	106	102	91	92	96	107	116	105
M	583	716	705	718	617	585	668	593	483	524	623	545	484
N	1.651	2.142	1.863	1.955	1.766	1.975	1.851	1.630	1.379	1.521	1.723	1.492	1.521
P	30	31	33	25	28	23	36	37	31	29	25	21	29
R	520	641	557	593	498	580	565	511	475	538	564	442	504
S	350	379	352	364	335	330	352	324	348	356	373	325	391
V	53	53	50	44	63	61	50	52	51	59	46	50	49
Ostalo	152	188	152	172	185	161	153	132	139	186	140	101	114
SKUPAJ	8.849	11.036	9.456	9.544	9.068	9.981	9.819	9.033	7.870	8.407	9.054	8.396	8.464

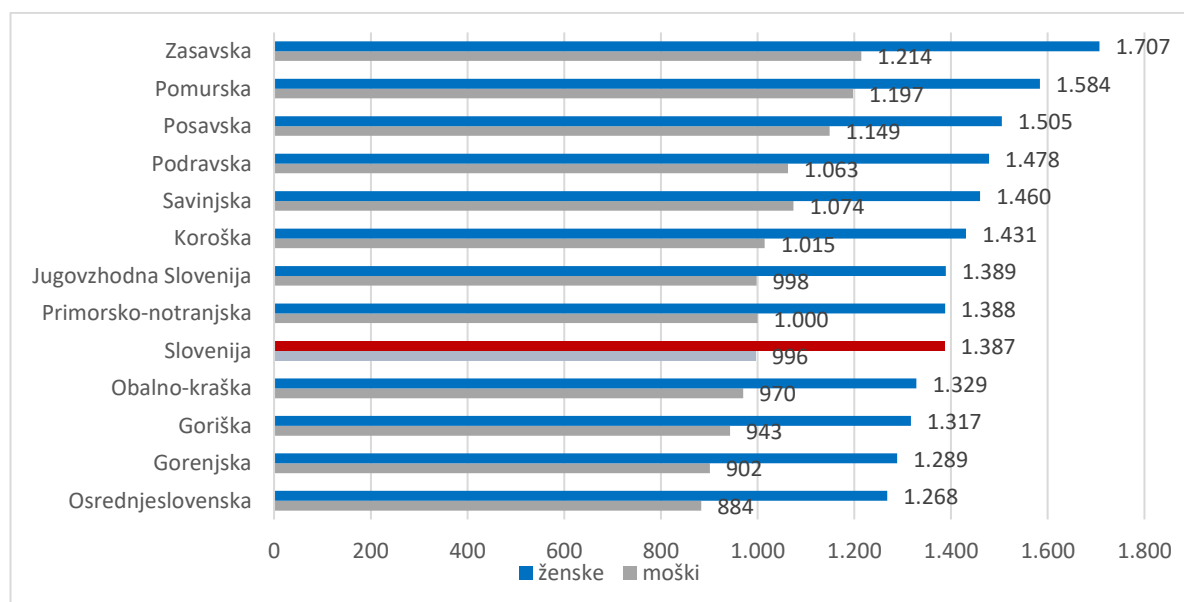
3.2 Število receptov/1000 prebivalcev za zdravila iz ATC skupin A, C in N

V nadaljevanju podrobneje prikazujemo razlike v številu receptov/1000 prebivalcev za najbolj pogosto predpisana zdravila iz ATC skupin A, C in N.

Zdravila za bolezni prebavil in presnove (skupina A)

Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije v letu 2019 predpisanih 1.387 receptov za bolezni prebavil in presnove za ženske in 998 receptov za moške, leto prej je bilo predpisanih 1.365 receptov za bolezni prebavil in presnove za ženske in 975 receptov za moške.

Največ receptov je bilo predpisanih v zasavski regiji (1.707 receptov za ženske in 1.214 za moške), najmanj pa v osrednjeslovenski regiji (1.268 receptov za ženske in 884 receptov za moške) (slika 3.3).

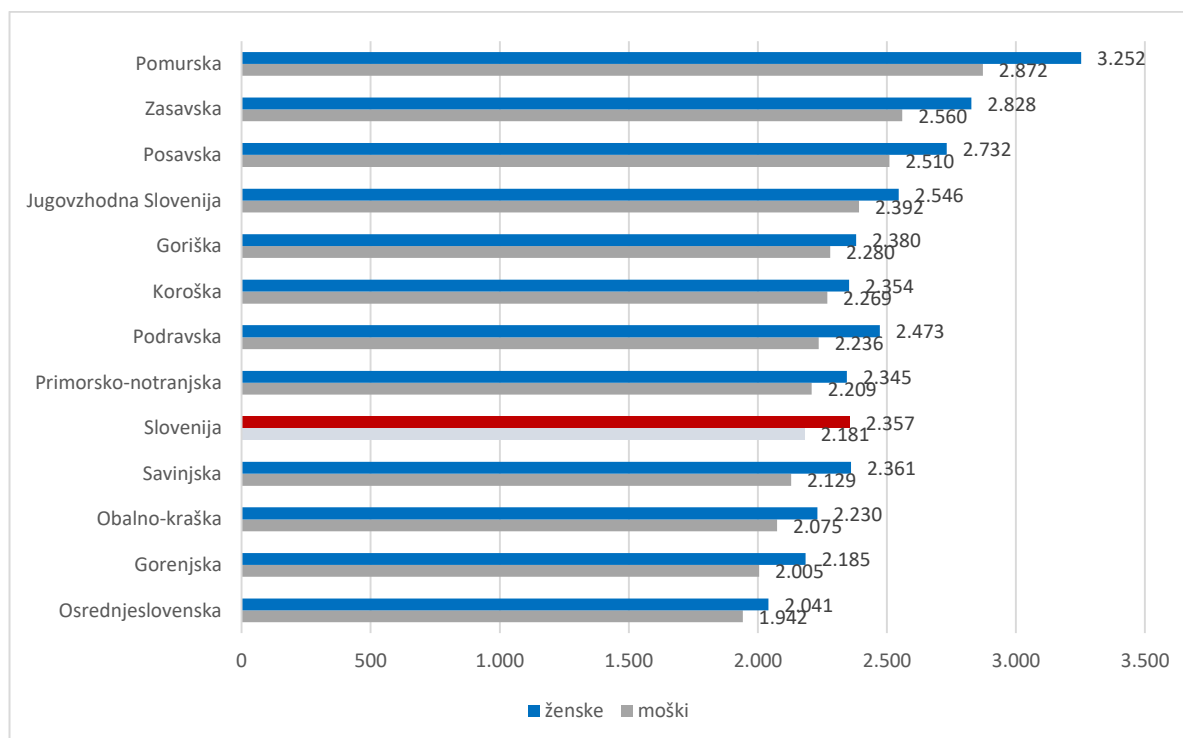
Slika 3.3: Število receptov /1000 prebivalcev za bolezni prebavil in presnove (skupina A), po regijah in spolu v letu 2019.

Zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C)

Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije v letu 2019 predpisanih 2.357 receptov bolezni srca in ožilja za ženske in 2.181 receptov za moške, leto prej pa 2.338 receptov za ženske in 2.161 receptov za moške.

Pri obeh spolih je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji (3.252 za ženske in 2.872 za moške), sledi zasavska (2.828 za ženske in 2.560 za moške) in posavska regija (2.732 za ženske in 2.510 za moške).

Najmanj receptov je bilo tako za moške kot za ženske predpisanih v osrednjeslovenski regiji, 2.041 receptov za ženske in 1.942 za moške (slika 3.4).

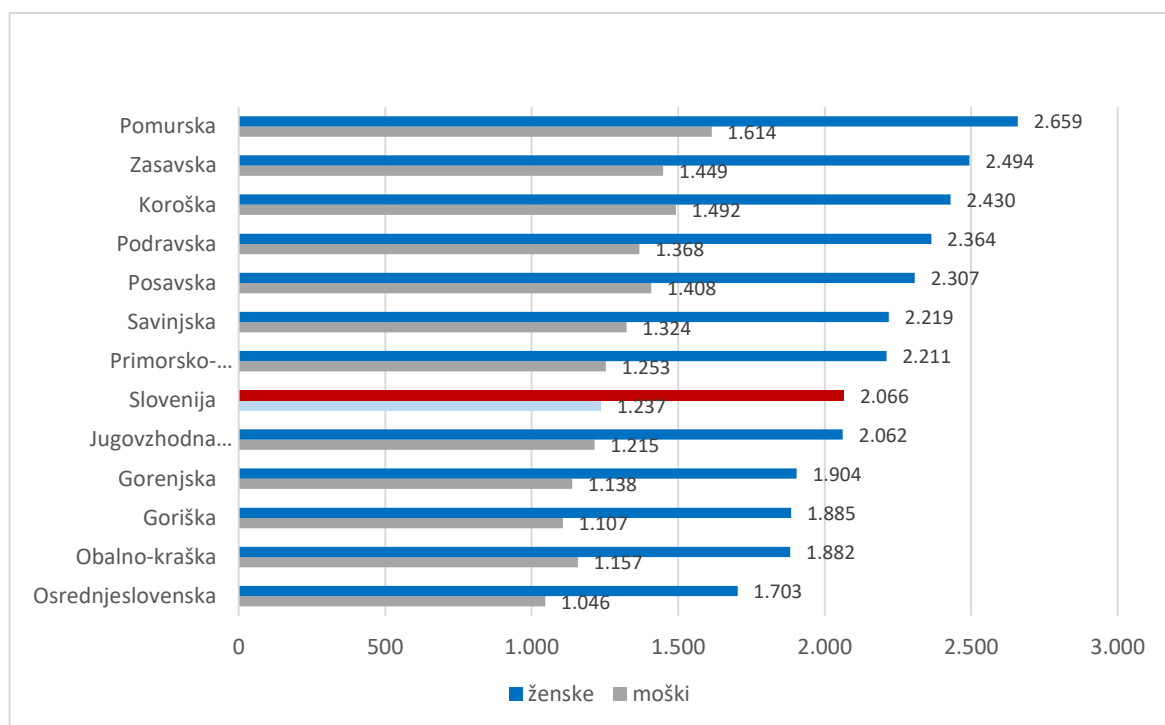

Slika 3.4: Število receptov / 1000 prebivalcev za bolezni srca in ožilja (skupina C), po regijah in spolu v letu 2019.

Zdravila za bolezni živčevja (skupina N)

Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije v letu 2019 predpisanih 2.066 receptov za zdravila z delovanjem na živčevje za ženske in 1.237 receptov za moške, leto prej pa 2.050 receptov za zdravila z delovanjem na živčevje za ženske in 1.236 receptov za moške.

Pri obeh spolih je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji, sledita zasavska in koroška regija pri ženskah ter koroška in zasavska regija pri moških. Najmanj receptov je bilo predpisanih tako za ženske kot za moške v osrednjeslovenski regiji (slika 3.5).

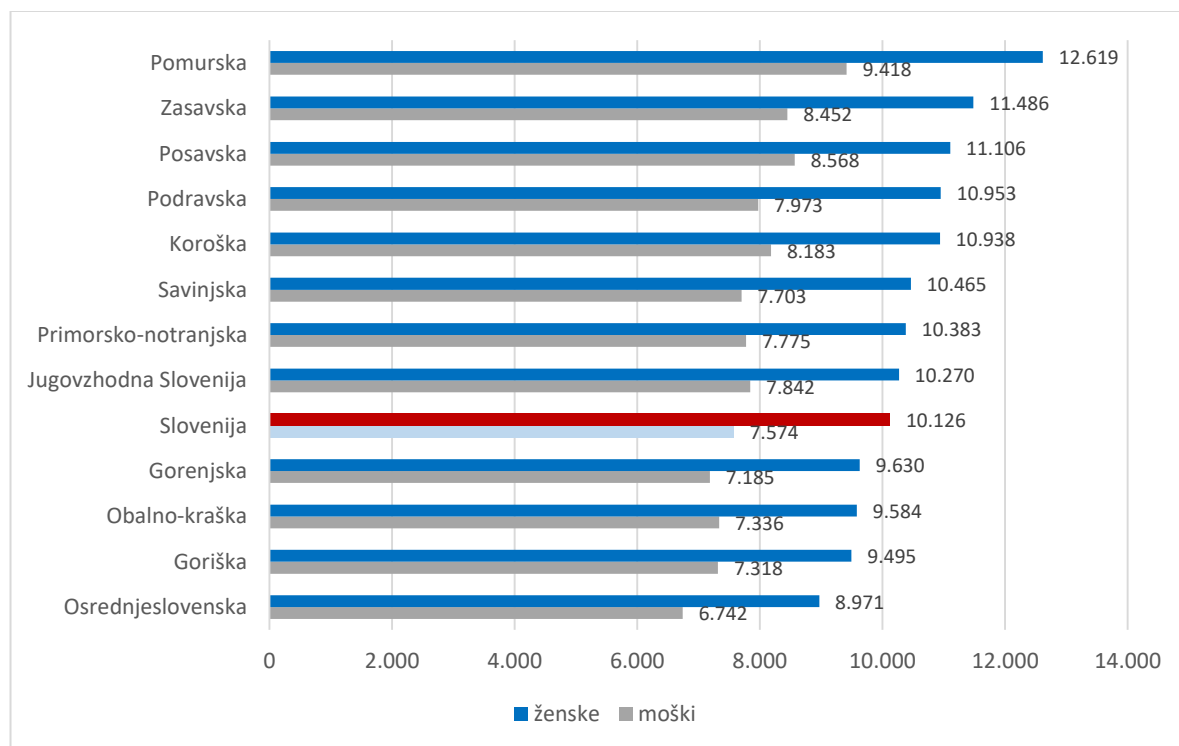
Slika 3.5: Število receptov/1000 prebivalcev za zdravila z delovanjem na živčevje (skupina N), po regijah in spolu v letu 2019.

Vsak prebivalec Slovenije je prejel v povprečju 8,85 recepta, vrednost enega recepta je bila 29,32 EUR, skupna vrednost porabljenih zdravil na enega prebivalca je bila 259 EUR (tabela 3.3). Recepti so bili za vse ATC skupine, razen za ATC skupino V (Razna zdravila), predpisani večkrat ženskam kakor moškim.

Tabela 3.3: Število izdanih receptov ter vrednosti po ATC skupinah ter spolu v letu 2019.

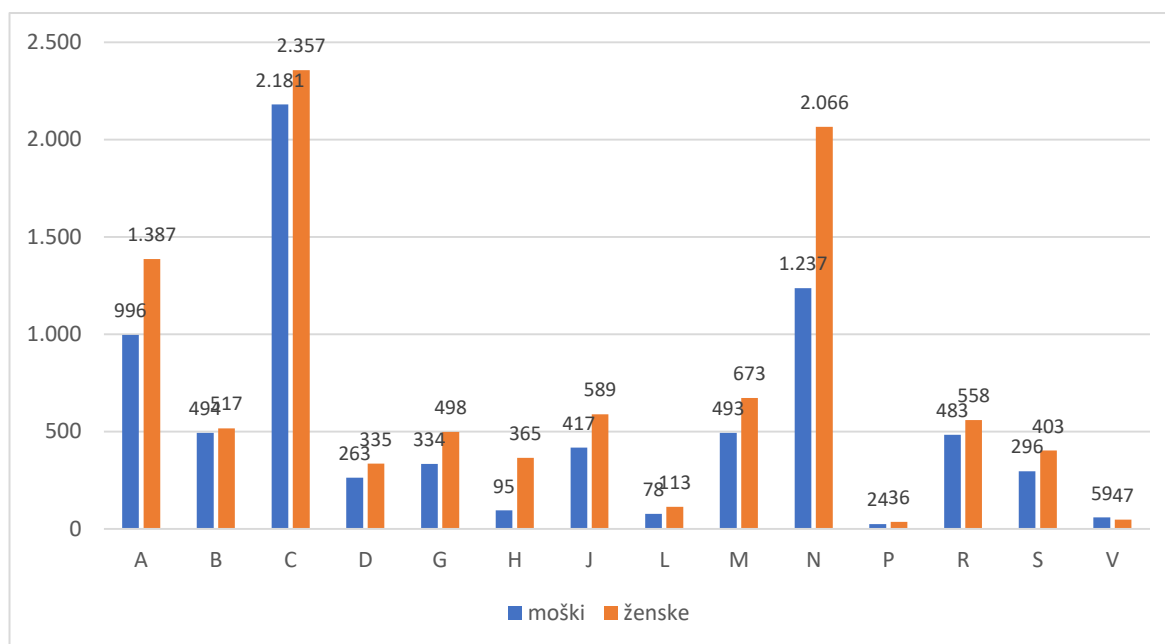
ATC	Število Rp			Vrednost izdanih zdravil (v EUR)			Vrednost Rp/1 preb.	Povprečna vrednost/1Rp
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
A	1.042.097	1.447.208	2.489.305	33.041.291	34.128.906	67.170.197	32	27
B	516.650	539.386	1.056.036	37.746.152	23.127.108	60.873.260	29	58
C	2.281.446	2.459.099	4.740.545	40.010.850	38.614.330	78.625.180	38	17
D	275.012	349.976	624.988	3.807.710	4.156.963	7.964.673	4	13
G	349.245	519.994	869.239	11.751.770	11.132.847	22.884.617	11	26
H	99.337	380.889	480.226	4.663.354	6.959.185	11.622.539	6	24
J	436.607	614.521	1.051.128	16.828.938	10.829.312	27.658.250	13	26
L	81.233	118.116	199.349	63.998.665	63.173.999	127.172.664	61	638
M	515.573	702.141	1.217.714	6.228.048	12.674.797	18.902.845	9	16
N	1.293.674	2.155.805	3.449.479	26.844.706	38.670.240	65.514.946	31	19
P	25.348	37.427	62.775	284.388	432.826	717.214	0	11
R	504.747	582.607	1.087.354	13.031.034	12.580.041	25.611.075	12	24
S	309.915	420.386	730.301	4.018.867	6.313.851	10.332.718	5	14
V	61.554	49.316	110.870	4.602.781	3.264.011	7.866.792	4	71
ostalo	128.972	189.202	318.174	4.255.737	4.913.781	9.169.518	4	29
SKUPAJ	7.921.410	10.566.073	18.487.483	271.114.291	270.972.197	542.086.488	259	29

Poprečno je bilo v Sloveniji predpisanih 10.126 receptov na 1000 žensk in 7.574 receptov na 1000 moških. Razlika v številu predpisanih receptov na 1000 prebivalcev je bila med ženskami in moškimi najvišja v Pomurski in v Zasavski regiji (Slika 3.6).

Slika 3.6: Skupno število receptov na 1000 prebivalcev po statističnih regijah in spolu

Ženske so prejele več predpisanih receptov v vseh ATC skupinah. Največje razlike v številu predpisanih receptov med spoloma pa so bile pri zdravilih iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje (N), kjer so ženske prejele 67 % več receptov ter pri zdravilih za bolezni prebavil in presnove (A), kjer so ženske prejele 39 % več receptov. V skupini hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in inzulinov (H) so razlike največje, saj se predpisuje trikrat več ženskam kot moškim (Slika 3.7).

Slika 3.7: Število receptov / 1000 prebivalcev po glavnih ATC skupinah in spolu v letu 2019.

3.3 Najpogosteje predpisana zdravila po ATC skupinah in listah zdravil v letu 2019

V tabeli 3.4. prikazujemo delež vrednosti izdanih zdravil razvrščenih na pozitivno, vmesno listo ter listo, ki je izven obveznega zdravstvenega zavarovanja. Glede na to, da se razvrstitev za posamezna zdravila preko leta spreminja, smo upoštevali razvrstitev zdravil na liste na dan 31.12.2019.

Za vse recepte je bilo porabljen 542.086.489 EUR, za zdravila razvrščenih na pozitivno listo 367.919.298 EUR (67,9 %), za zdravila, razvrščena na vmesno listo pa 165.958.508 EUR (30,6 %).

V letu 2019 je bilo na *pozitivno listo* predpisanih 9.584.536 receptov, kar je 51,8 %. Število receptov s predpisanimi zdravili, razvrščenimi na pozitivne liste se vsakoletno zmanjšuje. V letu 2018 so predstavljali 53,7 % delež, v letu 2017 54,6 %, v letu 2016 pa 55,1 % delež.

Na *vmesni listi* je bilo predpisanih 8.418.096 receptov, kar je 45,5 %. Število receptov na vmesnih listah narašča. Število receptov iz vmesnih list je imelo v letu 2018 že 43,5 % delež (leta 2017 42,5 % delež in leta 2016 42,2% delež). Recepti z nerazvrščenimi zdravili so zajemali 2,6 % delež, z vrednostnim deležem 1,5 %.

Za večino skupin zdravil je bilo porabljenih več sredstev za zdravila s pozitivne liste. Izjeme so zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C), kjer je bilo porabljenih za zdravila z vmesne liste 63,9 % sredstev, za bolezni sečil in spolni hormoni (skupina G), kjer je bilo porabljenih 62,5 % sredstev za zdravila z vmesne liste, za bolezni mišično - skeletnega sistema (skupina M), kjer je bilo porabljenih 81,9 % sredstev za zdravila z vmesne liste ter razna zdravila (skupina V), kjer je bilo porabljenih 60,6 % za zdravila z vmesne liste (tabela 3.4.).

Tabela 3.4: Število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2019.

ATC	Število receptov				Vrednost receptov (v EUR)			
	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ
A	2.489.305	936.573	1.514.601	38.131	67.170.197	44.589.631	21.931.216	649.350
B	1.056.036	797.741	212.731	45.564	60.873.260	35.410.991	24.746.498	715.771
C	4.740.545	1.876.760	2.812.103	51.682	78.625.181	27.583.261	50.279.813	762.107
D	624.988	427.148	62.908	134.932	7.964.672	5.238.353	1.233.845	1.492.474
G	869.239	309.592	498.074	61.573	22.884.617	6.114.765	14.322.425	2.447.427
H	480.226	473.381	4.837	2.008	11.622.538	10.214.219	1.347.989	60.330
J	1.051.128	1.011.068	17.432	22.628	27.658.251	27.067.501	321.105	269.645
L	199.349	197.157	1.836	356	127.172.665	126.440.004	662.524	70.137
M	1.217.714	212.771	993.101	11.842	18.902.844	3.268.772	15.481.709	152.363
N	3.449.479	1.795.008	1.599.428	55.043	65.514.945	41.806.107	22.864.744	844.094
P	62.775	60.425	0	2.350	717.215	635.297	0	81.918
R	1.087.354	698.287	352.239	36.828	25.611.076	20.873.681	4.341.968	395.427
S	730.301	461.884	249.499	18.918	10.332.717	6.488.172	3.657.379	187.166
V	110.870	11.288	99.307	275	7.866.792	3.087.536	4.767.293	11.963
Ostalo	318.174	315.453	0	2.721	9.169.519	9.101.008	0	68.511
Skupaj	18.487.483	9.584.536	8.418.096	484.851	542.086.489	367.919.298	165.958.508	8.208.683

3.4 Predpisana zdravila po ATC klasifikaciji, prikazana v številu DDD in DID

Podatki o porabi zdravil v DDD/1000 prebivalcev na dan so uporabni tudi za mednarodne primerjave, kot tudi za ugotavljanje trendov predpisovanja količine učinkovin iz posameznih skupin zdravil.

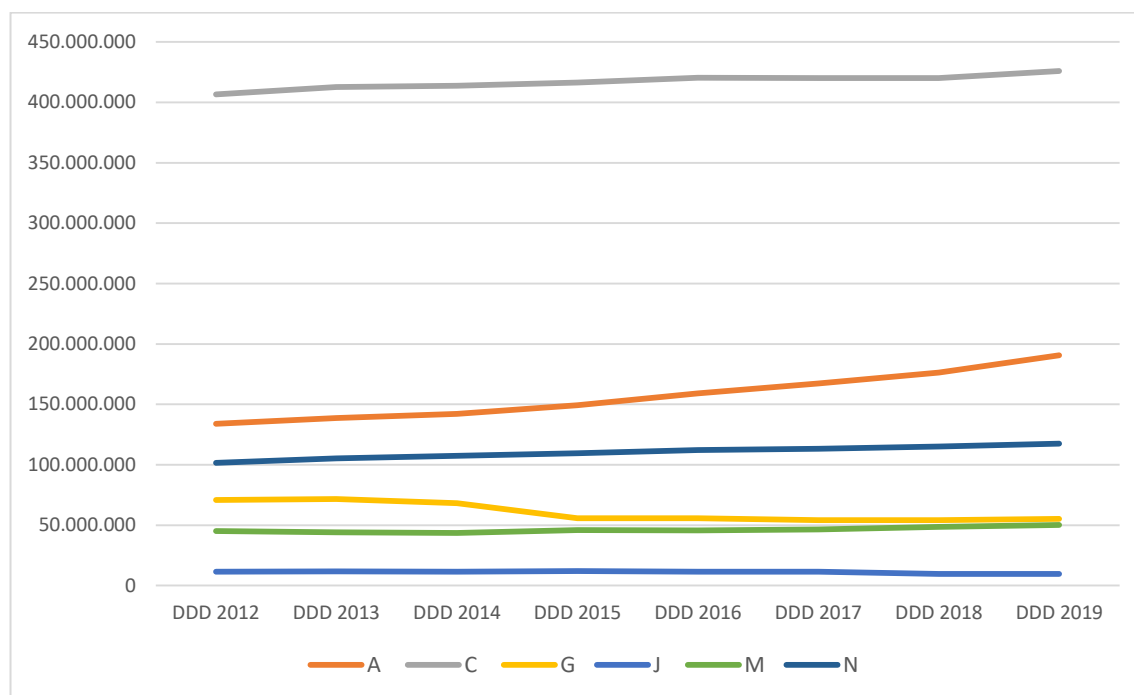
Opažamo stalen porast števila DDD in DID v vseh skupinah. Podrobnejši podatki o porabi zdravil na vseh petih nivojih ATC klasifikacije, izraženo v definiranih dnevni odmerkih in stroške za zdravila so prikazani v poglavju 4 v nadaljevanju tega poročila.

V tabeli 3.5 prikazujemo trend porabe vseh zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2012 do leta 2019.

Tabela 3.5: Število DDD po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2012 do 2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A	133.915.200	138.680.372	142.117.700	149.355.585	159.036.489	167.215.227	176.285.883	190.514.035
B	68.525.672	72.387.825	77.936.229	81.074.966	79.325.482	79.669.653	80.446.937	81.194.992
C	406.488.850	412.681.448	413.691.091	416.425.659	420.263.675	420.183.652	420.006.989	425.862.425
D	29.845.633	30.857.795	29.822.682	30.608.942	31.159.671	31.235.852	30.212.159	29.935.505
G	70.877.518	71.541.472	68.200.399	55.804.848	55.601.358	54.209.557	54.211.936	55.130.333
H	15.377.207	16.179.821	16.793.851	17.695.818	18.182.359	19.224.529	20.093.604	20.766.309
J	11.497.778	11.695.344	11.474.615	12.087.031	11.463.078	11.534.470	9.728.571	9.729.295
L	8.003.001	8.665.494	8.196.464	8.402.027	8.743.973	9.147.112	9.584.338	10.210.530
M	45.158.021	44.054.560	43.582.482	45.961.735	45.638.374	46.365.044	48.607.502	50.271.561
N	101.621.554	105.340.959	107.320.659	109.549.444	112.142.745	113.235.469	115.045.359	117.438.780
P	247.938	270.732	311.596	351.160	368.283	393.363	448.830	553.460
R	48.826.902	50.665.569	52.136.718	54.203.859	55.297.726	55.239.309	56.557.727	57.925.051
S	14.166.807	14.617.204	15.285.780	15.935.921	16.379.603	16.616.729	12.702.206	12.927.342
V	281.552	327.779	550.761	413.710	354.851	413.486	444.191	459.978

Na sliki 3.8 prikazujemo trend porabe nekaterih najpogosteje predpisanih zdravil po ATC klasifikaciji (A,C,G,J,M,N) , prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2012 do leta 2019.

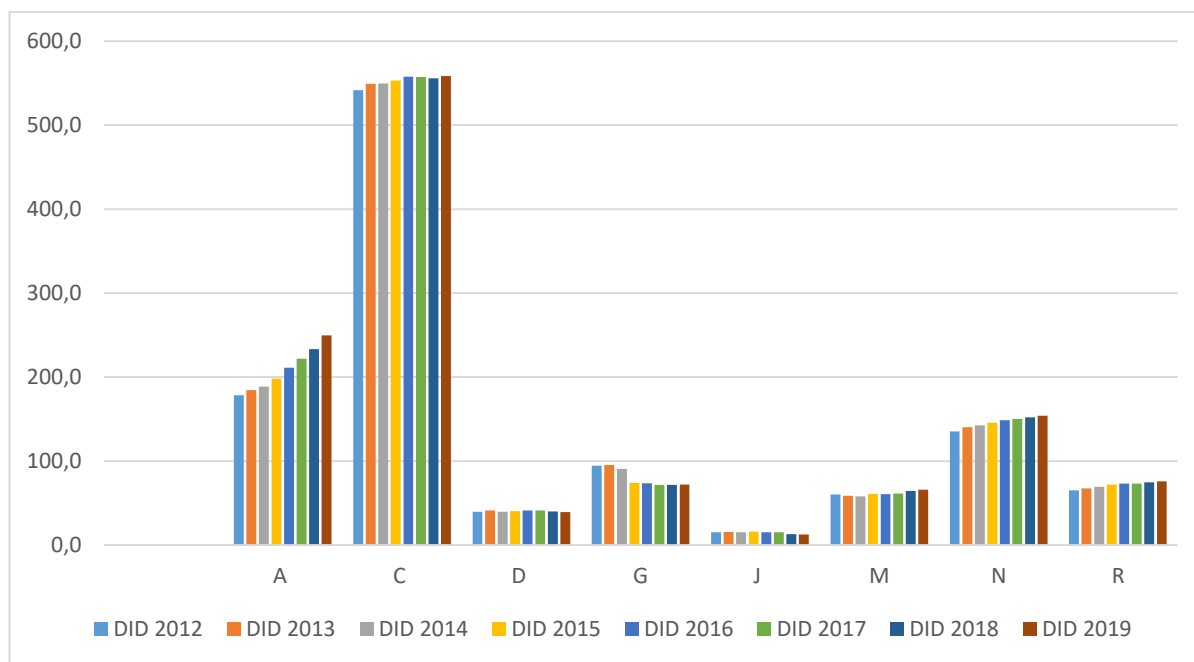
Slika 3.8: Trend porabe zdravil po izbranih ATC skupinah v DDD v letih 2012 do 2019.

V tabeli 3.6 prikazujemo trend, prikazan v definiranih dnevni odmerkih na 1000 prebivalcev na dan (DID) od leta 2012 do leta 2019.

Tabela 3.6: Število DID po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2012 do 2019.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A	178,4	184,5	188,9	198,3	211,1	221,7	233,3	249,8
B	91,3	96,3	103,6	107,7	105,3	105,6	106,5	106,5
C	541,6	549,1	549,8	553,0	557,8	557,2	555,9	558,4
D	39,8	41,1	39,6	40,6	41,4	41,4	40,0	39,3
G	94,4	95,2	90,6	74,1	73,8	71,9	71,7	72,3
H	20,5	21,5	22,3	23,5	24,1	25,5	26,6	27,2
J	15,3	15,6	15,3	16,1	15,2	15,3	15,5	12,8
L	10,7	11,5	10,9	11,2	11,6	12,1	12,7	13,4
M	60,2	58,6	57,9	61,0	60,6	61,5	64,3	65,9
N	135,4	140,2	142,6	145,5	148,8	150,2	152,3	154,0
P	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7
R	65,1	67,4	69,3	72,0	73,4	73,3	74,9	76,0
S	18,9	19,5	20,3	21,2	21,7	22,0	16,8	17,0
V	0,4	0,4	0,7	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6

Na sliki 3.9 prikazujemo trend porabe nekaterih najpogosteje predpisanih zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2012 do leta 2019.

Slika 3.9: Trend porabe zdravil po nekaterih ATC skupinah v DID v letih 2012 do 2019.

3.5 Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine in gotova zdravila (5. nivo ATC klasifikacije)

Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine (5. nivo ATC klasifikacije)

V letu 2019 je bila najpogosteje predpisana učinkovina analgetik paracetamol, sledijo mu zaviralec protonske črpalke pantoprazol, selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev (bisoprolol) ter acetilsalicilna kislina. Vrstni red je enak kot leto prej.

Med prvimi desetimi so tri učinkovine iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer poleg bisoprolola še zaviralec angiotenzinske konvertaze (perindopril) ter rosuvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov.

Med prvimi desetimi sta dve učinkovini iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje, in sicer analgetika paracetamol (antipiretik) ter natrijev metamizolat ter eno zdravilo iz skupine zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (naproksen) ter in vitamin D3 (holekalciferol) (tabela 3.7).

Tabela 3.7: Najpogosteje predpisane učinkovine v letu 2019

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	% v šte. Rp
N02BE01	paracetamol	678.972	3,7
A02BC02	pantoprazol	623.015	3,4
C07AB07	bisoprolol	592.703	3,2
B01AC06	acetilsalicilna kislina	535.740	2,9
C10AA07	rosuvastatin	465.223	2,5
C09AA04	perindopril	388.040	2,1
H03AA01	natrijev levotiroksinat	386.448	2,1
M01AE02	naproksen	377.342	2,0
A11CC05	holekalciferol	357.854	1,9
N02BB02	natrijev metamizolat	323.157	1,7
SKUPAJ		4.728.494	25,6

Največ sredstev je bilo porabljenih za koagulacijski faktor VIII, ki se predpisuje pri motnjah koagulacije krvi, sledi inhibitor TNF- α adalimumab ter antitrombotik rivaroksaban. Na četrtem mestu je zdravilo za spreminjanje ravni serumskih lipidov (rosuvastatin).

Med prvimi desetimi učinkovinami, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, je bilo pet zdravil iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje, tri spadajo med zdravila za zaviranje imunske odzivnosti (poleg adalimumaba še ustekinumab, lenalidomida in sekukinumab).

Dve učinkovini iz skupine desetih, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, sta bili iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer rosuvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov ter selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev bisoprolol (tabela 3.8).

Tabela 3.8: Deset učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev v letu 2019.

ATC	Zdravilna učinkovina	Vrednost Rp v EUR	% v vred. Rp
B02BD02	koagulacijski faktor VIII	12.128.001	2,2
L04AB04	adalimumab	9.741.965	1,8
B01AF01	rivaroksaban	9.450.556	1,7
C10AA07	rosuvastatin	7.285.570	1,3
B01AE07	dabigatraneteksilat	7.170.157	1,3
L04AC05	ustekinumab	6.761.906	1,2
C07AB07	bisoprolol	6.447.129	1,2
L04AX04	lenalidomid	6.240.901	1,2
L02BB04	enzalutamid	6.236.352	1,2
L04AC10	sekukinumab	6.117.356	1,1
SKUPAJ		77.579.892	14,3

Zdravila, predpisana na zeleni recept

V letu 2019 je bilo najpogosteje predpisano zdravilo aspirin protect 100 mg (analgetik, zaviralec agregacije trombocitov z 2,81 % deležem receptov, ki je bil v letu 2018 na drugem mestu, drugi je lekadol 500 mg tablete z 2,69 % deležem. Sledi analgetik nalgesin forte z 1,82 % deležem.

Med najpogosteje predpisanimi zdravili je še vitamin D3 (holekalciferol).

Najpogosteje predpisani antibiotik je bil, kot že nekaj let prej, tudi v letu 2019 predpisan amoksiklav 875 mg/125mg.

Med prvimi desetimi je bilo tudi zdravilo iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer antagonist adrenergičnih receptorjev beta, concor cor 2,5 mg (bisoprolol). Po pogostosti predpisovanja med prvimi desetimi sledijo nesteroidno protivnetno zdravilo - analgetik in antipiretik naklofen in analgetik analgin ter zdravilo za zaviranje izločanja želodčne kisline, nolpaza 20 mg (pantoprazol).

Vsa omenjena zdravila so bila med prvimi desetimi najpogosteje predpisanimi zdravili tudi leto prej.

Deset najpogosteje predpisanih zdravil v letu 2019 je predstavljalo dobrih 14,85 % vseh izdanih receptov, ki so predstavljala 4,53 % vrednostni delež vseh predpisanih receptov (tabela 3.9).

Tabela 3.9: Deset najpogostejše predpisanih zdravil na zeleni recept v letu 2019.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B01AC06	aspirin protect 100 mg gastrorezistentne tablete	10 x 10 tablet v pretisnem omotu	acetilsalicilna kislina	504.903	2,81	0,57
N02BE01	lekadol 500 mg tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	paracetamol	484.085	2,69	0,61
M01AE02	nalgesin forte 550 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	naproksen	326.959	1,82	0,51
A11CC05	plivit d3 4000 i.e./ml peroralne kapljice	10 ml raztopina	holekalciferol	315.098	1,75	0,65
N02BB02	analgin 500 mg tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	natrijev metamizolat	203.379	1,13	0,49
C07AB07	concor cor 2,5 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	bisoprolol	190.041	1,06	0,45
J01CR02	amoksiklav 875 mg/125 mg filmsko obložene tablete	2 x 5 tablet v pretisnem omotu	amoksicilin in zaviralci laktamaz beta	185.536	1,03	0,43
M01AB05	naklofen duo 75 mg kapsule	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	diklofenak	172.092	0,96	0,27
A02BC02	nolpaza 20 mg gastrorezistentne tablete	2 x 15 tablet v pretisnem omotu	pantoprazol	152.176	0,85	0,22
C09AA04	prenessa 4 mg tablete, škatla z 90 tabletami	3 x 30 tablet v pretisnem omotu	perindopril	137.330	0,76	0,33
SKUPAJ				2.671.599	14,85	4,53

Izmed zdravil na zeleni recepti z najvišjo vrednostjo je bil prvič uvrščen xarelto 20 mg (rivaroksaban), ki se uporablja za preprečevanje možganske kapi in sistemske embolije pri odraslih z atrijsko fibrilacijo

Sledi xtandi 40 mg (enzalutamid) ter zdravilo za zaviranje imunske odzivnosti - zaviralec interlevkinov cosentyx 150 mg (sekukinimab).

Na četrtem mestu je prolia (denozumab), z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti.

Humira 40 mg (adalimumab), ki spada v skupino zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje in zavira imunske odzivnosti kot zaviralec tumor-nekrotizirajočega faktorja alfa, ki je bila vrsto let na vrhu je šele na šestem mestu.

Med prvimi desetimi zdravili jih je bilo šest iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje (skupina L). prvih deset najdražjih zdravil je predstavljalo 9,41 % vrednosti receptov (tabela 3.10).

Tabela 3.10: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na zeleni recept v letu 2019.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
B01AF01	Xarelto 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	rivaroksaban	6.361.882	1,19	0,24
L02BB04	Xtandi 40 mg mehke kapsule	112 mehkih kapsul	enzalutamid	6.214.576	1,16	0,01
L04AC10	Cosentyx 150 mg raztopina za injiciranje v peresniku	2 napolnjena injekcijska peresnika	sekukinumab	6.117.356	1,15	0,03
M05BX04	Prolia 60 mg raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi (1x)	denozumab	6.032.949	1,13	0,19
N07XX09	Tecfidera 240 mg gastrorezistentne trde kapsule	56 kapsul v pretisnih omotih	dimetilfumarat	4.678.388	0,88	0,03
L04AB04	Humira 40 mg raztopina za injiciranje	brizga 0,4 ml 2x	adalimumab	4.601.231	0,86	0,05
L04AC05	STELARA 90 mg raztopina za injiciranje	škatla z eno napolnjeno injekcijsko brizgo	ustekinumab	4.149.704	0,78	0,01
L04AA27	GILENYA 0,5 mg trde kapsule	škatla z 28 kapsulami v pretisnem omotu	Fingolimod	4.036.143	0,76	0,02
L04AB04	Humira 40 mg raztopina za injiciranje	peresnik 0,4 ml 2x	adalimumab	4.011.377	0,75	0,04
B01AE07	Pradaxa 110 mg trde kapsule	škatla s 60 kapsulami v pretisnem omotu	dabigatraneteksilat	3.982.304	0,75	0,15
SKUPAJ				50.185.910	9,41	0,77

Zdravila, predpisana na beli recept

V letu 2019 so bila najpogosteje predpisana zdravila na beli recept kot leto prej folacin (folna kislina), ki je vitamin skupine B, nujen za tvorbo rdečih krvnih celic in sintezo nukleoproteinov, torej tudi za sintezo DNK in RNK ter za zagotavljanje zdrave delitve celic.

Sledi antibiotik garamycin (gentamicin) in fucidin (fusidna kislina), ki je antibiotik ozkega spektra, posebej učinkovit proti bakterijam, ki povzročajo vnetja in razjede na koži.

Med prvimi desetimi jih je bilo šest zdravil iz skupine zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva (skupina D). Med zdravili, ki so bila najpogosteje predpisana na beli recept je bil tudi antiperistaltik seldiar (loperamid).

Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept v letu 2019 je predstavljalo 34,46 % vseh izdanih receptov, z vrednostnim deležem 21,17 (tabela 3.11).

Tabela 3.11: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept v letu 2019.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	39.452	7,97	6,75
D06AX07	Garamycin 1 mg/g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	27.125	5,48	3,00
D06AX01	Fucidin 20 mg/g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	fusidna kislina	17.365	3,51	1,99
D01AC20	Lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g	škatla s tubo s 15 g kreme	kombinacije	17.279	3,49	1,72
D07CC01	Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	betametazon (0,5 mg/1 g), gentamicin (1 mg/1 g)	16.130	3,26	1,51
C05AD04	Faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo	škatla s tubo z 20 g mazila in aplikatorjem	cinhokain (9 mg/1 g), poliketuzulen (50 mg/1 g)	12.916	2,61	1,37
D06AX09	Betrimon 20 mg/g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	mupirocin	10.573	2,14	1,20
D06AX01	Fucidin 20 mg/g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	fusidna kislina	10.175	2,06	1,15
A07DA03	Seldiar 2 mg trde kapsule	škatla s stekleničko z 20 kapsulami	loperamid	10.148	2,05	1,27
J01CR02	Amoksiklav 875 mg/125 mg filmsko obložene tablete	2 x 5 tablet v pretisnem omotu	amoksicilin in zaviralci laktamaz beta	9.401	1,90	1,21
SKUPAJ				170.564	34,46	21,17

Izmed zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na beli recept jih je bilo kar pet za zdravljenje erektilne disfunkcije (tadalafil, sildenafil), in sicer v zdravilih tornetis, cialis in vizarsin.

Najpogosteje predpisano zdravilo na beli recept, tudi z najvišjo vrednostjo je folna kislina.

Med prvimi desetimi zdravili z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na beli recept so tudi fucidin (fusidna kislina) za zdravljenje okužb kože in procepia (finasterid) za zdravljenje moških z moškim tipom plešavosti.

Deset najpogosteje predpisanih zdravil z najvišjo vrednostjo, izdanih na beli recept v letu 2019 je predstavljalo 27,00 % vseh izdanih receptov (tabela 3.12).

Tabela 3.12: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih belih receptov v letu 2019.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	579.469	6,75	7,97
G04BE03	Tornetis 100 mg tablete	škatla s 4 tabletami (1 x 4 tablete v pretisnem omotu)	sildenafil	299.495	3,49	1,78
D06AX07	Garamycin 1 mg/g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	257.823	3,00	5,48
G04BE03	Vizarsin 50 mg orodisperz. tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	sildenafil	192.192	2,24	1,33
G04BE03	Vizarsin 100 mg filmsko obložene tablete	škatla s 4 tabletami v pretisnem omotu	sildenafil	181.032	2,11	1,06
G04BE08	Cialis 5 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	180.785	2,10	0,33
D06AX01	Fucidin 20 mg/g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	fusidna kislina	170.510	1,99	3,51
G04BE08	Cialis 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	166.659	1,94	0,29
D01AC20	Lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g	škatla s tubo s 15 g kreme	kombinacije	147.642	1,72	3,49
D11AX10	Propecia 1 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	finasterid	143.178	1,67	0,45
SKUPAJ				2.318.785	27,00	25,69

4 Predpisovanje zdravil po posameznih anatomskih skupinah ATC klasifikacije v letu 2019

Tatja Kostnapfel, Aleš Korošec

4.1 A Zdravila za bolezni prebavil in presnove

Za zdravila za bolezni prebavil in presnove, ki so razdeljena v 16 skupin, je bilo v letu 2019 izdanih preko 2,4 milijona receptov, v vrednosti več kot 67,0 milijonov evrov. Glede na leto 2018 se je število receptov povečalo za 3 %, stroški so se povišali za 8 %. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz te skupine je znašala 27 €, leto prej 25,7 €. V povprečju je vsak prebivalec Slovenije prejel 1,2 recepta z zdravili za bolezni prebavil in presnove.

Predpisanih je bilo 190.514.035 DDD, kar je 248 DDD na 1000 prebivalcev na dan (leto prej 233 DID). Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo, enako kot leto poprej, predpisanih v skupini zdravil za zdravljenje diabetesa (A10), sledila je skupina zdravil za kislinosko pogojene bolezni (A02).

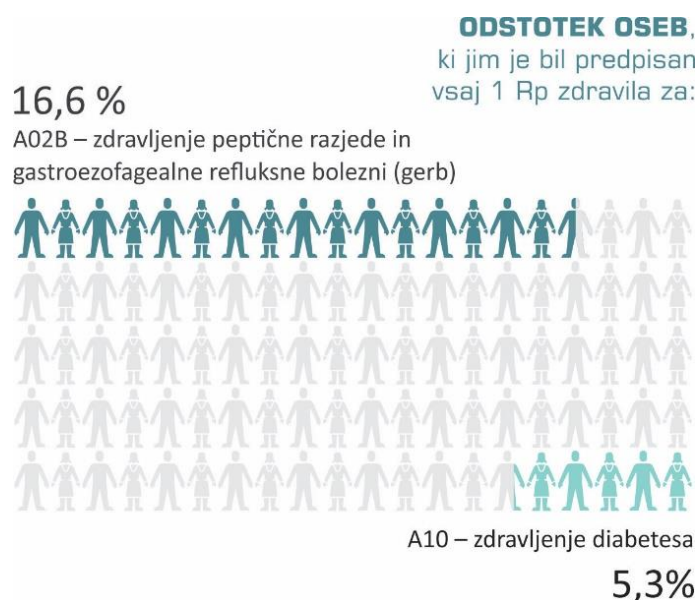

Tabela 4.1: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni prebavil in presnove (A) v letu 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
A								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	2.489.305	103	67.170.197 €	108	27,0 €	1.191	190.514.035	249,8
A01								
ZDRAVILA V ZOBOZDRAVSTVU	22.329	100	239.429 €	102	10,7 €	11	228.878	0,3
A01A - Zdravila v zobozdravstvu	22.329	100	239.429 €	102	10,7 €	11	228.878	0,3
A01AA - Zdravila za zaščito pred zobnim kariesom	40	1333	1.041 €	1628	26,0 €	0	0	0,0
A01AB - Protimikrobne učinkovine in antiseptiki za lokalno oralno zdravljenje	19.765	99	196.895 €	101	10,0 €	9	114.564	0,2
A01AD - Druga zdravila za lokalno oralno zdravljenje	2.524	106	41.493 €	105	16,4 €	1	114.314	0,1
A02								
ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI	963.950	102	10.879.248 €	102	11,3 €	461	55.937.452	73,4
A02A - Antacidi	17.461	105	948.777 €	107	54,3 €	8	581.318	0,8
A02AD - Zdravila z aluminijem, kalcijem in magnezijem	4.849	99	29.017 €	104	6,0 €	2	16.202	0,0
A02AH - Antacidi z natrijevim hidrogenkarbonatom	12.612	107	919.760 €	107	72,9 €	6	565.117	0,7
A02B - Zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb)	946.489	102	9.930.472 €	101	10,5 €	453	55.356.134	72,6
A02BA - Antagonisti histaminskih receptorjev H2	41.508	72	742.254 €	73	17,9 €	20	1.671.268	2,2
A02BB - Prostaglandini	1	100	21 €	41	21,3 €	0	15	0,0
A02BC - Zaviralci protonske črpalke	904.415	104	9.180.786 €	105	10,2 €	433	53.675.864	70,4

A02BX - Druga zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (GERB)	565	181	7.410 €	193	13,1 €	0	8.988	0,0
A03 ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE GASTROINTESTINALNIH FUNKCIONALNIH MOTENJ	49.298	94	533.295 €	97	10,8 €	24	968.197	1,3
A03A - Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	5.561	140	121.500 €	147	21,8 €	3	201.684	0,3
A03AA - Sintezni antiholinergiki, estri s terciarno aminoskupino	4.670	144	115.233 €	149	24,7 €	2	197.660	0,3
A03AB - Sintezni antiholinergiki s kvaterno amonijevo skupino	1	50	50 €	99	49,8 €	0	13	0,0
A03AX - Druga zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	890	123	6.217 €	127	7,0 €	0	4.010	0,0
A03B - Alkaloidi volčje češnje in njihovi derivati, enokomponentna zdravila	9.035	77	110.128 €	80	12,2 €	4	65.892	0,1
A03BA - Alkaloidi volčje češnje s strukturo terciarnih aminov	18	360	214 €	379	11,9 €	0	32	0,0
A03BB - Polsintezni alkaloidi volčje češnje s kvaterno amonijevo skupino	9.017	76	109.914 €	80	12,2 €	4	65.860	0,1
A03F - Propulzivi	34.655	95	301.181 €	92	8,7 €	17	700.058	0,9
A03FA - Propulzivi	34.655	95	301.181 €	92	8,7 €	17	700.058	0,9
A04 ANTIEMETIKI IN ZDRAVILA PROTI SLABOSTI	5.933	96	463.407 €	103	78,1 €	3	44.090	0,1
A04A - Antiemetiki in zdravila proti slabosti	5.933	96	463.407 €	103	78,1 €	3	44.090	0,1
A04AA - Antagonisti serotoninskih 5-HT3-receptorjev	3.833	101	275.561 €	111	71,9 €	2	23.312	0,0
A04AD - Drugi antiemetiki	2.100	90	187.846 €	93	89,5 €	1	20.778	0,0

A05								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŽOLČA IN JETER	9.588	115	507.493 €	118	52,9 €	5	548.632	0,7
A05A - Zdravila za bolezni žolča	9.588	115	507.493 €	118	52,9 €	5	548.632	0,7
A05AA - Žolčne kisline in derivati	9.507	115	506.707 €	118	53,3 €	5	548.112	0,7
A05AX - Druga zdravila za bolezni žolča	81	84	786 €	83	9,7 €	0	520	0,0
A06	160.902	102	1.924.428 €	103	12,0 €	77	11.197.897	14,7
ZDRAVILA PROTI ZAPRTJU	160.902	102	1.924.428 €	103	12,0 €	77	11.197.897	14,7
A06A - Zdravila proti zaprtju	160.902	102	1.924.428 €	103	12,0 €	77	11.197.897	14,7
A06AB - Kontaktna odvajala	6.957	106	55.639 €	101	8,0 €	3	77.940	0,1
A06AC - Odvajala za povečanje volumna črevesne vsebine	16	133	94 €	118	5,9 €	0	257	0,0
A06AD - Osmozna odvajala	150.645	102	1.829.827 €	103	12,1 €	72	11.066.972	14,5
A06AH - Periferno delujoči antagonisti opioidnih receptorjev	58	129	13.839 €	88	238,6 €	0	1.318	0,0
A06AX - Druga zdravila proti zaprtju	3.226	96	25.028 €	99	7,8 €	2	51.410	0,1
A07	59.683	105	3.858.019 €	105	64,6 €	29	2.915.476	3,8
ANTIDIAROIKI, PROTIVNETNA IN PROTIMIKROBNA ZDRAVILA	59.683	105	3.858.019 €	105	64,6 €	29	2.915.476	3,8
A07A - Zdravila za lokalno zdravljenje infekcijskih bolezni črevesne sluznice	727	140	207.487 €	134	285,4 €	0	21.924	0,0
A07AA - Antibiotiki	727	140	207.487 €	134	285,4 €	0	21.924	0,0
A07B - Zdravila z adsorpcijskim delovanjem v črevesju	72	81	673 €	81	9,3 €	0	70	0,0
A07BA - Zdravila z ogljem	72	81	673 €	81	9,3 €	0	70	0,0
A07C - Elektroliti z ogljikovimi hidrati	7.556	108	87.013 €	114	11,5 €	4	65.681	0,1
A07CA - Soli za peroralno rehidracijo	7.556	108	87.013 €	114	11,5 €	4	65.681	0,1
A07D - Antiperistaltiki	14.081	105	146.961 €	144	10,4 €	7	86.284	0,1
A07DA - Antiperistaltiki	14.081	105	146.961 €	144	10,4 €	7	86.284	0,1

A07E - Zdravila s protivnetnim delovanjem v črevesju	30.339	101	3.328.571 €	102	109,7 €	15	2.689.861	3,5
A07EA - Kortikosteroidi z lokalnim delovanjem	3.582	103	513.422 €	99	143,3 €	2	146.938	0,2
A07EC - Aminosalicilna kislina in njeni derivati	26.757	100	2.815.149 €	102	105,2 €	13	2.542.923	3,3
A07F - Mikroorganizmi z antidiaroičnim delovanjem	2.325	185	31.332 €	185	13,5 €	1	18.369	0,0
A07FA - Mikroorganizmi z antidiaroičnim delovanjem	2.325	185	31.332 €	185	13,5 €	1	18.369	0,0
A07X - Drugi antidiaroiiki	4.583	111	55.982 €	111	12,2 €	2	33.287	0,0
A07XA - Drugi antidiaroiiki	4.583	111	55.982 €	111	12,2 €	2	33.287	0,0
A08 ZAVIRALCI APETITA, BREZ DIETNIH PRIPRAVKOV	249	49	30.585 €	58	122,8 €	0	9.240	0,0
A08A - Zaviralci apetita, brez dietnih pripravkov	249	49	30.585 €	58	122,8 €	0	9.240	0,0
A08AA - Zaviralci apetita s centralnim delovanjem	224	65	28.386 €	74	126,7 €	0	8.428	0,0
A08AB - Zaviralci apetita s perifernim delovanjem	25	16	2.199 €	15	88,0 €	0	812	0,0
A09 DIGESTIVI, VKLJUČNO Z ENCIMI	17.011	107	1.552.103 €	111	91,2 €	8	1.070.328	1,4
A09A - Digestivi, vključno z encimi	17.011	107	1.552.103 €	111	91,2 €	8	1.070.328	1,4
A09AA - Encimska zdravila	17.011	107	1.552.103 €	111	91,2 €	8	1.070.328	1,4
A10 ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA	711.921	104	36.627.222 €	108	51,4 €	341	63.567.408	83,4
A10A - Insulini in analogi	164.769	101	19.346.405 €	104	117,4 €	79	17.058.063	22,4
A10AB - Insulini in analogi za injiciranje, s hitrim delovanjem	47.579	103	4.356.654 €	94	91,6 €	23	5.264.568	6,9
A10AC - Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim delovanjem	17.709	93	1.118.632 €	90	63,2 €	8	1.420.425	1,9

A10AD - Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim ali dolgotrajnim delovanjem, s takojšnjim učinkom	52.322	94	5.745.337 €	92	109,8 €	25	6.262.163	8,2
A10AE - Insulini in analogi za injiciranje, z dolgotrajnim delovanjem	47.159	112	8.125.782 €	123	172,3 €	23	4.110.908	5,4
A10B - Antidiabetiki, brez insulinov	547.152	105	17.280.817 €	113	31,6 €	262	46.509.346	61,0
A10BA - Bigvanidi	250.620	104	2.740.237 €	105	10,9 €	120	18.333.690	24,0
A10BB - Sulfonilsečnine	159.301	100	2.809.047 €	95	17,6 €	76	17.350.920	22,8
A10BD - Kombinacije peroralnih antidiabetikov	56.670	114	3.703.413 €	115	65,4 €	27	4.887.496	6,4
A10BF - Zaviralci glukozidaze alfa	2.654	81	109.782 €	82	41,4 €	1	145.815	0,2
A10BH - Zaviralci dipeptidil-peptidaze 4 (DPP-4)	20.286	105	1.669.122 €	103	82,3 €	10	1.561.926	2,0
A10BJ - Analogi glukagonu podobnega peptida-1 (GLP-1)	23.159	146	4.256.524 €	141	183,8 €	11	1.586.029	2,1
A10BK - Zaviralci natrijevih glukoznih koprenašalcev 2 (SGLT2)	23.257	114	1.811.314 €	117	77,9 €	11	1.877.278	2,5
A10BX - Drugi antidiabetiki razen insulinov	11.205	95	181.376 €	95	16,2 €	5	766.193	1,0
A11 VITAMINI	392.020	107	4.855.359 €	112	12,4 €	188	51.351.148	67,3
A11A - Multivitamini, kombinacije	1	20	15 €	27	14,9 €	0	15	0,0
A11AA - Multivitamini z minerali	1	20	15 €	27	14,9 €	0	15	0,0
A11B - Multivitamini brez dodatkov	0	0	0 €	0		0	0	0,0
A11BA - Multivitamini brez dodatkov	0	0	0 €	0		0	0	0,0
A11C - Vitamina A in D ter njune kombinacije	381.723	107	4.627.569 €	111	12,1 €	183	50.741.690	66,5
A11CB - Vitamina A in D v kombinacijah	0	0	0 €	0		0	0	0,0
A11CC - Vitamin D in analogi	381.723	107	4.627.569 €	111	12,1 €	183	50.741.690	66,5

A11D - Vitamin B1, enokomponentna zdravila in v kombinaciji z vitaminoma B6 in B12	7.711	149	194.781 €	155	25,3 €	4	530.100	0,7
A11DA - Tiamin (vitamin B1), enokomponentna zdravila	95	81	1.928 €	79	20,3 €	0	3.840	0,0
A11DB - Vitamin B1 v kombinaciji z vitaminom B6 ali B12 ali obema	7.616	151	192.853 €	157	25,3 €	4	526.260	0,7
A11E - Vitamini kompleksa B (tudi kombinacije)	1.370	102	14.678 €	100	10,7 €	1	25.080	0,0
A11EA - Vitamini kompleksa B brez dodatkov	1.370	102	14.678 €	100	10,7 €	1	25.080	0,0
A11G - Askorbinska kislina (vitamin C) in v kombinacijah	128	86	1.274 €	93	10,0 €	0	36.710	0,0
A11GA - Askorbinska kislina (vitamin C), enokomponentna zdravila	117	104	1.217 €	117	10,4 €	0	36.600	0,0
A11GB - Askorbinska kislina (vitamin C) v kombinacijah	11	31	58 €	17	5,3 €	0	110	0,0
A11H - Druga enokomponentna vitaminska zdravila	1.087	92	17.043 €	89	15,7 €	1	17.553	0,0
A11HA - Druga enokomponentna vitaminska zdravila	1.087	92	17.043 €	89	15,7 €	1	17.553	0,0
A12 MINERALI	95.318	99	1.260.378 €	100	13,2 €	46	2.595.766	3,4
A12A - Kalcij	71.491	99	900.692 €	99	12,6 €	34	2.160.907	2,8
A12AA - Kalcij	71.491	99	900.692 €	99	12,6 €	34	2.160.907	2,8
A12B - Kalij	23.052	99	352.497 €	101	15,3 €	11	433.025	0,6
A12BA - Kalij	23.052	99	352.497 €	101	15,3 €	11	433.025	0,6
A12C - Drugi minerali	775	120	7.189 €	148	9,3 €	0	1.835	0,0
A12CC - Magnezij	775	120	7.189 €	148	9,3 €	0	1.835	0,0
A16 DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	1.103	141	4.439.232 €	138	4024,7 €	1	79.523	0,1
A16A - Druga zdravila za bolezni prebavil in presnove	1.103	141	4.439.232 €	138	4024,7 €	1	79.523	0,1

A16AA - Aminokisljine in njihovi derivati	72	126	45.128 €	109	626,8 €	0	8.770	0,0
A16AB - Encimi	483	180	3.769.393 €	146	7804,1 €	0	4.678	0,0
A16AX - Razna zdravila za bolezni prebavil in presnove	548	120	624.712 €	105	1140,0 €	0	66.076	0,1

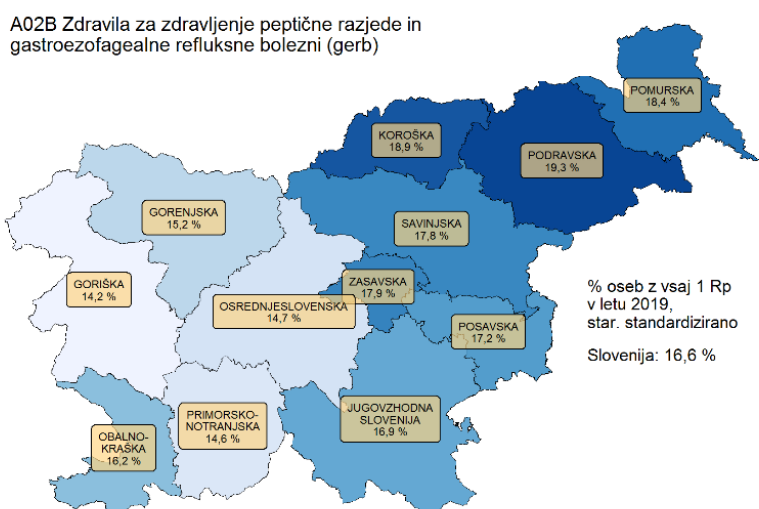
A01 Zdravila v zobozdravstvu

Za zdravila v zobozdravstvu je bilo v letu 2019 predpisano 22,3 tisoč receptov, kar je enako kot leto prej. Največ receptov (19,9 tisoč) predstavlja predpisovanje protimikrobnih učinkovin in antiseptikov za lokalno oralno zdravljenje, predvsem mikonazola (A01AB09).

A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni

Gre za skupino, za katero je bil predpisan največji delež receptov (38,7%) glede na celotno skupino A. Število receptov za skupino A02 se je v letu 2019 glede na prejšnje leto povečalo za 2 %, prav tako vrednost izdanih zdravil. Skupno je bilo izdanih 461 receptov za zdravila za kislinsko pogojene bolezni na 1000 prebivalcev, leto prej 458 receptov.

Največji delež, kar 98 % predpisanih zdravil skupine A02 predstavljajo **zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb) (A02B)**, predpisanih je bilo 946.489 receptov, kar je 2 % več kot leto prej, v vrednosti 9,9 milijona evrov. V letu 2019 je ta zdravila prejelo 16,6 % oseb, največ v podravski, koroški in pomurski regiji (slika 4.1).

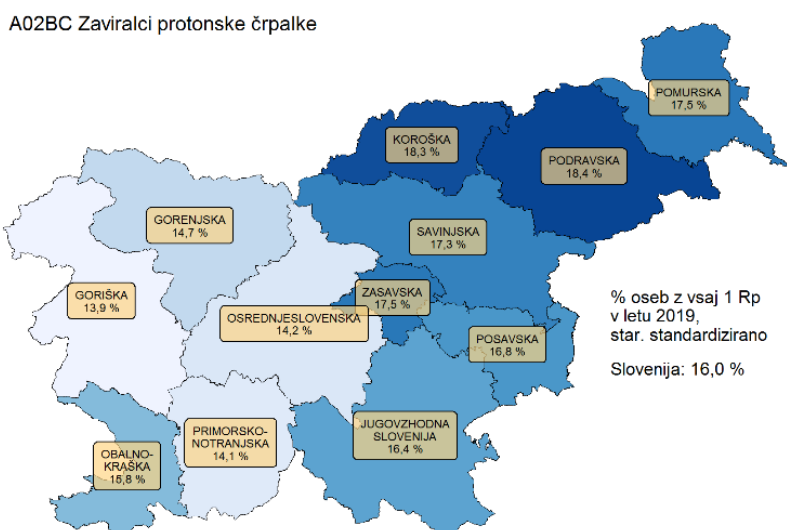
Slika 4.1: Odstotek oseb, ki so jim je bila predpisana zdravila za kislinsko pogojene bolezni (A02B) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2019.

Večina zdravil za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb) (A02B) je bilo **zaviralcev protonske črpalke (A02BC)**, preko 904 tisoč receptov v vrednosti 9,1 milijona evrov. Delež receptov za slednje je od leta 2018 višji za 4 %, prav tako vrednost teh zdravil. Predpisanih je bilo 53.675.864 DDD zaviralcev protonske črpalke (A02BC) oziroma 70 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Najpogosteje predpisan zaviralec protonske črpalke je bil *pantoprazol (A02BC02)* s 623 tisoč recepti, sledita mu *esomeprazol (A02BC05)* s 187 tisoč recepti in *omeprazol (A02BC01)* z 83 tisoč recepti. Predpis pantoprazola in esomeprazola je glede na leto 2018 v porastu, medtem ko predpis omeprazola

upada. Ker je pantoprazol edini zaviralec protonске črpalke, ki ga je mogoče v Sloveniji kupiti v lekarni tudi brez zdravniškega recepta, je njegova dejanska poraba zagotovo še večja.

Povprečno je zdravila, ki zavirajo izločanje želodčne kisline in delujejo protiulkusno - zaviralci protonске črpalke (A02BC) v letu 2019 prejelo 16,0 % prebivalcev Slovenije, kar je za 0,4 % več kot leto prej. Če pogledamo predpisovanje zaviralcev protonске črpalke po slovenskih regijah, ugotovimo, da največ zaviralcev protonске črpalke predpisali v podravski (18,4 %) in koroški regiji (18,3 %), sledijo pomurska, savinjska in zasavska regija. (Slika 4.2).

Slika 4.2: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan zaviralec protonске črpalke (A02BC) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2019.

V letu 2019 je bilo predpisanih 1.671.268 DDD oz. 2,2 DID *antagonistov histaminskih receptorjev H2 (A02BA)*. Znotraj te podskupine imamo v Sloveniji registrirano in dobavljivo le učinkovino ranitidin (A02BA02), za katero je bilo v lanskem letu predpisanih skoraj 41,5 tisoč receptov (index 72).

A03 Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj

V letu 2019 je bilo predpisano 49,2 tisoč receptov za zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih motenj, kar je 6 % manj. Največ je bilo predpisanih **propulzivov (A03F)**, ki so v skupini A03 zavzemali 70 % receptov v vrednosti 301 tisoč evrov, kar je 56 % delež stroškov za zdravila v skupini A03. V podskupini propulzivov (A03FA) je bilo predpisanih 700.058 DDD oz. 0,9 DID. Iz podskupine A03F sta se v največji meri predpisovala *metoklopramid (A03FA01)* z 23,8 tisoč recepti, ki se uporablja za zdravljenje in preprečevanje slabosti in bruhanja in *domperidon (A03FA03)* z 10,8 tisoč recepti, ki se uporablja za preprečevanje in zdravljenje akutne slabosti in bruhanja zaradi okužbe, hrane, radioterapije. Indiciran je tudi pri pripravi na diagnostične preiskave.

A06 Zdravila proti zaprtju

Število predpisanih receptov za vsa zdravila proti zaprtju (odvajala) skupaj je bilo v letu 2019 za 2 % višje kot v letu 2018. Večinoma so bila predpisana **osmozna odvajala (A06AD)**, 150,6 tisoč receptov, od tega *laktuloza (A06AD11)*. Ker se večina teh zdravil lahko izdaja v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, je njihovo dejansko porabo težko natančno določiti.

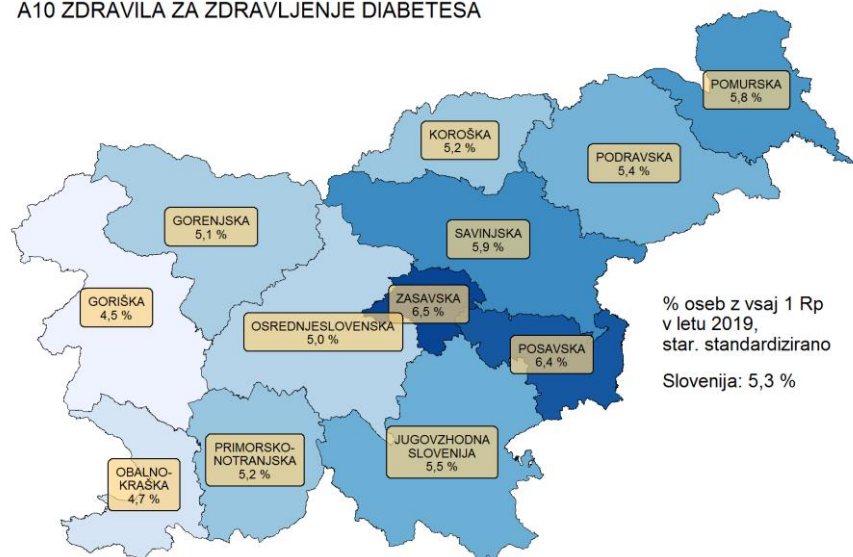
A10 Zdravila za zdravljenje diabetesa

Zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) so v letu 2019 predstavljala 28,5 % delež števila receptov skupine A in 54,5 % vrednostni delež zdravil skupine A. Glede na leto 2018 se je število receptov povečalo za 4 %, vrednost izdanih zdravil kar za 8 %.

Zdravila za zdravljenje diabetesa delimo v dve veliki podskupini, in sicer podskupino insulini in analogi (A10A), ki vključuje 23,9 % predpisanih receptov, ki predstavljajo 55 % vrednosti zdravil za zdravljenje diabetesa v letu 2019. Druga podskupina so antidiabetiki brez insulinov (A10B), kjer je značilen večji delež predpisanih receptov v letu 2019 (76,8 %), vendar le 47 % vrednosti zdravil za zdravljenje diabetesa v istem letu. Povprečna vrednost recepta v prvi podskupini je bila 117,4 €, v drugi pa 31,6 €. Povprečna vrednost recepta za celotno skupino A10 je znašala 51,4 €. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 341 receptov za zdravila za zdravljenje diabetesa (A10).

Zdravila za zdravljenje diabetesa so najpogosteje predpisovali v zasavski in posavski regiji, najmanj pa v goriški in obalno-kraški regiji. Povprečno je zdravila za zdravljenje diabetesa prejelo 5,3 % prebivalcev Slovenije (slika 4.3), torej je slika predpisovanje teh zdravil ostalo enako kot lani.

A10 ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA

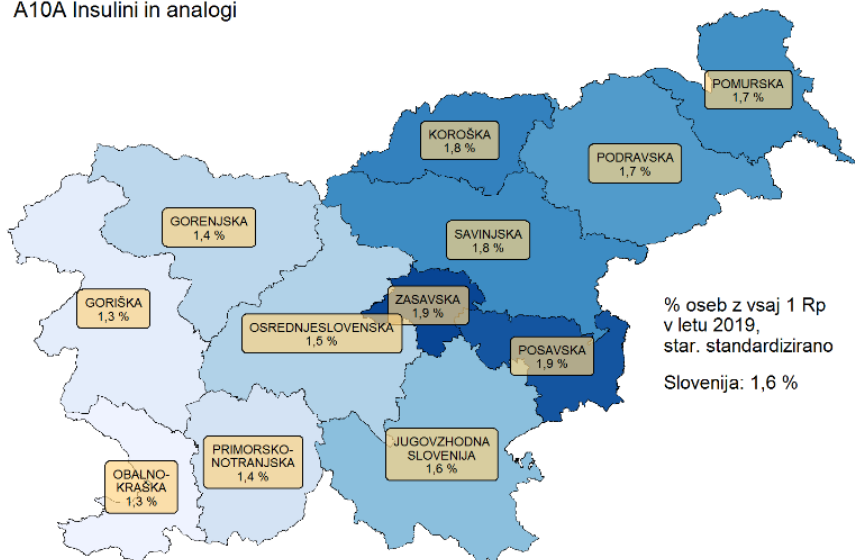

Slika 4.3: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2019.

V letu 2019 se je glede na leto 2018 povečalo število receptov z **insulini in analogi (A10A)** za 1 %, njihova vrednost pa za 4 %. Na 1000 prebivalcev se predpiše 79 receptov z insulini in analogi. V tej skupini je bilo predpisanih 17.058.063 DDD oz. 22,4 DID.

Največ so insuline in analoge predpisovali v posavski in zasavski regiji, najmanj pa v obalno kraški, goriški, primorsko-notranjski regiji in gorenjski. Povprečno je insuline in analoge prejelo 1,6 % prebivalcev Slovenije, enako kot leto prej (slika 4.4).

A10A Insulini in analogi

Slika 4.4: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani insulini in analogi (A10A) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2019.

Število receptov za **antidiabetike brez insulinov (A10B)** se je povečalo za 5 %, vrednost izdanih zdravil pa za 13 %. V tej skupini je bilo predpisanih 46.509.346 DDD oz. 61 DID.

Iz podskupine **bigvanidov (A10BA)** imamo v Sloveniji na voljo samo *metformin (A10BA02)*, ki sam pokriva kar 45,8 % receptov za antidiabetike brez insulinov. To je povsem razumljivo, saj je to terapija izbora takoj po potrditvi diagnoze sladkorne bolezni in jo je smiselno ohraniti v terapiji, če le ni kontraindikacij ali neželenih učinkov, ki jih bolnik ne more prenašati (15). Manjši delež metformina predpišejo tudi ginekologi izven indikacijskega območja bolnicam s sindromom policističnih jajčnikov (16).

V letu 2019 je bil metformin predpisan samostojno na 250 tisoč receptih v vrednosti več kot 2,7 milijona evrov in v kombinaciji z drugimi učinkovinami na 56,6 tisoč receptih v vrednosti več kot 3,7 milijona evrov.

Metmorfin se je predpisoval v različnih kombinacijah: A10BD07 - metformin in sitagliptin, A10BD20 - metformin in empagliflozin, A10BD02 - metformin in sulfonilsečnine, A10BD15 - metformin in dapagliflozin, A10BD08 - metformin in vildagliptin, A10BD11 - metformin in linagliptin.

Pri uporabi zdravil, ki vsebujejo več učinkovin hkrati, bolniki dnevno zaužijejo manjše število tablet, kar lahko izboljša njihovo complianco. Zato je razumljivo, da gre predpisovanje zdravil v smer večje uporabe kombiniranih zdravil. Enak porast je bil zaznan v prejšnjem letu, kar pomeni, da gre za trend, ki se nadaljuje.

Druga velika podskupina so *sulfonilsečnine (A10BB)*. Med sulfonamidnimi antidiabetiki je bil najpogosteje predpisan gliklazid (A10BB09) z 115 tisoč recepti v vrednosti skoraj 1,6 milijona evrov. Leta 2019 je bilo predpisanih 17.350.920 DDD oz. 22,8 DID sulfonamidnih antidiabetikov, kar je praktično enako kot leto prej.

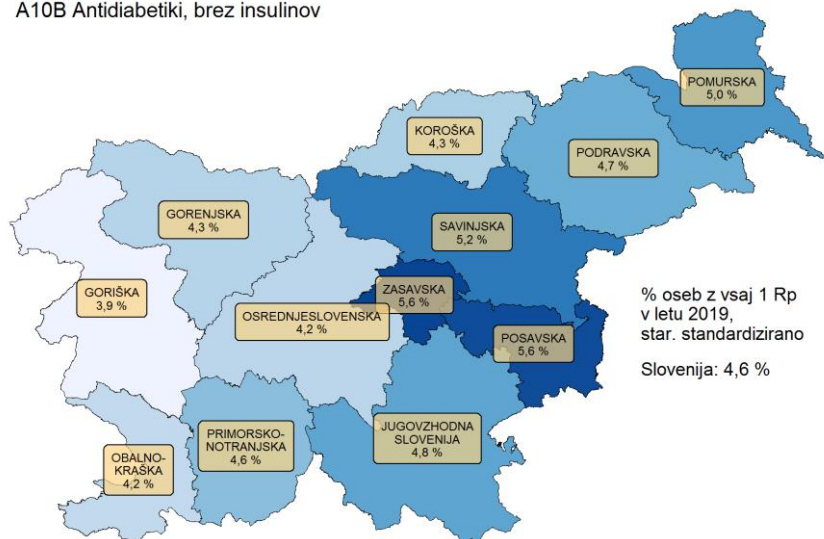
Sulfonilsečnine in metformin skupaj predstavljajo dve tretjini vseh predpisanih receptov za antidiabetike brez insulinov.

V letu 2019 je zaznati porast novejših antidiabetikov iz te skupine, in sicer analogov glukagonu podobnega peptida-1 oz. GLP-1(A10BJ) in zaviralcev natrijevih glukoznih koprenašalcev 2 oz. SGLT2 (A10BK). Pri prvih je moč zaznati 33,1 % in pri drugih pa 25,4 % porast v predpisovanju teh zdravil. Njihova glavna prednost je zmanjševanje pojavnosti srčno-žilnih dogodkov in zapletov, zato so terapija izbora kot dodatek metforminu pri pacientih z zgodovino srčnega dogodka (15).

Tudi to leto je opazen trend zmanjševanja predpisovanja zaviralcev *glukozidaze alfa (A10BF)*, in sicer za 19 % glede na leto 2018.

Antidiabetike, brez insulinov prejema 4,6 % populacije, kar je 1 % več kot leto prej, največ v posavski in zasavski regiji (slika 4.5).

A10B Antidiabetiki, brez insulinov

Slika 4.5: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani antidiabetiki, brez insulinov, v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2019.

A11 Vitamini

V letu 2019 je bilo v Sloveniji predpisanih je bilo 7 % več receptov za vitamine, kar je pomenilo 12 % povečanje stroškov. Večina vseh receptov skupine A11 in s tem povezanih stroškov pripada vitaminu A in D ter njunim kombinacijam (A11C).

Največ je bilo predpisanega **vitamina A in D ter njunih kombinacij (A11C)**, več kot 381 tisoč receptov. Največ vitamina D je bilo predpisanega v obliki holekalciferola (vitamin D, A11CC05), in sicer 357,8 tisoč receptov v vrednosti skoraj 3,9 milijona evrov.

Za *vitamin D in analoge (A11CC)* je bilo predpisanih 50.741.690 DDD oz. 66,5 DID, v primerjavi z letom 2018 pa se je število receptov povečalo za 7 %.

A12 Minerali

V primerjavi s prejšnjim letom se je zmanjšalo število receptov za različne minerale za 1 %, ob enakih stroških. **Kalcij (A12A)** je bil predpisan predvsem v obliki *kalcijevega karbonata (A12AA04)* z 71,5 tisoč recepti v vrednosti 900,7 tisoč evrov, **kalij (A12B)** pa predvsem v obliki kombinacije kalijevih soli (A12BA30) z 23 tisoč recepti v vrednosti 352 tisoč evrov.

Predpisano je bilo 2.160.907 DDD oz. 2,8 DID kalcija (A12A) in 433.025 DDD oz. 0,6 DID kalija (A12B), kar je podobno kot leto prej.

Kalcij sodeluje pri mnogih pomembnih življenjskih procesih v organizmu. Je najpomembnejši gradnik kosti in zob. Kalcij je potreben tudi za normalno krčenje in sproščanje prečno progastih in gladkih mišic. Kalcij aktivira pomembne encime ter sodeluje pri uravnavanju prepustnosti celičnih membran in prevajanju živčnih impulzov in v procesu strjevanja krvi, vpliva pa tudi na normalni ritem srca.

Dolgotrajno pomanjkanje kalcija v organizmu pri odraslih povzroči tudi osteoporozo. Zato bolnikom z osteoporozo, če ne zaužijejo potrebnih količin kalcija s hrano, predpisujejo kalcij v obliki tablet (17).

4.2 B Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov

Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov so razvrščena v šest skupin. V letu 2019 je bilo izdanih 1.056.036 receptov, kar je 1,0 % več kot leto prej. Vrednost teh zdravil je znašala skoraj 60,8 milijonov evrov, kar je 12 % več kot leto prej.

Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za bolezni krvi in krvotvornih organov je znašala 57,6 €, na tisoč prebivalcev je bilo izdanih 505 receptov.

Predpisanih je bilo 81.194.992 DDD, to je 106,5 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD, kar 98 na 1000 prebivalcev na dan, je bilo predpisanih v skupini antitrombotikov (B01).

Tabela 4.2: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov (B) v letu 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
B								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVNI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	1.056.036	101	60.873.260 €	112	57,6 €	505	81.194.992	106,5
B01								
ANTITROMBOTIKI	913.381	102	36.781.882 €	107	40,3 €	437	75.435.572	98,9
B01A - Antitrombotiki	913.381	102	36.781.882 €	107	40,3 €	437	75.435.572	98,9
B01AA - Antagonisti vitamina K	81.515	92	1.035.397 €	95	12,7 €	39	5.203.136	6,8
B01AB - Heparinska skupina	80.304	101	6.357.786 €	92	79,2 €	38	3.548.127	4,7
B01AC - Zaviralci agregacije trombocitov brez heparina	586.429	100	7.020.130 €	103	12,0 €	281	56.341.822	73,9
B01AE - Direktni zaviralci trombina	47.847	112	7.170.157 €	108	149,9 €	23	3.131.164	4,1
B01AF - Direktni zaviralci faktorja Xa	115.045	117	15.006.512 €	117	130,4 €	55	7.162.054	9,4
B01AX - Drugi antitrombotiki	2.241	96	191.901 €	97	85,6 €	1	49.270	0,1
B02 - ANTIHEMORAGIKI	5.401	111	18.276.020 €	127	3.383,8 €	3	124.894	0,2
B02A - Antifibrinolitiki	1.456	114	45.275 €	113	31,1 €	1	35.460	0,0
B02AA - Aminokisliline	1.456	114	45.275 €	113	31,1 €	1	35.460	0,0
B02B - Vitamin K in drugi hemostatiki	3.945	110	18.230.744 €	127	4621,2 €	2	89.434	0,1
B02BA - Vitamin K	23	164	280 €	236	12,2 €	0	72	0,0
B02BD - Krvni koagulacijski faktorji	1.192	122	14.752.802 €	128	12.376,5 €	1	43.551	0,1
B02BX - Drugi hemostatiki za sistemsko zdravljenje	2.730	105	3.477.663 €	123	1273,9 €	1	45.812	0,1
B03 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE SLABOKRVNOSTI	136.244	99	5.748.006 €	105	42,2 €	65	5.634.492	7,4
B03A - Zdravila z železom	85.522	97	1.479.058 €	97	17,3 €	41	4.001.605	5,2
B03AA - Zdravila z dvovalentnim železom za peroralno uporabo	48.088	107	747.997 €	109	15,6 €	23	1.615.254	2,1
B03AB - Zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo	34.319	85	694.093 €	86	20,2 €	16	2.322.777	3,0

B03AC - Zdravila z železom za parenteralno uporabo	6	100	373 €	29	62,2 €	0	55	0,0
B03AE - Železo, druge kombinacije	3.109	124	36.596 €	114	11,8 €	1	63.519	0,1
B03B - Vitamin B12 in folna kislina	39.857	101	584.414 €	103	14,7 €	19	909.500	1,2
B03BA - Vitamin B12 (cianokobalamin in analogi)	196	99	1.974 €	99	10,1 €	0	164.500	0,2
B03BB - Folna kislina in njeni derivati	39.661	101	582.440 €	103	14,7 €	19	745.000	1,0
B03X - Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	10.865	108	3.684.534 €	109	339,1 €	5	723.387	0,9
B03XA - Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	10.865	108	3.684.534 €	109	339,1 €	5	723.387	0,9
B05 - NADOMESTKI KRVI IN PERFUZIJSKE RAZTOPINE	977	87	8.694 €	89	8,9 €	0	0	0,0
B05A - Kri in sorodna zdravila	1	50	6 €	50	5,7 €	0	0	0,0
B05AA - Nadomestki krvi in plazemske proteinske frakcije	1	50	6 €	50	5,7 €	0	0	0,0
B05B - Raztopine za intravensko uporabo	976	87	8.688 €	89	8,9 €	0	0	0,0
B05BA - Raztopine za parenteralno prehrano	1		121 €		120,7 €	0	0	0,0
B05BB - Raztopine za uravnavanje ravnotežja elektrolitov	975	87	8.567 €	88	8,8 €	0	0	0,0
B05X - Dodatki intravenskim raztopinam	0	0	0 €	0		0	0	0,0
B05XC - Vitamini	0	0	0 €	0		0	0	0,0
B06 - DRUGA KRVNA ZDRAVILA	33	114	58.658 €	109	1777,5 €	0	33	0,0
B06AC - Zdravila za zdravljenje hereditarnega angioedema	33	114	58.658 €	109	1777,5 €	0	33	0,0

B01 Antitrombotiki

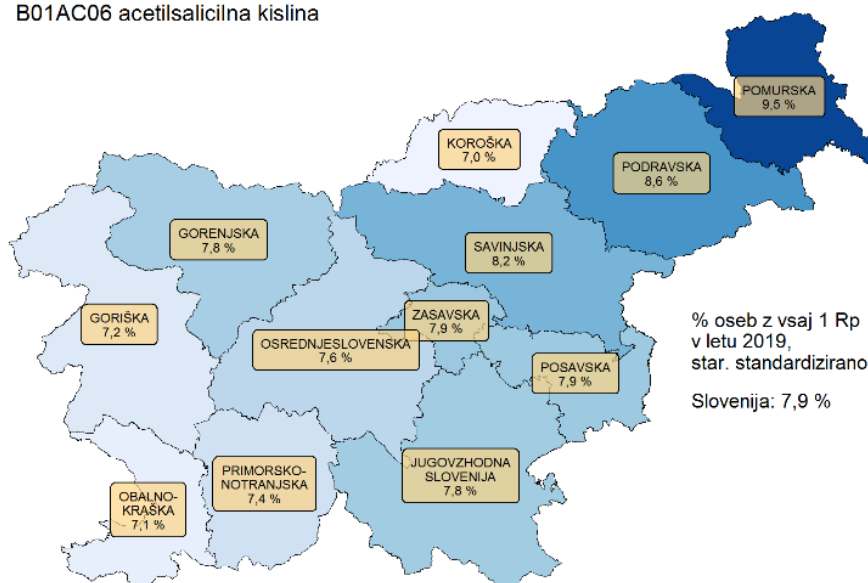
Antitrombotiki so najpogosteje predpisana zdravila iz skupine B. V letu 2019 zavzemali 86,5 % delež receptov in 60,0 % delež stroškov za zdravila iz te skupine. Glede na leto 2018 se je število receptov s predpisanimi antitrombotiki povečalo za 2 %, vrednost izdanih zdravil pa za 7 %.

Največ predpisanih antitrombotikov je bilo iz podskupine *zaviralcev agregacije trombocitov brez heparina (B01AC)*, ki so predstavljali 64,2 % delež v številu receptov in 19 % delež stroškov za antitrombotike.

Najpogosteje predpisana učinkovina med antitrombotiki je *acetilsalicilna kislina 100 mg (B01AC06)*, predpisano je bilo 535,7 tisoč receptov v vrednosti 3,2 milijonov evrov.

Največ so acetilsalicilno kislino 100 mg predpisovali v pomurski regiji, sledita podravska in savinjska regija. V povprečju je 7,9 % prebivalcev Slovenije prejelo acetilsalicilno kislino 100 mg (v letu 2018 8,1 %), ki zmanjšuje tveganja za nastanek krvnih strdkov ter s tem pripomore k preprečevanju različnih srčno-žilnih dogodkov (slika 4.6).

B01AC06 acetilsalicilna kislina

Slika 4.6: Odstotek oseb, ki jim je bila predpisana acetilsalicilna kislina 100 mg v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Trend zmanjševanja števila predpisanih receptov za *antagoniste vitamina K (B01AA)* se je nadaljeval, saj se je predpisovanje glede na prejšnje leto zmanjšalo za 8 %, stroški pa so se zmanjšali za 5 %. Največ je bilo predpisanih receptov z *varfarinom (B01AA03)*, in sicer 75,3 tisoč receptov v vrednosti 930 tisoč evrov.

V *heparinski skupini zdravil (B01AB)* je število receptov poraslo za 1 % glede na leto 2018, stroški pa so se zmanjšali za 8 %. Predpisanih je bilo 3.548.127 DDD oz. 4,7 DID zdravil heparinske skupine. Najpogosteje so bila predpisana zdravila z daltepirinijem (B01AB04) z 47,9 tisoč recepti.

V zadnjih letih so se po več kot pol stoletja peroralnega antikoagulacijskega zdravljenja bolnikov s kumarini uveljavila novejša peroralna antikoagulacijska zdravila NOAK. Na slovenskem trgu so registrirane tri učinkovine: apiksaban in rivaroksaban, ki zavirata koagulacijski faktor Xa in tako preprečita aktivacijo protrombina v trombin ter dabigatran, ki je direktni zaviralec trombina (18).

Prednosti *neposrednih peroralnih antikoagulacijskih zdravil (NOAK)* pred varfarinom so širše terapevtsko okno, bistveno hitrejši pričetek delovanja, že v 2-4 urah po zaužitju, krajši razpolovni čas in bistveno manj interakcij s hrano in zdravili kot pri varfarinu. Predpisujejo se skladno s smernicami Evropskega združenja za kardiologijo (ESC) (19).

Med *direktnimi zaviralci trombina (B01AE)* je na slovenskem tržišču prisoten dabigatraneteksilat (B01AE07) z 47,8 tisoč recepti v vrednosti več kot 7,1 milijona evrov. Predpisanih je bilo 3.131.164 DDD oz. 4,1 DID tega zdravila.

Med *neposrednimi zaviralci faktorja Xa (B01AF)* sta na trgu rivaroksaban (B01AF01), predpisanih je bilo 68,3 tisoč receptov apiksaban (B01AF02) s 46,7 tisoč recepti. Delež predpisanih receptov za rivaroksaban se je v letu 2018 povečal za 13 %, za apiksaban pa 23 %.

B02 Antihemoragiki

Skupina antihemoragikov (zdravila, ki zaustavljajo krvavitev) predstavlja le 0,5 % delež v tej skupini, predpisanih je bilo 5.401 receptov, katerih vrednost znašala kar 18,2 milijona evrov, kar pa predstavlja 30 % delež vrednosti vseh zdravil v tej skupini.

Vrednost enega recepta za ta zdravila je znašala 3.383,8 €, kar je bistveno več od povprečne vrednosti enega recepta za zdravila iz celotne skupine B (57,6 €). V letu 2019 je bilo predpisanih le 11 % več receptov ob sočasnih 27 % večjih stroških kot leto poprej.

Skupino antihemoragikov tvorita dve večji podskupini, in sicer *antifibrinolitiki (B02A)* in *vitamin K in drugi hemostatiki (B02B)*. Predpisanih je bilo skoraj trikrat več receptov za drugo skupino kot za prvo. Med antifibrinolitiki je *traneksaminska kislina (B02AA02)*, ki se v Sloveniji predpisuje od leta 2016, edini predstavnik. V letu 2019 je bilo predpisanih 1.456 receptov, to je 14 % več kot v letu prej.

Največ receptov je bilo še predpisanih za *eltrombopag (B02BX05)*, predpisanem na 1.758 receptih v vrednosti 1,6 milijona evrov.

Največ sredstev je bilo porabljenih za *krvne koagulacijske faktorje (B02BD)*, kjer je delež predpisanih receptov narasel za 22 %, vrednost izdanih zdravil pa za 28 %. Kaže se povečano število receptov za *koagulacijski faktor VIII (B02BD02)*, ki se uporablja kot nadomestno zdravljenje pri hemofiliji; predpisanih je bilo 1000 (indeks 114) receptov v vrednosti več kot 12,1 milijonov evrov.

Poleg tega so se na našem tržišču pojavila tudi nova zdravila iz skupine krvnih koagulacijskih faktorjev (zaviralci inhibitorjev faktorja VIII (B02BD03), kombinacija von willebrandovega faktorja in

koagulacijskega faktorja VIII (B02BD06) in koagulacijski faktor VIIa (B02BD08)), ki so povečala porabo sredstev za to podskupino zdravil.

Predpisanih je bilo 1.192 receptov za ta zdravila. Povprečna vrednost na recept pri podskupini krvnih koagulacijskih faktorjev je bila namreč kar 12.376 €, kar je štirikratnih povprečja, ki velja za celotno skupino antihemoragikov (20).

B03 Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti

V primerjavi z letom 2018 se je število receptov zmanjšalo za 1,0 % ob 5 % višjih stroških.

V skupini **zdravil z železom (B03A)** se je nadaljeval trend iz prejšnjega leta, in sicer upad predpisovanja zdravil s *trovalentnim železom za peroralno uporabo (B03AB)* za 15 % ob sočasnem porastu predpisovanja *dvovalentnega železa (B03AA)* za 7 %. Posledično je bilo predpisanih največ, 48 tisoč receptov za dvovalentno železo, Predpisanih je bilo tudi 39,8 tisoč receptov vitamina B12 in folne kisline (B03B).

V letu 2019 so največji del stroškov v skupini zdravil za zdravljenje slabokrvnosti (64,1 %) predstavljala **druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti (B03X)**. Povprečna vrednost recepta je bila 339,1 €. Predpisanih je bilo 723.387 DDD oz. 0,9 DID drugih zdravil za zdravljenje slabokrvnosti. Zdravila iz te skupine so vsebovala *darbepoetin alfa (B03XA02)* s 5.477 recepti v vrednosti 2 milijona evrov, *eritropoetin (B03XA01)* s 3.743 recepti v vrednosti 1,3 milijona evrov in *metoksipolietilenglikol epoetin beta (B03XA03)* s 1.645 recepti v vrednosti 333 tisoč evrov.

4.3 C Zdravila za bolezni srca in ožilja

Zdravila za bolezni srca in ožilja so razvrščena v 10 skupin. Ostajajo najpogosteje predpisana zdravila v Sloveniji. V letu 2019 je bilo izdanih več kot 4,7 milijona receptov v vrednosti 78,6 milijonov evrov. Tako število receptov kot vrednost zdravil rahlo, a stalno naraščata. Glede na leto 2018 je bilo predpisanih 2 % receptov več, stroški so se povečali za 4 %.

Skupno je bilo predpisanih 425 milijonov DDD, to je 558 DID na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09), in sicer 243,7 DID.

Skupina zdravil z delovanjem na renin angiotenzinski sistem (C09) ostaja najpomembnejša tako glede na število predpisanih receptov (1,75 milijona) kot tudi glede na vrednost izdanih zdravil (30 milijonov evrov). Sem spadajo učinkovine za zdravljenje povišanega krvnega tlaka (antihipertenzivi), ki z zaviranjem renina preprečijo pretvorbo angiotenzinogena v angiotenzin I.

V tej skupini je bilo na 1000 prebivalcev predpisanih 841 receptov. Sledita skupini zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10) s 963 tisoč recepti ter antagonist adrenergičnih receptorjev beta (C07) s 851 tisoč recepti.

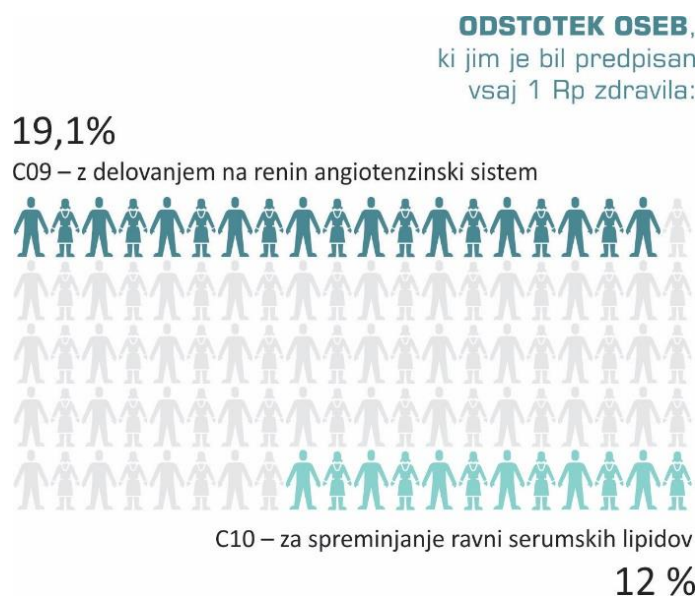

Tabela 4.3: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni srca in ožilja (C) v letu 2019

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
C								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	4.740.545	102	78.625.181 €	104	16,6 €	2.269	425.862.425	558,4
C01								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA	177.427	98	5.846.441 €	97	33,0 €	85	13.542.054	17,8
C01A - Kardiotonični glikozidi	32.489	93	282.618 €	87	8,7 €	16	1.207.125	1,6
C01AA - Digitalisovi glikozidi	32.489	93	282.618 €	87	8,7 €	16	1.207.125	1,6
C01B - Antiaritmiki, skupini I in III	33.150	101	961.330 €	100	29,0 €	16	3.018.655	4,0
C01BC - Antiaritmiki skupine IC	13.693	102	303.204 €	103	22,1 €	7	1.242.235	1,6
C01BD - Antiaritmiki skupine III	19.457	100	658.126 €	99	33,8 €	9	1.776.420	2,3
C01C - Spodbujevalci srčne funkcije brez kardiotoničnih glikozidov	4.978	104	300.888 €	104	60,4 €	2	3.359	0,0
C01CA - Adrenergiki in dopaminergiki	4.978	104	300.888 €	104	60,4 €	2	3.359	0,0
C01D - Vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije	45.823	88	679.874 €	64	14,8 €	22	3.113.170	4,1
C01DA - Organski nitrati	45.823	88	679.874 €	64	14,8 €	22	3.113.170	4,1
C01E - Druga zdravila za bolezni srca	60.987	109	3.621.731 €	107	59,4 €	29	6.199.745	8,1
C01EB - Druga zdravila za bolezni srca	60.987	109	3.621.731 €	107	59,4 €	29	6.199.745	8,1
C02								
ANTIHIPERTENZIVI	116.469	101	3.910.547 €	111	33,6 €	56	11.336.415	14,9
C02A - Antiadrenergiki s centralnim delovanjem	15.325	104	329.717 €	107	21,5 €	7	1.324.215	1,7
C02AB - Metildopa	1.750	106	58.098 €	122	33,2 €	1	46.695	0,1
C02AC - Agonisti imidazolinskih receptorjev	13.575	104	271.618 €	104	20,0 €	6	1.277.520	1,7
C02C - Antiadrenergiki s perifernim delovanjem	99.889	101	1.882.622 €	106	18,8 €	48	9.976.408	13,1
C02CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	99.889	101	1.882.622 €	106	18,8 €	48	9.976.408	13,1
C02K - Drugi antihipertenzivi	1.255	114	1.698.209 €	119	1353,2 €	1	35.792	0,0
C02KX - Antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije	1.255	114	1.698.209 €	119	1353,2 €	1	35.792	0,0

C03								
DIURETIKI	429.062	99	6.249.934 €	102	14,6 €	205	26.842.353	35,2
C03B - Diuretiki dilucijskega segmenta, brez tiazidov	116.560	92	1.642.423 €	90	14,1 €	56	6.053.838	7,9
C03BA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	116.560	92	1.642.423 €	90	14,1 €	56	6.053.838	7,9
C03C - Diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke	230.353	102	2.722.946 €	106	11,8 €	110	17.690.992	23,2
C03CA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	230.353	102	2.722.946 €	106	11,8 €	110	17.690.992	23,2
C03D - Antikaliuretični diuretiki (varčevalni s kalijem)	82.149	104	1.884.564 €	107	22,9 €	39	3.097.523	4,1
C03DA - Antagonisti aldosteronskih receptorjev	82.149	104	1.884.564 €	107	22,9 €	39	3.097.523	4,1
C04								
PERIFENI VAZODILATORJI	4.578	79	95.399 €	94	20,8 €	2	127.036	0,2
C04A - Periferni vazodilatatorji	4.578	79	95.399 €	94	20,8 €	2	127.036	0,2
C04AD - Derivati purina	3.291	79	69.045 €	98	21,0 €	2	95.616	0,1
C04AE - Alkaloidi ergot	1.287	79	26.353 €	84	20,5 €	1	31.420	0,0
C04AX - Drugi periferni vazodilatatorji	0	0	0 €	0		0	0	0,0
C05								
VAZOPROTEKTIVI	37.167	97	435.824 €	92	11,7 €	18	901.592	1,2
C05A - Učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	29.328	100	289.563 €	100	9,9 €	14	514.615	0,7
C05AD - Lokalni anestetiki	20.723	104	200.358 €	104	9,7 €	10	404.340	0,5
C05AX - Druge učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	8.605	91	89.205 €	92	10,4 €	4	110.275	0,1
C05B - Antivarikozno zdravljenje	2.270	84	24.285 €	81	10,7 €	1	180.100	0,2
C05BA - Heparini ali heparinoidi za lokalno zdravljenje	2.270	84	24.285 €	81	10,7 €	1	180.100	0,2
C05BB - Sklerozirajoča sredstva za lokalno injiciranje	0	0	0 €	0		0	0	0,0
C05C - Zdravila za stabiliziranje kapilar	5.569	89	121.976 €	79	21,9 €	3	206.877	0,3
C05CA - Bioflavonoidi	5.569	89	121.976 €	79	21,9 €	3	206.877	0,3
C07								
ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV BETA	851.178	102	10.835.017 €	102	12,7 €	407	34.027.565	44,6
C07A - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	836.947	102	10.560.781 €	102	12,6 €	401	32.801.733	43,0

C07AA - Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	28.133	102	456.913 €	107	16,2 €	13	984.458	1,3
C07AB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	721.481	103	8.463.237 €	103	11,7 €	345	28.081.192	36,8
C07AG - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa in beta	87.333	93	1.640.631 €	95	18,8 €	42	3.736.083	4,9
C07B - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	14.231	98	274.236 €	99	19,3 €	7	1.225.832	1,6
C07BB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	14.231	98	274.236 €	99	19,3 €	7	1.225.832	1,6
C07F - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta, druge kombinacije	0	0	0 €	0		0	0	0,0
C07FX - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta, druge kombinacije	0	0	0 €	0		0	0	0,0
C08								
ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV	404.025	99	5.525.163 €	98	13,7 €	193	41.692.246	54,7
C08C - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile	386.582	100	5.152.710 €	98	13,3 €	185	40.739.247	53,4
C08CA - Derivati dihidropiridina	386.582	100	5.152.710 €	98	13,3 €	185	40.739.247	53,4
C08D - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z direktnim delovanjem na prevodni sistem srca	15.770	93	342.161 €	95	21,7 €	8	820.819	1,1
C08DA - Fenilalkilaminski derivati	11.872	93	203.855 €	95	17,2 €	6	618.030	0,8
C08DB - Derivati benzotiazepina	3.898	93	138.306 €	94	35,5 €	2	202.789	0,3
C08G - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.673	123	30.292 €	123	18,1 €	1	132.180	0,2
C08GA - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.673	123	30.292 €	123	18,1 €	1	132.180	0,2
C09								
ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM	1.757.245	102	30.021.229 €	104	17,1 €	841	185.852.587	243,7
C09A - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	678.088	96	8.517.266 €	97	12,6 €	325	86.870.007	113,9
C09AA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	678.088	96	8.517.266 €	97	12,6 €	325	86.870.007	113,9
C09B - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, kombinacije	611.532	106	11.268.683 €	107	18,4 €	293	51.670.268	67,8

C09BA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in diuretiki	352.988	100	5.811.520 €	100	16,5 €	169	30.600.368	40,1
C09BB - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in zaviralci kalcijevih kanalčkov	152.036	110	3.000.427 €	107	19,7 €	73	12.601.590	16,5
C09BX - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, druge kombinacije	106.508	129	2.456.736 €	128	23,1 €	51	8.468.310	11,1
C09C - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), enokomponentna zdravila	233.994	104	3.211.779 €	99	13,7 €	112	29.312.500	38,4
C09CA - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), enokomponentna zdravila	233.994	104	3.211.779 €	99	13,7 €	112	29.312.500	38,4
C09D - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), kombinacije	233.631	108	7.023.501 €	114	30,1 €	112	17.999.812	23,6
C09DA - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs) in diuretiki	160.140	102	2.405.692 €	89	15,0 €	77	12.629.680	16,6
C09DB - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs) in zaviralci kalcijevih kanalčkov	32.366	120	645.684 €	106	19,9 €	15	2.510.344	3,3
C09DX - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), druge kombinacije	41.125	121	3.972.124 €	138	96,6 €	20	2.859.788	3,8
C10 ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV	963.394	105	15.705.628 €	107	16,3 €	461	111.540.578	146,3
C10A - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, enokomponentna zdravila	935.823	103	14.979.125 €	105	16,0 €	448	109.492.958	143,6
C10AA - Zaviralci reduktaze HMG CoA	886.484	104	12.437.410 €	102	14,0 €	424	104.950.140	137,6
C10AB - Fibrati	32.775	98	809.376 €	92	24,7 €	16	3.510.566	4,6
C10AC - Adsorbenti žolčnih kislin	32	457	988 €	539	30,9 €	0	543	0,0
C10AX - Druga zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov	16.532	113	1.731.352 €	153	104,7 €	8	1.031.709	1,4
C10B - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, kombinacije	27.571	192	726.502 €	158	26,4 €	13	2.047.620	2,7
C10BA - Zaviralci reduktaze HMG-CoA v kombinaciji z drugimi zdravili za spreminjanje ravni serumskih lipidov	18.101	221	555.697 €	164	30,7 €	9	1.367.970	1,8
C10BX - Zaviralci reduktaze HMG CoA, druge kombinacije	9.470	153	170.805 €	140	18,0 €	5	679.650	0,9

V Tabeli 4.4 je prikazanih deset najpogosteje predpisanih učinkovin skupine C. Na tabeli praktično ni prišlo do sprememb, torej najbolj predpisane učinkovine skupine C ostajajo enake kot leto poprej. Te učinkovine predstavljajo 60 % vseh predpisanih receptov iz skupine C, medtem ko je deset učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, predstavljalo 48 % stroškov za zdravila skupine C.

Največkrat predpisana zdravilna učinkovina v letu 2019 ostaja bisoprolol (C07AB07) s 592 tisoč recepti, sledijo rosuvastatin (C10AA07) s skoraj 465 tisoč recepti, perindopril (C09AA04) s 388 tisoč recepti in atorvastatin (C10AA05) s skoraj 284 tisoč recepti.

Največ sredstev je bilo porabljenih za rosuvastatin (7,2 milijonov evrov), bisoprolol (6,4 milijona evrov), perindopril (skoraj 4,7 milijona evrov) in atorvastatin (3,3 milijona evrov).

Tabela 4.4: Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine v skupini C po številu receptov v letu 2019

ATC skupina	Število Rp 2019	Vrednost zdravil v EUR 2019	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
C07AB07 - bisoprolol	592.703	6.447.129 €	284	18.898.241	24,8
C10AA07 - rosuvastatin	465.223	7.285.570 €	223	67.585.920	88,6
C09AA04 - perindopril	388.040	4.678.006 €	186	41.382.450	54,3
C10AA05 - atorvastatin	284.541	3.375.909 €	136	27.487.110	36,0
C09BA04 - perindopril in diuretiki	264.515	4.635.655 €	127	22.830.540	29,9
C03CA01 - furosemid	179.715	1.921.423 €	86	15.910.825	20,9
C08CA01 - amlodipin	146.802	1.554.272 €	70	16.660.110	21,8
C09AA05 - ramipril	146.330	1.687.729 €	70	26.692.876	35,0
C08CA09 - lacidipin	134.919	2.134.082 €	65	11.689.916	15,3
C09BB04 - perindopril in amlodipin	126.428	2.447.633 €	61	10.524.360	13,8

C01 Zdravila za bolezni srca

Pri predpisovanju zdravil za bolezni srca se nadaljuje upad v številu receptov, saj je prišlo v letu 2019 do 2 % zmanjšanja števila receptov in 3 % nižjih stroškov za ta zdravila. Predpisanih je bilo 177 tisoč receptov, kar predstavlja 3,7 % delež vseh zdravil za bolezni srca in ožilja. Povprečna vrednost na en recept v skupini C01 je znašala 33 €.

Najpogosteje predpisana zdravila v tej skupini so tudi v letu 2019 **vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije (C01D)**, čeprav je število predpisanih receptov upadlo za 12 %. Predpisanih je bilo 45,8 tisoč receptov v vrednosti skoraj 680 tisoč evrov, oziroma 3.113.170 DDD oz. 4,1 DID vazodilatatorjev, vseh v obliki organskih nitratov (gliceriltrinitrat in izosorbidmononitrat).

Digitalisov glikozid metildigoksin (C01AA08) je edini predstavnik skupine **kardiotoničnih glikozidov (C01A)**, za katerega je bilo edina predpisanih 32 tisoč receptov. Njegova uporaba še vedno upada, saj

se je število receptov v letu 2018 znižalo za 7 %. Predpisanih je bilo 1.207.125 DDD oz. 1,6 DID metildigoksina.

V skupini **antiaritmiki skupine I in III (C01B)** je ostalo število receptov in s tem povezani stroški praktično nespremenjeno. Predpisanih je bilo 3.018.655 DDD oz. 4,0 DID antiaritmikov iz skupin I in III (C01B). Najpogosteje sta predpisana amjodaron (C01BD01) z 19 tisoč recepti v vrednosti 580 tisoč evrov in propafenon (C01BC03) s 13,7 tisoč recepti v vrednosti 303 tisoč evrov.

Največji stroški med zdravili za bolezni srca ostajajo pri **drugih zdravilih za bolezni srca (C01E)** – predpisanih je bilo 60,9 tisoč receptov v vrednosti 3,6 milijona evrov.

C02 Antihipertenzivi

V letu 2019 se je število receptov za antihipertenzive povečalo za 1 % ob 11 % višjih stroških.

Skupina antihipertenzivov, kjer je bilo predpisanih 85 % receptov in 48 % vrednostjo zdravil so **antiadrenergiki s perifernim delovanjem (C02C)**. Edini predstavnik te skupine je *doksazosin (C02CA04)*, ki je z 99,8 tisoč recepti v vrednosti 1,8 milijona evrov, najpogosteje predpisana učinkovina celotne skupine antihipertenzivov.

Predpisanih je bilo 15 tisoč receptov v vrednosti 329 tisoč evrov Iz skupine **antiadrenergikov s centralnim delovanjem (C02A)**. Poleg *L-metildope (C02AB01)* s 1.750 recepti v vrednosti 58 tisoč evrov so predpisovali še moksonidin (C02AC05) z 13,5 tisoč recepti v vrednosti 271,6 tisoč evrov.

K povečanju stroškov za antihipertenzive so največ prispevali predvsem **antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije (C02KX)** iz skupine **drugih antihipertenzivov (C02K)**. Pljučna hipertenzija je stanje z zvišanim krvnim tlakom v pljučnem krvnem obtoku. Povzroča obremenitev desnega srca, kar vodi najprej v funkcionalne, nato pa še morfološke spremembe desnega srca.

Za zdravila, ki se uporabljajo v terapiji pljučne hipertenzije, je bilo v letu 2019 predpisanih 1.255 receptov, kar pomeni 14 % rast. Povprečna vrednost enega recepta s predpisanimi antihipertenzivi je znašala 33,6 €, je bila ta vrednost v skupini antihipertenzivov za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije 1353 €. Zato je skupina antihipertenzivov za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije z 1.698.209 € stroškov predstavljala 43 % stroškov vseh antihipertenzivov.

C03 Diuretiki

Pri diuretikih se je število izdanih receptov zmanjšalo za 1 % ob 2 % porastu stroškov. Še naprej se najpogosteje predpisujejo **diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke (C03C)** z 230 tisoč recepti v vrednosti 2,7 milijona evrov, vsi sulfonamidi, enokomponentna zdravila. Največji delež so predstavljali recepti s *furosemidom (C03CA01)*, ki je bil predpisan na skoraj 180 tisoč receptih v vrednosti 1,9 milijona EUR in je tudi na sploh najbolj predpisana učinkovina med diuretiki.

Pri **diuretikih dilucijskega segmenta brez tiazidov (C03B)** s 116 tisoč recepti v vrednosti 1,6 milijona evrov je prišlo do 8 % zmanjšanja števila receptov. Glavni predstavnik te skupine s 115 tisoč receptov v vrednosti 1,6 milijona evrov je *indapamid (C03BA11)*.

V letu 2019 se je trend predpisovanja **diuretikov, ki varčujejo s kalijem (antikaliuretičnih) (C03D)** povečal za 4 %, predpisanih je bilo 82 tisoč receptov v vrednosti 1,8 milijona evrov. Najpogosteje je bil predpisan *spironolakton (C03DA01)* z 71 tisoč recepti in *eplerenon (C03DA04)* z 10,8 tisoč recepti.

C04 Periferni vazodilatatorji

Skupina perifernih vazodilatatorjev zajema le 0,1 % vseh predpisanih zdravil za bolezni srca in ožilja. Nadaljuje se trend zmanjševanja števila receptov, saj se je v letu 2019 glede na leto 2018 zmanjšalo za 21 %, skupna vrednost pa se je zmanjšala za 6 %.

Najpogosteje predpisana učinkovina ostaja *pentoksifilin (C04AD03)* s 3,3 tisoč recepti.

C05 Vazoprotektivi

Vazoprotektivi so prav tako manjša skupina z vidika predpisovanja zdravil, saj vključujejo 0,8 % predpisanih zdravil za bolezni srca in ožilja. V letu 2019 se je predpisovanje zmanjšalo za 3 %, stroški pa so se zmanjšali za 8 %.

Največ receptov je bilo predpisanih lokalno zdravljenje hemoroidov in analnih fisur za zdravila, ki vsebujejo lokalni anestetik cinhokain (*C05AD04*), ki je bil predpisan na 19,6 tisoč receptih. Gre za skupino zdravil, ki niso krita iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in so v veliki meri na voljo v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, zato je njihova dejanska poraba zagotovo večja od prikazane.

C07 Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta

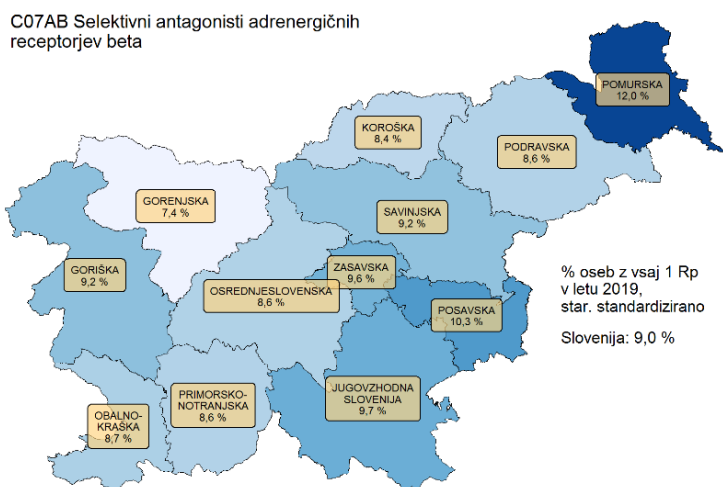
Število receptov za zdravila iz skupine C07 se je v letu 2019 povečalo za 2 %, predpisanih je bilo 851 tisoč receptov. Stroški za ta zdravila so se zvišali za 2 % glede na leto 2018. Vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz skupine C07 je bila 12,7 €.

Največ je bilo predpisanih **antagonistov adrenergičnih receptorjev (C07A)**, predvsem podskupina *selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta (C07AB)*. Gre za zdravila, ki se uporabljajo za zdravljenje povišanega krvnega tlaka (hipertenzije), angine pektoris ter stabilnega kroničnega srčnega popuščanja. V letu 2019 je bilo izdanih 3 % več receptov za ta zdravila, kar je pomenilo 84,8 % delež v številu predpisanih receptov v skupini C07. Predpisanih je bilo 34.027.565 DDD oz. 44,6 DID selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta. Vodilni med njimi ostaja *bisoprolol (C07AB07)* s 592,7 tisoč recepti v vrednosti 6,4 milijona evrov. Sledil mu je *nebivolol (C07AB12)* s 75 tisoč recepti.

Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AA) se glede na selektivne predpisujejo manj in sicer za druge indikacije kot npr. tireotoksikoza, migrena, esencialni tremor. V letu 2019 je bilo predpisanih 28 tisoč receptov, 984.458 DDD oz. 1,3 DID zdravil iz skupine C07AA, od tega največ s *propranololom (C07AA05)*, ki je bil predpisan na 24 tisoč receptih.

Največ so selektivne antagoniste adrenergičnih receptorjev beta (*C07AB*) predpisovali v pomurski regiji, ki je kar za 3 % nad slovenskim povprečjem. Sledijo ji posavska, regija jugovzhodne Slovenije,

zasavska regija in savinjska, kjer se predpisujejo nad povprečjem Slovenije, kjer je prejelo antagonist adrenergičnih receptorjev beta 9 % prebivalcev (slika 4.7).

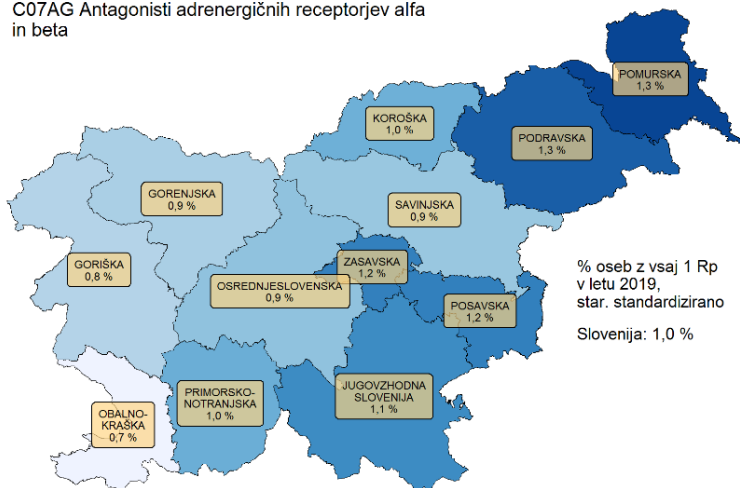
Slika 4.7: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Med *antagonisti adrenergičnih alfa in beta receptorjev (C07AG)* se prepisuje le *karvedilol (C07AG02)*, za katerega je značilno, da se trend upada predpisovanja nadaljuje. V letu 2019 je bilo predpisanih za 87.333 receptov, kar je pomenilo 7 % manj kot leto prej.

Največ so antagonist adrenergičnih receptorjev alfa in beta (C07AG) predpisovali v pomurski regiji, sledijo ji podravska, posavska, zasavska regija in regija jugovzhodne Slovenije, najmanj pa v obalno-kraški regiji.

Povprečno je v Sloveniji prejelo antagonist adrenergičnih receptorjev alfa in beta 1,0 % prebivalcev (slika 4.8).

C07AG Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa in beta

Slika 4.8: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa in beta v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

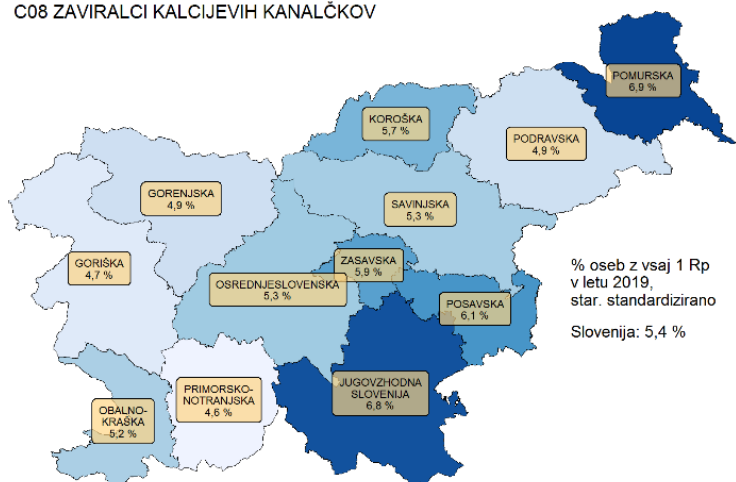
C08 Zaviralci kalcijevih kanalčkov

V skupini zaviralcev kalcijevih kanalčkov je bilo predpisanih 404 tisoč receptov in ni bilo pomembnih razlik glede na prejšnje leto. Število receptov se je zmanjšalo za 1 %, stroški za zdravila pa so se zmanjšali za 2 % glede na leto 2018. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz podskupine C08 je znašala 13,7 €. Predpisanih je bilo 41.692.246 DDD oz. 54,7 DID zaviralcev kalcijevih kanalčkov.

Večina vseh predpisanih zdravil iz te skupine spada v skupino **selektivnih zaviralcev kalcijevih kanalčkov z delovanem na žile (C08C)**, in sicer *derivate dihidropiridina (C08CA)*, ki zajemajo 95,6 % vseh predpisanih zaviralcev kalcijevih kanalčkov. Leta 2019 sta bila najpogosteje predpisana zaviralca kalcijevih kanalčkov *amlodipin (C08CA01)* z 146,8 tisoč recepti v vrednosti več kot 1,5 milijona in *lacidipin (C08CA09)* z 134,9 tisoč receptov v vrednosti 2,1 milijona evrov. Sledita jima *lerkanidipin (C08CA13)* s 78 tisoč recepti v vrednosti 964,3 tisoč evrov in *nifedipin (C08CA05)* z 25,9 tisoč recepti v vrednosti 460,6 tisoč evrov.

Največ so zaviralce kalcijevih kanalčkov predpisovali v pomurski regiji, ki ji sledi regija jugovzhodne Slovenije. V povprečju je 5,4 % prebivalcev Slovenije prejemalo zaviralce kalcijevih kanalčkov, leto prej pa 5,5 % prebivalcev (slika 4.9).

C08 ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV

Slika 4.9: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani zaviralci kalcijevih kanalčkov v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

C09 Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem

Splošna slika predpisovanja zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09) je ostala praktično enaka kot leto poprej. Ta skupina zdravil je ohranila 37,0 % delež v številu receptov in 38 % delež stroškov zdravil za bolezni srca in ožilja ter tako ostaja najpogosteje predpisana skupina, za katero tudi porabimo največ sredstev. V letu 2019 je bilo predpisanih 1,7 milijona receptov v vrednosti 30 milijonov evrov. Predpisanih je bilo 185.852.587 DDD oz. 243,7 DID zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09).

V letu 2019 je bilo predpisanih skupno preko 138.540.000 DDD oz. 181,7 DID zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A in C09B).

Največji delež v številu in v vrednosti izdanih zdravil še naprej zavzemajo **enokomponentna zdravila iz skupine zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A)**. V letu 2019 je bilo predpisanih 86.870.007 DDD oz. 113,9 DID zdravil iz te skupine. Najpogosteje so bila predpisana zdravila s *perindoprilom (C09AA04)* s 388 tisoč recepti v vrednosti skoraj 4,7 milijona evrov. Sledila so zdravila z *ramiprilom (C09AA05)* s 146 tisoč recepti v vrednosti skoraj 1,7 milijona evrov in *enalaprilom (C09AA02)* s 79 tisoč recepti v vrednosti skoraj 1,1 milijona evrov.

Če je poraba enokomponentnih zdravil iz skupine zaviralcev angiotenzinske konvertaze večinoma upadala, je uporaba njihovih kombinacij v porastu. V letu 2019 smo zaznali 6 % rast v predpisovanju **kombinacij zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09B)**.

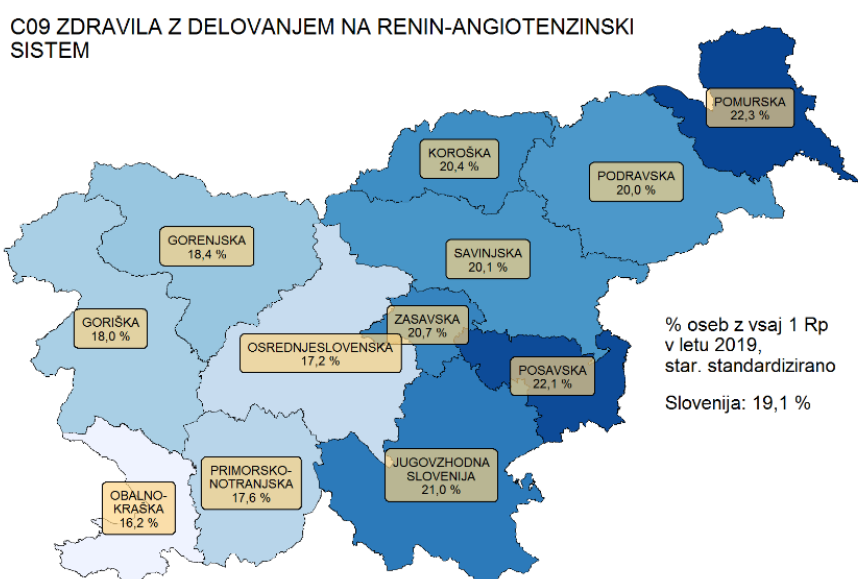
Med njimi velja izpostaviti trojno kombinacijo (perindopril, amlodipin in indapamid-C09BX01), kjer se je predpisovanje receptov povečalo skoraj za tretjino. Predpisanih je bilo preko 99 tisoč receptov v vrednosti 2,3 milijona evrov.

Tretja velika podskupina so **bloktorji receptorjev za angiotenzina II (ARBs) (C09C)**, ki vključujejo enokomponentna zdravila (C09C) in kombinacije (C09D). V letu 2019 je bil predpisanih 47.312.312 DDD

oz. 62 DID zdravil iz te skupine. Tudi pri blokatorjih receptorjev za angiotenzin II velja, da poraba njihovih monokomponentnih zdravil rahlo upada in narašča uporaba različnih kombinacij.

Največji je porast pri predpisovanju kombinacije *valsartana s sakubitrilom (C09DX04)*, ki se uporablja pri bolnikih s kroničnim simptomatskim srčnim popuščanjem z zmanjšanim iztisnim deležem. Predpisanih je bilo 13.549 receptov, kar je 55 % več kot leto prej v vrednosti 3,4 milijona evrov.

Največ zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09) so predpisali pomurski (22,3 %) in posavski regiji (22,1 %), najmanj v obalno-kraški regiji, kjer je bilo teh zdravil najmanj. V povprečju je 19,1 % prebivalcev Slovenije prejelo zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (slika 4.10).

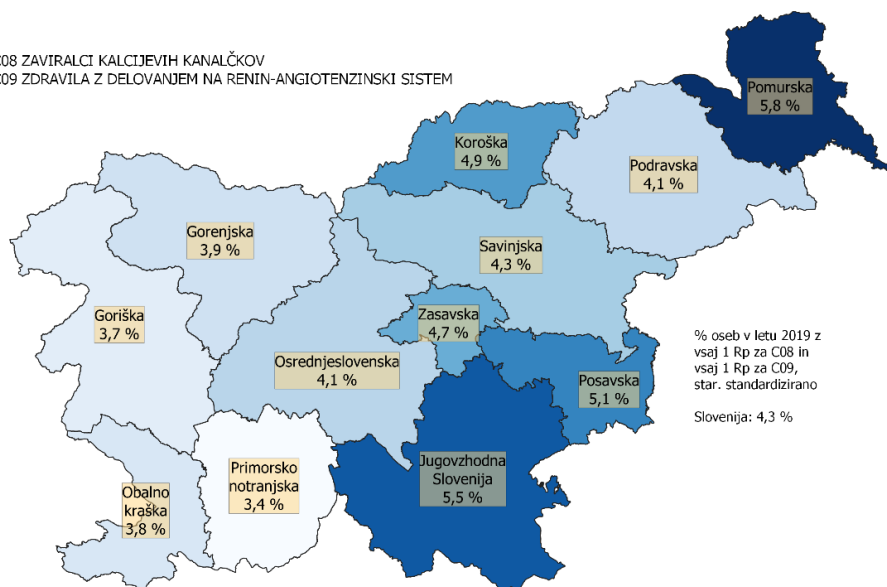

Slika 4.10: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019

Urejenost krvnega tlaka je velikokrat težko doseči z monoterapijo, zato tudi Slovenske smernice za zdravljenje hipertenzije navajajo različne kombinacije (21).

Ena od pogostih in učinkovitih kombinacij je tudi sočasna uporaba zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem z zaviralci kalcijevih kanalčkov. Ena petina, 20,2 odstotka populacije prejema vsaj eno od obeh zdravil, medtem ko je kombinacijo prejelo 4,3% prebivalcev (slika 4.11).

C08 ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV
C09 ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM

Slika 4.11: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisana zaviralci kalcijevih kanalčkov in zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

C10 Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov

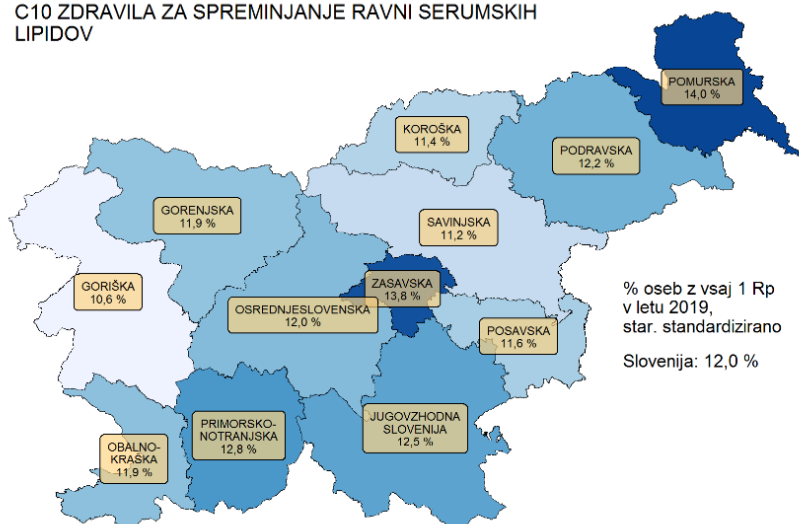
V letu 2019 se je število receptov za zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov povečalo za 5 %, ob 7 % višjih stroških. Predpisanih je bilo 963 tisoč receptov v vrednosti 15,7 milijona evrov. Vrednost na en recept se je rahlo povišala in je znašala 16,3 €. Predpisanih je bilo 111.540.578 DDD zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov oziroma 146,3 DID na 1000 prebivalcev na dan.

Najpogosteje predpisana skupina so **zdravila za spreminjanje serumskih lipidov enokomponentna zdravila (C10A)**, predvsem *zaviralci reduktaze HMG-CoA (C10AA)*, ki predstavlja 97 % vseh zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov. Porabljenih je bilo 109.492.958 DDD oz. 143,6 DID zdravil iz te skupine.

Med njimi je bil najpogosteje predpisana učinkovina *rosuvastatin (C10AA07)* s 465 tisoč recepti v vrednosti 7,2 milijona evrov. Sledita *atorvastatin (C10AA05)* z 284,5 tisoč recepti v vrednosti 3,3 milijona evrov in *simvastatin (C10AA01)* s 97 tisoč recepti v vrednosti 1,1 milijona evrov. Za celotno skupino statinov (brez kombinacij) je bilo predpisanih 886 tisoč receptov v vrednosti 12,4 milijona evrov.

Največ so zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov predpisovali v pomurski (14 %) in zasavski regiji (13,8 %), najmanj pa na goriškem. V Sloveniji jemlje v povprečju 12 % populacije, leto prej pa 11,8 % (slika 4.12).

C10 ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV

Slika 4.12: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019

4.4 D Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva

Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva so razvrščena v 11 skupin. Skupno je bilo zanje predpisanih je bilo skoraj 625 tisoč receptov v vrednosti preko 7,9 milijona evrov.

Število receptov s predpisanimi zdravili za bolezni kože in podkožnega tkiva se praktično ni spremenilo, saj se je zvišalo 1 %, za 4% pa se je zvišala skupna vrednost izdanih zdravil.

Povprečna vrednost predpisanih zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva na en recept je znašala 12,7 €. Skupno je bilo predpisanih 29.935.505 DDD, oziroma 39,9 DID, od tega največ, 14.047.285 DDD oz. 18,4 DID je bilo predpisanih v skupini kortikosteroidov – dermatikov (D07).

ODSTOTEK OSEB,
ki jim je bil predpisan
vsaj 1 Rp zdravila:

7,4 %

D07 – kortikosteroidi - dermatiki

Tabela 4.5: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva (D) v letu 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
D								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	624.988	101	7.964.672 €	104	12,7 €	299	29.935.505	39,3
D01								
ANTIMIKOTIKI ZA ZDRAVLJENJE DERMATOLOŠKIH BOLEZNI	174.520	101	1.690.860 €	102	9,7 €	84	5.897.013	7,7
D01A - Antimikotiki za lokalno zdravljenje	161.621	101	1.392.538 €	102	8,6 €	77	5.379.419	7,1
D01AC - Derivati imidazola in triazola	109.640	102	885.848 €	107	8,1 €	52	3.732.975	4,9
D01AE - Drugi antimikotiki za lokalno zdravljenje	51.981	99	506.690 €	94	9,7 €	25	1.646.444	2,2
D01B - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	12.899	103	298.322 €	103	23,1 €	6	517.594	0,7
D01BA - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	12.899	103	298.322 €	103	23,1 €	6	517.594	0,7
D02								
ZDRAVILA ZA MEHČANJE IN VAROVANJE KOŽE	15.455	110	148.070 €	110	9,6 €	7	1.368.975	1,8
D02A - Zdravila za mehčanje in varovanje kože	15.455	110	148.070 €	110	9,6 €	7	1.368.975	1,8
D02AE - Zdravila s sečnino	15.409	110	147.657 €	110	9,6 €	7	1.364.200	1,8
D02AX - Druga zdravila za mehčanje in varovanje kože	46	70	413 €	74	9,0 €	0	4.775	0,0
D03								
ZDRAVILA ZA OSKRBO RAN IN RAZJED	3.684	99	40.796 €	98	11,1 €	2	1.234.690	1,6
D03A - Zdravila za oskrbo brazgotin	3.684	99	40.796 €	98	11,1 €	2	1.234.690	1,6
D03AX - Druga zdravila za oskrbo brazgotin	3.684	99	40.796 €	98	11,1 €	2	1.234.690	1,6
D04								
ANTIPRURITIKI Z ANTIHISTAMINIKI, ANESTETIKI ITD.	510	85	4.987 €	88	9,8 €	0	15.675	0,0
D04A - Antipruritiki z antihistaminiki, anestetiki itd.	510	85	4.987 €	88	9,8 €	0	15.675	0,0
D04AA - Antihistaminiki za lokalno zdravljenje	502	86	4.943 €	89	9,8 €	0	15.420	0,0

D04AB - Anestetiki za lokalno zdravljenje	8	67	44 €	66	5,5 €	0	255	0,0
D05								
ANTIPSORIATIKI	23.783	105	1.133.581 €	100	47,7 €	11	2.413.676	3,2
D05A - Antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	22.507	105	1.046.942 €	99	46,5 €	11	2.375.010	3,1
D05AX - Drugi antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	22.507	105	1.046.942 €	99	46,5 €	11	2.375.010	3,1
D05B - Antipsoriatiki za sistemsko zdravljenje	1.276	106	86.639 €	109	67,9 €	1	38.666	0,1
D05BB - Retinoidi za zdravljenje psoriaze	1.276	106	86.639 €	109	67,9 €	1	38.666	0,1
D06								
ANTIBIOTIKI IN KEMOTERAPEVTIKI ZA UPORABO V DERMATOLOGIJI	86.393	107	1.117.947 €	118	12,9 €	41	1.833.076	2,4
D06A - Antibiotiki za lokalno zdravljenje	66.451	104	646.950 €	114	9,7 €	32	1.066.500	1,4
D06AX - Drugi antibiotiki za lokalno zdravljenje	66.451	104	646.950 €	114	9,7 €	32	1.066.500	1,4
D06B - Kemoterapevtiki za lokalno zdravljenje	19.942	117	470.998 €	124	23,6 €	10	766.576	1,0
D06BA - Sulfonamidi	2.958	96	37.229 €	96	12,6 €	1	205.300	0,3
D06BB - Protivirusna zdravila	3.699	128	276.273 €	135	74,7 €	2	122.007	0,2
D06BX - Drugi kemoterapevtiki	13.285	120	157.495 €	116	11,9 €	6	439.269	0,6
D07								
KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI	247.471	100	1.985.023 €	101	8,0 €	118	14.047.285	18,4
D07A - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	181.214	99	1.419.136 €	100	7,8 €	87	9.846.850	12,9
D07AB - Kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II)	49.062	101	389.548 €	103	7,9 €	23	1.970.200	2,6
D07AC - Kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III)	132.152	99	1.029.588 €	99	7,8 €	63	7.876.650	10,3
D07C - Kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki	31.861	106	259.964 €	115	8,2 €	15	585.285	0,8
D07CC - Kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki	31.861	106	259.964 €	115	8,2 €	15	585.285	0,8
D07X - Kortikosteroidi, druge kombinacije	34.396	98	305.924 €	98	8,9 €	16	3.615.150	4,7
D07XC - Kortikosteroidi z močnim učinkom, druge kombinacije	34.396	98	305.924 €	98	8,9 €	16	3.615.150	4,7

D08								
ANTISEPTIKI IN DEZINFICIENSI	190	104	1.158 €	123	6,1 €	0	0	0,0
D08A - Antiseptiki in dezinficienski	190	104	1.158 €	123	6,1 €	0	0	0,0
D08AC - Bigvanidi in amidini	7	175	110 €	217	15,8 €	0	0	0,0
D08AG - Jodova zdravila	105	84	532 €	89	5,1 €	0	0	0,0
D08AJ - Spojine s kvaterno amonijevo skupino	65	310	466 €	293	7,2 €	0	0	0,0
D08AX - Drugi antiseptiki in dezinficienski	13	41	49 €	38	3,8 €	0	0	0,0
D09								
ZDRAVILNE OBVEZE	613	123	3.099 €	123	5,1 €	0	30.800	0,0
D09A - Zdravilne obveze	613	123	3.099 €	123	5,1 €	0	30.800	0,0
D09AB - Cinkovi povoji	613	123	3.099 €	123	5,1 €	0	30.800	0,0
D10								
ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE AKEN	50.614	97	766.544 €	100	15,1 €	24	2.259.040	3,0
D10A - Zdravila za lokalno zdravljenje aken	43.072	95	588.267 €	98	13,7 €	21	2.065.710	2,7
D10AD - Retinoidi za lokalno zdravljenje aken	5.911	78	62.130 €	76	10,5 €	3	260.100	0,3
D10AF - Protimikrobne učinkovine za zdravljenje aken	28.869	107	434.629 €	122	15,1 €	14	1.411.200	1,9
D10AX - Druga zdravila za lokalno zdravljenje aken	8.292	78	91.509 €	56	11,0 €	4	394.410	0,5
D10B - Zdravila za sistemsko zdravljenje aken	7.542	105	178.277 €	109	23,6 €	4	193.330	0,3
D10BA - Retinoidi za zdravljenje aken	7.542	105	178.277 €	109	23,6 €	4	193.330	0,3
D11								
DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	21.746	105	1.072.555 €	105	49,3 €	10	835.276	1,1
D11A - Druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	21.746	105	1.072.555 €	105	49,3 €	10	835.276	1,1
D11AH - Učinkovine za zdravljenje dermatitisa, razen kortikosteroidov	19.218	105	919.017 €	105	47,8 €	9	728.068	1,0
D11AX - Druga dermatološka zdravila	2.404	101	152.741 €	103	63,5 €	1	85.708	0,1

D01 Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni

Recepti s predpisanimi antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni (D01) so predstavljali skoraj 28 % delež receptov in 21,2 % delež stroškov za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva in so druga največja podskupina. Predpisanih je bilo 174 tisoč receptov v vrednosti 1,4 milijona evrov, število receptov se je zvišalo za 1 %. Veliko antimikotikov za lokalno zdravljenje ima režim izdaje brez recepta, zato je prikazana poraba nižja od dejanske.

Antimikotikov za lokalno zdravljenje (D01A) je bilo predpisanih 161,6 tisoč receptov v vrednosti skoraj 1,4 milijona evrov, antimikotikov za sistemsko zdravljenje pa 12,9 tisoč v vrednosti 500 tisoč evrov.

Od antimikotikov za lokalno zdravljenje, ki vsebujejo *imidazole in triazole derivate (D01AC)* so bila najpogosteje predpisana zdravila z *klotrimazolom (D01AC01)* – 77,3 tisoč receptov in *mometazonom (D07AC13)* – 61,6 tisoč receptov. Skupno je bilo predpisanih 5.897.013 DDD oz. 7,7 DID.

Od zdravil ki vsebujejo *druge antimikotike za lokalno zdravljenje (D01AE)* je bil v največjem deležu predpisan *terbinafin (D01AE15)* na 51,7 tisoč receptih z vrednostjo predpisanih zdravil 501 tisoč evrov.

D05 Antipsoriatiki

Antipsoriatiki so po številu receptov manjša skupina znotraj skupine D. V letu 2019 je bilo zanje predpisanih 23,7 tisoč receptov, kar je pomenilo 5 % rast. Predpisanih je bilo 2.413.676 DDD oz. 3,2 DID antipsoriatikov.

Iz te skupine so zdravniki predpisovali *kalciptriol (D05AX02)* z 5.153 recepti v vrednosti 178 tisoč evrov, zdravila, ki vsebujejo *kombinacije s kalciptriolom (D05AX52)* na 16,3 tisoč receptih v vrednosti 878,2 tisoč evrov in *acitretin (D05BB02)* s 1.207 recepti v vrednosti 79,3 tisoč evrov.

D06 Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji

Število receptov s predpisanimi zdravili iz skupine D06 se je v letu 2019 zvišalo za 2 %, stroški pa so se povečali za 18 %. Predpisanih je bilo preko 86 tisoč receptov v vrednosti 1,1 milijona evrov, od tega 66,5 tisoč receptov za antibiotike za lokalno zdravljenje (D06A) in 19,9 tisoč receptov za kemoterapevtike za lokalno zdravljenje (D06B).

V letu 2019 je bilo predpisanih 1.066.500 DDD oz. 1,4 DID **antibiotikov za lokalno zdravljenje (D06A)**. Za *fusidno kislino (D06AX01)* je bilo predpisanih 28 tisoč receptov, za *gentamicin (D06AX07)* 27 tisoč receptov, za *mupirocinom (D06AX09)* pa 10,5 tisoč receptov.

Predpisanih je bilo 766.576 DDD oz. 1 DID za **kemoterapevtike za lokalno zdravljenje (D06B)**.

Največ, 12,9 tisoč receptov, je bilo predpisanih z *metronidazolom (D06BX01)*, sledita mu s 3,5 tisoč recepti *imikimod (D06BB10)* in 2,9 tisoč recepti *srebrov sulfadiazinat (D06BA01)*.

D07 Kortikosteroidi – dermatiki

Kortikosteroidi so tista skupina zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva, za katero se predpiše največ, skoraj 40 % receptov in zavzema tudi največji delež stroškov (24,9 %). Predpisanih je bilo 247 tisoč receptov v vrednosti skoraj 2 milijona evrov, to je 14.047.285 DDD oz. 18,4 DID koretikosteroidov-dermatikov. Povprečna vrednost na en recept je znašala 8 €.

Največ se predpisujejo **kortikosteridi, enokomponentna zdravila (D07A)**, predpisanih je bilo 181 tisoč receptov v vrednosti 1,4 milijona evrov.

Med njimi so največji delež zavzemali **kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III) (D07AC)**, predpisanih je bilo 132 tisoč receptov, 7.876.650 DDD oz. 10,3 DID zdravil skupine D07AC. Iz te podskupine so se še naprej najpogosteje predpisovala zdravila z **mometazonom (D07AC13)** s 61,6 tisoč recepti in z **metilprednizolonaceponatom (D07AC14)** s 37,5 tisoč recepti.

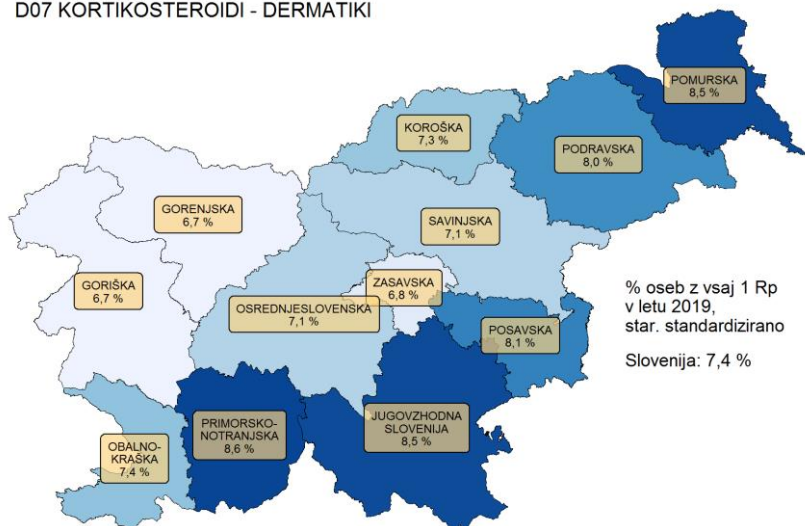
Sledili so **kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II) (D07AB)**, od tega največ zdravila z **hidrokortizonbutiratom (D07AB02)**, predpisanem na 39 tisoč recepti.

V skupini **kortikosteroidi, druge kombinacije (D07X)** je največ predpisan **betametazon (D07XC01)**, v letu 2019 je bilo predpisanih 34 tisoč receptov.

Pogosto so predpisani tudi **kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki (D07C)**. Predpisanih je bilo 31.861 receptov za kombinacijo betametazona in antibiotikov (D07CC01).

Največ kortikosteroidov – dermatikov so predpisali v primorsko-notranjski (8,6 %) ter pomurski in regiji jugovzhodne Slovenije (8,5 %). Povprečno so kortikosteroide predpisali 7,4 % prebivalcem Slovenije, leto prej 7,6 % prebivalcem (slika 4.13).

D07 KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI

Slika 4.13: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani kortikosteroidi - dermatiki v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

D10 Zdravila za zdravljenje aken

Predpisanih je bilo 50 tisoč receptov v vrednosti 766,5 tisoč evrov. Največ je bilo izdanih receptov za **zdravila za lokalno zdravljenje aken (D10A)**, največji delež so imela so imele *protimikrobne učinkovine za zdravljenje aken (D10AF)*. Največ se je predpisovalo kombinacije *klindamicin z drugimi učinkovinami (D10AF51)*, predpisanih je bilo 8.648 receptov. Zdravilo se uporablja za zdravljenje navadnih aken pri odraslih in mladostnikih, ki so starejši od 12 let.

Kljub temu ostaja najpogosteje predpisana učinkovina za lokalno zdravljenje aken zdravilo sam *klindamicin (D10AF01)* z 20,2 tisoč recepti, sledi mu *azelainska kislina (D10AX03)*, ki je bila izdana na 8 tisoč receptih. Skupno je bilo predpisanih 2.065.710 DDD oz. 2,7 DID zdravil za lokalno zdravljenje aken.

Število izdanih receptov za **zdravila za sistemsko zdravljenje aken (D10B)** se je povečalo za 5,0 %. Gre za zdravila z *izotretinoinom (D10BA01)*, za katere je bilo leta 2019 predpisanih 7,5 tisoč receptov. Gre za teratogeno učinkovino, zato velja posebna pozornost pri ženskah v rodni dobi. Takim pacientkam se sme zdravilo izdati le za mesec dni v roku 7 dni do datuma predpisa.

4.5 G Zdravila za bolezn sečil in spolovil ter spolni hormoni

Zdravila za bolezn sečil in spolovil ter spolni hormoni so razvrščeni v 4 skupine.

Za bolezn sečil in spolovil ter spolne hormone je bilo v letu 2019 izdanih 2 % več receptov kot leto prej s povprečno vrednostjo predpisanih zdravil na en recept 26,3 €.

Predpisanih je bilo 55.130.333 DDD, to je 72,3 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za bolezn sečil (G04), predpisanih je bilo 421 tisoč receptov (za 2 % več kot v letu 2018). Druga velika skupina so skupina spolnih hormonov in zdravil za uravnavanje delovanja spolovil (G03), kjer ni razlik v predpisovanju od leta poprej.

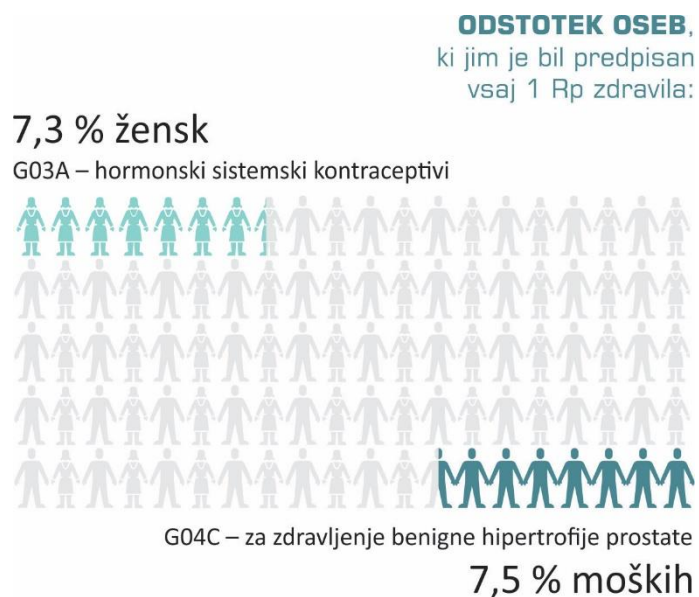

Tabela 4.6: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni (G) v letu 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
G								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	869.239	102	22.884.617 €	101	26,3 €	416	55.130.333	72,3
G01								
GINEKOLOŠKA PROTIMIKROBNA ZDRAVILA IN ANTISEPTIKI	90.871	106	824.794 €	111	9,1 €	43	792.518	1,0
G01A - Protimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi	90.871	106	824.794 €	111	9,1 €	43	792.518	1,0
G01AA - Antibiotiki	12.620	80	113.059 €	84	9,0 €	6	109.360	0,1
G01AC - Derivati kinolina	20.100	279	192.400 €	286	9,6 €	10	64.809	0,1
G01AD - Organske kisline	15.323	101	143.726 €	111	9,4 €	7	157.615	0,2
G01AF - Derivati imidazola	41.855	92	366.775 €	92	8,8 €	20	446.258	0,6
G01AX - Druge protimikrobne učinkovine in antiseptiki	973	54	8.834 €	55	9,1 €	0	14.476	0,0
G02								
DRUGA GINEKOLOŠKA ZDRAVILA	27.019	100	661.973 €	69	24,5 €	13	2.605.986	3,4
G02B - Lokalni kontraceptivi	25.864	101	649.028 €	68	25,1 €	12	2.557.643	3,4
G02BA - Intrauterini kontraceptivi (maternični vložki)	398	115	43.353 €	124	108,9 €	0	443.475	0,6
G02BB - Intravaginalni kontraceptivi	25.466	100	605.675 €	66	23,8 €	12	2.114.168	2,8
G02C - Druga ginekološka zdravila	1.155	99	12.944 €	97	11,2 €	1	48.343	0,1
G02CB - Zaviralci prolaktina	1.144	99	12.761 €	97	11,2 €	1	48.013	0,1
G03								
SPOLNI HORMONI IN ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE DELOVANJA SPOLOVIL	329.912	100	7.282.153 €	103	22,1 €	158	23.602.315	30,9
G03A - Hormonski sistemski kontraceptivi	221.190	98	4.174.426 €	101	18,9 €	106	18.219.226	23,9
G03AA - Progestogeni in estrogeni, enofazna zdravila	170.094	95	3.091.414 €	98	18,2 €	81	13.983.228	18,3

G03AB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	12.167	94	339.693 €	98	27,9 €	6	996.352	1,3
G03AC - Progestogeni	38.890	121	742.694 €	122	19,1 €	19	3.239.606	4,2
G03AD - Urgentni kontraceptivi	39	83	625 €	78	16,0 €	0	40	0,0
G03B - Androgeni	5.378	102	536.986 €	104	99,8 €	3	307.637	0,4
G03BA - Derivati 3-oksoandrost-4-ena	5.378	102	536.986 €	104	99,8 €	3	307.637	0,4
G03C - Estrogeni	33.075	108	718.497 €	110	21,7 €	16	1.427.328	1,9
G03CA - Naravni in plosintezni estrogeni, enokomponentna zdravila	31.057	109	649.835 €	114	20,9 €	15	1.263.724	1,7
G03CX - Drugi estrogeni	2.018	99	68.662 €	83	34,0 €	1	163.604	0,2
G03D - Progestogeni	47.112	104	1.005.480 €	106	21,3 €	23	1.777.410	2,3
G03DA - Derivati pregnena	13.976	109	484.607 €	108	34,7 €	7	364.176	0,5
G03DB - Derivati pregnadiena	13.435	92	328.926 €	101	24,5 €	6	794.084	1,0
G03DC - Derivati estrena	19.701	111	191.947 €	111	9,7 €	9	619.150	0,8
G03F - Progestogeni v kombinaciji z estrogeni	15.215	98	261.889 €	102	17,2 €	7	1.226.064	1,6
G03FA - Progestogeni in estrogeni, kombinacije	8.897	98	183.591 €	100	20,6 €	4	726.180	1,0
G03FB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	6.318	98	78.297 €	107	12,4 €	3	499.884	0,7
G03G - Gonadotropni hormoni in drugi spodbujevalci ovulacije	1.766	108	144.327 €	98	81,7 €	1	105.153	0,1
G03GA - Gonadotropni hormoni	436	94	108.046 €	94	247,8 €	0	25.542	0,0
G03GB - Sintezni spodbujevalci ovulacije	1.330	113	36.282 €	109	27,3 €	1	79.611	0,1
G03H - Antiandrogeni	4.787	85	180.901 €	94	37,8 €	2	436.149	0,6
G03HA - Antiandrogeni, enokomponentna zdravila	1.141	79	144.282 €	96	126,5 €	1	122.325	0,2
G03HB - Antiandrogeni in estrogeni	3.646	86	36.619 €	88	10,0 €	2	313.824	0,4
G03X - Drugi spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil	1.389	96	259.647 €	111	186,9 €	1	103.348	0,1
G03XB - Modulatorji progesteronskega receptorja	714	119	229.803 €	116	321,9 €	0	49.028	0,1
G03XC - Selektivni modulatorji estrogenskega receptorja	675	80	29.844 €	80	44,2 €	0	54.320	0,1

G04								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL	421.437	102	14.115.698 €	102	33,5 €	202	28.129.514	36,9
G04B - Zdravila za bolezni sečil	152.531	102	6.487.316 €	100	42,5 €	73	5.836.568	7,7
G04BC - Topila za konkremente	1.312	121	18.109 €	143	13,8 €	1	13.542	0,0
G04BD - Zdravila za zdravljenje povečane pogostnosti uriniranja in inkontinence	105.489	103	4.003.393 €	102	38,0 €	50	5.292.310	6,9
G04BE - Zdravila za zdravljenje erektilne disfunkcije	45.547	101	2.461.729 €	96	54,0 €	22	529.312	0,7
G04BX - Drugi urologiki	183	94	4.086 €	118	22,3 €	0	1.405	0,0
G04C - Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate	268.906	102	7.628.382 €	104	28,4 €	129	22.292.946	29,2
G04CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	201.716	103	6.202.839 €	106	30,8 €	97	16.789.638	22,0
G04CB - Zaviralci testosteron-5-alfa reduktaze	67.127	98	1.423.292 €	98	21,2 €	32	5.498.538	7,2

G01 Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki

Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki (G01) so v letu 2019 ohranila 10,0 % delež v številu receptov. Gre torej za manjšo skupino zdravil, ki predstavlja 3,6 % delež vrednosti zdravil iz skupine G. Vsa predpisana zdravila so bila iz podskupine **protimikrobnih zdravil in antiseptikov brez kombinacij s kortikosteroidi (G01A)**. Večinoma je šlo za *derivate imidazola (G01AF)*, ki jih je bilo predpisanih 446.258 DDD oz. 0,6 DID in kjer so prevladovala zdravila s klotrimazolom (G01AF02) na 22,9 26,1 tisoč receptih, kar je 12 % manj kot leto prej in z mikonazolom (G01AF04) na 18,6 tisoč receptih (4 % manj). Sledilo je zdravilo s klindamicinom (G01AA10) s 12,6 tisoč recepti (20 % manj), ki je edini predstavnik iz skupine antibiotikov (G01AA).

Klotrimazol v obliki zdravil za vaginalno uporabo, se izdaja v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, zato je prikazana poraba nižja od celotne dejanske porabe.

G02 Druga ginekološka zdravila

V skupini drugih ginekoloških zdravil ni prišlo do večjih sprememb v primerjavi z letom 2018. Število receptov je ostalo enako, vrednost izdanih zdravil pa se je zmanjšala za 31 %. Povprečna vrednost zdravil predpisanih na en recept je bila 24,5 €, leto prej pa 35,3 €.

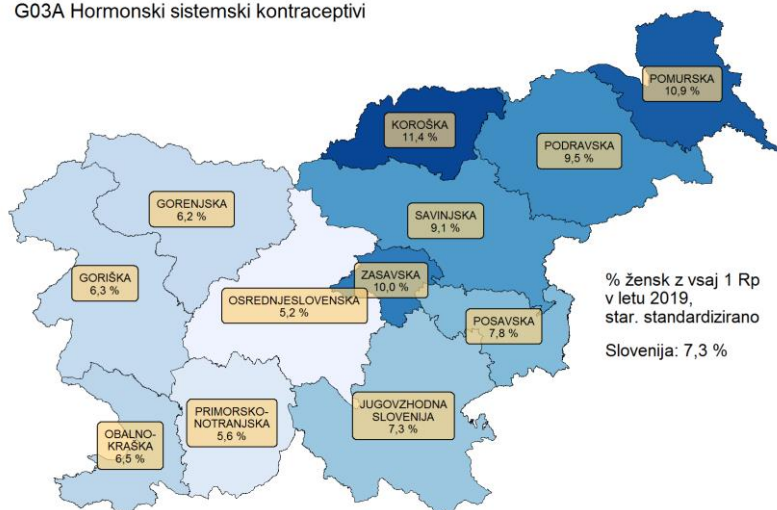
Najpogosteje so bili predpisani **lokalni kontraceptivi (G02B)**, in sicer, to so obročki s progesteronom in estrogenom (G02BB01), ki predstavljajo 94 % vseh receptov za zdravila iz te skupine. Zanje je bilo porabljenih 25,4 tisoč receptov z vrednostjo zdravil 605 tisoč evrov (36 % nižja vrednost).

G03 Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil

Predpisovanje spolnih hormonov in zdravil za uravnavanje delovanja spolovil (G03) je v letu 2019 ostalo enako. Zavzemajo 37,9 % delež števila receptov in 31,8 % delež vrednosti zdravil znotraj skupine G. Največji, 68,1 % delež v številu izdanih receptov v skupini G03 so predstavljali **hormonski sistemski kontraceptivi (G03A)**. Število receptov se je zmanjšalo za 2 %, vrednost izdanih zdravil se je zvišala za 1 %. Predpisanih je bilo 221 tisoč receptov, 18.219.226 DDD oz. 23,9 DID hormonskih sistemskih kontraceptivov.

Največ so hormonske sistemske kontraceptive predpisovali v koroški regiji (11,4 %), sledita pomurska (10,9 %) in zasavska regija (10,0 %). Najmanj žensk je posegalo po kontraceptivih v osrednjeslovenski regiji, le 5,2 %. Povprečno je 7,3 % žensk v Sloveniji prejelo hormonske sistemske kontraceptive, leto prej pa 7,4 % (slika 4.14).

G03A Hormonski sistemski kontraceptivi

Slika 4.14: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani hormonski sistemski kontraceptivi v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Razmerje med posameznimi podskupinami hormonskih sistemskih kontraceptivov (G03A) ostaja nespremenjeno. Še naprej so najpogosteje predpisana *enofazna zdravila, ki so vsebujejo progesterone in estrogene (G03AA)*, in sicer na 170 tisoč receptih. Receptov z *dvo- ali tri- faznimi zdravili s progesteroni in estrogeni (G03AB)* je bilo 12,0 tisoč, samo s *progesteroni (G03AC)* pa 38,9 tisoč. Največ je bilo izdanih zdravil s kombinacijo *drospirenona in etinilestradiola (G03AA12)* s 82,5 tisoč recepti v vrednosti 1,8 milijona evrov.

Sledila so zdravila s kombinacijo *gestodena in etinilestradiola (G03AA10)* na 43 tisoč receptih v vrednosti 525,8 tisoč evrov. Opazen je 22 % porast v predpisovanju kombinacije *dienogest in etinilestradiol (G03AA16)*, predpisanih je bilo 18,9 tisoč receptov v vrednosti 398 tisoč evrov.

Zdravil z **androgeni (G03B)** je bilo predpisanih le 5 378 receptov.

Zdravila z **estrogeni (G03C)** so lahko vsebovala tri različne učinkovine. *Estradiol (G03CA03)* je bil predpisan na 27,8 tisoč receptih, *tibolon (G03CX01)* na 2,0 tisoč receptih. Predpisanih je bilo skupno 33 tisoč receptov, 1.427.328 DDD oz. 1,9 DID estrogenov. Glede na leto 2018 se je število receptov povečalo za 8 %, vrednost receptov pa za 10 %.

Število receptov s predpisanimi **progesteroni (G03D)** se je povečalo za 4 %, vrednost pa se je povečala za 6 %. Predpisanih je bilo 1.777.410 DDD oz. 2,3 DID progesteronov. Najpogosteje predpisane učinkovine v letu 2019 je bil glavna učinkovina v številu predpisanih receptov je bila *noretisteron (G03DC02)* z 19,7 tisoč recepti, porast je bil 11%. Število receptov za didrogesteron (*G03DB01*) pa je za 10 % upadlo, predpisanih je bilo 11,9 tisoč receptov.

Pri zdravilih s **progesteroni v kombinaciji z estrogeni (G03F)** je bilo število predpisanih receptov nižje za 2 % ob nekoliko večjem porastu stroškov (2%). Predpisanih je bilo 15 tisoč receptov, 1.226.064 DDD oz. 1,6 DID progesteronov v kombinaciji z estrogeni. Najpogosteje predpisana zdravila iz te podskupine

so še naprej tista, ki vsebujejo *noretisteron in estrogen (G03FA01)* in so bila predpisana na 4,8 tisoč receptih.

Nadaljuje se zniževanje števila receptov s predpisanimi zdravili iz skupine **antiandrogenov (G03H)**. V letu 2019 se je glede na prejšnje leto znižalo število receptov za 15 %, vrednosti izdanih zdravil pa za 6 %. Predpisanih je bilo 4,8 tisoč receptov, 436,149 DDD oz. 0,6 DID antiandrogenov. Glavnino receptov iz te skupine so predstavljali recepti z zdravili, ki so vsebovala kombinacijo *ciproterona in estrogena (G03HB01)* s 3,6 tisoč recepti, medtem ko je bil sam ciproteron (G03HA01) predpisan na 1,1 tisoč receptih.

G04 Zdravila za bolezni sečil

Zdravila za bolezni sečil so z vidika števila predpisanih receptov najpomembnejša skupina v skupini G, saj zavzema 48,5 % receptov in 61,7 % vseh stroškov, ki so bila namenjena za zdravila iz skupine G. Povprečna vrednost recepta je v letu 2019 znašala 33,5 €.

Predpisanih je bilo 152,5 tisoč receptov za **zdravila za bolezni sečil (G04B)** v vrednosti 6,5 milijona evrov.

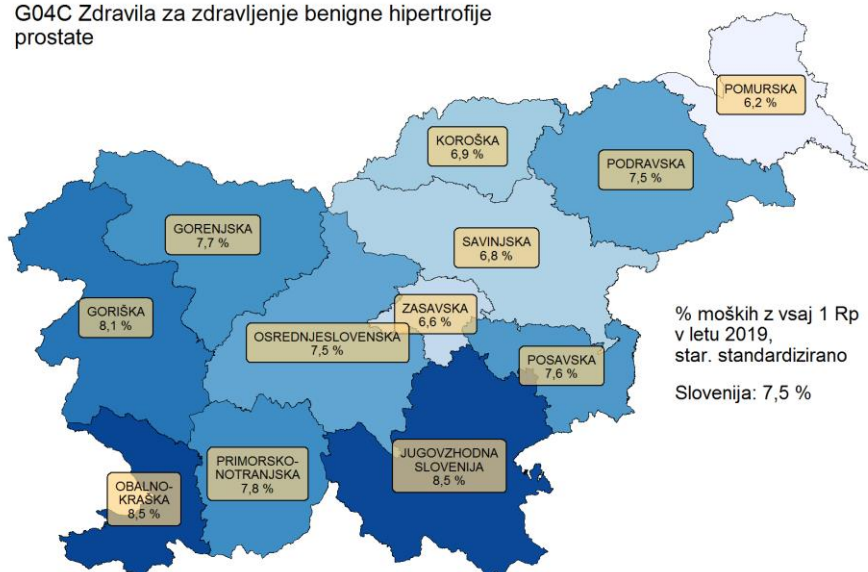
Največ predpisanih zdravil je iz podskupine *zdravil za zdravljenje povečane pogostosti uriniranja in inkontinence (G04BD)* s 105,5 tisoč recepti, je bilo s *trospijem (G04BD09)* s 48,8 tisoč recepti, z *mirabegronom (G04BD12)* s skoraj 29,3 tisoč recepti in *solifenacinom (G04BD08)* s 17,9 tisoč recepti.

V skupini *zdravil za zdravljenje erektilne disfunkcije (G04BE)* je bil najpogosteje predpisan *sildenafil (G04BE03)* na 29,6 tisoč receptih, kar je 3 % več kot v letu prej.

Daleč najpogosteje so bila v skupini zdravil za bolezni sečil predpisana **zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate (G04C)** s 63,8 % deležem v številu receptov in 54 % deležem stroškov za zdravila skupine G04. V letu 2019 se je povečalo število receptov za 2 %, vrednost izdanih zdravil pa za 4 %. Predpisanih je bilo 22.292.946 DDD oz. 29,2 DID zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate. Najpogosteje je bil predpisan *tamsulozin (G04CA02)* na 116,5 tisoč receptih, sledila je kombinacija *tamsulozina in dutrasterida (G04CA52)* na 55 tisoč receptih. Porast za 28 % v številu receptov smo zaznali pri kombinaciji *tamsulozina in solifenacina (G04CA53)*, predpisanih je bilo 16 tisoč zdravil. Opazimo lahko, da so povečuje število receptov tako za kombinacije kot za monokomponentna zdravila s tamsulozinom, medtem ko je predpisovanje drugih učinkovin v upadu.

Največ zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate so predpisali na obalno-kraški regiji in v jugovzhodni Sloveniji (8,5 %). Povprečno je prejelo ta zdravila je bilo 7,5 % prebivalcev, leto prej pa 7,7 % (slika 4.16).

G04C Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate

Slika 4.15: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje benigne hiperplazije prostate v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

4.6 H Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in inzulinov

Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in insulinov so razvrščena v 5 skupin.

V letu 2019 se je število predpisanih zdravil na recept iz skupine H povečalo za 5 %, vrednost predpisanih zdravil pa za 1 % glede na leto 2018. Povprečna vrednost na en recept z zdravili iz skupine H je sicer znašala 24,2 €. Predpisanih je bilo 20.766.309 DDD, to je 27,2 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Največji delež (81,1 %) števila receptov skupine H je pripadal zdravilom za bolezni ščitnice (H03). Ker so to cenejša zdravila v skupini H, je bilo zanje porabljenih le 21,6 % vseh sredstev namenjenih za to skupino. Povprečna vrednost na en recept z zdravili za bolezni ščitnice je bila 7,2 €.

Največji vrednostni delež (53,0 %) je, kljub nizkemu številu predpisanih receptov, pripadal zdravilom iz podskupine hipofizni in hipotalamični hormoni ter sorodne učinkovine (H01). Zdravila iz te podskupine izdana na en recept so bila v povprečju vredna 489,4 €, kar močno odstopa od povprečja celotne skupine.

Tabela 4.7: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in insulinov (H) v letu 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
H								
HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE - RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV	480.226	105	11.622.539 €	101	24,2 €	230	20.766.309	27,2
H01								
HIPOFIZNI IN HIPOTALAMIČNI HORMONI TER SORODNE UČINKOVINE	12.497	95	6.115.765 €	101	489,4 €	6	479.593	0,6
H01A - Hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	3.883	104	2.581.802 €	105	664,9 €	2	169.091	0,2
H01AA - Adrenokortikotropni hormoni	0	0	0 €	0		0	0	0,0
H01AA02 - tetrakozaktid	0	0	0 €	0		0	0	0,0
H01AC - Somatropin in njegovi agonisti	3.749	104	2.090.217 €	108	557,5 €	2	160.961	0,2
H01AC01 - somatropin	3.749	104	2.090.217 €	108	557,5 €	2	160.961	0,2
H01AX - Drugi hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	134	94	491.585 €	94	3668,5 €	0	8.130	0,0
H01AX01 - pegvisomant	134	94	491.585 €	94	3668,5 €	0	8.130	0,0
H01B - Hormoni zadnjega režnja hipofize	6.261	85	517.531 €	96	82,7 €	3	231.851	0,3
H01BA - Vazopresin in sorodne učinkovine	5.248	99	509.294 €	98	97,0 €	3	215.318	0,3
H01BA02 - dezmpresin	5.248	99	509.294 €	98	97,0 €	3	215.318	0,3
H01BB - Oksitocin in analogi	1.013	49	8.236 €	48	8,1 €	0	16.533	0,0
H01BB02 - oksitocin	1.013	49	8.236 €	48	8,1 €	0	16.533	0,0
H01C - Hipotalamični hormoni	2.353	113	3.016.432 €	98	1282,0 €	1	78.651	0,1
H01CB - Somatostatin in analogi	2.082	116	2.991.187 €	98	1436,7 €	1	77.989	0,1
H01CB02 - oktreotid	1.504	123	2.049.161 €	101	1362,5 €	1	60.693	0,1
H01CB03 - lanreotid	523	107	779.583 €	104	1490,6 €	0	14.644	0,0
H01CB05 - pasireotid	55	62	162.443 €	56	2953,5 €	0	2.652	0,0
H01CC - Antagonisti gonadotropin sproščajočih hormonov	271	95	25.245 €	94	93,2 €	0	662	0,0

H01CC01 - ganireliks	28	90	3.393 €	99	121,2 €	0	100	0,0
H01CC02 - cetroreliks	243	95	21.852 €	93	89,9 €	0	562	0,0
H02								
KORTIKOSTEROIDI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	68.411	105	1.308.572 €	107	19,1 €	33	4.885.729	6,4
H02A - Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje, enokomponentna zdravila	68.411	105	1.308.572 €	107	19,1 €	33	4.885.729	6,4
H02AA - Mineralokortikoidi	21	191	577 €	164	27,5 €	0	2.400	0,0
H02AA02 - fludrokortizon	21	191	577 €	164	27,5 €	0	2.400	0,0
H02AB - Glukokortikoidi	68.390	105	1.307.995 €	107	19,1 €	33	4.883.329	6,4
H02AB01 - betametazon	14	82	271 €	46	19,4 €	0	700	0,0
H02AB02 - deksametazon	7.730	119	252.048 €	108	32,6 €	4	925.443	1,2
H02AB04 - metilprednizolon	47.764	101	468.269 €	102	9,8 €	23	3.346.734	4,4
H02AB06 - prednizolon	3	300	31 €	110	10,4 €	0	150	0,0
H02AB08 - triamcinolon	39	156	5.771 €	121	148,0 €	0	43.467	0,1
H02AB09 - hidrokortizon	12.840	113	581.604 €	111	45,3 €	6	566.835	0,7
H03								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŠČITNICE	393.089	106	2.814.516 €	108	7,2 €	188	15.199.030	19,9
H03A - Zdravila za zdravljenje hipotiroze	386.449	106	2.715.723 €	108	7,0 €	185	14.729.650	19,3
H03AA - Ščitnični hormoni	386.449	106	2.715.723 €	108	7,0 €	185	14.729.650	19,3
H03AA01 - natrijev levotiroksinat	386.448	106	2.715.706 €	108	7,0 €	185	14.729.550	19,3
H03AA03 - kombinacije levotiroksina in liotironina	1		17 €		17,4 €	0	100	0,0
H03B - Zdravila za zdravljenje hipertiroze (tiostatiki)	6.640	103	98.792 €	106	14,9 €	3	469.380	0,6
H03BA - Tiouracili	693	126	26.459 €	117	38,2 €	0	27.480	0,0
H03BA02 - propiltiouracil	693	126	26.459 €	117	38,2 €	0	27.480	0,0
H03BB - Derivati imidazola z žveplom	5.941	100	72.199 €	103	12,2 €	3	441.900	0,6
H03BB02 - tiamazol	5.941	100	72.199 €	103	12,2 €	3	441.900	0,6
H03BC - Perklorati	6	300	135 €	299	22,5 €	0	0	0,0
H04								
HORMONI TREBUŠNE SLINAVKE	1.378	107	33.944 €	108	24,6 €	1	1.939	0,0
H04A - Glikogenolizni hormoni	1.378	107	33.944 €	108	24,6 €	1	1.939	0,0
H04AA - Glikogenolizni hormoni	1.378	107	33.944 €	108	24,6 €	1	1.939	0,0
H04AA01 - glukagon	1.378	107	33.944 €	108	24,6 €	1	1.939	0,0

H05								
ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE								
HOMEOSTAZE KALCIJA	4.851	92	1.349.743 €	88	278,2 €	2	200.018	0,3
H05A - Obščitnični hormoni in analogi	477	87	399.399 €	82	837,3 €	0	42.840	0,1
H05AA - Obščitnični hormoni in analogi	477	87	399.399 €	82	837,3 €	0	42.840	0,1
H05AA02 - teriparatid	477	87	399.399 €	82	837,3 €	0	42.840	0,1
H05B - Paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.374	93	950.343 €	90	217,3 €	2	157.178	0,2
H05BX - Druge paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.374	93	950.343 €	90	217,3 €	2	157.178	0,2
H05BX01 - cinakalcet	2.849	93	528.852 €	87	185,6 €	1	101.500	0,1
H05BX02 - parikalcitol	1.525	93	421.491 €	94	276,4 €	1	55.678	0,1

H01 Hipofizni in hipotalamičnih hormoni ter sorodne učinkovine

V letu 2019 predpisanih za 5 % več zdravil iz skupine H01. Predvsem se predpisujejo **hormoni zadnjega režnja hipofize (H01B)**, predpisanih je 6,2 tisoč receptov, največ za *dezmopresin (H01BA02)* - 5,2 tisoč receptov in oksitocin (H01BB02) na en tisoč receptih. Manj se predpisujejo **hormoni prednjega režnja hipofize (H01A)**, med katerimi se je največ predpisoval *somatropin (H01AC01)* z 3,7 tisoč recepti. Več kot polovico stroškov za zdravila iz te skupine nosi podskupina, čeprav je bilo zanje predpisanih le 2.353 oz. 18,8 % receptov.

V letu 2019 je bilo predpisanih 169.091 DDD oz. 0,2 DID hormonov prednjega in 231.851 DDD oz. 0,3 DID hormonov zadnjega režnja hipofize.

H02 Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje

Celotno porabo zdravil iz te podskupine predstavljajo **kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje, enokomponentna zdravila (H02A)**, in sicer zdravila z *mineralokortikoidi (H02AA)* in *glukokortikoidi (H02AB)*. Receptov za zdravila z mineralokortikoidi je bilo v letu 2019 le 21. Povprečna vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz podskupine H02 je bila 18,8 €.

Predpisanih pa je bilo 68 tisoč receptov, je bilo 4.883.329 DDD oz. 6,4 DID *glukokortikoidov (H02AB)*. Med kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje se je največ predpisoval *metilprednizolon (H02AB04)* na 47,7 tisoč receptih v vrednosti skoraj 468 tisoč evrov. Sledi mu *hidrokortizon (H02AB09)* s 12,8 tisoč recepti v vrednosti 581 tisoč evrov. Močno se je povečalo predpisovanje in izdaja a sistemsko zdravljenje, predpisanih je bilo 7,7 tisoč (za 19 %).

H03 Zdravila za bolezni ščitnice

Predpisanih je bilo 393 tisoč receptov, kar je 6 % več kot leto prej.

Od zdravil za bolezni ščitnice je v letu 2019 daleč največji delež števila receptov in stroškov pripadal **zdravilom za zdravljenje hipotiroze (H03A)**, kar kaže, da je hipotiroza pogostejša težava kot hipertiroza.

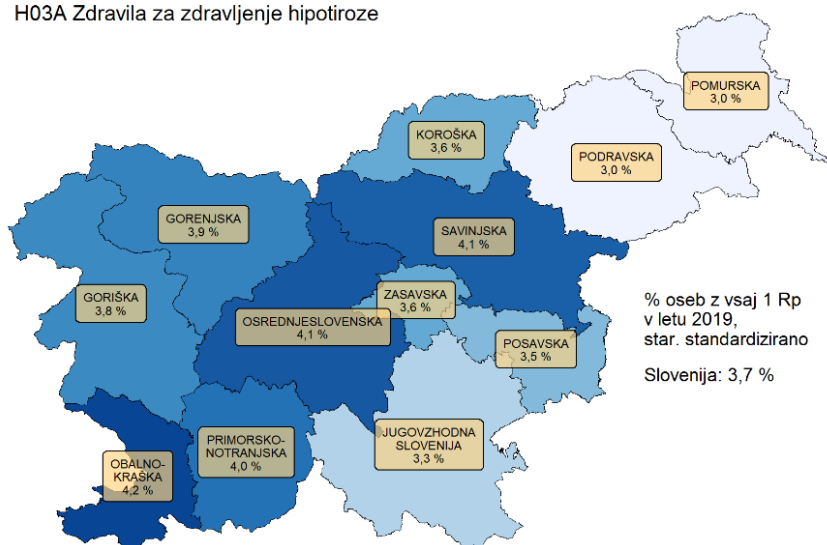
Vsa predpisana zdravila so spadala v skupino *ščitničnih hormonov (H03AA)*, predpisanih je bilo 386 tisoč receptov. Gre za zdravila na osnovi *natrijevega levotiroksinata (H03AA01)*, ki je bil predpisan na 386 tisoč receptih in je predstavljal vsa predpisana zdravila v tej podskupini.

Predpisanega je bilo 14.729.650 DDD oz. 19,3 DID natrijevega levotiroksinata. Za to zdravilo je bilo porabljenih več kot 2,7 milijona evrov, kar predstavlja 23,3 % vseh sredstev namenjenih za zdravila iz skupine H.

Bistveno manj je bilo predpisanih **zdravil za zdravljenje hipertiroze (tirostatikov) (H03B)**. V letu 2019 je bilo predpisanih 469.380 DDD oz. 0,6 DID zdravil za zdravljenje hipertiroze. Večina so bili recepti za *tiamazol (H03BB02)*, predpisanih je bilo 5,9 tisoč receptov.

Povprečno so zdravila za zdravljenje hipotiroze predpisali 3,7 % prebivalcem. Največ so zdravila za zdravljenje hipotiroze predpisovali v obalno-kraški regiji (4,2 %), sledita osrednjeslovenska regija in savinjska regija (4,0 %). Najmanj so jih predpisali v pomurski in podravski regiji (slika 4.16).

H03A Zdravila za zdravljenje hipotiroze

Slika 4.16: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje hipotiroze v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

H04 Hormoni trebušne slinavke

Vsi hormoni trebušne slinavke so v skupini **glikogenoliznih hormonov (H04A)**, edini predstavnik iz te skupine na slovenskem tržišču je *glukagon (H04AA01)*. V letu 2019 je bilo zanj izdanih 1.378 receptov, kar je pomenilo za 7 % večje število receptov in 8 % višje stroške glede na leto 2018. Predpisanega je bilo 1.939 DDD glukagona.

H05 Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija

Predpisanih je bilo 4.851 receptov, glede na leto poprej se je število receptov za zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija zmanjšalo za 8 %, stroški pa so se zmanjšali za 12,0 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 278,2 €.

Predpisovala so se predvsem zdravila s **paratiroideo zavirajočimi učinkovinami (H05B)**. Zdravila so vsebovala *cinacalcet (H05BX01)* na 2,8 tisoč receptih ter *paricalcitol (H05BX02)* na 1,5 tisoč receptih. Predpisanih je bilo 157.178 DDD oz. 0,2 DID paratiroideo zavirajočih hormonov (H05B).

Edini predstavnik **obščitničnih hormonov in analogov (H05A)** je bil *teriparatid (H05AA02)*, ki je bil predpisan na 477 receptih v vrednosti 399 tisoč evrov.

4.7 J Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij

Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij so razvrščena v sedem skupin. Predpisanih je bilo več kot en milijon receptov s predpisanimi zdravili za sistemsko zdravljenje infekcij (ATC J), število receptov se je v letu 2019 znižalo 1 %, stroški za zdravila pa so se znižali za 6 %. Povprečna vrednost zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij na en recept je bil 26,3 €. Predpisanih je bilo 9.729.295 DDD, to je 12,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Največ 11,5 DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01). Iz skupine imunskih serumov in imunoglobulinov (J06) je bilo predpisanih 200 receptov, kar predstavlja 33 % zvišanje števila teh receptov v primerjavi z letom prej.

ODSTOTEK OSEB,
ki jim je bil predpisan
vsaj 1 Rp zdravila za:

26,4 %

J01 – sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij

Tabela 4.8: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij (J) v letu 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
J								
ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE								
INFEKCIJ	1.051.128	99	27.658.250 €	94	26,3 €	503	9.729.295	12,8
J01								
ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE								
BAKTERIJSKIH INFEKCIJ	981.998	99	11.892.934 €	105	12,1 €	470	8.756.194	11,5
J01A - Tetraciklini	12.865	107	123.759 €	110	9,6 €	6	414.878	0,5
J01AA - Tetraciklini	12.865	107	123.759 €	110	9,6 €	6	414.878	0,5
J01C - Betalaktamski antibiotiki, penicilini	578.158	98	6.837.164 €	105	11,8 €	277	5.094.126	6,7
J01CA - Širokospektralni penicilini	187.654	95	1.548.027 €	106	8,2 €	90	1.703.498	2,2
J01CE - Penicilini, občutljivi na laktamaze beta	98.988	94	1.673.170 €	110	16,9 €	47	1.066.885	1,4
J01CF - Antistafilokokni penicilini (proti laktamazam beta odporni penicilini)	15.095	113	185.379 €	115	12,3 €	7	140.985	0,2
J01CR - Kombinacije penicilinov z zaviralci laktamaz beta	276.421	100	3.430.588 €	103	12,4 €	132	2.182.758	2,9
J01D - Drugi betalaktamski antibiotiki	28.868	114	488.388 €	109	16,9 €	14	296.120	0,4
J01DB - Cefalosporini prve generacije	8.366	107	81.186 €	112	9,7 €	4	43.311	0,1
J01DC - Cefalosporini druge generacije	15.780	126	204.555 €	107	13,0 €	8	203.075	0,3
J01DD - Cefalosporini tretje generacije	4.692	94	144.278 €	94	30,7 €	2	48.895	0,1
J01DF - Monobaktami	30	200	58.369 €	200	1945,6 €	0	840	0,0
J01E - Sulfonamidi in trimetoprim	64.271	90	571.989 €	95	8,9 €	31	477.428	0,6
J01EE - Kombinacije sulfonamidov in trimetoprima ter njegovih derivatov	64.271	90	571.989 €	95	8,9 €	31	477.428	0,6
J01F - Makrolidi, linkozamidi in streptogramini	158.690	98	1.480.528 €	102	9,3 €	76	1.334.481	1,7
J01FA - Makrolidni antibiotiki	131.736	98	1.089.338 €	103	8,3 €	63	1.161.377	1,5

J01FF - Piranozidni antibiotiki (linkozamidi)	26.954	99	391.190 €	101	14,5 €	13	173.104	0,2
J01G - Aminoglikozidni antibiotiki	82	109	164.955 €	108	2011,7 €	0	4.383	0,0
J01GB - Drugi aminoglikozidni antibiotiki	82	109	164.955 €	108	2011,7 €	0	4.383	0,0
J01M - Kinolonske protimikrobne učinkovine	86.009	88	984.070 €	91	11,4 €	41	757.459	1,0
J01MA - Fluorokinoloni	86.009	88	984.070 €	91	11,4 €	41	757.459	1,0
J01X - Druge protimikrobne učinkovine	53.055	149	1.242.079 €	125	23,4 €	25	377.320	0,5
J01XA - Glikopeptidni antibiotiki	0	0	0 €	0		0	0	0,0
J01XB - Polimiksini	106	177	87.857 €	144	828,8 €	0	1.997	0,0
J01XE - Derivati nitrofurana	47.168	141	929.424 €	130	19,7 €	23	365.524	0,5
J01XX - Druge protimikrobne učinkovine	5.781	260	224.798 €	102	38,9 €	3	9.799	0,0
J02								
ANTIMIKOTIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	20.769	99	1.468.809 €	108	70,7 €	10	162.246	0,2
J02A - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	20.769	99	1.468.809 €	108	70,7 €	10	162.246	0,2
J02AC - Derivati triazola	20.769	99	1.468.809 €	108	70,7 €	10	162.246	0,2
J04								
UČINKOVINE ZA ZDRAVLJENJE INFEKCIJ Z MIKOBakterIJAMI	1.822	117	68.035 €	119	37,3 €	1	82.336	0,1
J04A - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	1.570	107	52.534 €	102	33,5 €	1	53.836	0,1
J04AB - Antibiotiki	601	122	26.486 €	110	44,1 €	0	15.888	0,0
J04AC - Hidrazidi	173	119	4.084 €	105	23,6 €	0	5.017	0,0
J04AK - Druga zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	3	150	114 €	98	38,0 €	0	100	0,0
J04AM - Kombinacije zdravil z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	793	95	21.851 €	93	27,6 €	0	32.831	0,0
J04B - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium leprae	252	311	15.500 €	286	61,5 €	0	28.500	0,0
J04BA - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium leprae	252	311	15.500 €	286	61,5 €	0	28.500	0,0
J05								
ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE VIRUSNIH INFEKCIJ	46.254	104	13.900.097 €	85	300,5 €	22	728.520	1,0
J05A - Zdravila z direktnim delovanjem na viruse	46.254	104	13.900.097 €	85	300,5 €	22	728.520	1,0

J05AB - Nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze)	29.354	107	1.184.645 €	97	40,4 €	14	187.021	0,2
J05AE - Zaviralci proteaz	300	64	72.365 €	63	241,2 €	0	5.103	0,0
J05AF - Nukleotidni in nukleozidni zaviralci reverzne transkriptaze	4.686	100	798.670 €	71	170,4 €	2	194.671	0,3
J05AG - Zaviralci nenukleozidne reverzne transkriptaze	342	59	73.495 €	65	214,9 €	0	12.240	0,0
J05AH - Zaviralci nevraminidaz	2.037	139	43.090 €	137	21,2 €	1	9.913	0,0
J05AP - Zdravila za zdravljenje infekcij z virusom hepatitisa C	658	80	6.712.467 €	75	10201,3 €	0	18.508	0,0
J05AR - Zdravila za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije	6.812	102	3.726.069 €	103	547,0 €	3	219.150	0,3
J05AX - Druga zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	2.065	101	1.289.295 €	102	624,4 €	1	81.915	0,1
J06								
IMUNSKI SERUMI IN IMUNOGLOBULINI	200	133	324.924 €	104	1624,6 €	0	0	0,0
J06B - Imunoglobulini	200	133	324.924 €	104	1624,6 €	0	0	0,0
J06BA - Imunoglobulini humanega izvora	166	146	291.934 €	110	1758,6 €	0	0	0,0
J06BB - Specifični imunoglobulini	34	94	32.990 €	71	970,3 €	0	0	0,0
J07								
CEPIVA	85	110	3.452 €	98	40,6 €	0	0	0,0
J07A - Bakterijska cepiva	1		64 €		64,4 €	0	0	0,0
J07AL - Cepiva proti pnevmokoknim infekcijam	1		64 €		64,4 €	0	0	0,0
J07B - Virusna cepiva	84	109	3.388 €	97	40,3 €	0	0	
J07BA - Cepiva proti virusom encefalitisa	79	103	2.982 €	85	37,7 €	0	0	0,0
J07BH - Cepiva proti rotavirusom (povzročitelji gastroenteritisov)	5		406 €		81,2 €	0	0	0,0

J01 Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij

Predpisanih je bilo 981 tisoč receptov, kar je en odstotek manj kot leto prej. Večina, kar 93,4 % receptov za zdravila iz skupine J je bilo predpisanih za zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01). Delež stroškov je bil bistveno manjši, saj je znašal le 38,4 %. Predpisanih je bilo 981 tisoč receptov, 8.756.194 DDD oz. 11,5 DID teh zdravil. Število DID je manjše kot leto prej, vendar se je v letu 2019 spremenila višina definirane dnevnega odmerka teh zdravil.

Doksiciklin (J01AA02), ki je edini **tetraciklin (J01A)**, ki je bil predpisan na 12,9 tisoč receptih v vrednosti 123,7 tisoč evrov. Predpisanega je bilo 414.8788 DDD oz. 0,5 DID doksiciklina.

Najpogosteje predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij v letu 2019 so bili **betalaktamski antibiotiki, penicilini (J01C)**, kljub 2 % znižanju števila predpisanih receptov. Predpisanih je bilo 578 tisoč receptov, 5.094.126 DDD oz. 6,7 DID penicilinov.

Med njimi je bil najpogosteje predpisan edini *širokospektralni antibiotik (J01CA)*, to je *amoksicilin (J01CA04)*. Predpisanih je bilo 187 tisoč receptov za amoksicilin. Zdravniki so lahko predpisali sam amoksicilin ali *njegovo kombinacijo z zaviralcem laktamaz beta (J01CR)*, teh je bilo predpisanih 276 tisoč receptov. Skupno je bilo zanje predpisanih 464 tisoč receptov oz. 80 % vseh receptov za peniciline. Predpisanega je bilo 1.703.498 DDD oz. 2,2 DID samega amoksicilina in 2.182.758 DDD oz. 2,9 DID kombinacij amoksicilina z zaviralcem laktamaz beta.

Poraba amoksicilina s klavulansko kislino (J01CR02) je enaka kot leto prej, predpisano je bilo 276 tisoč receptov. V večji meri bi bilo potrebno upoštevati priporočila za izboljšanje ambulantne rabe antibiotikov, saj se ob neupoštevanju povečuje tveganje za razvoj odpornosti povzročiteljev.

V skupino **drugih beta-laktamskih antibiotikov (J01D)** so uvrščeni cefalosporini, predpisano je bilo 28,8 tisoč receptov, 296.120 DDD oz. 0,4 DID cefalosporinov. Največ receptov je bilo predpisanih receptov za *cefalosporine druge generacije (J01DC)*, največ za *cefuroksim (J01DC02)* s 14 tisoč recepti in za *cefadroksil (J01DB05)* s 8,3 tisoč recepti iz skupine *cefalosporini prve generacije (J01DB)*.

Za **sulfonamide in trimetoprim (J01E)** je bilo predpisanih 64 tisoč receptov, zaznali smo 10 % padec števila receptov. Predpisanih je bilo 477.428 DDD oz. 0,6 DID teh antibiotikov.

Druga podskupina glede na porabo v letu 2019 so skupina **makrolidov, linkozamidov in streptograminov (J01F)**. Predpisanih je bilo 158,7 tisoč receptov, predpisanih pa je bilo 1.334.481 DDD oz. 1,7 DID. Med njimi so bili najpogosteje predpisani *makrolidni antibiotiki (J01FA)*, zdravila z *azitromicinom (J01FA10)* na 97 tisoč receptih in *klaritromicinom (J01FA09)* na 22,9 tisoč receptih. Število receptov s *piranozidnimi antibiotiki (linkozamidi) (J01FF)*, katerih edini predstavnik je *klindamicin (J01FF01)*, je manjše za 1 % glede na leto 2018. Predpisanih je bilo 26,9 tisoč receptov, od tega je bilo 173.104 DDD oz. 0,2 DID klindamicina.

Poraba makrolidov se je glede na leto prej znižala za 2 %. Predpisovanje *azitromicina (J01FA10)*, ki je z vidika rezistence najbolj problematičen, se je znižalo za 4 %, a je bilo še vedno predpisanih 97 tisoč receptov. Poraba *midekamicina (J01FA03)* je porasla za 5 %, predpisano je bilo 7.296 receptov, predpisovanje *miokamicina (J01FA11)* pa kar za 51 %, predpisanih je bilo 4.345 receptov. Obe zdravili sta z vidika rezistence najprimernejša makrolida.

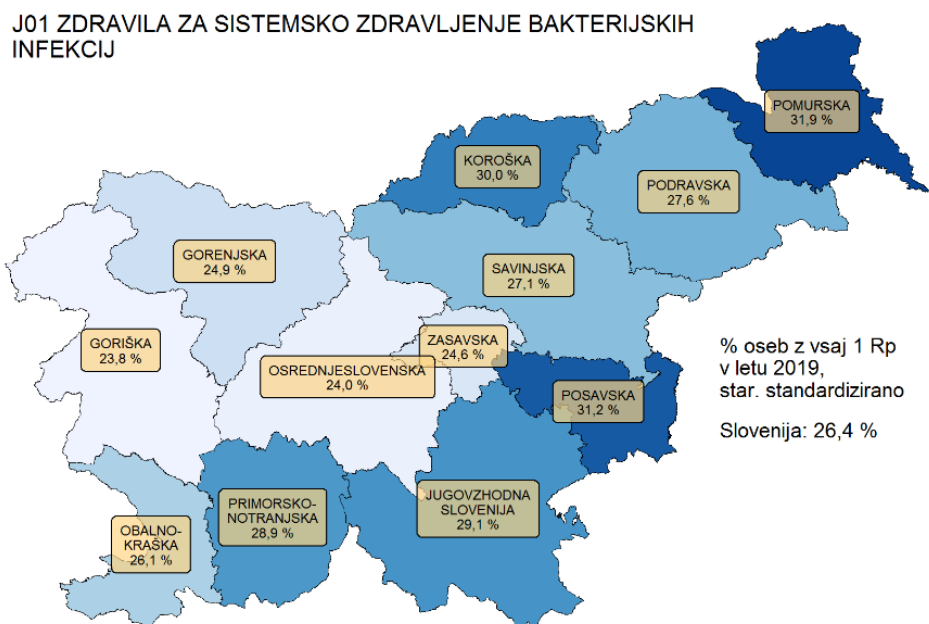
Tretja podskupina glede na porabo so **kinolonske protimikrobne učinkovine (J01M)**, katerih poraba je bila 757.459 DDD oz. 1,0 DID. Najpogosteje so bili predpisani *fluorokinoloni (J01MA)*, in sicer *ciprofloksacin (J01MA02)* na 61 tisoč receptih, *norfloksacin (J01MA06)* na skoraj 8,9 tisoč receptih in *moksifloksacin (J01MA14)* na 10 tisoč receptih.

Poraba kinolonov se je zmanjšala za 12 %, kar je v skladu s priporočilo glede odpornost E.coli nanje, ki se močno povečuje. Prav tako je za 10 % upadlo predpisovanje kombinacije *sulfonamidov in trimetoprima (J01EE)*.

Opazen je porast predpisovanja *nitrofurantoina (J01XE01)* ki se zaradi majhne rezistence (1 %) priporoča pri zdravljenju okužb spodnjih sečil namesto kinolonov, cefalosporinov in kombinacije sulfonamid/trimetoprim. Predpisanih je bilo 47.168 receptov, kar je 41 % več kot leto prej.

Prav tako je opazen porast predpisovana razmeroma novega zdravila *fosfomicina (J01XX01)*, saj je bilo predpisano 5.390 receptov, kar je trikrat več receptov kot leto prej (22,23).

V letu 2019 je 26,4 % oseb prejele vsaj en recept za zdravila iz skupine zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01), leto prej pa 27,0 %. Največ so zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij predpisovali v pomurski regiji (31,9 %), sledita posavska (31,2 %) in koroška regija (30,0 %). Najmanj so jih predpisovali v goriški in v osrednjeslovenski regiji (slika 4.17).

Slika 4.17: Odstotek oseb, ko so jim bila predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

J02 Antimikotiki za sistemsko zdravljenje

Vsi antimikotiki za sistemsko zdravljenje (J02), ki so v prometu v Sloveniji, so *derivati tiazola (J02AC)*. Predpisanih je bilo 20,8 tisoč receptov, od tega 16 tisoč receptov s *flukonazolom (J02AC01)* in 3,9 tisoč z *itrakonazolom (J02AC02)*. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 70,7 €. Predpisan je bil en % manj receptov, ob 8 % višjih stroških. Predpisanih je bilo 162.246 DDD oz. 0,2 DID antimikotikov za sistemsko zdravljenje.

J04 Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami

V letu 2019 so zdravniki predpisali 1.822 receptov z **zdravili z delovanjem na bakterijo *Mycobacterium tuberculosis* (J04A)**, od tega največ s *kombiniranimi zdravili (J04AM)*, ki vsebujejo *rifampicin in izoniazid (J04AM02)* ter *rifampicin, pirazinamid in izoniazid (J04AM05)*.

Povprečna vrednost enega recepta je znašala 37,3 €. V primerjavi z letom 2019 je bilo izdanih 17 več receptov ob 19 % višjih stroških. Predpisanih je bilo 82.336 DDD oz. 0,1 DID zdravil z delovanjem na *Mycobacterium tuberculosis*.

Marca 2018 je bilo na pozitivno listo razvrščeno zdravilo, ki vsebuje *dapson (J04BA02)* in se uporablja za *zdravljenje okužb z *Mycobacterium leprae* (J04B)*. V letu 2019 je bilo za to zdravilo predpisanih 252 receptov, kar je trikrat več kot leto prej.

J05 Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij

Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij (J05) so skupina zdravil, za katero je bilo v letu 2019 porabljenih največ sredstev namenjenih skupini J, in sicer 13,9 milijona evrov, kar je 15 % manj kot leto prej. Predpisanih je bilo 46 tisoč receptov, kar je le 4,3 % vseh receptov za skupino J. Povprečna vrednost na en recept je bila 300,5 €.

Vsa predpisana zdravila so bila v skupini **zdravil z direktnim delovanjem na viruse (J05A)**, največ *nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze) (J05AB)*. Predpisanih je bilo 29 tisoč receptov, 187.021 DDD oz. 0,2 DID. Največ je bilo izdanih zdravil z *valaciklovirjem (J05AB11)* na 17,8 tisoč receptih. Sledila so zdravila z *aciklovirjem (J05AB01)* na 6,3 tisoč receptih in *brivudinom (J05AB15)* na 4,6 tisoč receptih.

V skupini *nukleotidnih in nukleozidnih zaviralcev reverzne transkriptaze (J05AF)* se je poraba *entekavirja (J05AF10)* znižala za 5 %. Kar trikrat pa je poraslo predpisovanje *tenofoviralfenamida (J05AF13)*, predpisanih je bilo 496 receptov.

Za zdravljenje hepatitisa C so po priporočilih Evropskega združenja za jetrne bolezni (EASL) iz leta 2016 najbolj učinkovita direktno delujoča protivirusna *zdravila za zdravljenje infekcij z virusom hepatitisa C (J05AP)*. Predpisanih 658 receptov, kar je 20 % manj kot leto prej, prav tako so stroški padli za 25 %. Največ je bilo predpisane kombinacije *glekaprevir in pibrentasvir (J05AP57)* na 230 receptih (porast 7 %) in kombinacije *elbasvir in grazoprevir (J05AP54)* na 80 receptih (porast 14 %) (24,25).

Največje število receptov v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij je bilo v skupini *zdravil za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije (J05AR)*, predpisanih je bilo 6.812 receptov. Povprečna vrednostjo enega recepta je bila 547 €, predpisanih pa je bilo 219.150 DDD oziroma 0,3 DID.

Najpogosteje so bile predpisane kombinacije zdravila *emtricitabin, tenofoviralfenamid in bicitegravir (J05AR20)* na 1.296 receptih (lani ga ni bilo), *emtricitabin, tenofoviralfenamid in rilpivirin (J05AR19)* na 1.056 (porast 62 %), *dizoproksiltenofovirat in emtricitabin J05AR03* na 991 receptih (porast 7 %) ter *lamivudin, abakavir in dolutegravir (J05AR13)* na 872 receptih (padec 68 %).

4.8 L Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji

Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji so razvrščena v 4 skupine.

V Sloveniji je bilo ambulantno predpisanih več kot 199 tisoč receptov za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji, kar predstavlja manjši delež njihove porabe; večji delež teh zdravil prejmejo bolniki v bolnišnicah. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine L je znašala 637,9 €. Najdražja v skupini še naprej ostajajo zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki, L01), kjer je povprečna vrednost na recept znašala 1.346,1 €. Skupno je bilo izdanih za 113 % več receptov s 6 % višjo vrednostjo kot v letu prej.

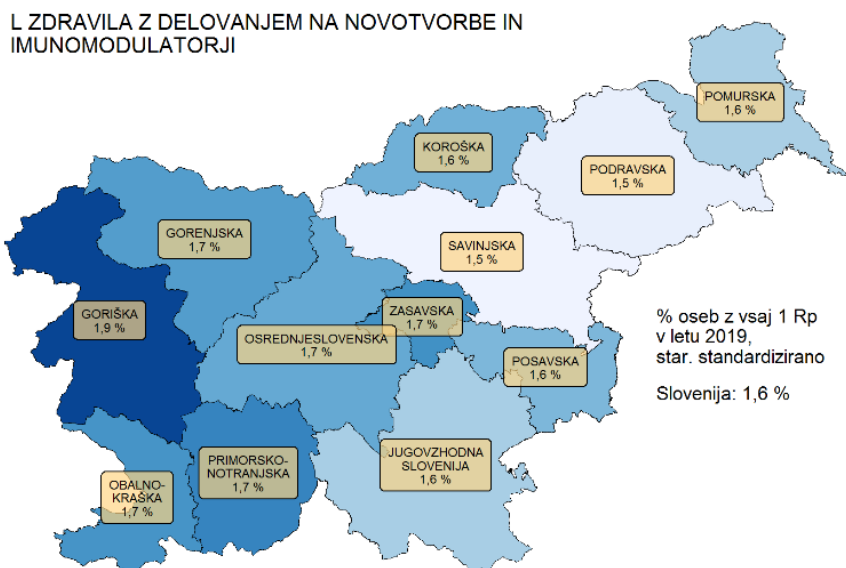
Večina receptov je pripadala zdravilom za zaviranje imunske odzivnosti (L04), sledijo zdravila za endokrino zdravljenje (L02). Predpisanih je bilo 4.871.786 DDD, to je 6,4 DID. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za endokrino zdravljenje (L02) – 3.825.938 DDD.

Tabela 4.9: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (L) v letu 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
L								
ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	199.349	109	127.172.664 €	106	637,9 €	95	10.210.530	13,4
L01								
ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE (CITOSTATIKI)	34.763	113	46.793.564 €	117	1346,1 €	17	1.136.854	1,5
L01A - Alkilirajoči citostatiki	3.308	95	490.072 €	73	148,1 €	2	144.282	0,2
L01AA - Analogi dušikovih iperitov	1.890	112	121.400 €	112	64,2 €	1	114.825	0,2
L01AB - Alkilsulfonati	0	0	0 €	0		0	0	0,0
L01AX - Drugi alkilirajoči citostatiki	1.418	79	368.672 €	66	260,0 €	1	29.457	0,0
L01B - Zaviralci celične presnove (antimetaboliti)	10.606	108	3.143.523 €	154	296,4 €	5	428.912	0,6
L01BA - Analogi folne kisline	4.419	102	481.883 €	100	109,0 €	2	176.276	0,2
L01BB - Analogi purinskih baz	744	130	1.635.119 €	329	2197,7 €	0	138.262	0,2
L01BC - Analogi pirimidinskih baz	5.443	110	1.026.521 €	97	188,6 €	3	114.374	0,1
L01C - Rastlinski alkaloidi in druge naravne učinkovine (zaviralci mitoze)	29	223	8.597 €	275	296,5 €	0	0	0,0
L01CA - Alkaloidi rožnatega zimzelena (vinka alkaloidi) in analogi	0	0	0 €	0		0	0	0,0
L01CB - Derivati podofilotoksina	29	242	8.597 €	284	296,5 €	0	0	0,0
L01D - Citotoksični antibiotiki in sorodne učinkovine	1		69 €		68,9 €	0	0	0,0
L01DC - Drugi citotoksični antibiotiki	1		69 €		68,9 €	0	0	0,0
L01X - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	20.819	120	43.151.302 €	116	2072,7 €	10	563.660	0,7
L01XE - Zaviralci proteinskih kinaz	14.147	125	37.951.390 €	116	2682,6 €	7	371.164	0,5
L01XX - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	6.672	110	5.199.913 €	115	779,4 €	3	192.496	0,3

L02								
ENDOKRINO ZDRAVLJENJE	43.074	104	10.922.722 €	116	253,6 €	21	3.825.938	5,0
L02A - Hormoni in sorodne učinkovine	1.662	106	273.462 €	104	164,5 €	1	119.780	0,2
L02AB - Progestogeni	1.607	106	269.331 €	103	167,6 €	1	115.771	0,2
L02AE - Analogi gonadotropin sproščajočih hormonov	55	112	4.132 €	120	75,1 €	0	4.009	0,0
L02B - Hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	41.412	104	10.649.260 €	116	257,2 €	20	3.706.158	4,9
L02BA - Antiestrogeni	10.014	99	298.786 €	100	29,8 €	5	812.460	1,1
L02BB - Antiandrogeni	8.670	98	7.150.777 €	130	824,8 €	4	1.076.096	1,4
L02BG - Zaviralci aromataze	21.920	109	777.095 €	103	35,5 €	10	1.793.332	2,4
L02BX - Drugi hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	808	100	2.422.602 €	93	2998,3 €	0	24.270	0,0
L03								
ZDRAVILA ZA SPODBUJANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI								
L03A - Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	15.778	99	6.937.770 €	73	439,7 €	8	375.953	0,5
L03AA - Kolonije spodbujajoči faktorji	8.810	106	2.657.053 €	64	301,6 €	4	139.855	0,2
L03AB - Interferoni	4.387	91	2.579.677 €	77	588,0 €	2	173.106	0,2
L03AX - Druga zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	2.581	89	1.701.040 €	84	659,1 €	1	62.992	0,1
L04								
ZDRAVILA ZA ZAVIRANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI								
L04A - Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	105.734	111	62.518.609 €	101	591,3 €	51	4.871.786	6,4
L04AA - Zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti	23.054	114	10.688.666 €	114	463,6 €	11	1.061.990	1,4
L04AB - Zaviralci tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF-alfa)	29.998	109	16.992.985 €	84	566,5 €	14	889.811	1,2
L04AC - Zaviralci interleukinov	13.631	128	18.771.155 €	126	1377,1 €	7	746.152	1,0
L04AD - Zaviralci kalcinevrina	14.324	109	2.376.990 €	102	165,9 €	7	359.421	0,5
L04AX - Druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	24.727	105	13.688.812 €	93	553,6 €	12	1.814.412	2,4

Največ zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje so predpisali v goriški in primorsko-notranjski regiji, najmanj pa v savinjski in podravski regiji. Ta zdravila prejema 1,6 % prebivalcev, leto prej pa 1,5 % (slika 4.17).

Slika 4.18: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

L01 Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)

V letu 2019 je bilo izdanih za 13 % več receptov kot leto prej, to je 34,7 tisoč receptov za zdravila z delovanjem na novotvorbe v vrednosti 46,8 milijonov evrov, kar je 17 % več kot leta 2018. Citostatiki predstavljajo 17,4 % delež receptov in 36,7 % delež stroškov skupine L.

Najpogosteje so bili predpisana **druga zdravila za zdravljenje novotvorb (citostatiki) (L01X)**, predpisanih je bilo 20,8 tisoč receptov v vrednosti 43,1 milijona evrov. Največ je bilo *zaviralcev proteinskih kinaz (L01XE)*, predpisanih je bilo 14 tisoč receptov. Gre za biološka in podobna biološka zdravila, ki so pridobljena s tehnologijo rekombinantne DNA. Tako število receptov kot stroški za podskupino zaviralcev proteinskih kinaz je v letu 2019 naraslo za petino.

Podskupina zajema veliko število učinkovin, med njimi pa je najpogosteje predpisan *imatinib (L01XE01)* s 2.172 recepti v vrednosti 1,1 milijona evrov. Kljub temu, da je število receptov za imatinib zraslo za 13 %, so se stroški zanj znižali za 22 %. Zdravila z imatinibom so namreč na listi medsebojno zamenljivih zdravil in že v letu 2018 je prišlo do postopnega zniževanja najvišje priznane vrednosti. Predpisovanje in izdaja zdravila je le na recept, zdravilo pa se uporablja samo v bolnišnicah, predvsem za novo diagnosticirano kronično mieloično levkemijo. Izjemoma se lahko uporablja pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpustu iz bolnišnice in nadaljnjem zdravljenju.

Največji porast predpisanih zdravil, kar trikrat se kaže pri *ribociklibu* (L01XE42), predpisanih je bilo 633 receptov ter pri *palbociklibu* (L01XE33), ki je indiciran za zdravljenje lokalno napredovalnega ali metastatskega na hormonske receptorje pozitivnega in na receptorje humanega epidermalnega ravnega faktorja 2 negativnega raka dojke, in sicer 2,5 kraten, predpisanih je bilo 1.625 receptov.

Med **zaviralci celične presnove (antimetaboliti) (L01B)** je bilo predpisanih 428.912 DDD oz. 0,6 DID, predpisanih je bilo 10.6 tisoč receptov. Zdravila iz te skupine so najpogosteje vsebovala *kapecitabin* (L01BC06) s 5 tisoč recepti (9 % porast) in *metotreksat* (L01BA01) s 4,4 tisoč recepti (2 % porast).

Kapecitabin je indiciran za adjuvantno zdravljenje bolnikov po operaciji raka kolona stadija III (Dukes C) in za zdravljenje metastatske oblike kolorektalnega raka. Metotreksat je indiciran kot antirevmatik pri aktivnem revmatoidnem artritisu pri odraslih bolnikih, kot antipsoriatik pri hujših in generaliziranih oblikah luskavice (psorize) ter kot citostatik pri vzdrževalnem zdravljenju akutne limfoblastne levkemije.

L02 Endokrino zdravljenje

Predpisanih je bilo 43 tisoč receptov za zdravila za endokrino zdravljenje v vrednosti 10 milijonov evrov. Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za endokrino zdravljenje je znašala 253,1 €. Glede na leto 2018 se je število receptov povečalo za 4 %, stroški zanje pa so se povečali za 16 %.

Zdravniki so predpisovali predvsem **hormonske antagoniste in sorodne učinkovine (L02B)**. Število teh receptov se je povečalo za 4 %, vrednost pa za 16 %.

Število receptov za *tamoksifen* (L02BA01), ki je glavni *antiestrogen* (L02BA), je z 10 tisoč recepti ostalo praktično nespremenjeno. Predpisan je bil tudi en recept za *fulvestrant* (L02BA03), ki se uporablja za zdravljenje žensk po menopavzi s pozitivnimi estrogenskimi receptorji pri lokalno napredovalnem ali metastatskem raku dojke.

Antiandrogenov (L02BB) je bilo predpisanih 8,6 tisoč evrov, največ je bilo izdanih zdravil z *bikalutamidom* (L02BB03) na 6,4 tisoč receptih, ki se uporablja za zdravljenje napredovalnega raka prostate v kombinaciji z analogom hormona, ki sprošča luteinizirajoči hormon (LHRH) ali kirurško kastracijo.

Nadaljeval se je trend večjega predpisovanja *enzalutamida* (L02BB04), predpisanih je bilo 2,2 tisoč receptov v vrednosti 6,2 milijona evrov. Stroški za enzalutamid so predstavljali skoraj 57 % celokupnih stroškov za endokrino zdravljenje.

Največ je bilo **zaviralcev aromataz (L02BG)**, predpisanih je bilo 21,9 tisoč receptov. Predpisovala so se predvsem zdravila z *letrozolom* (L02BG04) na 14,9 tisoč receptih (porast 15 %) in *anastrozolom* (L02BG03) na 5,9 tisoč receptih.

Predpisanih **progestogenov (L02AB)**, ki so edina predpisana zdravila znotraj skupine **hormoni in sorodne učinkovine (L02A)** oziroma njihovega edinega predstavnika *megestrola* (L02AB01) je bilo 1.606 receptov.

L03 Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti

V letu 2019 je bilo predpisanih 15,7 tisoč receptov, kar je za 1 % manj kot leto prej.

V podskupini *kolonije spodbujajoči faktorji (L03AA)* je bil najpogosteje predpisan *pegfilgrastim (L03AA13)* na 5594 tisoč receptih kar je 20 % v vrednosti 2 milijona evrov, porast sledi *filgrastim (L03AA02)* na 2,4 tisoč receptih. Podskupina kolonije spodbujajočih faktorjev predstavlja 38,2 % vseh izdatkov za skupino L03.

V podskupini *interferonov (L03AB)* ostajata največja predstavnika *interferon beta-1a (L03AB07)* z 21,9 tisoč recepti (12 % manj) in *interferon beta-1b (L03AB08)* z 1,1 tisoč recepti (19 % manj).

Predpisovanje interferonov se je zmanjšalo za 9 %, kar je pomenilo za 16 % nižje stroške za ta zdravila. Skupna vrednost za podskupine interferonov je bila 2,6 milijone evrov. Predpisanih je bilo 173.106 DDD oz. 0,2 DID interferonov (L03AB). Skupna poraba interferonov se je zmanjšala.

L04 Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti

Število receptov z zdravili za zaviranje imunske odzivnosti je predstavljalo 53 % delež v številu receptov in 49 % delež stroškov za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje. Celotna poraba imunosupresivov se je povečala za 11 %, stroški pa za 1 % in znašajo 62,5 milijona evrov.

Vsa zdravila spadajo v **skupino zdravil za zdravljenje imunske odzivnosti (L04A)** Najpomembnejša podskupina so *zaviralci tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF-alfa) (L04AB)*. Zanje je bilo predpisanih 29,9 tisoč receptov in porabljenih 16,9 milijona evrov.

Najpogosteje predpisani učinkovini sta bili *adalimumab (L04AB04)* s 18,7 tisoč recepti v vrednosti 9,7 milijona evrov in *etanercept (L04AB01)* s skoraj 5,8 tisoč recepti v vrednosti 2,7 milijona evrov. Poraba TNF-alfa se je povečala za 9 %, stroški pa so bili za 16 % nižji kot leto prej.

Druga velika podskupina so *zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti (L04AA)*, predpisanih je bilo 23 tisoč receptov za ta zdravila, smo zaznali 11 % rast. Največkrat predpisana so bila zdravila z *mikofenolno kislino (L04AA06)* s 7,7 tisoč recepti oziroma *leflunomidom (L04AA13)* s 6 tisoč recepti. Pojavila se je tudi nova učinkovina *tofacitinib (L04AA29)*, ki je indiciran za zdravljenje zmerne do hudega akutnega revmatoidnega artritisa, aktivnega psoriatičnega artritisa in zmerne do hudega aktivnega ulceroznega kolitisa. V letu 2019 je bilo za tofacitinib predpisanih 1.196 receptov, porast je kar trikrat.

Izrazito je v porast uporaba *zaviralcev interleukinov (L04AC)*, predpisanih je bilo 13,6 tisoč receptov, porast je bil 28 %. Najpogosteje predpisan interleukin je bil *sekukinumab (L04AC10)* s 6.158 recepti (porast 17%). dva nova predstavnika iz te podskupine sta *sarilumab (L04AC14)*, ki je indiciran za zdravljenje zmerno do zelo aktivnega revmatoidnega artritisa, predpisanih je bilo 148 receptov (indeks 7400) in *guselkumab (L04AC16)*, ki se uporablja za zdravljenje zmerne do hude psoriaze. Predpisanih je bilo 1.020 receptov (indeks 614).

V skupini *inhibitorjev kalcineurina (L04AD)* je bilo predpisanih 14 tisoč receptov v vrednosti 2,4 milijona evrov. Najpogosteje sta bila predpisana *ciklosporin (L04AD01)* s 4,9 tisoč recepti v vrednosti 398 tisoč

evrov in *takrolimus* (L04AD02) s 9,3 tisoč recepti v vrednosti 1,9 milijona evrov. Skupno število receptov je naraslo za 9 %.

Od *drugih zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04AX)* so zdravniki predpisovali predvsem *metotreksat (L04AX03)* z 11,4 tisoč recepti v vrednosti 287 tisoč evrov. Sledil je *azatioprin (L04AX01)* s 4,9 tisoč recepti v vrednosti skoraj 190 tisoč evrov. *Lenalidomid (L04AX04)* je bil predpisan na 1.764 receptih (rast 34 %) v vrednosti 6,2 milijona evrov. Zdravilo lenalidomid je indicirano za vzdrževalno zdravljenje odraslih bolnikov z novo diagnosticiranim diseminiranim plazmocitomom.

4.9 M Zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema

Zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema so razvrščena v šest skupin.

V letu 2019 je bilo izdanih 1,2 milijon receptov z zdravili za bolezni mišično - skeletnega sistema, v vrednosti 18,9 milijona evrov. Število receptov se je glede na leto 2018 povečalo za 1 %, skupna vrednost zdravil pa za 7 %.

Predpisanih je bilo 50.271.561 DDD, to je 65,9 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Daleč največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01) (tabela 4.10).

ODSTOTEK OSEB,
ki jim je bil predpisan
vsaj 1 Rp za:

23,9 %

M01A – nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila

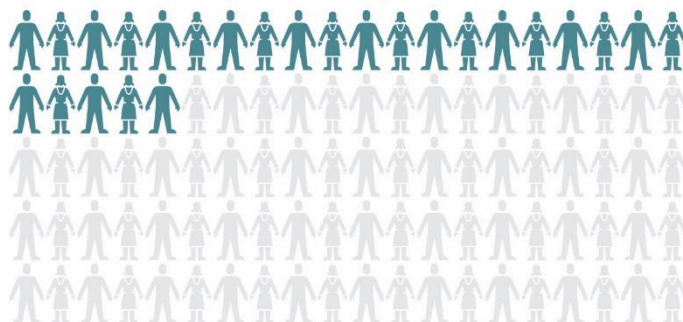

Tabela 4.10: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupni zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (M) v letu 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
M								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	1.217.714	101	18.902.845 €	107	15,5 €	583	50.271.561	65,9
M01								
ZDRAVILA S PROTIVNETNIM IN PROTIREVMATIČNIM UČINKOM	978.164	99	8.307.806 €	102	8,5 €	468	35.278.512	46,3
M01A - Nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila	978.164	99	8.307.806 €	102	8,5 €	468	35.278.512	46,3
M01AB - Derivati očetne kisline in sorodne učinkovine	277.939	94	2.269.231 €	94	8,2 €	133	9.891.026	13,0
M01AC - Oksikami	21.885	93	194.975 €	111	8,9 €	10	1.010.580	1,3
M01AE - Derivati propionske kisline	619.284	101	4.996.656 €	105	8,1 €	296	21.404.833	28,1
M01AH - Koksibi	59.011	114	846.268 €	108	14,3 €	28	2.971.210	3,9
M01AX - Druge nesteroidne protivnetne in protirevmatične učinkovine	45	118	676 €	90	15,0 €	0	863	0,0
M02								
ZDRAVILA ZA LOKALNO ZDRAVLJENJE MIŠIČNIH IN SKLEPNIH BOLEČIN	5.192	90	57.909 €	85	11,2 €	2	473.515	0,6
M02A - Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	5.192	90	57.909 €	85	11,2 €	2	473.515	0,6
M02AA - Protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje	5.115	89	56.911 €	84	11,1 €	2	465.970	0,6
M02AX - Druga zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	77	2567	999 €	3384	13,0 €	0	7.545	0,0
M03								
MIŠIČNI RELAKSANTI	59.574	111	875.013 €	110	14,7 €	29	1.110.141	1,5
M03A - Mišični relaksanti s perifernim delovanjem	28	133	14.523 €	161	518,7 €	0	0	0,0

M03AX - Drugi periferno delujoči mišični relaksanti	28	133	14.523 €	161	518,7 €	0	0	0,0
M03B - Mišični relaksanti s centralnim delovanjem	59.546	111	860.490 €	109	14,5 €	29	1.110.141	1,5
M03BX - Druge centralno delujoče učinkovine	59.546	111	860.490 €	109	14,5 €	29	1.110.141	1,5
M04								
ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE PROTINA	93.918	107	1.013.796 €	114	10,8 €	45	3.076.752	4,0
M04A - Zdravila za zdravljenje protina	93.918	107	1.013.796 €	114	10,8 €	45	3.076.752	4,0
M04AA - Zdravila za zaviranje nastajanja sečne kisline	93.896	107	1.013.296 €	114	10,8 €	45	3.076.317	4,0
M04AC - Zdravila brez vpliva na metabolizem sečne kisline	22		500 €		22,7 €	0	435	0,0
M05								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOSTI	80.669	104	7.485.181 €	111	92,8 €	39	10.330.469	13,5
M05B - Zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	80.669	104	7.485.181 €	111	92,8 €	39	10.330.469	13,5
M05BA - Difosfonati	26.482	98	683.765 €	97	25,8 €	13	2.383.205	3,1
M05BB - Difosfonati, kombinacije	19.599	101	761.249 €	120	38,8 €	9	1.657.236	2,2
M05BX - Druga zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	34.588	113	6.040.167 €	112	174,6 €	17	6.290.028	8,2
M09								
DRUGA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE MOTENJ MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	197	122	1.163.140 €	111	5904,3 €	0	2.172	0,0
M09A - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	197	122	1.163.140 €	111	5904,3 €	0	2.172	0,0
M09AB - Encimi	0	0	0 €	0		0	0	0,0
M09AX - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	197	131	1.163.140 €	113	5904,3 €	0	2.172	0,0

M01 Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom

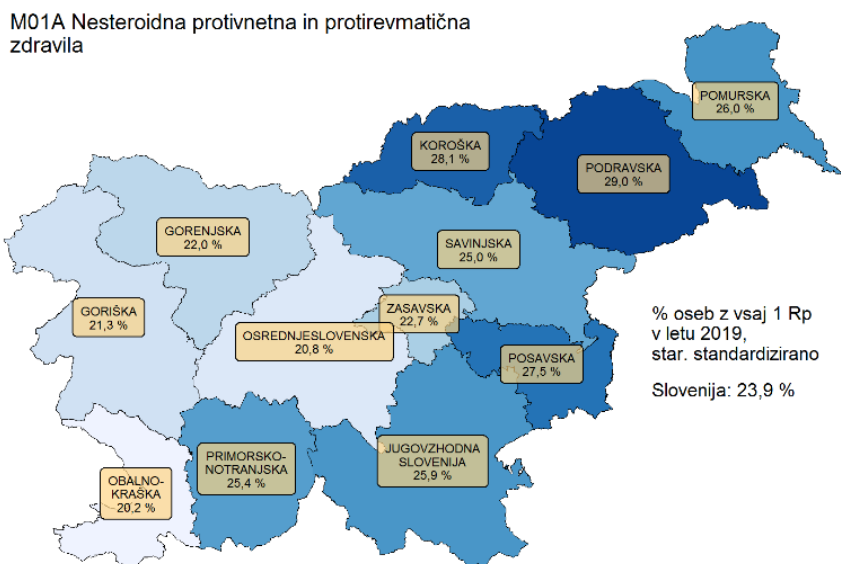
V skupini M so bila zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01) najpogosteje predpisana. Predstavljala so 80 % delež v številu receptov, predpisanih je bilo 978 tisoč receptov in 43,9 % delež stroškov skupine M.

Glede na leto 2018 se je število teh receptov zmanjšalo za 1 %, stroški pa so se zvišali za 2 %. Povprečno vrednost enega recepta podskupine M01, ki je bila 8,5 €.

Vsa zdravila so v tej skupini so **nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila (M01A)**. Najpogosteje so bili najpogosteje predpisani derivati propionske kisline (M01AE) s 619 tisoč recepti, med njimi *naproksen* (M01AE02) s 377 tisoč recepti, za katerega je bilo porabljenih 3,4 milijona evrov. Predstavljal je 30,9 % delež receptov in 18 % delež stroškov skupine M. Drugi najpogosteje predpisan derivat propionske kisline je bil *ibuprofen* (M01AE01), ki je bil predpisan na 204,6 tisoč receptih in porabljenih 1,3 milijona evrov. Sledil mu je s 27 tisoč recepti ketoprofen (M01AE03), kar je 8 % manj kot leto prej. Skupno je bilo porabljenih 21.404.833 DDD oz. 28,1 DID derivatov propionske kisline.

Med **derivati očetne kisline (M01AB)** je bil najpogosteje predpisan *diklofenak* (M01AB05) s 253 tisoč recepti za katerega je bilo porabljenih 2 milijona evrov. Če primerjamo podatke z leto 2018 ugotovimo, da se je število receptov za diklofenak zmanjšalo za dobrih 5 %.

Največ nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil (M01A) je bilo predpisanih v podravski regiji (29 %), sledita koroška (28,1 %) in posavska regija (27,5). Povprečno so bila ta zdravila predpisana 23,9 kar % prebivalcev Slovenije, leto prej pa 24,1 % (slika 4.19).

Slika 4.19: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

M02 Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin

Predpisanih je bilo 5.192 receptov z zdravili za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin, število predpisanih receptov se je zmanjšalo za 10 %, skupni stroški zanje pa so nižji za 15 %. Povprečna vrednost enega recepta se ni bistveno spremenila in je znašala 11,2 €.

Večinoma so bila predpisana protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje v obliki mazil, ki so vsebovala *ketoprofen (M02AA10)* s 2,8 tisoč recepti (18 % padec) ali *diklofenak (M02AA15)* s 2,2 tisoč recepti. Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin se lahko dobijo v lekarnah tudi brez recepta, zato je njihova dejanska poraba znatno večja od prikazane.

M03 Mišični relaksanti

Predpisanih je bilo skoraj 59,6 tisoč receptov za mišične relaksante, poraba je narasla za 11 %. Večina je bila **mišičnih relaksantov s centralnim delovanjem (M03B)**, največ je bilo predpisanega *tizanidina (M03BX02)*, 52,5 tisoč receptov, katerega število receptov je naraslo za 12 % in baklofena (M03BX01) na 7.029 receptih.

M04 Zdravila za zdravljenje protina

Predpisanih je bilo 93,9 tisoč receptov s predpisanimi zdravili za zdravljenje protina (M04). Predpisovanje že nekaj let narašča, v letu 2019 je naraslo za dodatnih 7 %, medtem ko so se stroški povečali za 14 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 10,8 €.

Vsa zdravila iz podskupine **zdravil za zdravljenje protina spadata (M04A)** so *zdravila, ki zavirajo nastajanje sečne kisline (M04AA)*. Velika večina predpisanih zdravil je vsebovala *alopurinol (M04AA01)* z 90,5 tisoč recepti (rast 6 %) v vrednosti 825,9 tisoč evrov (rast 7 %). Opazen pa je porast predpisovanja *febuksostat (M04AA03)*, predpisanih je bilo 3.353 receptov (rast 72 %) v vrednosti 187 tisoč evrov (rast 68 %).

M05 Zdravila za bolezni kosti

Predpisanih je bilo 80,7 tisoč receptov za zdravila za bolezni kosti (rast 4%). Če primerjamo število izdanih receptov za zdravila za bolezni kosti predstavljajo le 6,6 % delež skupine M in drugi največji vrednostni delež z 39,6 % predpisanih zdravil. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 92,8 €.

Predpisanih je bilo 10.330.469 DDD oz. 13,5 DID teh zdravil.

Vsa predpisana zdravila te skupine spadajo v skupino **zdravil z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti (M05B)** in so razdeljena v tri večje podskupina.

Prva podskupina so zdravila z *difosfonati (M05BA)*, predpisanih je bilo 26,5 tisoč receptov, največkrat je bila predpisana *ibandronska kislina (M05BA06)* z 17,4 tisoč recepti v vrednosti skoraj 272 tisoč evrov. Delež difosfonatov (M05BA), ki so prva izbira pri zdravljenju osteoporoze, se je zmanjšal za 2 %. Bisfosfonati so močni zaviralci kostne razgradnje, ki se zaradi velike afinitete do hidroksiapatita kopičijo v kosteh. So najpogosteje predpisovana zdravila za zdravljenje osteoporoze.

V podskupini *difosfonatov in kombinacij (M05BB)* je bilo največ zdravil predpisanih z *alendronsko kislino v kombinaciji s holekalciferolom (M05BB03)*, in sicer na 19,6 tisoč receptih v vrednosti 761 tisoč evrov.

Med *drugimi zdravili za strukturo in mineralizacijo kosti (M05BX)*, prepisanih je bilo 34,6 tisoč receptov se je povečala poraba *denosumaba (M05BX04)* za 13 %, stroški so 6 milijonov evrov, kar znaša 80 % delež vrednosti izdanih zdravil za bolezni kosti. Denosumab je popolnoma humano monoklonsko protitelo proti ligandu RANK (RANKL). Preprečuje vezavo RANKL na receptorje na površini osteoklastov in tako zavira njihovo dozorevanje, delovanje in preživetje. Je močan zaviralec kostne resorpcije, ki zmanjša tveganje za vse vrste zlomov (26).

4.10 N Zdravila z delovanjem na živčevje

Zdravila z delovanjem na živčevje so druga najpogosteje predpisana skupina zdravil v Sloveniji, razvrščena so v 7 skupin. V letu 2019 je bilo izdanih 3,4 milijonov receptov v vrednosti 65,5 milijona evrov, kar je glede na leto 2018 za 1 % več receptov ob 1 % nižjih skupnih stroških za ta zdravila.

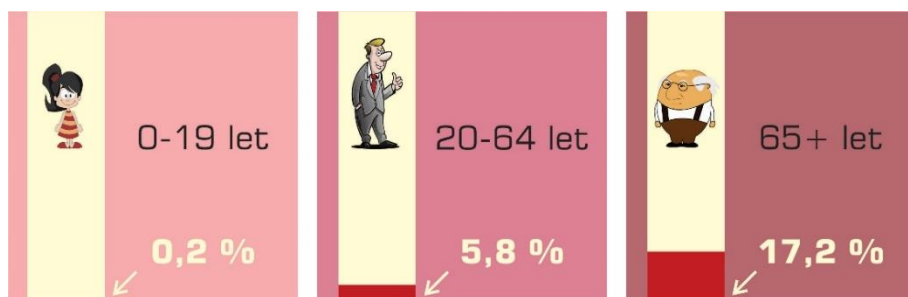
Od zdravil z delovanjem na živčevje so največji odstotni deleži v številu receptov pripadali analgetikom (N02) (41,2 %), psiholeptikom (N05) (26,6 %) ter psihoanaleptikom (N06) (20,5 %).

Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili z delovanjem na živčevje je znašala 19 €, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 1.651 receptov, največ iz skupine analgetikov (681 receptov), sledijo psiholeptiki (440 receptov) ter psihoanaleptiki (338 receptov).

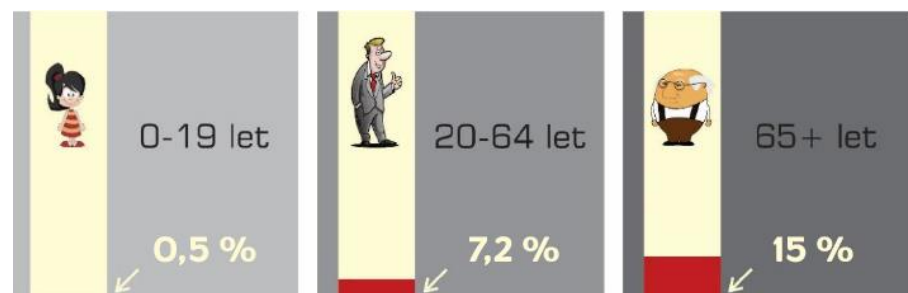
Predpisanih je bilo 117.438.780 DDD, to je 154 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini psihoanaleptikov (N06) ter psiholeptikov (N05).

Grafični prikaz deleža prebivalcev, ki so jim bili predpisani **OPIOIDI** (N02A).

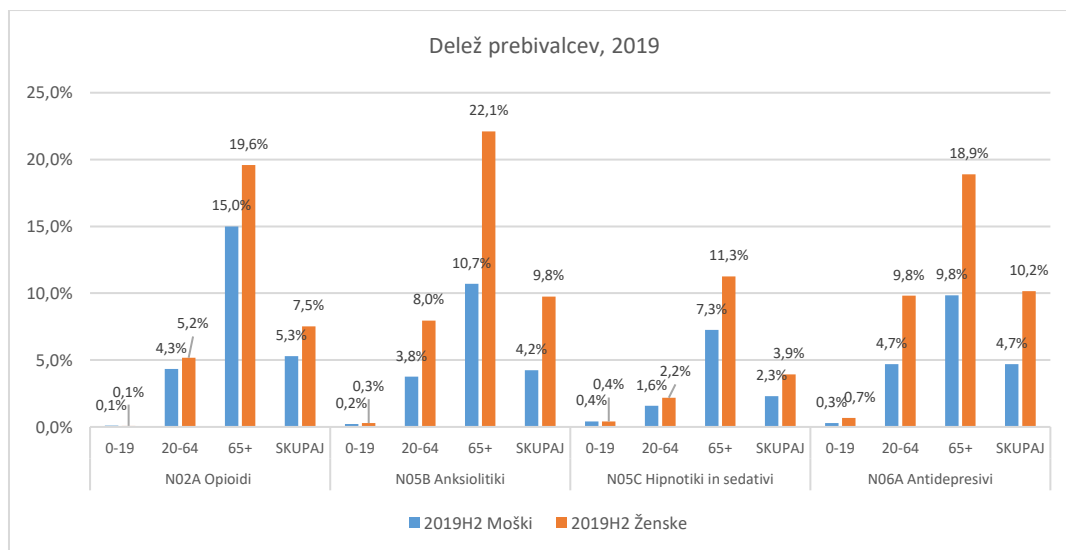
Grafični prikaz deleža prebivalcev, ki so jim bili predpisani **ANKSOLIITIKI** (N05B).

Grafični prikaz deleža prebivalcev, ki so jim bili predpisani **ANTIDEPRESIVI** (N06A).

Opioide je prejelo 6,4 % populacije, anksiolitike je prejelo 7 % populacije, hipnotike in sedative je prejelo 3,1 % populacije, antidepresivi je prejelo 7,4 % populacije.

Največji delež predpisanih zdravil nekaterih najbolj poznanih skupin je v starostni skupini nad 65 let, prav tako je povsod večji delež žensk, ki prejema ta zdravila.

Slika 4.20: Delež predpisanih zdravil po spolu in starostnih skupinah nekaterih najpogosteje predpisanih podskupin skupine zdravil z delovanjem na živčevje.

Tabela 4.11: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil z delovanjem na živčevje (N) v letu 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
N								
ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	3.449.479	101	65.514.946 €	101	19,0 €	1.651	117.438.780	154,0
N01								
ANESTETIKI	10.718	99	244.906 €	92	22,9 €	5	0	0,0
N01A - Splošni anestetiki	0	0	0 €	0		0	0	0,0
N01AX - Drugi splošni anestetiki	0	0	0 €	0		0	0	0,0
N01B - Lokalni anestetiki	10.718	99	244.906 €	92	22,9 €	5	0	0,0
N01BB - Amidi	10.718	99	244.906 €	92	22,9 €	5	0	0,0
N02								
ANALGETIKI	1.423.586	101	16.140.713 €	102	11,3 €	681	17.778.741	23,3
N02A - Opioidi	384.585	96	7.175.016 €	95	18,7 €	184	8.645.695	11,3
N02AA - Opiati	30.375	94	1.345.923 €	93	44,3 €	15	446.998	0,6
N02AB - Derivati fenilpiperidina	20.066	97	824.924 €	95	41,1 €	10	397.996	0,5
N02AE - Derivati oripavina	2.021	96	86.751 €	84	42,9 €	1	54.454	0,1
N02AJ - Opioidi v kombinaciji z neopioidnimi analgetiki	282.928	97	3.703.316 €	94	13,1 €	135	6.473.680	8,5
N02AX - Drugi opioidi	49.195	94	1.214.101 €	98	24,7 €	24	1.272.566	1,7
N02B - Drugi analgetiki in antipiretiki	1.004.223	104	8.181.239 €	111	8,1 €	481	8.546.952	11,2
N02BA - Salicilna kislina in njeni derivati	437	54	7.187 €	48	16,4 €	0	3.513	0,0
N02BB - Pirazoloni	323.157	110	3.731.327 €	119	11,5 €	155	3.023.853	4,0
N02BE - Anilidi	680.629	101	4.442.725 €	105	6,5 €	326	5.519.586	7,2
N02C - Zdravila proti migreni	34.778	100	784.459 €	98	22,6 €	17	586.094	0,8
N02CC - Selektivni agonisti serotoninskih 5HT1 receptorjev	34.775	100	783.040 €	98	22,5 €	17	586.010	0,8
N02CX - Druga zdravila proti migreni	3		1.419 €		472,9 €	0	84	0,0
N03								
ANTIPILEPTIKI	245.784	104	8.871.523 €	99	36,1 €	118	9.484.951	12,4

N03A - Antiepileptiki	245.784	104	8.871.523 €	99	36,1 €	118	9.484.951	12,4
N03AA - Barbiturati in njihovi derivati	4.967	98	162.469 €	98	32,7 €	2	187.788	0,2
N03AB - Derivati hidantoina	359	90	6.231 €	88	17,4 €	0	23.367	0,0
N03AD - Derivati sukcinimida	810	116	68.435 €	108	84,5 €	0	23.520	0,0
N03AE - Benzodiazepini	17.685	106	276.733 €	107	15,6 €	8	246.237	0,3
N03AF - Derivati karboksamida	26.605	98	1.183.939 €	97	44,5 €	13	1.253.263	1,6
N03AG - Derivati prostih maščobnih kislin	30.140	99	669.585 €	103	22,2 €	14	1.250.929	1,6
N03AX - Drugi antiepileptiki	165.218	105	6.504.131 €	98	39,4 €	79	6.499.848	8,5
N04								
ANTIPARKINSONIKI	78.737	102	6.769.734 €	100	86,0 €	38	3.340.806	4,4
N04A - Antiholinergiki	20.729	96	223.759 €	99	10,8 €	10	547.100	0,7
N04AA - Terciarni amini	20.729	96	223.759 €	99	10,8 €	10	547.100	0,7
N04B - Dopaminergiki	58.008	104	6.545.974 €	100	112,8 €	28	2.793.706	3,7
N04BA - Dopa in njeni derivati	27.483	103	4.757.414 €	102	173,1 €	13	1.445.511	1,9
N04BB - Derivati adamantana	1.483	102	57.753 €	92	38,9 €	1	92.310	0,1
N04BC - Agonisti dopamina	25.313	105	1.395.585 €	97	55,1 €	12	976.644	1,3
N04BD - Zaviralci monoaminooksidaz tipa B	3.717	102	333.472 €	95	89,7 €	2	278.908	0,4
N04BX - Drugi dopaminergiki	12	60	1.750 €	37	145,8 €	0	333	0,0
N05								
PSIHOLEPTIKI	919.227	100	13.914.756 €	101	15,1 €	440	26.667.932	35,0
N05A - Antipsihotiki	315.865	104	8.730.067 €	101	27,6 €	151	9.863.172	12,9
N05AA - Fenotiazini z alifatsko stransko verigo	13.809	102	532.247 €	102	38,5 €	7	276.282	0,4
N05AB - Fenotiazini s piperazinovo strukturo	5.576	103	326.830 €	102	58,6 €	3	288.270	0,4
N05AD - Derivati butirofenona	11.856	90	222.593 €	83	18,8 €	6	555.530	0,7
N05AE - Derivati indola	1.497	97	96.793 €	99	64,7 €	1	87.555	0,1
N05AF - Derivati tioksantena	1.870	103	45.777 €	104	24,5 €	1	129.983	0,2
N05AH - Diazepini, oksazepini, tiazepini in oksepini	182.654	105	3.956.786 €	104	21,7 €	87	5.579.673	7,3
N05AL - Benzamidi	29.185	108	570.213 €	104	19,5 €	14	404.609	0,5

N05AN - Litij	2.833	103	62.922 €	102	22,2 €	1	185.789	0,2
N05AX - Drugi antipsihotiki	66.585	103	2.915.907 €	98	43,8 €	32	2.355.480	3,1
N05B - Anksiolitiki	400.728	98	2.828.246 €	103	7,1 €	192	9.340.729	12,2
N05BA - Benzodiazepini	399.834	98	2.820.744 €	103	7,1 €	191	9.331.838	12,2
N05BB - Derivati difenilmetana	894	3438	7.502 €	3240	8,4 €	0	8.891	0,0
N05C - Hipnotiki in sedativi	202.634	96	2.356.442 €	100	11,6 €	97	7.464.030	9,8
N05CD - Benzodiazepini	23.453	97	629.403 €	109	26,8 €	11	754.214	1,0
N05CF - Benzodiazepinom sorodna zdravila	167.096	96	1.288.929 €	98	7,7 €	80	6.568.340	8,6
N05CH - Agonisti melatoninskih receptorjev	1.399	129	32.116 €	130	23,0 €	1	37.464	0,0
N05CM - Drugi hipnotiki in sedativi	10.686	93	405.994 €	92	38,0 €	5	104.013	0,1
N06								
PSIHOANALEPTIKI	706.102	104	17.284.310 €	102	24,5 €	338	55.238.967	72,4
N06A - Antidepresivi	606.499	103	11.711.867 €	106	19,3 €	290	48.262.495	63,3
N06AA - Neselektivni zaviralci privzema monoaminov	17.343	99	224.323 €	112	12,9 €	8	495.450	0,6
N06AB - Selektivni zaviralci privzema serotonina	345.464	102	5.326.324 €	114	15,4 €	165	31.288.083	41,0
N06AG - Zaviralci monoamino oksidaz A	2.059	92	96.528 €	93	46,9 €	1	165.150	0,2
N06AX - Drugi antidepresivi	241.633	106	6.064.691 €	99	25,1 €	116	16.313.812	21,4
N06B - Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinezije in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	15.041	102	1.068.909 €	101	71,1 €	7	648.037	0,8
N06BA - Simpatikomimetiki s centralnim delovanjem	9.622	109	697.845 €	98	72,5 €	5	438.487	0,6
N06BX - Drugi psihostimulansi in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	5.419	91	371.065 €	108	68,5 €	3	209.550	0,3
N06D - Zdravila za zdravljenje demence	84.562	105	4.503.534 €	95	53,3 €	40	6.328.436	8,3
N06DA - Antiholinesteraze	59.796	106	3.270.901 €	95	54,7 €	29	4.683.054	6,1
N06DX - Druga zdravila za zdravljenje demence	24.766	103	1.232.633 €	93	49,8 €	12	1.645.382	2,2

N07								
DRUGA ZDRAVILA Z DELOVANJEM								
NA ŽIVČEVJE	65.325	101	2.289.003 €	98	35,0 €	31	4.927.383	6,5
N07A - Parasimpatikomimetiki	2.646	103	204.918 €	124	77,4 €	1	152.755	0,2
N07AA - Antiholinesteraze	2.344	105	162.277 €	137	69,2 €	1	133.939	0,2
N07AX - Drugi parasimpatikomimetiki	302	91	42.641 €	91	141,2 €	0	18.816	0,0
N07B - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti	2.870	89	232.296 €	78	80,9 €	1	103.450	0,1
N07BA - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom	1.272	101	58.024 €	105	45,6 €	1	17.480	0,0
N07BB - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom	1.564	82	173.845 €	71	111,2 €	1	84.655	0,1
N07BC - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z opiodi	34	69	427 €	80	12,6 €	0	1.315	0,0
N07C - Zdravila proti vrtoglavici	55.587	102	654.523 €	108	11,8 €	27	4.491.554	5,9
N07CA - Zdravila proti vrtoglavici	55.587	102	654.523 €	108	11,8 €	27	4.491.554	5,9
N07X - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	4.222	104	1.197.267 €	94	283,6 €	2	179.624	0,2
N07XX - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	4.222	104	1.197.267 €	94	283,6 €	2	179.624	0,2

Če pogledamo samo najpogosteje predpisane učinkovine vidimo, da na vrhu ostaja paracetamol s 678 tisoč in 19,6 % deležem receptov, na 1000 prebivalcev je predpisanih 325 receptov. Deset odstotkov več kot leto prej je bilo predpisanega natrijevega matamizolata, le malenkost manj je bilo v letu 2019 receptov za kombinacijo tramadola in paracetamola, še vedno preko 282 tisoč receptov in 135 receptov na 1000 prebivalcev. V spodnji tabeli z rdečo pisavo izpostavljamo analgetike (N02), z zeleno psiholeptike (N05) ter modro psihoanaleptke (N06).

Tabela 4.12: Najpogosteje predpisane učinkovine v skupini N, Slovenija, 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
N02BE01 - paracetamol	678.972	101	4.413.319 €	106	6,5 €	325	5.504.570	7,2
N02BB02 - natrijev metamazolat	323.157	110	3.731.327 €	119	11,5 €	155	3.023.853	4,0
N02AJ13 - tramadol in paracetamol	282.928	97	3.703.316 €	94	13,1 €	135	6.473.680	8,5
N05CF02 - zolpidem	167.096	96	1.288.929 €	98	7,7 €	80	6.568.340	8,6
N05BA12 - alprazolam	157.817	98	843.601 €	97	5,3 €	76	3.408.623	4,5
N06AB10 - escitalopram	146.756	101	1.894.536 €	104	12,9 €	70	12.007.918	15,7
N06AB06 - sertralin	128.454	105	2.222.809 €	135	17,3 €	61	13.108.412	17,2
N05AH04 - kvetiapin	128.067	107	2.491.832 €	105	19,5 €	61	2.427.929	3,2
N05BA08 - bromazepam	121.976	97	685.209 €	97	5,6 €	58	1.762.524	2,3
N06AX21 - duloksetin	77.001	105	1.761.218 €	85	22,9 €	37	5.283.712	6,9
N03AX16 - pregabalin	76.687	106	2.041.223 €	93	26,6 €	37	2.899.386	3,8
N05BA01 - diazepam	63.067	96	617.995 €	102	9,8 €	30	1.772.584	2,3
N06AX11 - mirtazapin	52.528	107	704.035 €	120	13,4 €	25	3.883.410	5,1
N07CA01 - betahistin	49.148	100	544.164 €	101	11,1 €	24	4.179.040	5,5
N05BA06 - lorazepam	46.403	102	465.430 €	131	10,0 €	22	2.052.100	2,7
N06AB05 - paroksetin	46.094	100	867.738 €	101	18,8 €	22	4.153.635	5,4
N05AX08 - risperidon	44.421	99	838.482 €	98	18,9 €	21	1.088.868	1,4
N02AX02 - tramadol	39.829	92	604.718 €	92	15,2 €	19	1.144.601	1,5
N05AH03 - olanzapin	39.573	102	662.252 €	103	16,7 €	19	2.523.703	3,3
N06AX05 - trazodon	36.051	112	643.950 €	112	17,9 €	17	1.199.910	1,6
N03AX09 - lamotrigin	36.020	103	1.251.899 €	102	34,8 €	17	1.187.768	1,6
N06AX16 - venlafaksin	34.412	102	542.605 €	104	15,8 €	16	3.424.859	4,5
N03AG01 - valprojska kislina	29.784	99	655.477 €	103	22,0 €	14	1.230.704	1,6
N06DA03 - rivastigmin	29.657	105	2.166.551 €	93	73,1 €	14	2.142.423	2,8
N03AX14 - levetiracetam	28.058	103	1.453.187 €	96	51,8 €	13	1.593.590	2,1
N05AL01 - sulpirid	24.675	109	396.972 €	107	16,1 €	12	174.967	0,2
N06DX01 - memantin	24.666	104	1.229.915 €	93	49,9 €	12	1.635.982	2,1
N02CC01 - sumatriptan	24.002	107	552.203 €	104	23,0 €	11	480.110	0,6
N04BA02 - levodopa in zaviralec dekarboksilaze	21.238	107	4.205.354 €	101	198,0 €	10	1.065.029	1,4
N03AF01 - karbamazepin	20.833	97	905.508 €	97	43,5 €	10	935.870	1,2
N04AA02 - biperiden	20.729	96	223.759 €	99	10,8 €	10	547.100	0,7
N06DA02 - donepezil	20.577	114	702.411 €	105	34,1 €	10	1.709.549	2,2
N02AB03 - fentanil	20.066	97	824.924 €	95	41,1 €	10	397.996	0,5
N06AX12 - bupropion	17.801	99	930.079 €	93	52,2 €	9	906.300	1,2

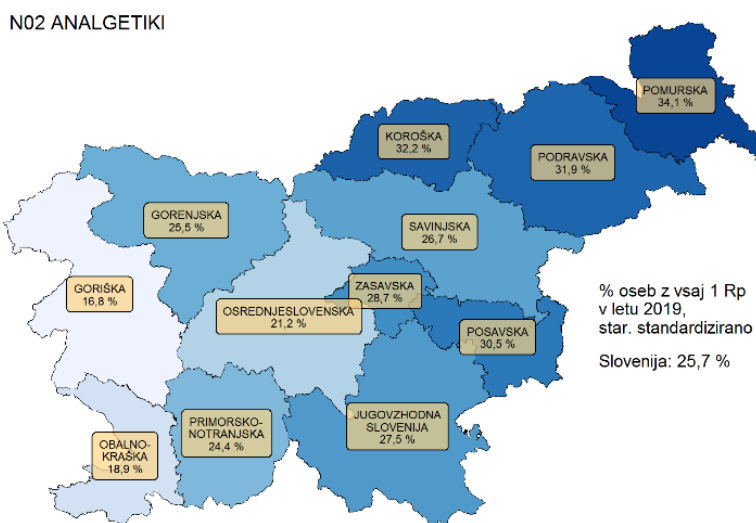
N01 Lokalni anestetiki

Lokalni anestetiki se praviloma uporabljajo v zdravstvenih zavodih in se jih predpisuje na naročilnice. Izjema so zdravila z lidokainom (N01BB02), ki se predpisujejo tudi na zdravniški recept. Poraba lokalnih anestetikov je v letu 2018 rahlo upada. Predpisanih je bilo 10,7 tisoč receptov z lidokainom, 1 % manj receptov, kar je povzročilo 8 % znižanje stroškov zanje.

N02 Analgetiki

Predpisovanje analgetikov se v letu 2019 ni bistveno spremenilo glede na leto 2018. Zdravniki so predpisali 1,4 milijone receptov z analgetiki (N02), kar je 1% več kot v letu 2018. Stroški analgetikov v letu 2019 so znašali 16,1 milijonov evrov, kar je za 2 % več kot leto prej.

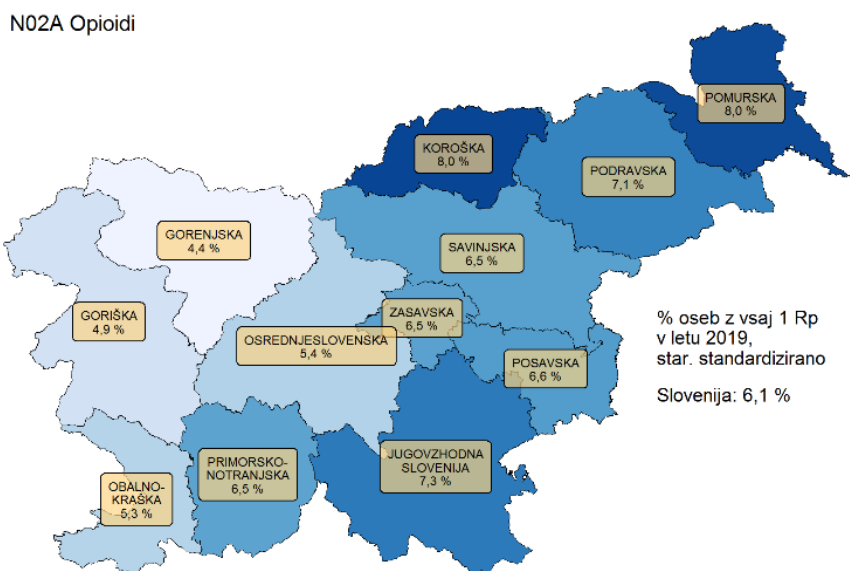
Povprečno je v Sloveniji prejelo vsaj en recept za analgetike 25,7 % prebivalcev, leto prej pa 25,8 % so pa med regijami velike razlike. Največ analgetikov je bilo predpisanih v severovzhodni Sloveniji, predvsem v pomurski regiji (34,1 %), takoj za njo pa sledita koroška (32,2 %) in podravska (31,9 %) regija. Najmanj analgetikov so prejeli prebivalci goriške in obalne-kraške regije. V Pomurju so prejeli več kot dvakrat več analgetikov kot na goriškem (Slika 4.20).

Slika 4.21: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani analgetiki v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Opioidi (N02A) so predstavljali 27 % delež v številu receptov in 44 % delež stroškov med analgetiki, predpisanih je bilo 384,5 tisoč receptov. Glede na leto 2018 se je znižalo število receptov za opioide za 4 %, stroški pa za 5 %. Povprečna vrednost enega recepta z opioidi je bila 18,7 €. Skupaj je bilo predpisanih 8.645.695 DDD skupine N02A in 11,3 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Vsaj en recept z opiodi je prejelo 6,1 % populacije, leto prej pa 6,5 %. Največ opiodov je bilo predpisanih v koroški regiji in pomurski regiji (8,0 %), vendar je v obeh regijah opazen upad predpisovanja za 0,4 odnosno za 0,3 %, sledi regija jugovzhodne Slovenije (7,3 %). Najmanj opiodov so predpisovali na Gorenjskem (Slika 4.21).

Slika 4.22: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani opiodi v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

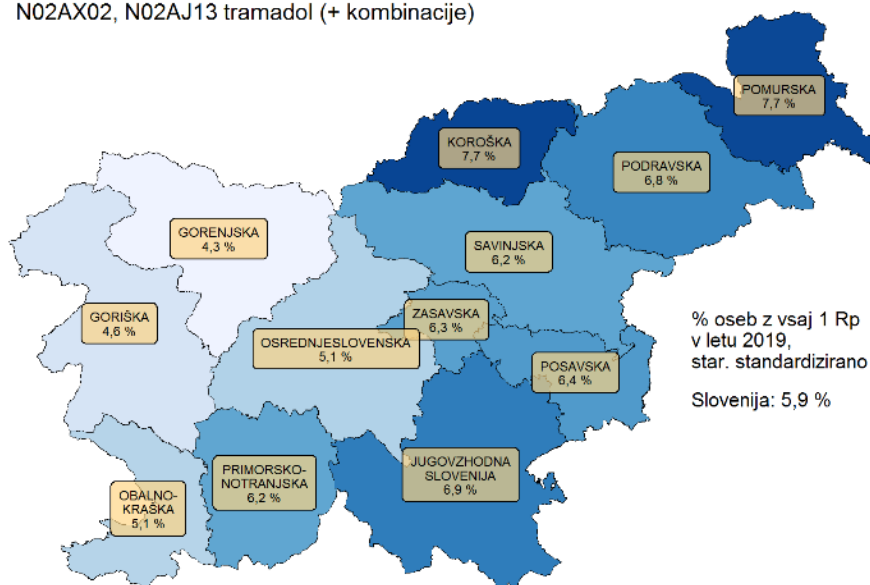
Za *opiate* (N02AA) je bilo predpisanih 30,7 tisoč receptov, 446.998 DDD oz. 0,6 DID. Največ je bilo predpisanih receptov za kombinacijo *oksikodona z naloksonom* (N02AA55) - 15.755 in oksikodonom (N02AA05) – 7.552, s skupaj 23,3 tisoč recepti. S 6,5 tisoč recepti sledi *morfin* (N02AA01), katerega poraba je ostala na nivoju leta 2018. *Fentanil* (N02AB03), ki je edini derivat fenilpiperidina (N02AB), je bil predpisan na 20 tisoč receptih, kar je 3 % manj kot leto prej, stroški so nižji za 5 %. Edini derivat oripavina (N02AE) je bil *buprenorfin* (N02AE01) z 2,0 tisoč recepti, kar je za 4 % receptov in 14 % sredstev manj kot leto prej.

V skupini opiodov je bilo kar 73,5 % vseh receptov, to je 282,9 tisoč receptov predpisanih za *opioide v kombinaciji z neopiodnimi analgetiki* (N02AJ), pri nas je to le kombinacija *tramadola s paracetamolom* (N02AJ13). Za kombinacijo teh dveh učinkovin je bilo porabljenih 53,7 milijonov evrov, kar je 51,6 % sredstev, ki smo jih v Sloveniji porabili za opioide. Če primerjamo podatke z leto 2018 ugotovimo, da je delež receptov upadel za 3 %, stroški pa so se zmanjšali za 6 %. Predpisanih je bilo 6.473.680 DDD oz. 8,5 DID zdravila tramadol v kombinaciji s paracetamolom.

V skupini *drugi opiodi* (N02AX), kamor spadajo monokomponentna zdravila s tramadolom (N02AX02) je bilo predpisanih 49 tisoč receptov, kar je za 6 % manj ob 2 % nižjih stroških.

Tramadol in kombinacije z njim so največ predpisovali v koroški regiji in pomurski regiji (7,7 %) in v regiji jugovzhodne Slovenije (6,9 %). Opazen je padec predpisovanja v koroški regiji za 0,4 % in v pomurski regiji za 0,3 %, v regiji jugovzhodne Slovenije pa kar za 0,6 %. Povprečno je 5,9 % prebivalcev Slovenije v letu 2019 dobilo recept za to kombinacijo učinkovin, leto prej pa 6,3 % (Slika 4.22).

N02AX02, N02AJ13 tramadol (+ kombinacije)

Slika 4.23: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan tramadol (sam ali v kombinaciji) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

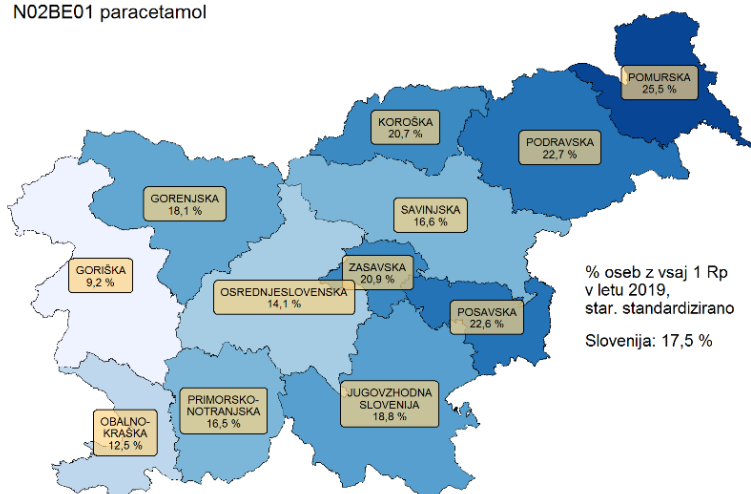
Največ predpisanih analgetikov, preko 1 milijon receptov, je bilo iz skupine **drugih analgetikov in antipiretikov (N02B)**. Povprečna vrednost enega recepta je bila 8,1 €, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 481 receptov. Za to podskupino je bilo predpisanih 4 % več receptov kot v letu 2018, kar je povzročilo za 11 % rast stroškov zanje. Analgetike in antipiretike lahko bolniki kupijo tudi brez recepta v lekarni, zato je njihova poraba znatno večja od prikazane.

Največ, skoraj 669 tisoč receptov za analgetike je bilo iz skupine **anilidov (N02BE)**. Najpogosteje predpisana učinkovina iz te skupine je, tako kot že vrsto let, **paracetamol (N02BE01)** z več kot 678 tisoč recepti. Oktobra 2018 je na slovensko tržišče prišlo tudi zdravilo, ki vsebuje 1000 mg paracetamola in se izdaja samo na zdravniški recept. Paracetamol 500 mg pa je dostopen tudi brez recepta, zato je skupna poraba precej višja. V letu 2018 je med analgetiki najbolj naraslo predpisovanje **natrijevega metamizolata (N02BB02)**, ki je edini predstavnik skupine **pirazolonom (N02BB)**. To je trend, ki se nadaljuje iz prejšnjih let. Predpisanih je bilo 323 tisoč receptov, kar je za 10 % več kot leta 2018. Močno je upadlo predpisovanje **salicilne kisline in derivatov (N02BA)** je bilo predpisanih le 437 receptov, kar je za 46 % manj kot leto prej.

Največ paracetamola je bilo predpisanega v pomurski regiji (25,5 %), sledita pa podravska (22,7 %) in posavska (22,6 %) regija. Najmanj paracetamola so prejeli na goriškem, in sicer skoraj 3-krat manj

kot v Pomurju. Povprečno 17,5 % prebivalcev Slovenije je dobilo vsaj en recept za paracetamol, kar je enako kot leto prej. (Slika 4.23).

N02BE01 paracetamol

Slika 4.24: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan paracetamol v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Najmanj predpisanih receptov med analgetiki je bilo v skupini **zdravil proti migreni (N02C)**. Število receptov je enako kot leto prej, predpisanih je bilo 34,7 tisoč receptov ob sočasnem znižanju stroškov za 2 %. Vse učinkovine so *selektivni agonisti receptorjev 5HT1 (N02CC)*. Zdravila s sumatriptanom (N02CC01) so bila predpisana na 24 tisoč receptov (7 % porast) z vrednostjo skoraj 552 tisoč evrov, sledijo zdravila z eletriptanom (N02CC06) na 7,3 tisoč receptih in frovatriptanom (N02CC07) z 2,7 tisoč recepti. Skupaj je bilo predpisanih 586.094 DDD skupine N02C in 0,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

N03 Antiepileptiki

Predpisanih je bilo 245 tisoč receptov z antiepileptiki, v primerjavi z letom 2018 je bilo izdanih 4 % več receptov ob 1 % nižjih stroških. Povprečna vrednost enega recepta je bila 36,1 €, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 118 receptov.

Iz pod skupine *barbiturati in njihovi derivati (N03AA)* znotraj skupine **antiepileptiki (N03A)** so bila najpogosteje predpisana zdravila s *primidonom (N03AA03)* na 2,6 tisoč receptih in z *metilfenobarbitalom (N03AA01)* na 1,7 tisoč receptih. Skupno je bilo predpisanih 187.788 DDD oz. 0,2 DID barbituratov in njihovih derivatov.

Edini predstavnik *benzodiazepskih antiepileptikov (N03AE)* je *klonazepam (N03AE01)* s 17,7 tisoč recepti. Delež receptov in stroškov zanj je v letu 2019 zarasel za dobrih 6 oziroma 7 %.

V letu 2019 je bilo predpisanih za 2 % manj *derivatov karboksamidov (N03AF)*. Prevladoval je *karbamazepin (N03AF01)* s 20,8 tisoč recepti. Poleg njega pa so slovenski zdravniki predpisali še *oksakarbazepin (N03AF02)* na 5,7 tisoč receptih.

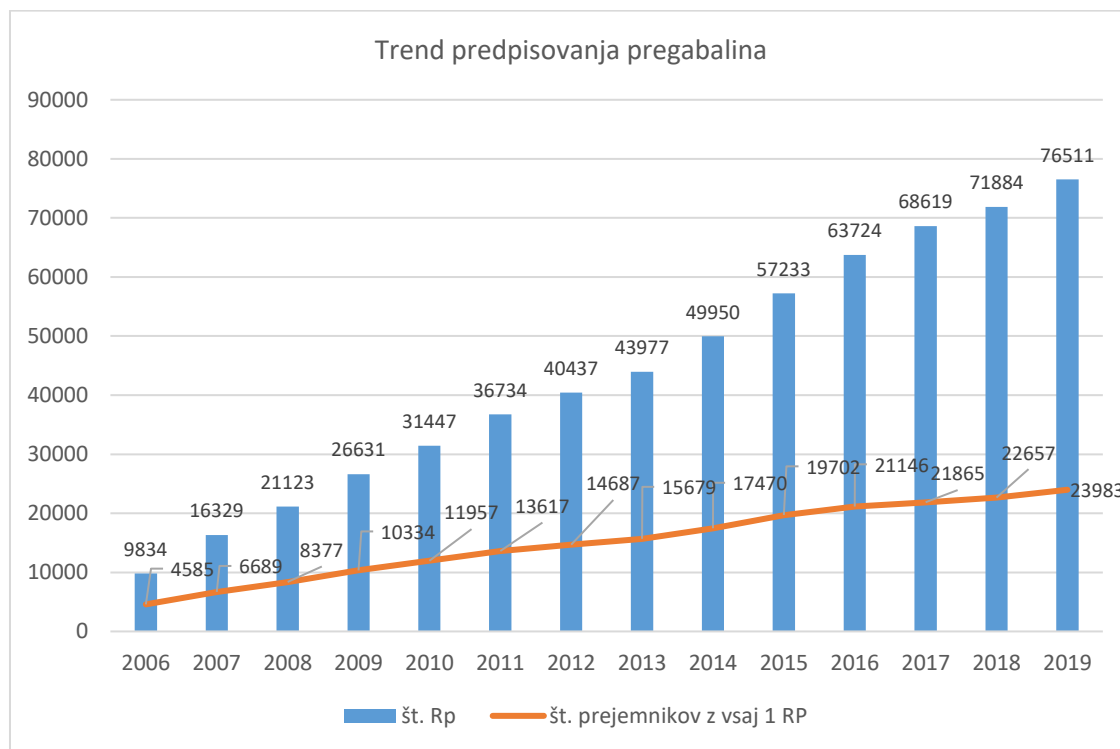
Skoraj vsa zdravila, ki so vsebovala *derivate prostih maščobnih kislin (N03AG)* so vsebovala *valprojsko kislino (N03AG01)* s 29,8 tisoč recepti. Zdravila z valprojsko kislino so predstavljala 12,1 % vseh antiepileptikov.

Podskupina *drugi antiepileptiki (N03AX)* je raznolika, a pomembna skupina antiepileptikov. Za to podskupino zdravil je bil predpisanih 67 % vseh receptov za antiepileptike, kar je pomenilo 73,3 % delež stroškov zanje. Najpogosteje predpisana učinkovina je bil *pregabalin (N03AX16)* z več kot 76 tisoč recepti v vrednosti 2,0 milijona evrov. Pregabalin se ne uporablja samo za zdravljenje epilepsije, ampak je indiciran tudi za zdravljenje periferne in centralne nevropatske bolečine ter za zdravljenje generalizirane anksiozne motnje.

Kljub temu, da se je število receptov za pregabalin povečalo za 7 %, so se stroški zanj znižali za 7 %, saj se je znižala najvišja priznana vrednost. Povprečno je pregabalin prejelo 1,1 % populacije (slika 4.25).

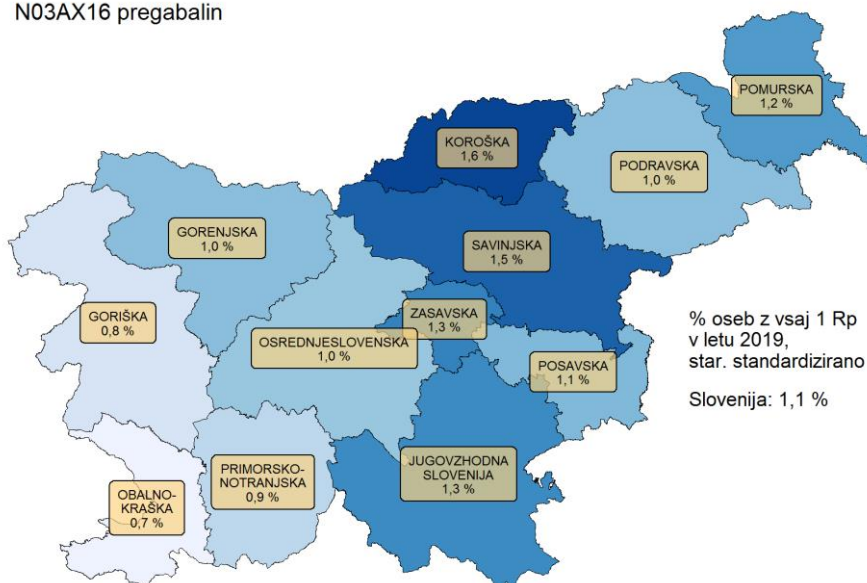
Pomembna antiepileptika sta tudi *lamotrigin (N03AX09)* z 36 tisoč recepti v vrednosti 1,2 milijona evrov in *levetiracetam (N03AX14)* s 28 tisoč recepti v vrednosti 1,5 milijona evrov. Skupno je bilo predpisanih 6.499.848 DDD oz. 8,5 DID zdravil iz skupine drugih antiepileptikov (N03AX).

Opazen je porast predpisovanja pregabalina, v letu 2019 je bilo že skoraj 4000 prejemnikov. DID je narasel od leta 2006, ko je bil 0,41 do 3,8 v letu 2019.

Slika 4.25: Trend predpisovanja pregabalina v letih 2006 do 2019

N03AX16 pregabalin

Slika 4.26: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan pregabalin v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019

N04 Antiparkinsoniki

Število receptov za antiparkinsonike se je v letu 2019 povečalo za 2 %, na 77,8 tisoč, stroški zanje so bili 6,7 milijona evrov. Povprečna vrednost za 1 recept je bila 86 €, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 38 receptov.

V skupini **antiholinergikov (N04A)** se je zmanjšalo število receptov za 4 % in stroški za zdravila za 1 %. Edini predstavnik antiholinergikov iz skupine *terciarnih aminov (N04AA)* je bil *biperiden (N04AA02)* s 20,7 tisoč recepti.

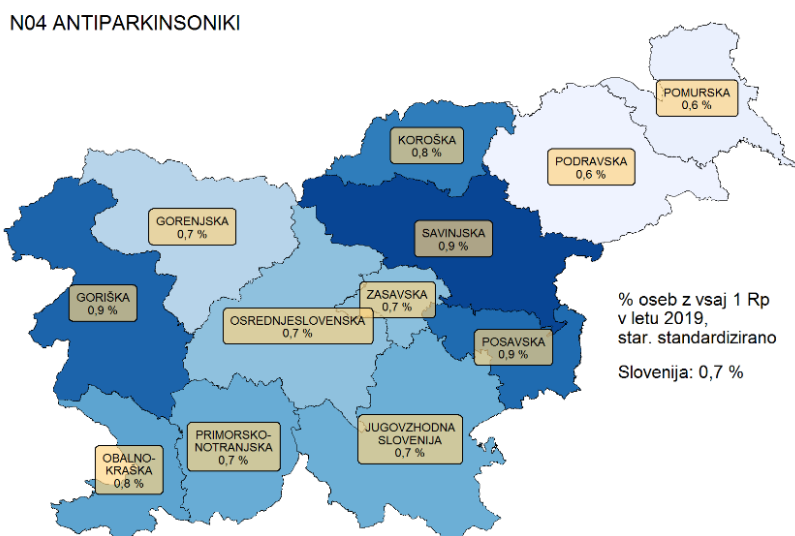
V skupini **dopaminergikov (N04B)** se je število receptov povečalo za 2 % in stroški za zdravila za 1 %. Predpisanih je bilo 2.793.706 DDD oz. 3,7 DID dopaminergikov (N04B). Povprečna vrednost enega recepta te skupine je bila 112,8 €.

Najpogosteje predpisani dopaminergiki (N04B) so bila zdravila z *dopo in njenimi derivati (N04BA)*, *levodopo in zaviralcem dekarboksilaze (N04BA02)* z 21,2 tisoč recepti v vrednosti skoraj 4,2 milijona evrov.

Sledila so zdravila, ki vsebujejo *agonist dopamina (N04BC)* *pramipeksol (N04BC05)*, za katerega je bilo predpisanih 16,8 tisoč receptov v vrednosti 525 tisoč evrov.

Od *zaviralcev monoaminooksidaze tipa B (N04BD)* se je predpisoval le *razagilin (N04BD02)* s 3.717 recepti v vrednosti skoraj 3.333 tisoč evrov.

Največ antiparkinsonikov je bilo predpisanih v savinjski, posavski regiji in goriški regiji, najmanj pa v podravski in pomurski regiji. Povprečno je bil antiparkinsonik predpisan 0,7 % prebivalcev Slovenije, kar je enako kot leto prej (Slika 4.26).

Slika 4.27: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan antiparkinsonik v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

N05 Psihopleptiki

Psihopleptiki so druga najpogosteje predpisana skupina zdravil v skupini N in predstavljajo 26,6 % delež v številu receptov in 21,2 % delež sredstev za zdravila z delovanjem na živčevje. Predpisanih je bilo 919 tisoč receptov. Za psihopleptike je bilo porabljenih 13,9 milijona evrov, kar pomeni, da so stroški glede na leto 2018 narasli za 1 %. Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 15,1 €, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 440 receptov.

Pomembna skupina psihopleptikov so **antipsihotiki (N05A)**, saj zanje porabimo 62,7 % vseh sredstev namenjenih psihopleptikom, čeprav je delež receptov le 34,4 %. Izdaja zdravil iz podskupine antipsihotiki je v letu 2019 narasla za 4 %. Povprečna vrednost na en recept je bila 27,6 €. Predpisanih je bilo 315,8 tisoč receptov, za katere je bilo porabljenih 8,7 milijona evrov. Predpisanih je bilo 9.863.172 DDD oz. 12,9 DID antipsihotikov.

Med *derivati butirofenona (N05AD)* je bil edini predpisan *haloperidol (N05AD01)* s 11,8 tisoč recepti (10 % padec) v vrednosti 222 tisoč evro (17 % padec).

V skupini *diazepinov, oksazepinov, tiazepinov in oksepinov (N05AH)* je bil najpogosteje predpisan kvetiapin (N05AH04) z 128 tisoč recepti v vrednosti skoraj 2,5 milijona evrov. Pri njem lahko opazimo 7 % rast števila receptov. Sledila sta *olanzapin (N05AH03)* s 39,5 tisoč recepti in *klozapin (N05AH02)* s 15 tisoč recepti.

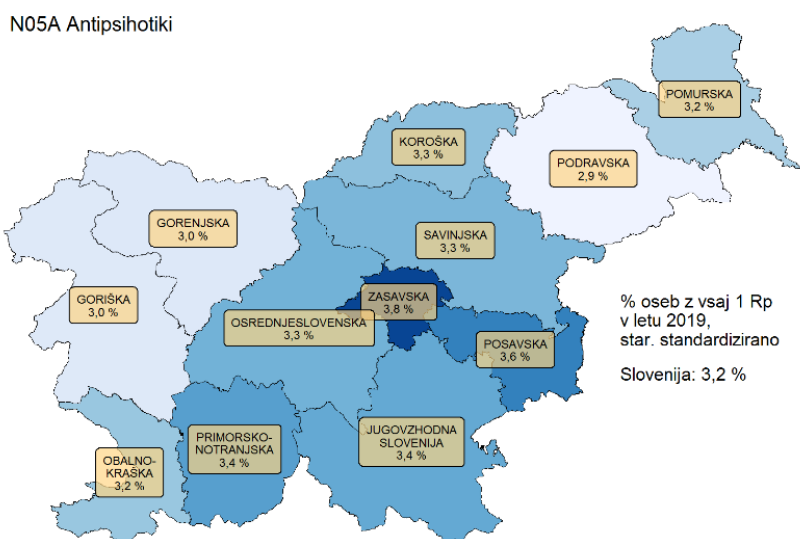
Med *benzamid* (N05AL) je bil najpogosteje predpisan *sulpirid* (N05AL01) z 24,6 tisoč recepti in 9 % rastjo števila receptov.

Med *fenotiazini z alifatsko stransko verigo* (N05AA) je bil najpogosteje predpisan *promazin* (N05AA03) z 10,5 tisoč recepti, porast je bil 2 %.

Med *drugimi antipsihotiki* (N05AX) je bil najpogosteje predpisan *risperidon* (N05AX08) s 44,4 tisoč recepti. Sledi mu *aripirazol* (N05AX12), ki je s 16,2 tisoč recepti.

Če pogledamo skupno, vidimo da je bilo tako kot v preteklosti, največ je bilo predpisanega kvetiapina, sledijo risperidon, olanzapin, sulpirida, aripirazol in drugi. 16,2 tisoč recepti, sledijo še klozapin, haloperidol in promazin. Delež receptov najbolj narašča pri kvetiapinu.

Največ antipsihotikov je bilo predpisanih v zasavski regiji (3,8 %), sledi posavska regija (3,6 %). Povprečno je antipsihotike prejemale 3,2 % slovenske populacije (slika 4.27).

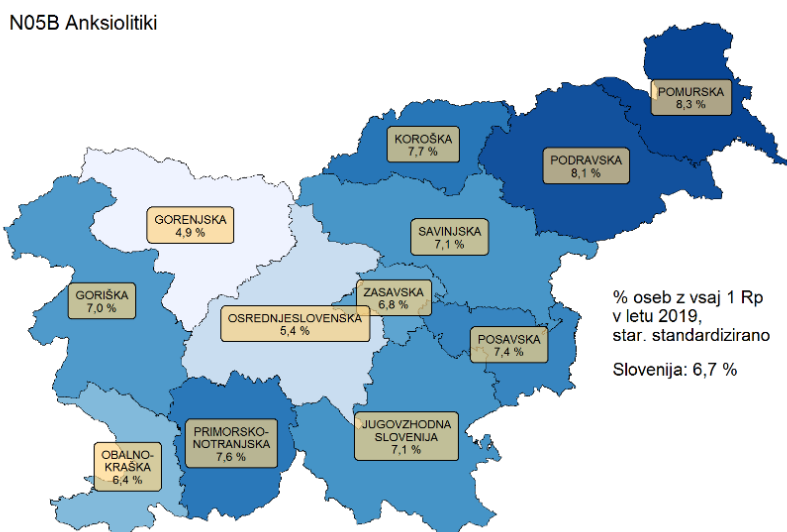

Slika 4.28: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan antipsihotik v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Že vrsto let najpogosteje predpisana skupina psiholeptikov so *anksiolitiki* (N05B). Skladno z doktrino se njihova poraba še naprej zmanjšuje, saj se je število receptov v letu 2019 zmanjšalo za 2 %. Predpisanih je bilo 400 tisoč receptov v vrednosti 2,8 milijona evrov. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 7,1 €, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 192 receptov. V letu 2019 je bilo predpisanih 9.340-729 DDD oz. 12,2 DID anksiolitikov.

Velika večina predpisanih učinkovin je bila iz podskupine *benzodiazepinov* (N05BA). Najpogosteje predpisane učinkovine med anksiolitiki so bile *alprazolam* (N05BA12) z 157,8 tisoč receptov, *bromazepam* (N05BA08) s 121,9 tisoč receptov in *diazepam* (N05BA01) s 63 tisoč receptov.

Največ anksiolitikov so predpisali v pomurski (8,3 %), podravski regiji (8,1 %), sledijo koroška, primorsko-notranjska in posavska regija. Najmanj so jih predpisovali v gorenjski regiji. Povprečno je v letu 2019 anksiolitike prejemale 6,7 % Slovencev, kar je za 0,2 % manj kot leto prej (slika 4.28).

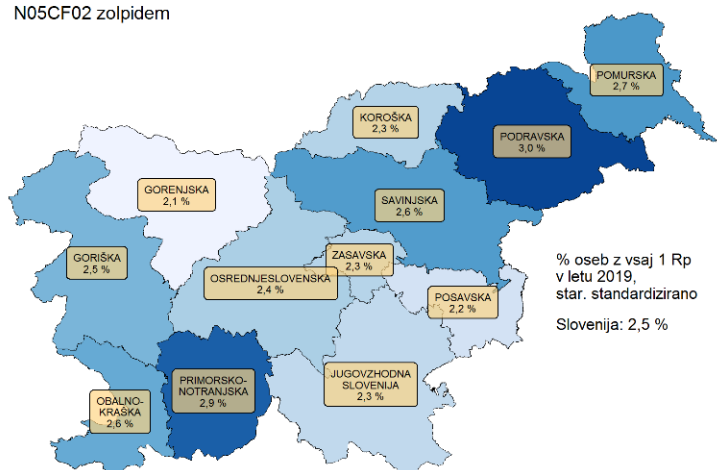
Slika 4.29: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan anksiolitik v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Število receptov s **hipnotiki in sedativi (N05C)** se je zmanjšalo za 4 % pri enakih stroških. Predpisanih je bilo skupno 7.464.030 DDD oz. 9,8 DID zdravil te podskupine.

Na 82,5 % receptov za hipnotike in sedative je bil predpisan *zolpidem (N05CF02)*, ki je edini predstavnik skupine *benzodiazepinom podobnih zdravil (N05CF)*. Zanj je bilo izdanih 167 tisoč receptov v vrednosti 1,3 milijona evrov in s povprečno vrednostjo recepta 7,7 €. Število receptov za zolpidem se je za 4 % zmanjšalo glede na leto prej.

Največ so zolpidem predpisovali v podravski regiji (3 %) in primorsko-notranjski regiji (2,9). Povprečno 2,5 % slovenske populacije je prejelo vsaj en recept za zolpidem v letu 2019, leto prej pa 2,7 %. V obeh regijah je opazen padec predpisovanja za 0,2 oziroma 0,3 % (slika 4.29).

N05CF02 zolpidem

Slika 4.30: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan zolpidem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Poraba tako anksiolitikov kot hipnotikov in sedativov se je zmanjšala. Kljub temu se še vedno predpisujejo dokaj pogosto, kar je neskladno s smernicami in povzetki glavnih značilnosti zdravil. Naraslo pa je predpisovanje in izdaja drugi benzodiazepinov, predvsem nitrazepam (12 %), pa tudi lorazepam (2 %) in klonazepam (6 %).

N06 Psihoanaleptiki

Predpisanih je bilo 706 tisoč receptov, to je 20,5 % delež v številu receptov in 26,4 % delež v vrednosti predpisanih zdravil z delovanjem na živčevje predstavljajo psihoanaleptiki (N06). Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 24,5 €, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 338 receptov.

Največ je bilo predpisanih **antidepresivov (N06A)**. V letu 2019 je bilo predpisanih za 3 % več antidepresivov kot v letu 2018, kar je pomenilo 6 % večje stroške. Predpisanih je bilo 606 tisoč receptov v vrednosti 11,7 milijona evrov. Skupno je bilo predpisanih 48.262.495 DDD oz. 63,3 DID antidepresivov.

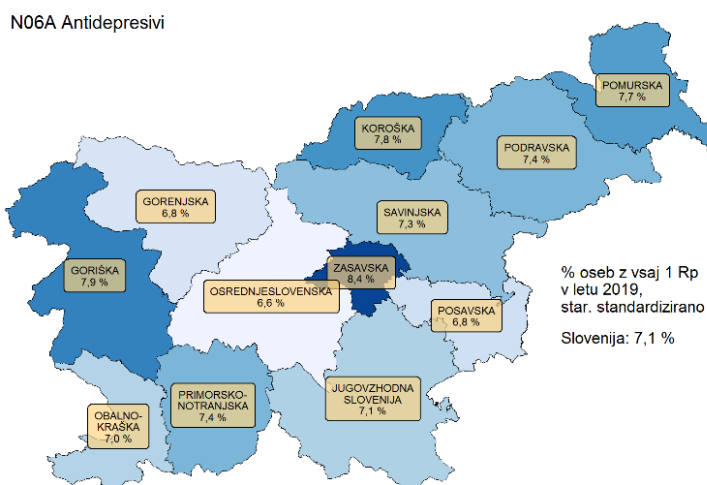
Najpogosteje predpisani antidepresivi so že vrsto let **selektivni zaviralci privzema serotonina (N06AB)**. Predpisanih je bilo 345,5 tisoč receptov v vrednosti 5,3 milijona evrov, 31.288.083 DDD oz. 41 DID te skupine antidepresivov. Glede na leto 2018 se je število receptov za selektivne zaviralce prevzema serotonina povečalo za 2 %, stroški zanje pa za 14 %.

Najpogosteje so bila predpisana zdravila z **escitalopramom (N06AB10)** s 146 tisoč recepti v vrednosti 1,9 milijona evrov, ki ostaja najpogosteje predpisani antidepresiv. Drugi po porabi antidepresivov je **sertralin (N06AB06)** s 128,5 tisoč recepti (5 % porast) v vrednosti 2,2 milijona evrov (35 % porast). Tudi v letu 2019 smo lahko opazili izrazito povečanje stroškov za to učinkovino, ki je posledica povišane najvišje priznane vrednosti. Sledijo zdravila s **paroksetinom (N06AB05)** s 46,0 tisoč recepti v vrednosti 867,7 tisoč evrov in **citalopramom (N06AB04)** s 13,4 tisoč recepti v vrednosti 212,4 tisoč evrov.

Pogosto so predpisani tudi recepti za *druge antidepresive (N06AX)*. Njihova poraba je v letu 2019 narasla za 6 %, saj je bilo za to skupino zdravil predpisanih 241 tisoč receptov v vrednosti 6,1 milijona evrov. Skupno je bilo predpisanih 16.313.812 DDD oz. 21,4 DID drugih antidepresivov (N06AX). Največ predpisanih zdravil iz te podskupine je vsebovalo *duloksetin (N06AX21)* z 77 tisoč recepti v vrednosti 1,7 milijona evrov. Sledijo *mirtazapin (N06AX11)* z 52,5 tisoč recepti, *trazodon (N06AX05)* z 36 tisoč recepti (12 % porast), *venlafaksin (N06AX16)* s 34,4 tisoč recepti, in *bupropion (N06AX12)* s 17,8 tisoč recepti. Močno je v porastu predpisovanje *vortioksetina (N06AX26)*, ki je pri nas na trgu od konca leta 2016 in se uporablja za zdravljenje epizod velike depresije pri odraslih. Predpisanih je bilo 8,9 tisoč receptov (porast 42 %) v vrednosti 493,5 tisoč evrov (porast 50 %):

- Edini na recept predpisan predstavnik *zaviralcev monoaminooksidaze tipa A (N06AG)* je *moklobemid (N06AG02)* z 2.059 (padec 8%) receptov v vrednosti 96,5 tisoč evrov.
- Predpisanih je bilo 17,3 tisoč receptov za *neselektivne zaviralce privzema monoaminov (N06AA)* v vrednosti 224 tisoč evrov. Najpogosteje predpisan neselektivni zaviralec privzema monoaminov ostaja *amitriptilin (N06AA09)* s 14,4 tisoč recepti.

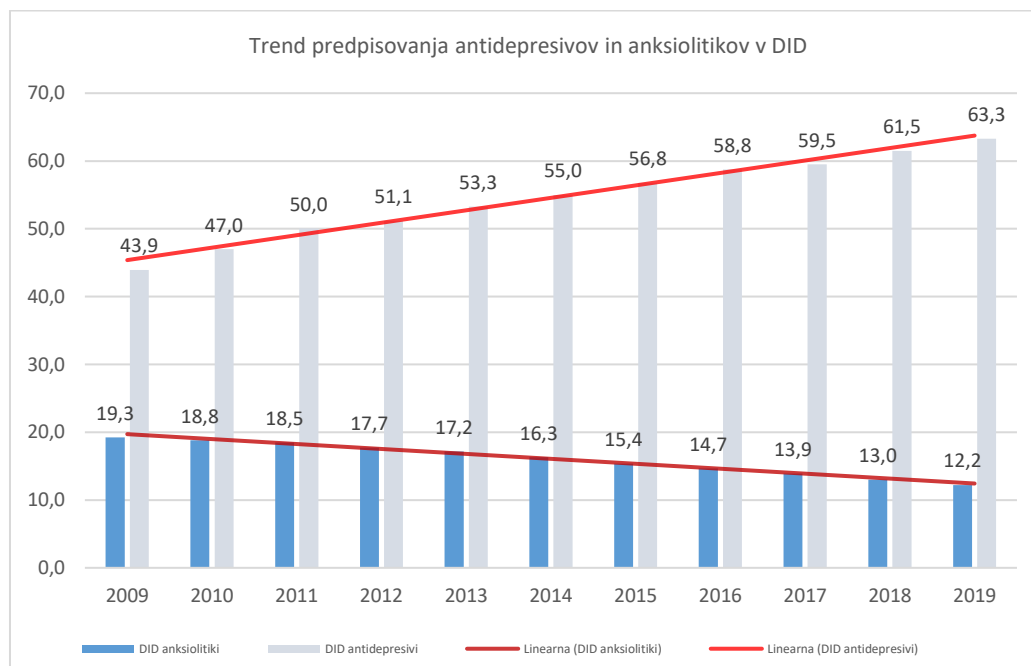
Največ antidepresivov je bilo predpisanih v zasavski regiji (8,4 %), kjer se kaže največji porast predpisovanja – kar 0,3 % od leta prej. Sledita goriška (7,9 %) in koroška regija (7,8%), najmanj pa v osrednjeslovenski regiji. Povprečno je antidepresive prejemale 7,1 % slovenske populacije, kar je za 0,1 % več kot leto prej (slika 4.30).

Slika 4.31: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan antidepresiv v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Trend predpisovanja antidepresivov in anksiolitikov

Skladno z doktrino predpisovanja je opazen porast predpisovanja antidepresivov in padec predpisovanja anksiolitikov (slika 4.30)

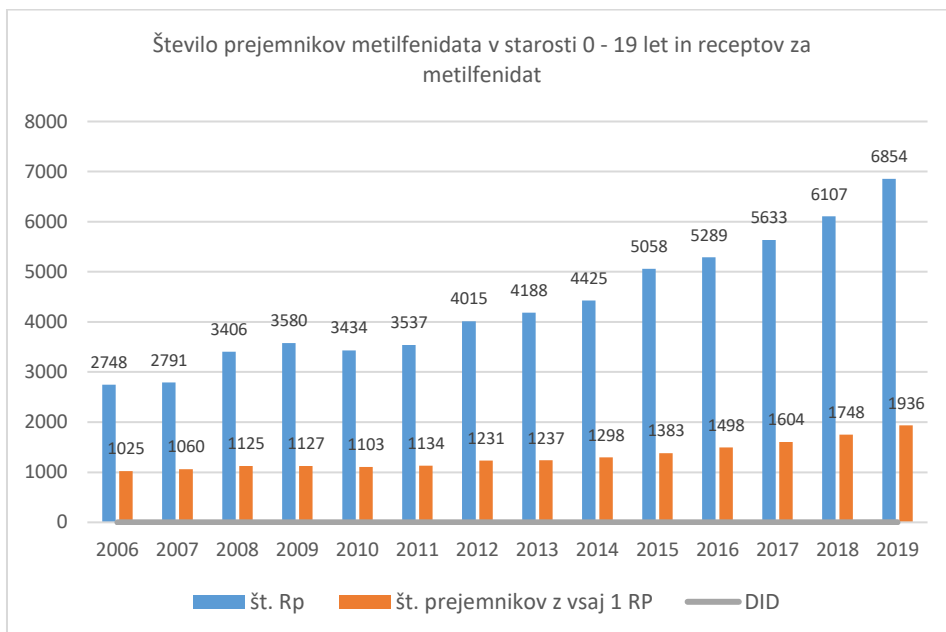

Slika 4.32: Trend predpisovanja antidepresivov in anksiolitikov v letih 2009 do 2019 v DID.

Psihostumulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinetične motnje in učinkovine za obnavljanje celic CŽS (N06B) zavzemajo med psihoanaleptiki manjši delež tako v številu receptov, kot tudi v vrednosti zdravil. Predpisanih je bilo 15 tisoč receptov, število receptov se je povečalo za 2 %, stroški pa za 1 %.

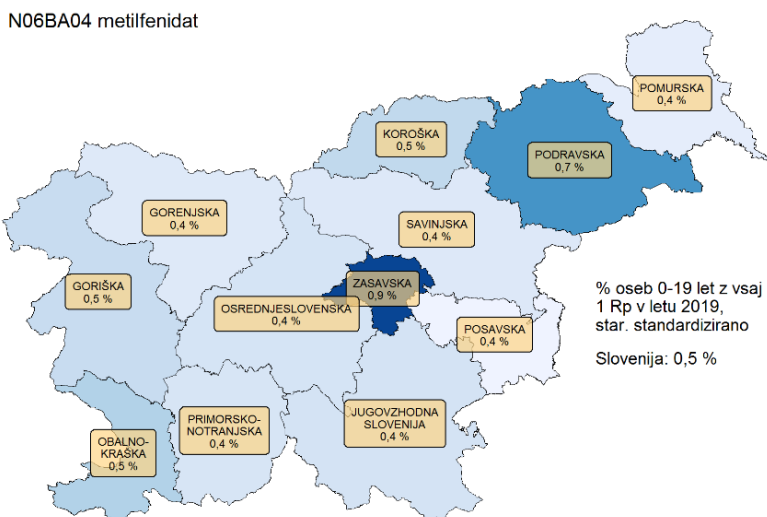
Največ iz skupine *drugih psihostimulansov in učinkovin za obnavljanje celic CŽS (N06BX)* so predpisali *piracetama (N06BX03)*, 5.361 receptov (padec 9 %).

Najpogosteje predpisani učinkovini iz skupine *simpatikomimetikov s centralnim delovanjem (N06BA)* sta bila *metilfenidat (N06BA04)* s 7.263 recepti (porast 12 %) in *atomoksetin (N06BA09)* z 2.222 recepti.

Slika 4.33: Število prejemnikov metilfenidata v starosti 0 - 19 let in receptov za metilfenidat v letih 2006 do 2019.

Metilfenidat, ki se predpisuje za zdravljenje hiperkinetične motnje je v Sloveniji prejemalo 0,5 % populacije v starosti 0 - 19 let, največ v Zasavski regiji.

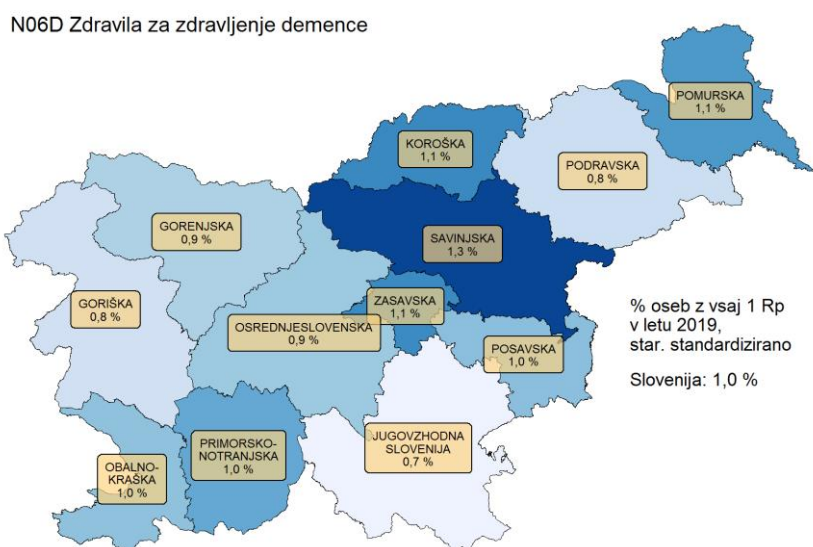
Slika 4.34: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan metilfenidat v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

Predpisanih je bilo 84,5 tisoč receptov za **zdravila za zdravljenje demence (N06D)**, porast je bil 5 %. Skupni stroški za ta zdravila so se znižali za 5 %, povprečna vrednost enega recepta je znašala 53,3 €.

Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine **antiholinesteraz (N06DA)**. Med njimi je tudi najpogosteje predpisan antidementiv *rivastigmin (N06DA03)* z 29,6 tisoč recepti. Sledita mu *donepezil (N06DA02)* z 20,5 (porast 14 %) tisoč recepti in *galantamin (N06DA04)* z 9,6 tisoč recepti (padec 7 %). Skupno je bilo predpisanih 4.683.054 DDD oz. 6,1 DID antiholinesteraz.

Med **drugimi zdravili za zdravljenje demence (N06DX)** je prevladoval *memantin (N06DX01)* z 24,6 tisoč recepti, ki je takoj za rivastigminom drugi najpogosteje predpisani antidementiv.

Največ zdravil za zdravljenje demence je bilo predpisanih v savinjski regiji, ki ji sledi koroška regija, najmanj pa v jugovzhodni Sloveniji, na goriškem in v Podravju. Povprečno je ta zdravila prejemale 1 % populacije, leto prej pa 0,9 % (Slika 4.31).

Slika 4.35: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje demence v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

N07 Druga zdravila z delovanjem na živčevje

Recepti s predpisanimi zdravili, ki pripadajo skupini N07, predstavljajo 2,0 % delež v številu in 3,5 % vrednostni delež zdravil z delovanjem na živčevje. Predpisanih je bilo 65 tisoč receptov, število se je glede na leto 2018 povečalo za 1 %, vrednost zdravil pa se je zmanjšala za 2 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 35 €, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 31 receptov.

Večino predpisanih receptov so predstavljali recepti s predpisanimi **zdravili proti vrtoglavici (N07C)**. Predpisanih je bilo 55,5 tisoč receptov v vrednosti 654,5 tisoč evrov, 4.491.554 DDD oz. 5,9 DID. Med njimi je bila najpogosteje predpisana učinkovina *betahistin (N07CA01)* s 49,1 tisoč recepti.

Parasimpatikomimetikov (N07A) je bilo predpisanih 2.646 receptov v vrednosti 204,9 tisoč vrov, od tega za *piridostigmin (N07AA02)* 2.343 receptov, za *pilokarpin (N07AX01)* pa 302 receptov.

Za **zdravljenje zasvojenosti (N07B)** je bilo predpisanih 2.870 receptov, kar je 11 % manj kot leto prej. Za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom (N07BB) je bilo predpisanih 1.564 receptov. Večinoma je pri tem šlo za *naltrekson (N07BB04)* v 1.510 primerih in *nalmefen (N07BB05)* v 32 primerih. Skupno je bilo predpisanih 103.450 DDD oz. 0,1 DID zdravil za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom.

Za **zdravljenje zasvojenosti z nikotinom (N07BA)** je bilo predpisanih 1.272 receptov, za *vareniklin (N07BA03)* 1.265 receptov in 7 receptov za *nikotin (N07BA01)*. Ker so zdravila z nikotinom na voljo v lekarnah tudi brez recepta, je njihova poraba zagotovo večje kot je tu prikazana. Skupno je bilo predpisanih 17.480 DDD zdravil za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom.

Za **zdravila za zdravljenje zasvojenosti z opioidi (N07BC)** je bilo predpisanih 34 receptov, od tega 32 receptov za *metadon (N07BC02)* in 2 recepta za *buprenorfin (N02AE01)*.

Med **drugimi zdravili z delovanjem na živčevje (N07XX)** je bilo predpisanih 3,1 tisoč receptov za *fampridin (N07XX07)*, ki se uporablja za zdravljenje multiple skleroze.

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov se skladno z Zakonom o preprečevanju uporabe drog in o obravnavi uživalcev (Ur.list 98/99) v mreži Centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti (CPZOPD) predpisujejo na naročilnico. CPZOPD podatke o porabi sporočajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

V letu 2019 je bilo predpisanih 12.921 škatel **morfina (N02AA01)**, 71.929,2 g v obliki:

- *Substitol 120 mg* (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu)) – 2.332 škatel
- *Substitol 200 mg* trdih kapsul s podaljšanim sproščanjem (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu) – 10.589 škatel.

Predpisanih je bilo 28.073 škatel **buprenorfina (N07BC01)**, 3.818,9 g v obliki:

- *Buprenorfin Alkaloid 2mgx28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu) – 14.699 škatel
- *Buprenorfin Alkaloid 8mgx28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu) – 13.374 škatel

Predpisanih je bilo 4.715 steklenic (1000 ml) **metadona (N07BC02)**, 47.181,0 g v obliki:

- *metadonijevega klorida Alkaloid peroralna raztopina 10 mg/1 ml* (škatla s steklenico s 1000 ml peroralne raztopine s plastičnim pokrovčkom, plastično odmerno pipeto in plastičnim adapterjem za steklenico),
- *Heptanon 10 mg/ml peroralna raztopina* (steklenica s 1000 ml raztopine) in *Metadon Krka 10 mg/ml peroralna raztopina* (steklenica s 1000 ml raztopine).

Predpisanih je bilo 31 steklenic **metadona (100 ml)** v obliki:

- metadonijevega klorida Alkaloid peroralne raztopine 10 mg/1 ml (škatla s stekleničko s 100 ml peroralne raztopine s plastično odmerno pipeto in plastičnim pokrovčkom)
- Metadon Krka 10 mg/ml peroralne raztopine (škatla s steklenico s 100 ml raztopine).

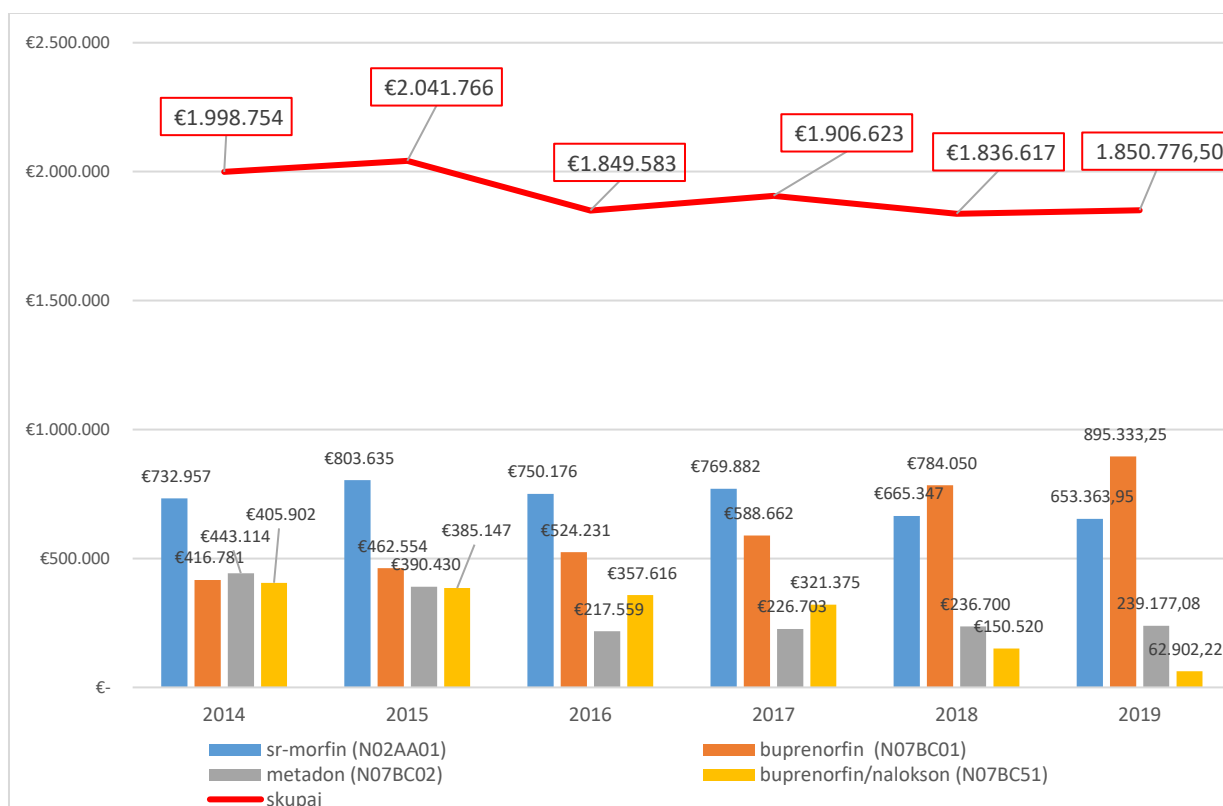
Predpisanih je bilo 2.348 škatel **kombinacije buprenorfina in naloksone (N07BC51)**, 142,2 g v obliki:

- Bulnexo 2 mg/0,5 mg podjezične tablete, škatla z 28 tabletami v 4 pretisnih oмотih - 143 škatel
- Bulnexo 8 mg/2 mg podjezične tablete, škatla z 28 tabletami v 4 pretisnih oмотih - 229 škatel
- Zubsolv 1,4 mg/0,36 mg podjezična tabletami, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 469 škatel
- Zubsolv 2,9 mg/0,71 mg podjezične tablete, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 364 škatel
- Zubsolv 5,7 mg/1,4 mg podjezična tableta, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 339 škatel
- Zubsolv 8,6 mg/2,1 mg podjezična tableta, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 345 škatel
- Zubsolv 11,4 mg/2,9 mg podjezična tableta, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 459 škatel

V letu 2019 je znašal strošek zdravil v programu zdravljenja odvisnosti 1.850.776,50 EUR, kar je 1 % manj kot leta 2018. Stroški za ta zdravila že od leta 2015 stalno upadajo (slika 4.32). V znesku pa niso upoštevani stroški soka, plastenke, signature in konzervansa ob pripravi metadona.

V letu 2019 je bil strošek metadona 239.177,08 EUR, buprenorfina 895.333,25 EUR, buprenorfina in naloksone 62.902,22 EUR in morfina 653.363,95 EUR.

V spodnji sliki so prikazane vrednosti posameznih zdravil za zdravljenje odvisnosti od leta 2014 do leta 2019 ter trend skupne porabe teh zdravil.

Slika 4.36: Trend vrednosti zdravil v programu zdravljenja odvisnosti po posameznih zdravilih

Predpisovanje zdravil iz kanabinoidov

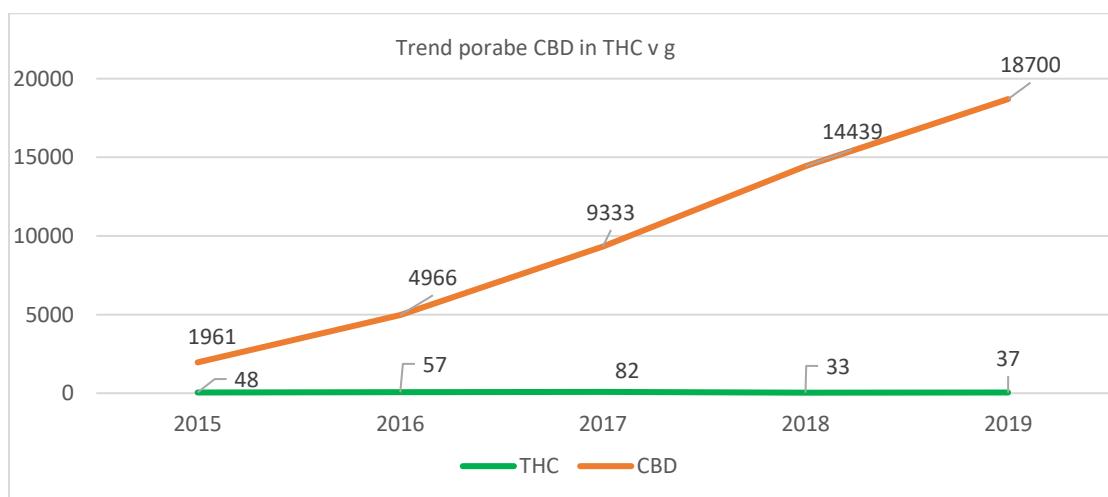
V Sloveniji še ni registriranih gotovih zdravil z učinkovino THC. Zdravniki lahko predpišejo magistralno zdravilo z učinkovinami tetrahidrokanabinol (THC), kanabidiolom (CBD) ter kombinacijami na beli recept. Recept se izda v dvojniku, vpisan mora biti v knjigo narkotikov, lekarna pa vodi evidenco o uporabi. Magistralno zdravilo lahko pripravi bolnišnična ali javna lekarna. Podatke o cenah vodi ZZS.

Lekarne so o predpisanih receptih za omenjene pripravke poročale Lekarniški zbornici Slovenije.

Ker vse lekarne niso poročale o številu receptov, podajamo le porabo posameznih učinkovin.

V letu 2019 pa je bilo predpisanih in porabljenih 18,7 kg CBD in 37 g THC. Opazen je trend naraščanja predpisovanja CBD (slika 4.32).

Cena 1 g CBD je 87 EUR/g, cena 1 g THC pa 386 EUR/g.

Slika 4.37: Skupna poraba THC in CBD v gramih v letih 2015 – 2019.

4.11 P Antiparazitiki, insekticidi in repelenti

Antiparazitiki, insekticidi in repelenti so razvrščeni v tri skupine.

Glede na število predpisanih receptov in vrednost izdanih zdravil so antiparazitiki, insekticidi in repelenti najmanjša skupina v celotni ATC klasifikaciji zdravil. V letu 2019 je bilo predpisanih 62,7 tisoč receptov, število receptov je naraslo za 2 %, stroškov za ta zdravila pa so bili višji za 13 %. Povprečna vrednost na en recept z izdanimi zdravili iz skupine P je znašala 11,4 €, na 1000 prebivalcev je bilo izdanih 30 receptov.

Tabela 4.13: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini antiparazitikov, insekticidov in repelentov (P), Slovenija, 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
P								
ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI								
IN REPELENTI	62.775	102	717.215 €	113	11,4 €	30	553.460	0,7
P01								
ANTIPROTOZOIKI	27.067	103	321.269 €	119	11,9 €	13	225.736	0,3
P01A - Zdravila za zdravljenje ameboz in drugih protozojskih bolezni	22.765	95	193.803 €	118	8,5 €	11	77.342	0,1
P01AB - Derivati nitroimidazola	22.765	95	193.803 €	118	8,5 €	11	77.342	0,1
P01B - Antimalariki	4.302	173	127.466 €	121	29,6 €	2	148.394	0,2
P01BA - Aminokinolini	3.435	223	62.644 €	212	18,2 €	2	130.280	0,2
P01BB - Bigvanidi	711	88	55.084 €	83	77,5 €	0	17.712	0,0
P01BC - Metanolkinolini	156	110	9.738 €	105	62,4 €	0	402	0,0
P02								
ANTIHELMINTIKI	32.524	100	300.830 €	104	9,2 €	16	137.064	0,2
P02C - Zdravila proti boleznim, ki jih povzročajo nematodi (nitasti črvi)	32.524	100	300.830 €	104	9,2 €	16	137.064	0,2
P02CA - Derivati benzimidazola	32.524	100	300.830 €	104	9,2 €	16	137.064	0,2
P03								
ZDRAVILA PROTI PARAZITOM ZUNANJIH POVRŠIN IN PROTI GARJAM, INSEKTICIDI IN REPELENTI	3.184	117	95.115 €	124	29,9 €	2	190.660	0,3
P03A - Zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	3.184	117	95.115 €	124	29,9 €	2	190.660	0,3
P03AC - Piretrini in sintezne spojine	3.149	118	94.819 €	124	30,1 €	2	181.500	0,2
P03AX - Druga zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	35	100	296 €	85	8,5 €	0	9.160	0,0

Največja podskupina so **antihelmintiki (P02)**, predpisanih je bilo 32,5 tisoč receptov, 137.064 DDD oz. 0,2 DID antihelmintikov. Vsa so bila *zdravila proti boleznim ki jih povzročajo nematodi (nitasti črvi) (P02C)*. S 32.519 recepti je bil predpisan *mebendazol (P02CA01)*.

Nekoliko manjša je podskupina **antiprotozoikov (P01)**, predpisanih je bilo 27 tisoč receptov, 225.736 DDD oz. 0,3 DID antiprotozoikov, Vsa so *zdravila za zdravljenje ameboz (P01A)*, večinoma *derivati nitroimidazola (P01AB)*. Za *metronidazol (P01AB01)* je bilo predpisanih 22.765 receptov.

Predpisanih je bilo tudi 190.660 DDD oz. 0,3 DID **zdravil proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidov in repelentov (P03)** na le 3.184 receptih, večinoma iz podskupine *piretrinov in sinteznih spojin (P03AC)*, na 3.149 receptih *permetrin (P03AC04)*.

4.12 R Zdravila za bolezni dihal

Zdravila za bolezni dihal so razvrščena v 6 skupin. V letu 2019 je število predpisanih receptov za zdravila za bolezni dihal naraslo za 1 %, stroški zanje pa so se znižali za 6 %. Predpisanih je bilo skoraj 1,1 milijon receptov v vrednosti 25,6 milijona evrov. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine R je bila 23,6 €.

Predpisanih je bilo 57.925.051 DDD, to je 76 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za zdravila za obstruktivne pljučne bolezni (R03) ter v skupini antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06).

Tabela 4.14: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezen dihal (R), Slovenija, 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
R								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	1.087.354	100	25.611.075 €	106	23,6 €	520	57.925.051	76,0
R01								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI NOSNE SLUZNICE	196.904	101	2.094.283 €	105	10,6 €	94	9.409.340	12,3
R01A - Dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice	196.736	101	2.092.904 €	105	10,6 €	94	9.408.360	12,3
R01AA - Simpatikomimetiki, enokomponentna zdravila	4.764	82	36.926 €	80	7,8 €	2	47.756	0,1
R01AB - Simpatikomimetiki, kombinacije brez kortikosteroidov	474	97	4.213 €	95	8,9 €	0	6.263	0,0
R01AD - Kortikosteroidi	186.052	101	2.020.798 €	105	10,9 €	89	9.236.182	12,1
R01AX - Druga zdravila za bolezen nosne sluznice	5.446	107	30.967 €	114	5,7 €	3	118.159	0,2
R01B - Nazalni dekonjestivi za sistemsko zdravljenje	168	108	1.379 €	103	8,2 €	0	980	0,0
R01BA - Simpatikomimetiki	168	108	1.379 €	103	8,2 €	0	980	0,0
R02								
ZDRAVILA Z UČINKOM NA ŽRELO	641	48	5.728 €	39	8,9 €	0	3.540	0,0
R02A - Zdravila z učinkom na žrelo	641	48	5.728 €	39	8,9 €	0	3.540	0,0
R02AA - Antiseptiki	427	42	3.471 €	30	8,1 €	0	2.419	0,0
R02AX - Druga zdravila z učinkom na žrelo	214	73	2.256 €	69	10,5 €	0	1.121	0,0
R03 - ZDRAVILA ZA OBSTRUKTIVNE PLJUČNE BOLEZNI	557.334	101	20.342.942 €	108	36,5 €	267	33.326.697	43,7
R03A - Inhalacijski adrenergiki	395.189	103	14.498.960 €	109	36,7 €	189	21.781.965	28,6
R03AC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	111.317	99	1.029.208 €	94	9,2 €	53	3.925.009	5,1
R03AK - Adrenergiki v kombinaciji s kortikosteroidi ali drugimi učinkovinami razen antiholinergikov	130.499	105	8.530.424 €	106	65,4 €	62	9.746.415	12,8

R03AL - Adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki, vključno s kortikosteroidi v trojnih kombinacijah	153.373	105	4.939.328 €	117	32,2 €	73	8.110.542	10,6
R03B - Druga zdravila za obstruktivne pljučne bolezni, za inhaliranje	116.028	98	4.568.393 €	98	39,4 €	56	8.348.510	10,9
R03BA - Glukokortikoidi	74.710	99	1.819.965 €	97	24,4 €	36	5.033.020	6,6
R03BB - Antiholinergiki	41.318	98	2.748.429 €	98	66,5 €	20	3.315.490	4,3
R03C - Adrenergiki za sistemsko zdravljenje	734	53	4.224 €	48	5,8 €	0	12.540	0,0
R03CC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	734	53	4.224 €	48	5,8 €	0	12.540	0,0
R03D - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	45.383	96	1.271.364 €	147	28,0 €	22	3.183.681	4,2
R03DA - Ksantini	7.696	93	112.450 €	94	14,6 €	4	623.510	0,8
R03DC - Antagonisti levkotrienskih receptorjev	37.370	97	1.122.752 €	156	30,0 €	18	2.538.992	3,3
R03DX - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	317	96	36.162 €	139	114,1 €	0	21.179	0,0
R05 ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE KAŠLJA IN PREHLADA	29.513	91	400.649 €	92	13,6 €	14	214.495	0,3
R05C - Ekspektoransi, kombinacije brez antitusikov	5.634	82	209.808 €	90	37,2 €	3	62.072	0,1
R05CA - Ekspektoransi	418	111	2.864 €	124	6,9 €	0	2.934	0,0
R05CB - Mukolitiki	5.215	80	206.938 €	90	39,7 €	2	59.131	0,1
R05D - Antitusiki, kombinacije brez ekspektoransov	23.473	94	186.774 €	95	8,0 €	11	149.152	0,2
R05DA - Opijevi alkaloidi in njihovi derivati	20.174	95	157.797 €	97	7,8 €	10	88.032	0,1
R05DB - Drugi antitusiki	3.299	87	28.977 €	86	8,8 €	2	61.120	0,1
R05X - Druga zdravila za zdravljenje prehlada	301	80	3.183 €	73	10,6 €	0	2.220	0,0
R06 ANTIHISTAMINIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	298.240	98	2.647.787 €	101	8,9 €	143	14.865.735	19,5
R06A - Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	298.240	98	2.647.787 €	101	8,9 €	143	14.865.735	19,5
R06AA - Aminoalkiletri	74	109	580 €	122	7,8 €	0	301	0,0

R06AB - Substituirani alkilamini	5.763	108	32.613 €	112	5,7 €	3	32.240	0,0
R06AD - Derivati fenotiazina	10.666	97	80.470 €	99	7,5 €	5	216.434	0,3
R06AE - Derivati piperazina	59.083	96	570.649 €	94	9,7 €	28	2.819.362	3,7
R06AX - Drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	222.654	99	1.963.477 €	103	8,8 €	107	11.797.398	15,5
R07								
DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	4.722	99	119.688 €	100	25,3 €	2	105.245	0,1
R07A - Druga zdravila za bolezni dihal	4.722	99	119.688 €	100	25,3 €	2	105.245	0,1
R07AX - Druga zdravila za bolezni dihal	4.722	99	119.688 €	100	25,3 €	2	105.245	0,1

R01 Zdravila za zdravljenje boleznih nosne sluznice

Zdravila za zdravljenje boleznih nosne sluznice (R01) so predstavljala 18,1 % v deležu receptov in 8,2 % vrednosti zdravil za boleznih dihal. Število receptov je ostalo enakom. Predpisanih je bilo 196,9 tisoč receptov, kar je 1 % več kot leto prej, vrednost zdravil pa se je povečala za 5 %. Predpisanih je bilo 9.409.340 oz. 12,3 DID zdravil za zdravljenje boleznih nosne sluznice. Večinoma so bili predpisani **dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice (R01A)**, predpisanih je bilo 196,7 tisoč receptov, največ za *kortikosteroide (R01AD)*.

Za *simpatikomimetike enokomponentna zdravila za boleznih nosne sluznice (R01AA)* je bilo predpisanih 4.764 receptov, kar je za 18 % manj kot leto prej, vsa vsebujejo *oksimetazolin (R01AA05)*. Lokalne simpatikomimetike dobijo pacienti v lekarni tudi brez recepta. Njihova dejanska poraba je zato zagotovo bistveno večja, saj se večina teh zdravil izdajo brez recepta.

Največji delež zdravil za lokalno zdravljenje nosne sluznice, predpisanih na recept, še naprej zavzemajo **kortikosteroidi (R01AD)**. Skupno je bilo predpisanih 186 tisoč receptov, to je 9.236.182 DDD oz. 12,1 DID zdravil te skupine. To pomeni, da se je število predpisanih receptov povečalo za 1 %, stroški za zdravila pa so se zvišali za 5 %. Največje število predpisanih receptov s kortikosteroidi je bilo z zdravili, ki so vsebovala *mometazon (R01AD09)* na 138,9 tisoč receptih v vrednosti 1 milijon evrov, *flutikazon (R01AD08)* na 17,9 tisoč receptih v vrednosti 542,8 tisoč evrov ter *flutikazonfuroat (R01AD12)* na 15,3 tisoč receptih v vrednosti 176,7 tisoč evrov.

V začetku leta 2019 se je na slovenskem tržišču pojavilo tudi pršilo z mometazonom, ki se v lekarnah izdaja brez recepta, zato je pričakovati, da se bo poraba tega kortikosteroida še povečala.

Za **nazalne dekongestive za sistemsko zdravljenje (R01B)** je bilo predpisanih le 168 receptov, vsa za *pseudoefedrin, kombinacije (R01BA52)*, s porastom 8 %.

R02 Zdravila z učinkom na žrelo

Predpisanih je bilo le 641 zdravil z učinkom na žrelo v vrednosti 5,7 tisoč evrov, največ *antiseptikov (R02AA)*, npr. *povidon-joda (R02AA15)*, *difenhidramina (R06AA02)* in *klorheksidina (R02AA05)* ter *drugih zdravil z učinkom na žrelo (R02AX)*, npr. *flurbiprofena (R02AX01)* in *benzidamina (R02AX03)*.

R03 Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni

Skupina zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03) je največja iz skupine zdravil za boleznih dihal tako glede na število predpisanih receptov (51,2 %) kot tudi glede na vrednost izdanih zdravil (79,4 %). Predpisanih je bilo 557 tisoč receptov, gre tudi za povprečno najdražja zdravila, saj je povprečna vrednost na en recept znašala 36,5. V letu 2019 je število receptov za skupino R03 naraslo za 1 %, stroški pa za 8 %.

Od zdravil za obstruktivne pljučne bolezni so bili najpogosteje predpisani **inhalacijski adrenergiki (R03A)**, predpisanih je bilo preko 395 tisoč receptov v vrednosti 14,5 milijona evrov, 21.781.965 DDD oz. 28,6 DID. Petino receptov je bilo predpisanih za *bronhoselektivne agoniste adrenergičnih*

receptorjev beta-2 (R03AC), med katerimi je bil najpogosteje predpisan *salbutamol (R03AC02)* na 105,9 tisoč receptih v vrednosti 710,9 tisoč evrov.

V skupini *adrenergikov v kombinaciji s kortikosteroidi ali drugimi učinkovinami razen antiholinergikov (R03AK)* je bilo predpisanih 130,5 tisoč receptov v vrednosti 8,5 milijona evrov. Delež predpisanih receptov je zrasel za 5 %, vrednost izdanih zdravil pa za 6 %.

Največ je bilo predpisanih zdravil za *formoterol in beklometazon (R03AK08)* s 51,3 tisoč recepti v vrednosti 3,3 milijona evrov, sledijo *formoterol in budezonid (R03AK07)* z 37,9 tisoč recepti, *salmeterol in flutikazon (R03AK06)* s 26,9 tisoč recepti v vrednosti 1,9 milijona evrov, in stroški 2,3 milijona evrov ter *vilanterol in flutikazonfuroat (R03AK10)* z 14,3 tisoč recepti in stroški 975,6 tisoč evrov. Število receptov je naraščalo za vsa zgoraj omenjena zdravila, padec je bilo zaznati pri kombinaciji salmeterola in flutikazona.

Največji delež v skupini inhalacijskih adrenergikov predstavlja podskupina *adrenergikov v kombinaciji z antiholinergiki (R03AL)*, za katero je bilo predpisanih 153,4 tisoč receptov, v vrednosti 4,9 milijona evrov. Število receptov za to podskupino se je povečalo za 5 %, stroški za zdravila pa za 17 %.

Med njimi je bilo daleč največ receptov za kombinacijo *fenoterola in ipratropijevega bromida (R03AL01)*, predpisanih je bilo 122,5 tisoč receptov.

Največji je porast predpisovanja novega zdravila, trojne kombinacije *formoterol, glikopironijev bromid in beklometazon (R03AL09)*, ki se uporablja za zdravljenje zmerne do hude oblike kronične obstruktivne pljučne bolezni, kjer z uporabo drugih kombinacij ne dosežemo klinično pomembne izboljšane simptomatike bolezni. Predpisanih je bilo 5.529 receptov (indeks 310).

V tej podskupini se je tudi povečala poraba kombinacij *olodaterola in tiotropijevega bromida (R03AL06)*, predpisanih je bilo 6.962 receptov (indeks 122), kombinacije *formoterola in aklidinijevega bromida (R03AL05)*, predpisanih je bilo 2.990 receptov (indeks 112). Prvič je bilo predpisano tudi 210 receptov za kombinacijo *vilanterola, umeklidinijev bromid in flutikazonfuroat (R03AL08)*.

V skupini **drugih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni za inhaliranje (R03B)** je bilo predpisanih 116 tisoč receptov v vrednosti skoraj 4,6 milijona evrov, kar je za 2 % manj receptov in prav toliko nižjih stroškov.

Največ je bilo zdravil, ki so vsebovala *glukokortikoide (R03BA)*. Najpogosteje je bil predpisan *flutikazon (R03BA05)* z 38 tisoč recepti v vrednosti 768 tisoč evrov. Za 6 % se je povečalo predpisovanje *ciklezonida*. R03BA08, predpisanih je bilo 22.344 receptov v vrednosti 740 tisoč evrov.

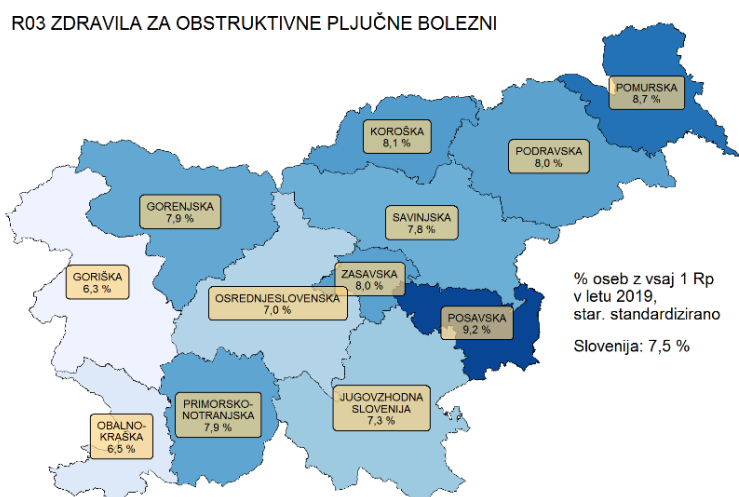
Med *antiholinergiki (R03BB)* je bil najpogosteje predpisan *tiotropijev bromid (R03BB04)* s 32,9 tisoč recepti v vrednosti 2,2 milijona evrov.

V skupini **adrenergikov za sistemsko zdravljenje (R03C)** je bilo predpisanih le 734 receptov, kar je za skoraj polovico manj kot leto prej. Vsi so spadali v skupino *bronhoselektivnih agonistov adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03CC)*, in sicer je predpisan le *salbutamol (R03CC02)*.

V skupini **drugih sistemskih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03D)** je bilo predpisanih 45,4 tisoč receptov v vrednosti 1,3 milijona evrov. Ob 4 % nižji porabe predpisovanja receptov so stroški

narasli za 47 %. Največ je bilo predpisanega *montelukasta (R03DC03)* z 37,4 tisoč recepti (porast stroškov za 56 %) in *teofilina (R03DA04)* z 7,7 tisoč recepti.

Največ zdravil za zdravljenje obstruktivnih pljučnih bolezni so v letu 2019 predpisali v posavski regiji 9,2 %, Najmanj zdravil iz te skupine so prejeli prebivalci na goriškem. Poprečno zdravila za obstruktivne pljučne bolezni prejema 7,5 % prebivalcev Slovenije, leto prej pa 7,6 % (slika 4.30).

Slika 4.38: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za obstruktivne pljučne bolezni v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

R05 Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada

Na recept je bilo predpisanih 29,5 tisoč zdravil za zdravljenje kašlja in prehlada, od tega 23,5 tisoč receptov za **antitusike in kombinacije brez ekspektoransov (R05D)**.

Največ je bilo predpisanih *opijevih alkaloidov in njihovih derivatov (R05DA)*, med njimi je bil najpogosteje predpisan *folkodin (R05DA08)* z 17,9 tisoč recepti, ki mu je sledil *kodein (R05DA04)* z 2,2 tisoč recepti.

Vsa zdravila iz skupine *drugi antitusiki (R05DB)* so vsebovala *butamirat (R05DB13)* s 3.299 recepti, 61.120 DDD oz. 0,1 DID.

V skupini **ekspektoransov, kombinacije brez antitusikov (R05C)** je bilo predpisanih 5,6 tisoč receptov, od tega večina, 5.215 receptov za *mukolitike (R05CB)*. Predpisanih je bilo 59.131 DDD oz. 0,1 DID mukolitikov.

Ker gre za skupino zdravil, ki se z izjemo folkodina in kodeina izdajajo v lekarnah tudi brez recepta, je njihova dejanska poraba zagotovo večje od prikazane.

R06 Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje

Podskupina **antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (R06A)** so v letu 2019 predstavljali 27,4 % delež v številu receptov in 10,3 % delež v vrednosti zdravil za bolezni dihal. Predpisanih je bilo 298 tisoč receptov, 14.895.735 DDD oz. 19,5 DID antihistaminikov za sistemsko zdravljenje. V primerjavi z letom 2018 je bilo predpisano 2 % manjše število receptov ob 1 % večjih stroških.

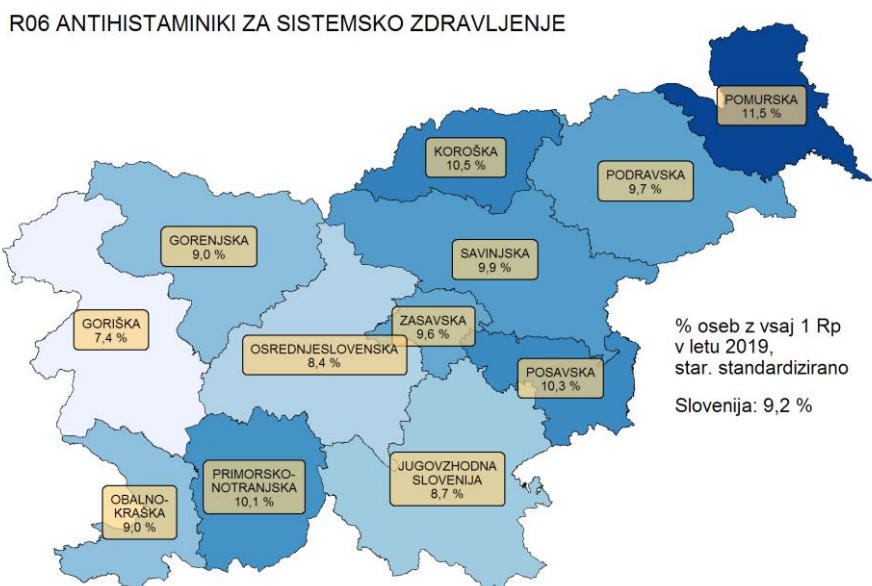
Največ, 222,6 tisoč receptov in 11.797.398 DDD oz. 15,5 DID, je bilo izdanih zdravil iz skupine **drugih antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06AX)**. Zdravila z *loratadinom (R06AX13)* so bila predpisana na skoraj 131,5 tisoč receptih, sledila so zdravila z *desloratadinom (R06AX27)* na 73,6 tisoč receptih in *feksofenadinom (R06AX26)* na 17,6 tisoč receptih.

Od **derivatov fenotiazina (R06AD)** so vsa predpisana zdravila vsebovala *tietilperazin (R06AD03)* s 10.666 tisoč recepti, 216.434 DDD oz. 0,3 DID.

Predpisanih je bilo 59 tisoč receptov z **derivati piperazina (R06AE)**, kar je 4 % manj kot leto prej, in sicer s *cetirizinom (R06AE07)* 39,9 tisoč receptov in z *levocetirizinom (R06AE09)* 19,2 tisoč receptov.

Med **aminoalkiletri (R06AA)** so bila najpogosteje predpisana zdravila z *difenhidraminom (R06AA02)*, na 58 receptih od skupno 74 predpisanih v tej skupini. ki pa imajo režim izdaje brez zdravniškega recepta v lekarni, zato je bila poraba zdravil višja od prikazane.

Od **substituiranih alkilaminov (R06AB)** se je predpisovala samo učinkovina *dimetinden (R06AB03)* s 5.763 recepti, 32,240 DDD. Izdaja tega zdravila je v letu 2019 narasla za 8%. stroški pa za 12%.

Slika 4.39: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani antihistaminiki v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2019.

4.13 S Zdravila za bolezni čutil

Zdravila za bolezni čutil so razvrščena v tri skupine. V letu 2019 je bilo predpisanih preko 730 tisoč receptov v vrednosti 10,3 milijona evrov. V primerjavi z letom 2018 se je število receptov povečalo za 1 %, skupna vrednost izdanih zdravil pa za 9 %. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine S je bila 14,1 €. Skupno je bilo predpisanih 12.927.342 DDD, to je 17 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Vsa predpisana zdravila so bila iz skupine **zdravil za očesne bolezni (S01)**.

Tabela 4.15: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni čutil (S), Slovenija, 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
S								
ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL	730.301	101	10.332.717 €	109	14,1 €	350	12.927.342	17,0
S01								
ZDRAVILA ZA OČESNE BOLEZNI	730.301	101	10.332.717 €	109	14,1 €	350	12.927.342	17,0
S01A - Zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	219.225	105	1.380.437 €	118	6,3 €	105	1.069.234	1,4
S01AA - Antibiotiki	170.477	105	957.345 €	116	5,6 €	82	755.345	1,0
S01AD - Protivirusna zdravila	5.873	130	91.103 €	129	15,5 €	3	32.138	0,0
S01AE - Fluorokinoloni	42.859	104	331.552 €	121	7,7 €	21	281.547	0,4
S01AX - Druga zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	16		438 €		27,4 €	0	205	0,0
S01B - Protivnetna zdravila	87.383	104	1.008.003 €	113	11,5 €	42	702.509	0,9
S01BA - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	60.767	104	605.442 €	116	10,0 €	29	549.384	0,7
S01BC - Nesteroidna protivnetna zdravila	26.616	105	402.561 €	110	15,1 €	13	153.125	0,2
S01C - Protivnetne učinkovine v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami	126.862	94	674.179 €	100	5,3 €	61	662.435	0,9
S01CA - Kortikosteroidi v kombinaciji s protimikrobnimi učinkovinami	126.862	94	674.179 €	100	5,3 €	61	662.435	0,9
S01E - Zdravila za zdravljenje glavkoma in zdravila za zožitev zenice	152.940	101	4.107.055 €	105	26,9 €	73	10.493.163	13,8
S01EA - Simpatikomimetiki za zdravljenje glavkoma (zelene mreže)	1.900	66	22.547 €	55	11,9 €	1	96.925	0,1
S01EB - Parasimpatikomimetiki	15		576 €		38,4 €	0	150	0,0
S01EC - Zaviralci karboanhidraze	21.253	101	439.912 €	96	20,7 €	10	1.209.138	1,6
S01ED - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	67.547	102	2.123.059 €	106	31,4 €	32	4.612.675	6,0
S01EE - Analogi prostaglandina	62.225	103	1.520.961 €	108	24,4 €	30	4.574.275	6,0
S01F - Midriatiki in cikloplegiki	4.224	107	118.142 €	106	28,0 €	2	0	0,0
S01FA - Antiholinergiki	4.220	106	117.947 €	106	27,9 €	2	0	0,0

S01FB - Simpatikomimetiki, brez zdravil za zdravljenje glavkoma	4		194 €		48,6 €	0	0	0,0
S01G - Dekongestivi in protialergijska zdravila	48.093	95	618.811 €	100	12,9 €	23	0	0,0
S01GA - Simpatikomimetiki za oženje krvnih žil	89	99	642 €	88	7,2 €	0	0	0,0
S01GX - Druga protialergijska zdravila	48.004	95	618.169 €	100	12,9 €	23	0	0,0
S01H - Lokalni anestetiki	11	157	153 €	167	13,9 €	0	0	0,0
S01HA - Lokalni anestetiki	11	157	153 €	167	13,9 €	0	0	0,0
S01X - Druga zdravila za očne bolezni	91.563	104	2.425.936 €	117	26,5 €	44	0	0,0
S01XA - Druga zdravila za očne bolezni	91.563	104	2.425.936 €	117	26,5 €	44	0	0,0

S01 Zdravila za očesne bolezni

Največ predpisanih receptov z zdravili za očesne bolezni je bilo iz skupine **zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij (S01A)**, za katere je bilo predpisanih 219 tisoč receptov, kar je 5 % več kot leto prej. Največji delež le teh so predstavljali recepti za skupino *antibiotikov (S01AA)* s 170,5 tisoč recepti (porast 5 %).

Največ predpisanih zdravil je vsebovalo *tobramicin (S01AA12)* s 131,8 tisoč recepti. Zdravila s tobramicinom so predstavljala 18 % delež v številu receptov in 7 % delež v vrednosti vseh zdravil za bolezni čutil.

Od *drugih zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij (S01AX)* je bilo predpisanih največ receptov s *ciprofloksacinom (S01AE03)* s 38,9 tisoč recepti v vrednosti skoraj 297,8 tisoč evrov.

Za 30 % je naraslo tudi predpisovanje *protivirusnih zdravil (S01AD)*. Predpisanega je bilo 2.902 recepta za *aciklovir (S01AD03)* (indeks 372), predpisovanje *ganciklovira (S01AD09)* je padla za 20%.

Med **protivnetnimi zdravili (S01B)** so bila še vedno najpogosteje predpisana zdravila s *kortikosteroidi, enokomponentna zdravila (S01BA)* s 60,7 tisoč recepti, od tega največ (42,8 tisoč receptov) z *deksametazonom (S01BA01)*.

Naraslo pa je tudi predpisovanje *nesteroidnih protivnetnih zdravil (S01BC)*, predpisanih je bilo 26,6 tisoč receptov. Največ je bilo predpisanega *nepafenaka (S01BC10)*, 21,6 tisoč receptov (porast 22 %). Opazen pa je padec predpisovanja *diklofenaka (S01BC03)* in *bromfenaka (S01BC11)*.

Tudi vse **protivnetne učinkovine v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami (S01C)** so *kortikosteroidi v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami (S01CA)*. Predpisanih je bilo skupno 662.435 DDD oz. 0,9 DID, od tega vse, to je 126.862 receptov za deksametazon in protimikrobne učinkovine (S01CA01).

Število receptov z **zdravili za zdravljenje glavkoma in zožitev zenice (S01E)** se je v letu 2019 povečalo za 1 % ob 5 % večjem strošku. Predpisanih je bilo 152,9 tisoč receptov, 10.493.163 DDD oz. 13,8 DID zdravil za zdravljenje glavkoma in zožitev zenice. Povprečna vrednost enega recepta je bila 26,9 €.

Največ je bilo predpisanih 67,5 tisoč receptov *antagonistov adrenergičnih receptorjev beta (S01ED)*, najpogosteje so uporabljali kombinacijo zaviralca adrenergičnih receptorjev beta *timolola z drugimi učinkovinami (S01ED51)* s 56,7 tisoč recepti v vrednosti skoraj 1,9 milijona evrov.

Analogi prostaglandina (S01EE) so bili predpisani na 62,2 tisoč receptih, med njimi je bil najpogosteje predpisan *latanoprost (S01EE01)* z 43,3 tisoč recepti v vrednosti 925,4 tisoč evrov.

Predpisanih je bilo 48 tisoč receptov za **dekongestive in protialergijska zdravila (S01G)** so bila najpogosteje predpisana zdravila z *olopatadinom (S01GX09)* na 27,7 tisoč receptih in s *ketotifenom (S01GX08)* na 19,3 tisoč receptih.

V skupino **druga zdravila za zdravljenje očesnih bolezni (S01X)** so razvrščene umetne solze in druga nevtralna zdravila (S01XA20) z 91,5 tisoč recepti v vrednosti skoraj 2,4 milijona evrov.

4.14 V Razna zdravila

Razna zdravila so zdravila, ki niso uvrščena v nobeno izmed prej omenjenih skupin in so razvrščena v 8 podskupin: alergijo sprožajoče snovi (alergeni), druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni, diagnostiki, osnovna hranila, drugi neterapevtski pripravki, kontrastna sredstva, radiodiagnostiki in radioterapevtiki.

V letu 2019 je bilo za zdravila iz skupine V predpisanih in izdanih 110,8 tisoč receptov, kar pomeni 11 % porast glede na leto prej. Ob tem so stroški za ta zdravila narasli za 4 % in znašali 7,8 milijona evrov.

Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine **osnovnih hranil (V06)**, ki so s 96,3 tisoč recepti predstavljali 86,8 % delež receptov za celotno skupino V. Med njimi prevladujejo recepti za **druga hranila (V06CA)**, in sicer *maščobe, ogljikove hidrati, proteini, minerali in vitamini, kombinacije (V06DB)* z 88,5 tisoč recepti (rast 13 %) v vrednosti 3,5 milijone evrov (rast 7 %). Predpisanih je bilo tudi 3.789 receptov za *mlečne nadomestke (V06DF)*.

Predpisanih je bilo 10,6 tisoč receptov za **druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni (V03)**, prevladujejo *zdravila za zdravljenje hiperkaliemije in hiperfosfatemije (V09AE)*, predvsem sevelamer (V03AE02) na 5.597 receptih in polistirensulfonat (V03AE01) na 2.190 receptih.

Predpisanih je bilo tudi 3.938 receptov za **alergijo sprožajoče snovi (alergeni) (V01)**. Vsi so bili *alergenski ekstrakti (V01AA)*, in sicer razni *alergenski ekstrakti (V01AA20)* s 1.753 recepti in *cvetni prah trav (V01AA02)* s 1.361 receptov.

Tabela 4.16: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini raznih zdravil (V), Slovenija, 2019.

ATC skupina	Število Rp 2019	Indeks št. Rp 19/18	Vrednost zdravil v EUR 2019	Indeks vrednosti 19/18	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2019	Število DID 2019
V								
RAZNA ZDRAVILA	110.870	111	7.866.792 €	104	71,0 €	53	459.978	0,6
V01								
ALERGIJO SPROŽAJOČE SNOVI (ALERGENI)	3.938	109	758.901 €	112	192,7 €	2	109.298	0,1
V01A - Alergijo sprožajoče snovi (alergeni)	3.938	109	758.901 €	112	192,7 €	2	109.298	0,1
V01AA - Alergenski ekstrakti	3.938	109	758.901 €	112	192,7 €	2	109.298	0,1
V03								
DRUGA NERAZVRŠČENA ZDRAVILA ZA RAZLIČNE BOLEZNI	10.568	104	2.432.076 €	96	230,1 €	5	350.680	0,5
V03A - Druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni	10.568	104	2.432.076 €	96	230,1 €	5	350.680	0,5
V03AB - Antidoti	8	89	0 €	89	0,0 €	0	8	0,0
V03AC - Kelirajoča sredstva za zdravljenje akutnih zastropitev z železom	1.086	95	1.147.345 €	89	1056,5 €	1	13.288	0,0
V03AE - Zdravila za zdravljenje hiperkaliemije in hiperfosfatemije	8.730	105	1.237.378 €	102	141,7 €	4	317.099	0,4
V03AF - Zdravila za zaščito organizma pri zdravljenju neoplazem	1		55 €		54,7 €	0	5	0,0
V03AG - Zdravila za zdravljenje hiperkalcemije	743	108	47.298 €	96	63,7 €	0	20.280	0,0
V06								
OSNOVNA HRANILA	96.344	112	4.674.791 €	107	48,5 €	46	0	0,0
V06C - Hranila za otroke	3.614	130	826.409 €	107	228,7 €	2	0	0,0
V06CA - Hranila brez fenilalanina	746	115	612.223 €	103	820,7 €	0	0	0,0
V06D - Druga hranila	92.722	112	3.847.515 €	107	41,5 €	44	0	0,0
V06DB - Maščobe, ogljikovi hidrati, proteini, minerali in vitamini, kombinacije	88.572	113	3.537.006 €	108	39,9 €	42	0	0,0

V06DF - Mlečni nadomestki	3.789	90	274.211 €	96	72,4 €	2	0	0,0
V06DX - Druge kombinacije hranil	361	106	36.297 €	108	100,5 €	0	0	0,0
V07								
DRUGI NETERAPEVTSKI PRIPRAVKI	20	48	1.025 €	74	51,2 €	0	0	0,0
V07A - Drugi neterapevtski pripravki	20	48	1.025 €	74	51,2 €	0	0	0,0
V07AB - Raztopine in pripravki za redčenje, vključno s tekočinami za izpiranje	12	48	957 €	77	79,8 €	0	0	0,0
V07AC - Krvne transfuzije, pomožni izdelki	8	47	67 €	47	8,4 €	0	0	0,0

5 Zdravila za izvajanje programa cepljenja

Staša Javornik, Tatja Kostnapfel

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi predlog Programa cepljenja in zaščite z zdravili in ga predlaga ministru za zdravje v sprejem. V njem so opredeljeni programi cepljenja in zaščite z zdravili za različne skupine prebivalstva.

Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2019 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 26/19, št. 68/19 (27). Letni programi se objavijo na spletni strani Ministrstva za zdravje in na spletni strani NIJZ.

Preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini za izvajanje Programa cepljenja, ki se financira iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zagotavlja NIJZ.

V tabeli 5.1 prikazujemo izdajo zdravil, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja za izvedbo programa cepljenja. Tabela prikazuje količine zdravil v odmerkih izdanih in distribuiranih na cepilna mesta v letih 2015, 2016, 2017, 2018 in 2019 ter porabljenega sredstva za nakup zdravil za izvajanje programa cepljenja v letu 2018, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (vrednosti so v EUR brez DDV).

Tabela 5.1: Število izdanih odmerkov zdravil za izvajanje programa cepljenja v letih 2015, 2016, 2017, 2018 in 2019

ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2019/2018	Vrednost v letu 2019 (EUR brez DDV)
		leto 2015	leto 2016	leto 2017	leto 2018	leto 2019		
J06BB02	Humani imunoglobulin proti tetanusu	12.153	11.606	9.041	8.305	5.984	72	40.850,00
J06BB04	Humani imunoglobulin proti hepatitisu tipa B	29	24	28	15	6	40	2.195,55
J06BB05	Humani imunoglobulin proti steklini	147	258	177	134	180	134	27.918,00
J06BB16	Palivizumab 50 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	265	254	298	283	419	148	184.204,80
	Palivizumab 100 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	768	687	705	717	829	116	581.160,60
J07AG01	Cepivo proti hemofilusu influence tipa B, konjugirano	400	436	302	245	292	119	1.008,00
J07AH08	Štirivalentno cepivo proti meningokokom tipov A,C,Y,W-135 z očiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	304	362	310	466	287	62	3.140,40
J07AH09	Cepivo proti meningokokom B			87	547	713	130	100.810,00
J07AJ52	Mešano cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju (acelularno), adsorbirano	19.160	20.646	22.847	23.467	23.780	101	169.088,00
J07AL01	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni	923	952	1.118	1.028	1.279	124	29.355,00
J07AL02	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	1.344	1.603	2.170	2.352	35.893	1.526	956.036,40
J07AL52	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (nosilni protein – hemofilus influence)	18.354	27.851	34.479	37.406	5.273	14	22.080,00
J07AM01	Cepivo proti tetanusu, adsorbirano	44.409	44.116	44.362	41.649	39.432	95	276.540,00

J07AM51	Mešano cepivo proti davici in tetanusu, adsorbirano	37.390	38.900	38.980	36.765	36.340	99	217.200,00
J07AN01	Cepivo proti tuberkulozi z oslavljenimi bakterijami	6.640	7.900	7.750	7.500	8.750	117	8.637,00
J07BA01	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za otroke)	1.187	1.071	915	774	10.831	1.399	160.531,55
	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za odrasle)	3.198	3.566	3.611	3.502	10.968	313	201.967,65
J07BB02	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za otroke)	154	176	274	17	0	0	0
	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za odrasle)	60.743	59.131	67.985	82.120	131.405	160	793.207,20
J07BC01	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za otroke)	61.210	61.262	62.100	61.560	58.560	95	310.420,00
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za odrasle)	2.386	2.995	3.136	3.106	3.613	116	24.840,00
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za dializne bolnike)	1.050	848	941	1.143	1.742	152	86.950,00
J07BC02	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za otroke)	9	31	8	8	11	138	184,80
	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za odrasle)	64	112	138	155	160	103	2.455,02
J07BC20	Cepivo proti hepatitisu tipa A (inaktivirano) in hepatitisu tipa B (rekombinantno), adsorbirano	337	334	494	330	346	105	11.173,10
J07BD52	Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslavljenimi virusi	43.120	41.800	42.300	46.170	41.760	90	245.830,00
J07BF03	Trovalentno cepivo proti otroški ohromelosti z inaktiviranimi virusi	343	324	379	403	348	86	2.310,00
J07BG01	Cepivo proti steklini z inaktiviranimi virusi	3.732	3.483	857	827	709	86	13.580,00

J07BK01	Cepivo proti noricam z oslabljenimi virusi	35	48	59	56	69	123	2.480,00
J07BM01	Cepivo proti humanim papiloma virusom (tipom 6, 11, 16, 18)	8.527	5.432	336	38	0	0	0
J07BM03	Cepivo proti humanim papiloma virusom (devetvalentno)	/	4.743	9.129	16.105	19.275	120	1.059.135,00
J07CA06	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano) in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano	80.750	78.790	76.588	78.408	75.374	96	599.450,00
J07CA09	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano), hepatitisu tipa B in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano		5	100	28	2.668	9.529	173.549,10
SKUPAJ								6.308.287,17

Preskrba z zdravili za izvajanje programa cepljenja sledi spremembam v programu cepljenja, epidemiološkim razmeram, številu rojstev pri rutinskih cepljenjih ter številu oseb s posamezno zdravstveno indikacijo pri nerutinskih cepljenjih. Pri preskrbi se upoštevajo tudi najnovejše raziskave na področju cepiv in morebitne spremembe na trgu zdravil.

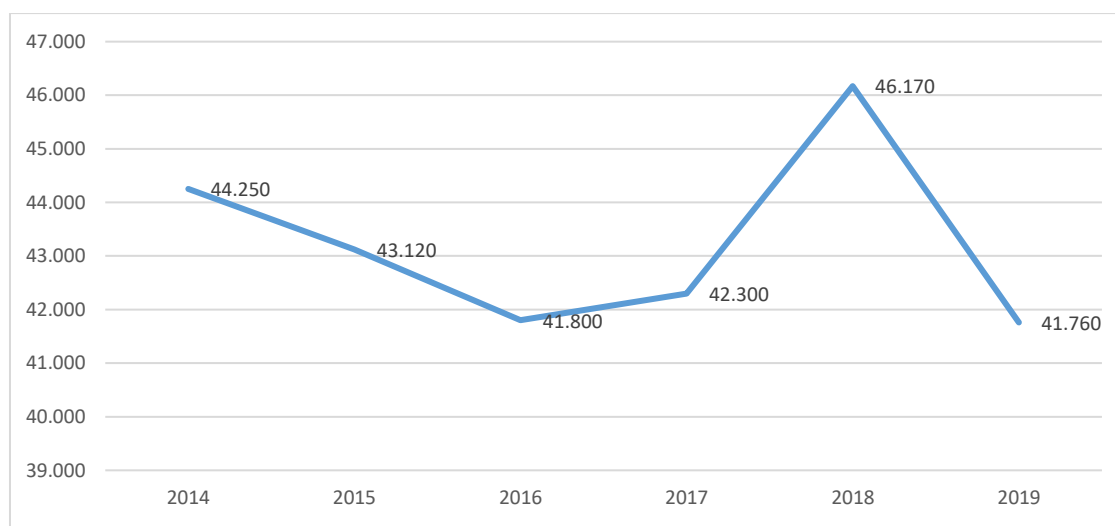
Na preskrbo z zdravili za izvajanje programa cepljenja so v letu 2019 vplivale naslednje spremembe:

- uvedba cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu za otroke (ki so v letu 2019 dopolnili tri leta) in za odrasle (ki so v letu 2019 dopolnili 49 let) iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja;
- uvedba šestvalentnega cepiva (cepljenje proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju, otroški paralizi, hemofilusu influence B in hepatitisu tipa B) je obvezno za otroke rojene od oktobra 2019;
- financiranje cepljenja proti gripi vseh rizičnih skupin v skladu s programom cepljenja.

5.1 Trendi porabe nekaterih cepiv

1. Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslabiljenimi virusi (J07BD52)

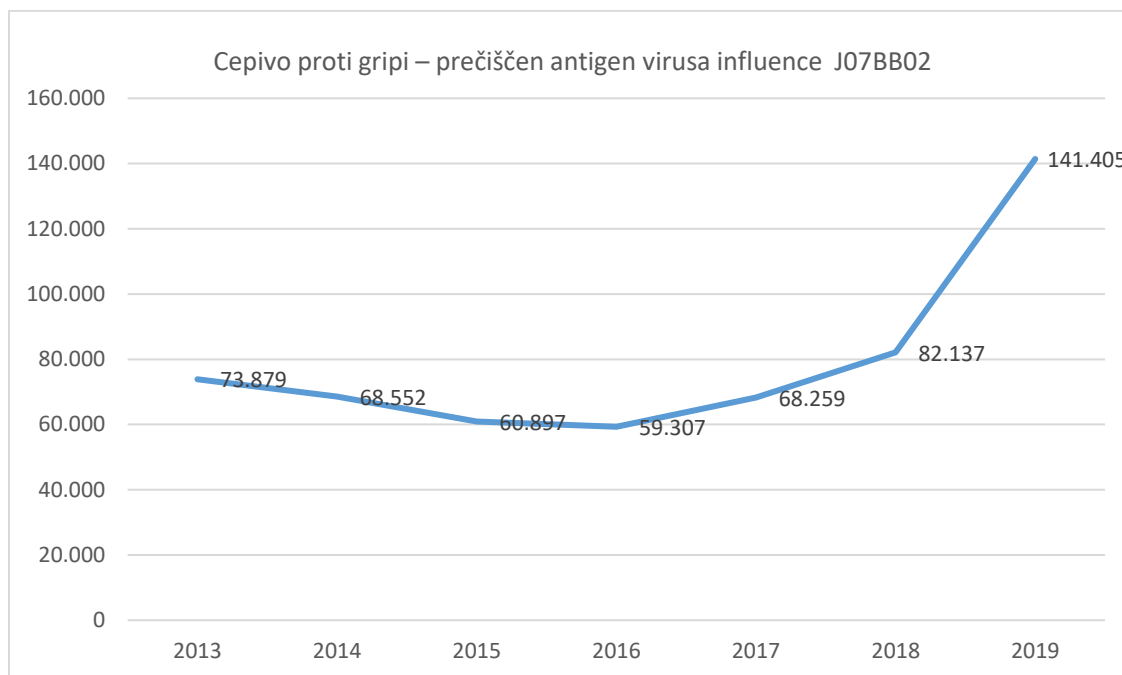
Na sliki 5.1 prikazujemo trend porabe odmerkov mešanega cepiva proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslabiljenimi virusi (J07BD52) v letih 2014 do 2019, kjer je opazen porast cepljenja v v letih 2016 do 2018, in padec v letu 2019 (indeks 90).

Slika 5.1: Trend porabe odmerkov mešanega cepiva proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslabiljenimi virusi v letih 2014 do 2019.

2. Cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influenze za odrasle in otroke (J07BB02)

Na sliki 5.2 prikazujemo skupen trend porabe odmerkov cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influenze za odrasle (J07BB02) in otroke v letih 2013 do 2019. Od sezone 2018/2019 je namreč na voljo le eno cepivo proti gripi in se uporablja tako za odrasle kot tudi za otroke.

Slika 5.2: Trend porabe odmerkov cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influenze za odrasle

3. Cepivo proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01, J07AL02, J07AL52)

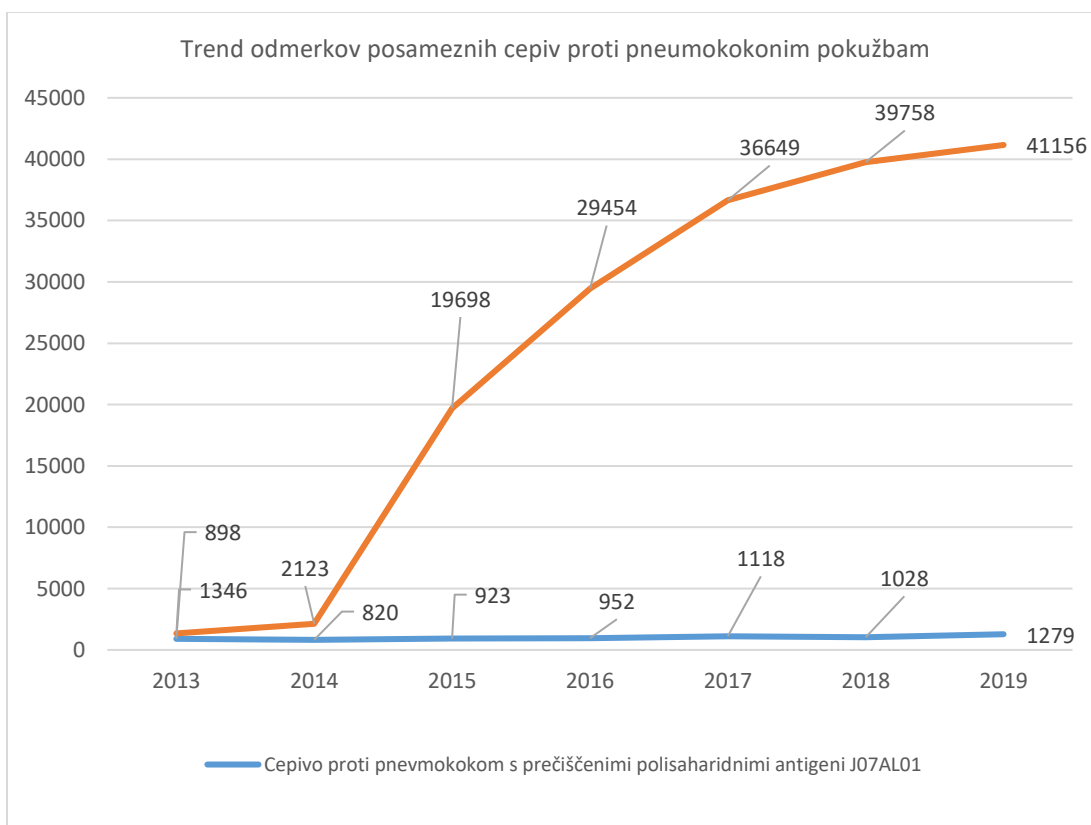
Na sliki 5.3 prikazujemo trend porabe odmerkov cepiva proti pnevmokokom.

Skupaj prikazujemo cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni (J07AL01), cepivo proti pnevmokoknim okužbam s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (J07AL02) in cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (nosilni protein – hemofilus influence) (J07AL52) v letih 2013 do 2019, kjer je opazen porast cepljenja.

Slika 5.3: Trend odmerkov vseh cepiv proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01, J07AL02, J07AL52)

Na spodnji sliki 5.4. pa prikazuje trend posameznih cepiv proti pnevmokoknim okužbam.

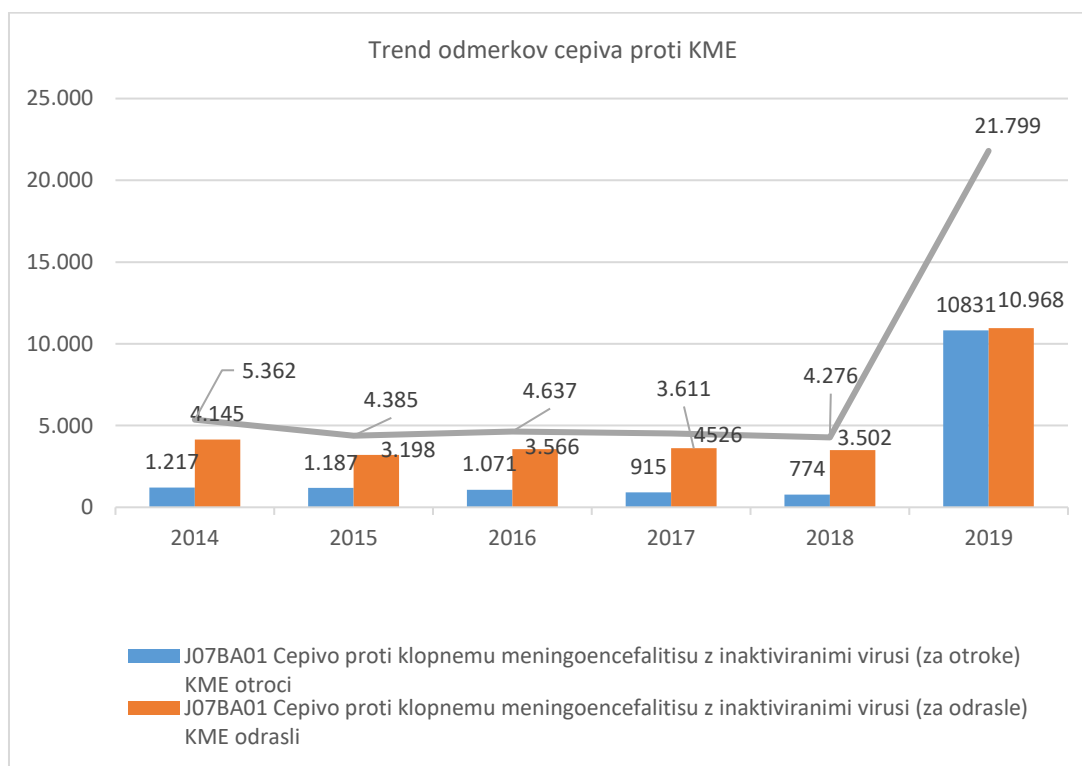

Slika 5.4: Trend odmerkov posameznih cepiv proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01 in skupaj J07AL02, J07AL52)

4. Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01)

Na sliki 5.5. prikazujemo trend porabe odmerkov cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01) v letih 2014 do 2019.

V zadnjem letu je opazen porast cepljenja (indeks za otroke je 1399, za odrasle pa 323).

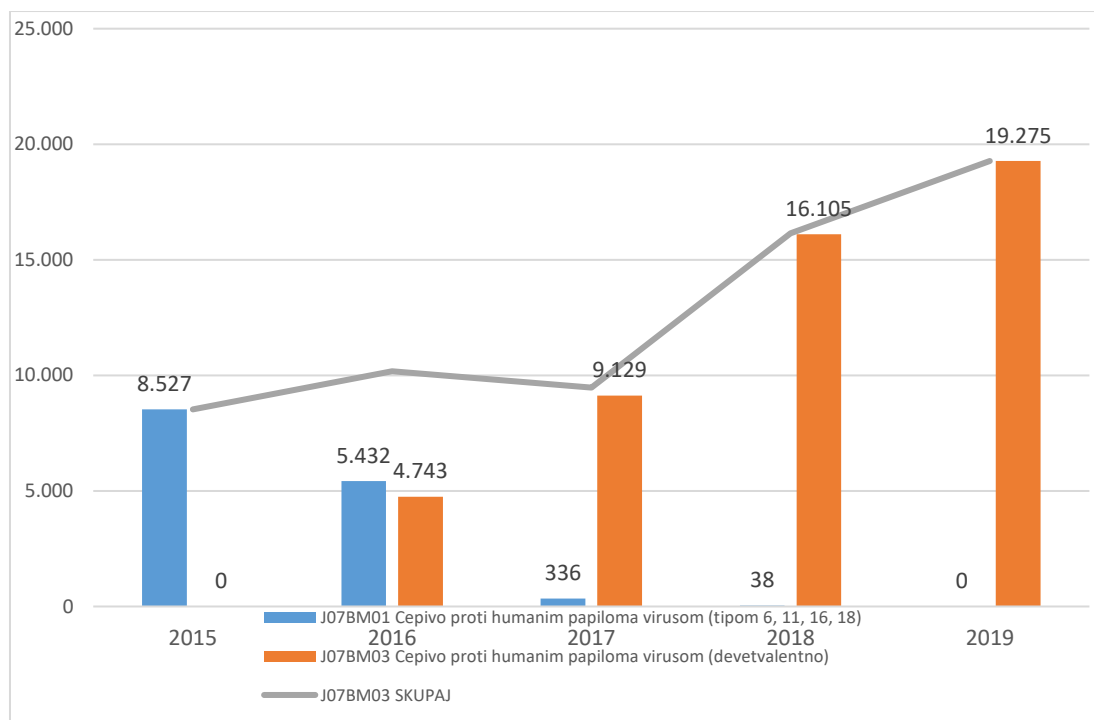

Slika 5.5: Trend porabe odmerkov cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01).

5. Cepivo proti humanim papiloma virusom (J07BM01, J07BM03)

Na sliki 5.7 prikazujemo trend odmerkov cepiva proti humanim papiloma virusom (tipom 6, 11, 16, 18) (J07BM01) in cepiva proti humanim papiloma virusom (devetvalentno) (J07BM03). Opazen je trend predpisovanja devetvalentnega cepiva.

Proizvajalec pa je leta 2017 iz tržišča umaknil štiri valentno cepiv.

Slika 5.6: Trend porabe odmerkov cepiva proti humanim papiloma virusom (J07BM01, J07BM03).

1. Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Ur.list RS št. 65/00, 47/15, 31/18).
2. Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016 - 2025: »Skupaj za družbo zdravja«. Uradni list RS št. 25/2016. Pridobljeno dne 12.05. 2017 s spletne strani: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/125979#!/Resolucija-o-nacionalnem-planu-zdravstvenega-varstva-2016-2025-Skupaj-za-druzbo-zdravja-%28ReNPZV16-25%29>
3. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Uradni list RS, št. [9/1992](#), [13/1993](#), [13/1993](#), [9/1996](#), [29/1998](#), [77/1998](#) - odl. US, [6/1999](#), [56/1999](#) - ZVZD, [99/2001](#), [60/2002](#), [42/2002](#) - ZDR, [126/2003](#), [62/2005](#) - odl. US, [76/2005](#), [100/2005](#) - odl. US, [38/2006](#), [114/2006](#) - ZUTPG, [91/2007](#), [71/2008](#) - skl. US, [76/2008](#), [62/2010](#) - ZUPJS, [87/2011](#), [40/2011](#) - ZUPJS-A, [40/2012](#) - ZUJF, [21/2013](#) - ZUTD-A, [63/2013](#) - ZIUPTDSV, [91/2013](#), [99/2013](#) - ZUPJS-C, [99/2013](#) - ZSVarPre-C, [111/2013](#) - ZMEPIZ-1, [95/2014](#) - ZIUPTDSV-A, [95/2014](#) - ZUJF-C, [47/2015](#) - ZZSDT, [90/2015](#) - ZIJZ-1, [90/2015](#) - ZIUPTD, [61/2017](#) - ZUPŠ, [64/2017](#) - ZZDej-K, [75/2017](#) - ZIUPTD-A, [36/2019](#).
4. ATC/DDD Methodology. Pridobljeno dne 9.4.2020 s spletne strani: https://www.whooc.no/atc/structure_and_principles/
5. Guidelines for ATC classification and DDD assignment, 2019. 21th edition. Pridobljeno dne 9.4.2020 s spletne strani: https://www.whooc.no/filearchive/publications/2018_guidelines_web.pdf
6. Zakon o zdravilih (Uradni list RS št.17/14).
7. Zakon o lekarniški dejavnosti, Ur. l. št. 85/16.
8. Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo (Ur. list RS št. 35/2013).
9. Najvišje priznane vrednosti za terapevtske skupine zdravil. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Pridobljeno dne 9.4.2020 s spletne strani: https://zavarovanec.zzs.si/wps/portal/portali/azos/zdravila_zivila/terapevstke_skupine!/ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfIjo8ziTQxdPd2N_Q08LSzdDAwcDcl8QtwCLi0M3i30C7ldFQF8tBh_/
10. Terapevtske skupine. ZZS. Pridobljeno dne 9.4.2020 s spletne strani: https://partner.zzs.si/wps/portal/portali/aizv/zdravila_in_zivila_za_osebne_zdravstvene_namene/liste_np_v_seznamih/terapevtske_skupine_zdravil!/ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfIjo8ziTQxdPd2N_Q08LSyCDQ0cjZzMzXz8XQ0sDMz0C7ldFQGTWYcT/
11. Statistični urad RS. Pridobljeno s spletne strani: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8456> in <https://www.stat.si/obcine>, 9.4.2020.
12. NIJZ, Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov – Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ) (IVZ 16). Pridobljeno dne 9.4.2020 s spletne strani: <https://www.nijz.si/sl/podatki/izvajalci-zdravstvene-dejavnosti>.
13. Opravljanje lekarniške dejavnosti. Lekarniška zbornica. <http://lzs.si/Uporabneteme/Statistika/Lekarne/tabid/110/language/sl-SI/Default.aspx>
14. Število farmacevtskih delavcev v javnih lekarnah. Lekarniška zbornica. <http://lzs.si/Uporabno/Statistika/Zaposleni/tabid/109/Default.aspx>

15. Slovenske smernice za klinično obravnavo sladkorne bolezni tipa 2, leto 2016. Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <http://endodiab.si/priporocila/smernice-za-vodenje-sladkorne-bolezni>.
16. Metformin for treatment of polycystic ovary syndrome in children. Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <https://cordis.europa.eu/docs/results/602/602243/final1-metfizz-final-publishable-summary-v1-1.pdf>
17. Kocjan T, Govc Eržen J. Protokol vodenja bolnikov z osteoporozo. Slovensko osteološko društvo, Ljubljana, 2016.
18. Pisk N, Pavšar H, Jagodic Vilfan AH, Balaban M. Neželeni učinki zdravil – vloga lekarniškega farmacevta na primeru novejših peroralnih antikoagulacijskih zdravil. Adverse drug reactions – the role of community pharmacist in the case of novel oral anticoagulant drugs. Farm vestn 2015; 66. Pridobljeno dne 22.4.2020 s spletne strani: http://www.sfd.si/uploads/datoteke/pisk_copy1.pdf.
19. Fras Z, Kova D. Neposredni peroralni antikoagulanti (NOAK) v klinični praksi, e-zbornik prispevkov Znanstveno-strokovno srečanje Združenja kardiologov Slovenije, 2017. Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <http://www.sicardio.org/Documents/noak2017.pdf>
20. Pregled zdravil, ki vsebujejo koagulacijski faktor VIII (faktor strjevanja krvi VIII), za oceno tveganja za nastanek nevtralizirajočih protiteles (zaviralcev) pri bolnikih, ki se za hemofilijo A zdravijo prvič, Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <https://www.jazmp.si/obvestilo/news/detail/News/pregled-zdravil-ki-vsebujejo-koagulacijski-faktor-viii-faktor-strjevanja-krvi-viii-za-oceno-tveg/>
21. Accetto R, Brguljan-Hitij J, Dobovišek J, Dolenc P, Salobir B. Slovenske smernice za zdravljenje arterijske hipertenzije 2007. Zdrav Vestn 2008; 77: 349–63
22. Fürst J. Poraba antibiotikov in antimikotikov, Farm Vestn 2017; 68: 3-5
23. Čižman M, Plankar Srovin T, Sočan M, Korošec A, Ahčan J, Bajec T. Ambulantna poraba antibiotikov pri otrocih v Sloveniji, Zdrav Vestn 2017; 86: 185-94
24. EASL Recommendations: Treatment of Hepatitis C (2018). pridobljeno dne 5.6.2019 s spletne strani: <https://easl.eu/publication/easl-recommendations-treatment-of-hepatitis-c/>
25. Matičič M, Kastelic A. Nacionalne usmeritve obvladovanja okužbe z virusom hepatitisa C pri uživalcih drog v Sloveniji. National guidelines for the management of hepatitis C virus infection in drug users in Slovenia. Zdrav Vestn 2009; 78: 529–539.
26. Korpar M. Farmakoterapija osteoporoze. Pharmacotherapy of osteoporosis . Farm Vestn 2019; 70. Pridobljeno 28.4.2020 s spletne stran: <http://www.sfd.si/uploads/datoteke/korpar.pdf>
27. Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2019 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 26/19, št. 68/19. https://www.uradni-list.si/_pdf/2019/Ur/u2019026.pdf

Zahvala

Za posredovanje podatkov se iskreno zahvaljujemo

Viliju Prodanu, NIJZ

Lekarniški zbornici Slovenije,

Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.